

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Рішення приймальної комісії

15 травня 2026 протокол № 4

Голова приймальної комісії

НУОЗ України імені П. Л. Шупика

академік НАМН України, професор

В'ячеслав КАМІНСЬКИЙ

ПРОГРАМА

**ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ДЛЯ КОНКУРСНОГО ВІДБОРУ
ВСТУПНИКІВ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ
ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
ІЗ «МЕДИЦИНА»**

Київ 2026

Програма вступного випробування для конкурсного відбору вступників до аспірантури за спеціальністю І2 «Медицина» затверджена рішенням приймальної комісії НУОЗ України імені П. Л. Шупика протокол № 4 від «15» травня 2026 року

РОЗРОБНИКИ:

Волосовець А. О.	голова предметної комісії, завідувач кафедри медицини невідкладних станів НУОЗ України імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук, професор, гарант ОНП.
Руденко Н. М.	член комісії, в. о. завідувача педіатрії, дитячої кардіології, ревматології та кардіохірургії НУОЗ України імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук, професор.
Гордійчук П. І.	член комісії, завідувач кафедри онкології НУОЗ України імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук, професор.
Крилова А. С.	член комісії, доцент кафедри терапії та ревматології, кандидат медичних наук, доцент.
Шалько М. Н.	член комісії, доцент кафедри репродуктивної та пренатальної медицини НУОЗ України імені П. Л. Шупика, кандидат медичних наук, доцент.

Програма вступного випробування для конкурсного відбору вступників до аспірантури за спеціальністю І2 «Медицина» затверджена рішенням приймальної комісії НУОЗ України імені П. Л. Шупика протокол № 4 від «15» травня 2026 року.

Схвалена:

- на засіданні предметної екзаменаційної / фахової атестаційної комісії / предметної комісії зі спеціальності І2 «Медицина» протокол № 1 від «12» травня 2026 року

Голова предметної комісії
професор

Антон ВОЛОСОВЕЦЬ

Гарант освітньої-наукової програми
професор

Антон ВОЛОСОВЕЦЬ

ЗМІСТ

- ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
- КРИТЕРІЇ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ТА
ВІДПОВІДЕЙ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ
- ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ
- ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО
ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПІРАНТУРУ
- ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
- ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика дотримується принципів академічної доброчесності та вимагає їх дотримання від усіх учасників освітнього процесу, зокрема вступників.

Під час вступного іспиту не дозволяється використання вступниками жодних допоміжних матеріалів, у тому числі паперових та електронних словників, довідників й електронних перекладачів, засобів зв'язку, пристроїв зчитування, обробки, збереження й відтворення інформації.

Екзаменатор може позбавити вступника права складати тестування за:

- спробу складати тест за іншого вступника;
- використання будь-яких посібників, пов'язаних з предметом тестування;
- порушення дисципліни;
- спробу надати чи одержати допомогу або спілкування під час тестування з іншою особою щодо змісту тесту;
- спробу винести тестові завдання з аудиторії, де проводиться тестування;
- запізнення на початок тестування;
- спробу залишити аудиторію без дозволу під час тестування.

Академічна доброчесність передбачає:

- самостійне виконання всіх видів навчальних завдань;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методи дослідження і джерела інформації;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти.

За порушення академічної доброчесності вступники несуть відповідальність відповідно до Положення про академічну доброчесність НУОЗ України імені П. Л. Шупика та чинного законодавства України.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Основною формою підготовки здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти є аспірантура закладу вищої освіти (наукової установи) за очною (денною, вечірньою) або заочною формою навчання.

Доктор філософії — це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Підготовка в аспірантурі передбачає виконання особою відповідної освітньо-наукової програми НУОЗ України імені П. Л. Шупика за певною спеціальністю та проведення власного наукового дослідження. Невід'ємною складовою освітньо-наукової програми аспірантури є підготовка та публікація наукових статей.

НУОЗ України імені П. Л. Шупика здійснює прийом до аспірантури на здобуття ступеня доктора філософії за науковими спеціальностями (спеціалізаціями) відповідно до ліцензії на надання освітніх послуг на третьому (освітньо-науковому) рівні.

Для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальностями медичного спрямування на конкурсній основі приймаються особи, які здобули ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) з відповідної спеціальності медичного спрямування та мають сертифікат лікаря-спеціаліста за спеціальністю, що відповідає спеціальності аспірантури. Для здобуття ступеня доктора філософії за іншими ліцензованими спеціальностями на конкурсній основі приймаються особи, які здобули ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста).

Прийом документів для вступу в аспірантуру здійснюється на конкурсних засадах після оголошення конкурсу в засобах масової інформації та на офіційному вебсайті НУОЗ України імені П. Л. Шупика. До вступних випробувань на навчання із здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії допускаються вступники, які вчасно подали всі необхідні для вступу документи.

Вступники до аспірантури НУОЗ України імені П. Л. Шупика складають іспит із спеціальності (в обсязі програми рівня вищої освіти магістра з відповідної спеціальності).

Метою вступного випробування на навчання для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі за спеціальністю є визначення рівня підготовки вступника щодо виконання науково-дослідної роботи.

Зміст програми вступного випробування до аспірантури охоплює весь обсяг теоретичних знань, умінь і практичних навичок, необхідних для наукової роботи, а також для подальшої самостійної роботи на базах кафедр під час навчання в аспірантурі. Вступники до аспірантури за спеціальністю повинні володіти базовими знаннями, обґрунтовано відповідати на запитання екзаменаційних

білетів та орієнтуватися в рамках своєї спеціальності і володіти практичними навичками.

У програмі надано перелік питань до вступного іспиту, список орієнтовних тем рефератів, список рекомендованої літератури (основної та додаткової).

Практична підготовка здобувачів при плануванні вступу до аспірантури досягається шляхом систематичної та активної участі за основним їх місцем роботи. Крім того, бажаним є досвід здобувача у проведенні наукових досліджень, клінічних випробувань, експериментальних та інноваційних розробок, участь у науково-практичних конференціях, семінарах, з'їздах України, наявність друкованих робіт (статей або тез).

Для визначення рівня знань і практичних навичок програмою передбачено проведення вступного іспиту у формі співбесіди за блоками:

I. Загальні питання з медицини.

II. З навчальної дисципліни (наукової спеціальності):

- Акушерство та гінекологія
- Внутрішні хвороби
- Хірургія
- Серцево-судинна хірургія
- Нейрохірургія
- Урологія
- Онкологія
- Дитяча хірургія
- Кардіологія
- Інфекційні хвороби
- Ендокринологія
- Психіатрія
- Офтальмологія
- Оториноларингологія
- Шкірні та венеричні хвороби
- Травматологія та ортопедія
- Судова медицина
- Фтизіатрія
- Анестезіологія та інтенсивна терапія
- Гематологія та трансфузіологія
- Гастроентерологія
- Нефрологія
- Загальна практика-сімейна медицина
- Гігієна та професійна патологія
- Соціальна медицина
- Патологічна анатомія
- Імунологія та алергологія
- Ревматологія

Вступне випробування зі спеціальності проводиться в усній формі. На співбесіді вступник повинен продемонструвати знання з основних дисциплін за спеціальністю. Вступник в аспірантуру повинен:

- проявляти здатність до формування навиків самостійної науково-дослідницької та педагогічної діяльності, поглибленого вивчення теоретичних і методологічних основ, удосконалення філософської освіти, орієнтованої на професійну діяльність, удосконалення знань іноземної мови, в тому разі й для застосування в професійній діяльності.

- проявляти здатності до вдосконалення та розвитку власного інтелектуального та загальнокультурного рівня;

- бути ознайомленим з діючими законодавчими актами України про вищу освіту і концепцією адаптації української вищої школи до Загальноєвропейського простору вищої освіти;

- вміти формувати науковий світогляд та методологію педагогічної діяльності та професійної компетентності;

- бути здатним до оволодіння основними формами, методами та прийомами навчального процесу, їх оптимальне застосування;

- проявляти здатність до засвоєння специфіки викладацької діяльності у вищій школі;

- мати схильність до виховання загальної і професійної культури майбутнього викладача вищого навчального закладу.

Оцінка результатів вступних випробувань здійснюється за 200-бальною шкалою від 100 до 200 балів.

КРИТЕРІЇ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ

Вступне випробування проводиться в усній формі (співбесіда), результат заноситься у протокол, відомість співбесіди і в екзаменаційний аркуш.

Екзаменаційний білет складатиметься з 3 питань, одне з яких з блоку «І Загальні питання з медицини» та 2 питання – з блоку «ІІ. З навчальної дисципліни (наукової спеціальності)» - безпосередньо з наукової спеціальності вступника.

Вступник повинен дати відповідь на запитання відповідно до програми вступного випробування (співбесіди) з питань блоків дисциплін за спеціальністю, правильно сформулювати відповіді на задані запитання, ґрунтовно дати пояснення щодо основних засад спеціальності.

Оцінка результатів вступних випробувань здійснюється за 200-бальною шкалою від 100 до 200 балів.

Кожен екзаменаційний білет містить 3 (три) питання. Одна правильна відповідь на питання екзаменаційного білету оцінюється до 70 балів.

Вага оцінки вступного випробування зі спеціальності (в балах)

Компонент вступного випробування	Максимальна кількість балів
Відповідь на перше питання екзаменаційного білету	50
Відповідь на друге питання екзаменаційного білету	70
Відповідь на третє питання екзаменаційного білету	80
Загальна максимальна кількість балів за вступне випробування зі спеціальності	200

Для конкурсного відбору осіб, які вступають на навчання для здобуття ступеня доктора філософії, конкурсний бал обчислюється як сума балів за вступні іспити шляхом множення конкурсного бала на вагові коефіцієнти відповідно до Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти у НУОЗ України імені П. Л. Шупика.

КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ СПІВБЕСІДИ

200- бальна шкала	12- бальна шкала	5- бальна шкала	Вимоги до рівня знань
181-200	12	5 + 5	Вступник володіє глибокими й міцними знаннями, дає ґрунтовну відповідь на поставлене питання, висловлює власну позицію і переконливо її аргументує, самостійно оцінює джерела інформації, що стосуються питання, вміє узагальнити поданий матеріал: розкриті і точно вжиті основні поняття; сутність питань розкрито повно, розгорнуто, логічно; використані приклади, що ілюструють теоретичні положення; представлені різні точки зору на проблему; відповіді обґрунтовані та послідовні; повно і оперативно надано відповіді на додаткові запитання.
171-180	11	5 -	
	10		
161-170	9	4+	Вступник вільно викладає зміст питання, поставленого екзаменатором, застосовуючи необхідну термінологію та нормативно-правову базу, робить аргументовані висновки: розкриті основні поняття; сутність питань розкрита повно, логічно; використані приклади, що ілюструють теоретичні положення; представлені різні точки зору на проблему; відповіді обґрунтовані та послідовні; повно і оперативно надано відповіді на додаткові запитання.
151-160	8	4	
141-150	7	4-	
131-140	6	3+	Вступник частково володіє змістом питання і використовує знання за аналогією, може порівнювати, узагальнювати, систематизувати: інформацію: розкрита тільки менша частина основних понять; не точно використані основні категорії і поняття; не повно дані відповіді за змістом питань; не наведено приклади, які б ілюстрували теоретичні положення; діалог з екзаменатором не вийшов; виникли проблеми в обґрунтуванні висновків, аргументацій; немає відповіді на більшість додаткових питань.
121-130	5	3	
115-120	4	3-	
111-114	3	2+	Вступник може на рівні “так-ні” відтворити кілька термінів із обсягу питання, обрати правильний варіант відповіді з двох запропонованих: не розкрито жодне з основних понять; не дані основні визначення категорій і понять дисципліни; допущені суттєві неточності і помилки при викладі матеріалу.
100-110	2	2	
	1	2-	

I ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ З МЕДИЦИНИ

1. Діагностика гострої невропатії лицевого нерва.
2. Гострий коронарний синдром з підйомом сегмента ST. Діагностика. Тактика лікаря на догоспітальному етапі.
3. Тепловий та сонячний удар, невідкладна допомога.
4. Невідкладна допомога при політравмі.
5. Гострі отруєння речовинами побутової хімії та невідкладна допомога.
6. Транспортна іммобілізація та невідкладна допомога при переломах, в тому числі транспортування при переломах хребта.
7. Диференційна діагностика ураження ліктьового, променевого і серединного нерва.
8. Шлуночкова тахікардія типу «пірует» та тактика лікаря екстреної медичної допомоги.
9. Шок, етіологія, класифікація.
10. Гострі отруєння лугами, невідкладна допомога.
11. Зовнішні кровотечі при травмах, невідкладна допомога.
12. Диференційна діагностика бульбарного та псевдобульбарного синдромів.
13. Кардіогенний шок, класифікація, тактика екстреної медичної допомоги.
14. Гострі отруєння окислювачами, невідкладна допомога.
15. Переломи плечової та стегнової кістки, іммобілізація.
16. Травматичний шок, визначення крововтрати.
17. Пошкодження промежини, невідкладна допомога.
18. Синдром позиційного стиснення тканин, надання допомоги.
19. Неускладнені гіпертензивні кризи. Діагностика. Надання невідкладної допомоги.
20. Гострі отруєння хлорованими вуглеводнями, невідкладна допомога.
21. Набряковий гострий панкреатит, невідкладна допомога.
22. Менінгококова інфекція у дітей, діагностика, екстрена допомога.
23. Діагностика глікозидної інтоксикації та її лікування.
24. Судомний синдром у дітей, невідкладна допомога.
25. Токсикологічний анамнез.
26. Гострий панкреонекроз, тактика на догоспітальному етапі.
27. Тактика екстреної медичної допомоги в осередку з великою кількістю постраждалих.
28. Ускладнені гіпертензивні кризи. Діагностика. Надання невідкладної допомоги.
29. Особливості проведення реанімації у дітей.
30. Покази та протипокази до госпіталізації у відділення токсикології.
31. Гостра лівошлуночкова недостатність. Діагностика. Надання невідкладної допомоги.
32. Гострий холецистит, тактика екстреної медичної допомоги.
33. Особливості організації екстреної медичної допомоги при підозрі на ГПМК.

34. Особливості проведення реанімації у дітей.
35. Гострі отруєння алкоголем, невідкладна допомога на догоспітальному етапі.
36. Вазоспастична стенокардія, діагностика, невідкладна допомога.
37. Невідкладна допомога при дегідратації у дітей.
38. Діагностика та невідкладна допомога при приступі бронхіальної астми.
39. Методи активної детоксикації при гострих отруєннях.
40. Класифікація черепно-мозкової травми.
41. Тромбоемболія легеневої артерії, невідкладна допомога.
42. Інфекційно-токсичний шок у дітей, невідкладна допомога.
43. Шлунково-кишкова кровотеча, класифікація, невідкладна допомога.
44. Промивання шлунку методом стимулювання блювання, покази, протипокази.
45. Струс головного мозку, діагностика, невідкладна допомога.
46. Забій головного мозку, діагностика, надання невідкладної допомоги на догоспітальному етапі.
47. Надшлуночкова екстрасистолія, діагностика, тактика лікаря екстреної медичної допомоги.
48. Гострий стенозуючий ларинготрахеїт у дітей, невідкладна допомога на догоспітальному етапі.
49. Ентеросорбція, покази, протипокази.
50. Гострий апендицит, діагностика, тактика лікаря екстреної медичної допомоги.
51. Діагностика гострих епі- та субдуральних гематом на догоспітальному етапі, тактика бригади екстреної медичної допомоги.
52. Особливості надання допомоги при порушенні ритму серця при синдромі WPW.
53. Гострий епіглотит у дітей, особливості тактики та надання допомоги на догоспітальному етапі, транспортування.
54. Антидотна терапія при гострих отруєннях на догоспітальному етапі.
55. Особливості огляду хворого на догоспітальному етапі при підозрі на гостру внутрішньочеревну патологію.
56. Диференційна діагностика гострого холециститу, що ускладнився жовтяницею.
57. Діагностика гострих і хронічних субдуральних гематом на догоспітальному етапі, тактика екстреної медичної допомоги.
58. Шлуночкові пароксизмальні порушення ритму, діагностика, тактика лікаря екстреної медичної допомоги.
59. Лихоманка у дітей, невідкладна допомога.
60. Гострі отруєння опіатами, тактика лікаря екстреної медичної допомоги.
61. Діагностика та різновидності локалізації защемлених кил черевної стінки, тактика лікаря екстреної медичної допомоги.
62. Діагностика струсу і забою головного мозку у дітей та людей похилого віку.

63. Надшлуночкові пароксизмальні тахікардії. Діагностика, невідкладна допомога на догоспітальному етапі.
64. Термінальні стани, патофізіологія вмирання.
65. Гострі отруєння синтетичними опіоїдами. Діагностика та тактика лікаря екстреної медичної допомоги.
66. Рідкі форми защемлених кил черевної порожнини.
67. Особливості черепно-мозкової травми у осіб в стані алкогольної інтоксикації, тактика лікаря на догоспітальному та ранньому госпітальному етапах.
68. Фібриляція передсердь, діагностика, тактика лікаря на догоспітальному етапі.
69. Основи серцево-легеневої реанімації та церебральної реанімації.
70. Гострі отруєння умовно-їстівними грибами, невідкладна допомога на догоспітальному та ранньому госпітальному етапах.
71. Травма хребта та спинного мозку, діагностика, транспортування, невідкладна допомога.
72. Тріпотіння передсердь, діагностика, тактика лікаря екстреної медичної допомоги.
73. Анафілактичний шок, тактика лікаря екстреної медичної допомоги.
74. Перитоніт. Диференційна діагностика. Невідкладна допомога.
75. Гострі отруєння психостимуляторами, невідкладна допомога.
76. Клінічні ознаки защемлених кил черевної порожнини та різновидності защемлення органів.
77. Здавлення головного мозку, класифікація, діагностика, надання екстреної медичної допомоги.
78. АВ - блокади, діагностика, невідкладна допомога.
79. Конікотомія, покази, техніка проведення.
80. Гострі отруєння чадним газом, тактика лікаря на догоспітальному етапі.
81. Особливості діагностики при атиповому розміщенні гострого апендициту.
82. Гіперглікемічна, гіпоглікемічна кома, діагностика, надання екстреної медичної допомоги.
83. Гострий коронарний синдром без підйому сегмента ST. Діагностика та тактика лікаря екстреної медичної допомоги.
84. Захист дихальних шляхів на догоспітальному етапі.
85. Гострі отруєння грибами з гепатонекротропною дією, невідкладна допомога.
86. Диференційна діагностика гострого апендициту та ниркової кольки, невідкладна допомога.
87. Гострі порушення мозкового кровообігу, класифікація, діагностика, тактика лікаря на догоспітальному етапі.
88. Гострий коронарний синдром, тактика лікаря на догоспітальному етапі.
89. Інтубація трахеї на догоспітальному етапі, покази та техніка виконання.
90. Гострі отруєння барбітуратами, невідкладна допомога.
91. Особливості перебігу та діагностика гострого апендициту у вагітних.
92. Транзиторні ішемічні атаки, тактика лікаря на догоспітальному етапі.

93. Тромболітична терапія при гострому коронарному синдромі з підйомом сегмента ST. Покази, протипокази, ускладнення.
94. Шок, етіологія, патогенез, класифікація, ступені тяжкості, тактика лікаря екстреної медичної допомоги.
95. Гострі отруєння рослинними отрутами, невідкладна допомога.
96. Діагностика гострого апендициту у дітей.
97. Дефібриляція, покази до проведення, можливі ускладнення.
98. Диференційна діагностика запальних процесів головного мозку, тактика лікаря на догоспітальному етапі.
99. Застосування нейролептаналгезії на догоспітальному етапі.
100. Гострі отруєння метанолом, невідкладна допомога.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога. //Підручник. – Київ:ВСВ «Медицина», 2017. – 960 с.
2. Медицина невідкладних станів. Вибрані клінічні лекції. Том 9.-Під редакцією проф..-Ніконова В.В.-Харків .-2020.-400с
3. Діагностика венозної дисциркуляторної енцефалопатії у вагітних із обмеженням перебігом першого триместру гестації та її корекція..-Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля».- 2015.
4. Гострі судинні захворювання кишківника : історичні здобутки та сучасні реалії. К.: Інтерсервіс.-2019.-с.162.
5. Топико-синдромологические аспекты очаговых поражений головного и спинного мозга. Запоріжжя: ТОВ РВА «Просвіта», 2019.-180 с.
6. Постинсультные патологические синдромы: патогенез, клиника, лечение. Запоріжжя: ТОВ РВА «Просвіта», 2020.- 204 с.
7. Актуальні питання медицини невідкладних станів у практиці сімейного лікаря.-К.:Видавець Заславський О.Ю.,2015.-124с.
8. Невідкладна медична допомога у загальній лікарській практиці. Київ – 2015, (За ред.. Зозулі І.С., Матюхи Л.Ф.) – 490 с.
9. Невідкладні стани: діагностика та лікування. //Навчальний посібник.- Київ.-2018.-320 с.
10. Невідкладна допомога при гострих отруєннях. //Навчальний посібник.- ТОВ Меркьюрі-Поділля.-Київ.-2018.-132 с.
11. Шкали в екстреній і невідкладній медицині та медицині катастроф (навчальний посібник). К.: Інтерсервіс.-2019.-с.291.
12. Історія кафедри медицини невідкладних станів Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика: довідник. Вінниця: ПП Балюк І.Б., 2019, - 88 с.
13. Невідкладна ангіологія в екстреній та невідкладній медицині (том 1) (навчальний посібник). К.: Інтерсервіс.-2020.- 156 с.
14. Перинатальні неврологічні синдроми: сучасні аспекти діагностики і лікування; навчальний посібник для студентів медичних вузів, інтернів,

лікарів неонатологів, сімейних лікарів, педіатрів, неврологів. Запоріжжя ; Київ, 2020. – 116с.

15. Методичні рекомендації для керівників баз стажування з підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю «Медицина невідкладних станів» .- Вінниця.-2014.-30 с.
16. Алгоритм обстеження дітей з підозрою на наявність гострого порушення мозкового кровообігу.-Вінниця.-2015.-25 с.
17. Особливості надання невідкладної медичної допомоги на догоспітальному та ранньому госпітальному етапах при гострій цереброваскулярній патології. // Метод. реком. – Вінниця. -ТОВ "Меркьюрі-Поділля", 2017. - 48 с.
18. Сучасні фактори ризику гострого ішемічного інсульту. Методичні рекомендації, //Авторське право на твір .-№71689.-03.05.2017 Київ, 2017. – 28 с.

II. З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (НАУКОВОЇ СПЕЦІАЛЬНОСТІ): АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ

1. Поняття перименопаузального періоду.
2. Фізіологічні зміни в жіночих статевих органах в період пери менопаузи. Патологічні стани в перименопаузальному періоді.
3. Опущення і випадіння стінок вагіни і матки: діагностика, лікування, профілактика.
4. Сучасні методи обстеження дівчаток та підлітків з гінекологічними захворюваннями.
5. Порушення менструальної функції у підлітковому періоді, класифікація.
6. Аменорея: діагностика, принципи лікування.
7. Ювенільні маткові кровотечі: діагностика, принципи, лікування, невідкладна допомога.
8. Профілактика порушень менструальної функції у підлітків.
9. Запальні захворювання статевих органів у дівчаток та підлітків: клініка, діагностика, лікування.
10. Аномалії розвитку статевих органів: діагностика, лікування.
11. Порушення статевого розвитку у підлітків.
12. Методи контрацепції у підлітків.
13. Сучасні підходи до діагностики та лікування жіночих урогенітальних запальних захворювань.
14. Діагностика, лікування, профілактика захворювань, що передаються статевим шляхом.
15. Доброякісні новоутворення статевих органів жінки. Діагностика, лікування та профілактика.
16. Дисгормональні захворювання молочної залози. Сучасні методи діагностики, лікування та профілактики.
17. Ендометріоз. Сучасні аспекти етіопатогенезу, діагностики, лікування та профілактики ендометріозу.
18. Фонові передракові захворювання статевих органів: вульви, піхви – діагностика, тактика ведення.
19. Фонові передракові захворювання шийки матки: діагностика, тактика ведення.
20. Фонові передракові захворювання ендометрію: діагностика, тактика ведення.
21. Злоякісні новоутворення шийки, матки (рак ендометрію, саркома) яєчників, маткових труб: класифікація, діагностика, клініка, лікування та профілактика.
22. Сучасні підходи до діагностики, лікування та надання невідкладної допомоги при «гострому животі».
23. Сучасні підходи до діагностики, лікування та надання невідкладної допомоги при акушерських кровотечах.
24. Диференційна діагностика гострої гінекологічної та хірургічної патології.
25. Показання, протипоказання, умови та види операцій на шийці матки.

26. Показання, протипоказання, умови та види операцій на матці.
27. Показання, протипоказання, умови та види операцій на придатках матки.
28. Показання, протипоказання та види операцій при опущенні і випадінні жіночих статевих органів.
29. Штучне переривання в ранні та пізні терміни: показання, методи, ускладнення.
30. Особливості підготовки гінекологічних хворих до оперативних втручань.
31. Післяопераційні ускладнення.
32. Профілактика післяопераційних ускладнень.
33. Профілактика ВІЛ інфекцій в медичних установах.
34. Профілактика ризику зараження інфекціями, що передаються з кров'ю та способи його зниження.
35. Постконтактна профілактика ВІЛ.
36. Етіопатогенетичні чинники розвитку неплідності.
37. Обстеження подружньої пари при неплідному шлюбі.
38. Сучасні принципи і методи лікування жіночої неплідності.
39. Показання до застосування допоміжних репродуктивних технологій.
40. Консультування щодо вибору і використання методу контрацепції.
41. Сучасні методи контрацепції: класифікація, механізм дії, переваги, недоліки.
42. Обстеження перед початком використання, режим використання контрацепції.
43. Післяпологова та післяабортна контрацепція.
44. Медичні критерії прийнятності ВООЗ: класифікація категорій.
45. Методи контрацепції у жінок з ВІЛ.
46. Фізіологія вагітності.
47. Перинатальна охорона плода.
48. Особливості фармакотерапії в різні терміни вагітності та в післяпологовому періоді.
49. Питання медичної етики та деонтології.
50. Фізіологія пологів.
51. Сучасні принципи ведення фізіологічних пологів.
52. Фізіологія післяпологового періоду.
53. Методи контрацепції в післяпологовому періоді.
54. Фізіологія періоду новонародженості.
55. Ранні гестози: клініка, діагностика, лікування.
56. Гіпертензивні розлади, класифікація.
57. Набряки під час вагітності.
58. Протеїнурія під час вагітності.
59. Преєклампсія: клініка, діагностика, лікування, тактика ведення.
60. Еклампсія: клініка, діагностика, тактика, невідкладна допомога.
61. Рідкісні форми гестозу.
62. Профілактика пізніх гестозів та реабілітація.
63. Передчасне переривання вагітності: класифікація, клініка, діагностика, лікування.

64. Передчасні пологи. Особливості ведення передчасних пологів.
65. Профілактика не виношування вагітності.
66. Переношена вагітність: діагностика, тактика ведення. Вплив на плід та новонародженого. Профілактика переношування.
67. Багатоплідна вагітність, класифікація, діагностика, тактика ведення вагітності та пологів.
68. Синдром фетальної трансфузії, ВЗОП (внутрішньоутробна загибель одного плода).
69. Аномалії кісткового таза.
70. Ведення пологів при вузькому тазі.
71. Особливості перебігу пологів при крупному плоді, клінічно-вузькому тазі.
72. Вагітність та пологи при тазовому передлежанні.
73. Неправильні положення плода. Методи діагностики і корекція неправильного положення плода.
74. Особливості акушерської тактики під час вагітності та пологів залежно від різновидності передлежання та положення плода.
75. Кровотечі під час вагітності: клініка, діагностика, тактика ведення.
76. Кровотечі в пологах: клініка, діагностика, тактика ведення.
77. Кровотечі в післяпологовому періоді: клініка, діагностика, тактика ведення.
78. Геморагічний шок: клініка, діагностика, невідкладна допомога.
79. ДВЗ-синдром: клініка, діагностика, невідкладна допомога.
80. Сучасні підходи до інтенсивної терапії і реанімації при акушерських кровотечах.
81. Аномалії скоротливої діяльності матки: класифікація, методи діагностики та лікування порушення скоротливої діяльності.
82. Профілактика порушень скоротливої діяльності матки.
83. Пологовий травматизм матері і плода: класифікація, розрив промежини, піхви, шийки матки, діагностика, тактика ведення.
84. Розрив матки: класифікація, клініка, діагностика, тактика, особливості ведення.
85. Особливості ведення вагітності та пологів у жінок з рубцем на матці.
86. Профілактика акушерського травматизму.
87. Вагітність та пологи при захворюваннях серцево-судинної системи.
88. Вагітність та пологи при захворюваннях сечовидільної системи.
89. Вагітність та пологи при захворюваннях органів дихання, травлення, нервової системи, інфекційних захворюваннях, органів зору.
90. Вагітність та пологи при захворюваннях ендокринної системи.
91. Особливості перебігу та тактика ведення вагітності при гострій хірургічній патології.
92. Перинатальна інфекція у вагітних: клінічний перебіг, діагностика, тактика ведення, лікування, профілактика.
93. Принципи ведення вагітності та пологів у жінок з ВІЛ.
94. Профілактика вертикальної трансмісії ВІЛ.

95. Оперативні втручання при вагінальному та абдомінальному розродженні в акушерстві.
96. Основні етапи акушерських операцій. Знеболення.
97. Ведення післяопераційного періоду.
98. Післяпологові септичні захворювання: класифікація, етіологія, патогенез.
99. Діагностика, принципи лікування, показання до хірургічного втручання при післяпологових септичних захворюваннях.
100. Невідкладна допомога при септичних станах в акушерстві.
101. Профілактика післяпологових септичних захворювань.
102. Плацентарна дисфункція: етіологія, патогенез діагностика, сучасні підходи до тактики ведення вагітності та пологів.
103. Фетальний дистрес: етіологія, патогенез діагностика, сучасні підходи до тактики ведення вагітності та пологів.
104. Затримка розвитку плода: етіологія, патогенез, діагностика, сучасні підходи до тактики ведення вагітності та пологів.
105. Патогенез, діагностика, ведення імунконфліктної вагітності, вибір оптимального терміну розродження.
106. Профілактика імунконфліктної вагітності.
107. Аномалії розвитку плідного яйця. Трофобластичні захворювання (міхурцевий занесок): класифікація, клініка, діагностика, лікування.
108. Багатоводдя і маловоддя: клініка тактика ведення вагітності та пологів.

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПРАНТУРУ

1. Організація акушерської допомоги. Організація служби планування сім'ї: структура, завдання. Роль сімейного лікаря в профілактиці перинатальних захворювань і смертності.
2. Фізіологія вагітності. Методи обстеження вагітних. Перинатальна охорона плода.
3. Аномалії положення та передлежання плода.
4. Аномалії розвитку плідного яйця. Багатоплідна вагітність.
5. Плацентарна дисфункція. Дистрес плода. Затримка розвитку плода.
6. Гіпертензивні розлади при вагітності. Прееклампсія. Еклампсія.
7. Невиношування вагітності. Загроза передчасних пологів: діагностика, лікування, акушерська тактика.
8. Вузький таз.
9. Акушерські кровотечі під час другої половини вагітності, у пологах та післяпологовому періоді. Інтенсивна терапія і реанімація при кровотечах в акушерстві.
10. Розрив матки: класифікація, механізм виникнення. Клінічна картина розриву матки: загрозливого, того, що почався і вже відбувся. Особливості розриву матки за рубцем. Діагностика, лікування і профілактика.
11. Післяпологові септичні захворювання.
12. Порушення функції репродуктивної системи. Нейроендокринні синдроми в гінекології.

13. Доброякісні пухлини жіночих статевих органів. Ендометріоз.
14. Фонові та передракові захворювання шийки матки.
15. Гіперпластичні процеси ендометрія: етіологія, патогенез, класифікація, сучасні методи діагностики, тактика ведення та принципи лікування.
16. Рак шийки матки.
17. Захворювання, що передаються статевим шляхом (трихомоноз, гонорея, кандидоз, вірусні ураження, уреа-, мікоплазмоз, хламідіоз).
18. «Гострий живіт» в гінекології.
19. Неплідний шлюб.
20. Багатоплідна вагітність.
21. Преєклампсія. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика, методи лікування, вплив на стан плода.
22. Еклампсія. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика, методи лікування, вплив на стан плода.
23. Кровотечі під час вагітності, в пологах та в післяпологовому періоді. Геморагічний шок. ДВЗ-синдром. Інтенсивна терапія і реанімація при кровотечах в акушерстві.
24. Аномалії скоротливої діяльності матки.
25. Пологовий травматизм матері та плода. Сучасні підходи до діагностики та лікування пологових травм матері та плода.
26. Вагітність і пологи при захворюваннях серцево-судинної системи (вадах серця, гіпертонічній хворобі, артеріальній гіпотензії).
27. Плацентарна дисфункція, затримка розвитку плода, дистрес плода.
28. Патологічні стани репродуктивної системи у дитячому та підлітковому віці. Методи контрацепції для підлітків.
29. Фонові та передракові захворювання статевих органів жінки. Злоякісні новоутворення.
30. Неплідність у шлюбі. Планування сім'ї.
31. Невідкладні стани в гінекології.
32. Ендометріоз. Сучасні аспекти етіопатогенезу, діагностики, лікування, та профілактики ендометріозу.
33. Порушення менструальної функції в репродуктивному віці, нейроендокринні синдроми.
34. Доброякісні новоутворювання статевих органів жінки. Дисгормональні захворювання молочної залози.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова література

1. Clinical Cases in Obstetrics and Gynecology [Text] / D. Konkov, O. Bulavenko; Vinnitsa National Pirogov Memorial Medical University. - Vinnytsya : Nilan-Ltd, 2018. - 414 p. - Bibliogr.: p. 410. - ISBN 978-966-924-720-9
2. Fundamentals of Obstetrics and Gynaecology [Text] : Llewellyn-Jones Fundamentals of Obstetrics and Gynaecology / J. Oats, S. Abraham. - 10th ed. - Edinburgh [etc.] : Elsevier, 2017. - VII, 375 p. : il. - (International edition). - Index: p. 365-375. - ISBN 978-0-7020-6064-9.

3. Netter's Obstetrics & Gynecology [Text] / Roger P. Smith ; ill. Frank H. Netter. - 3rd ed. - Philadelphia : Elsevier, 2018. - XII, 601 p. : il. - Index: p. 581-601. - ISBN 978-0-7020-7036-5.
4. Obstetrics & Gynecology [Text] / T. L. Callahan, A. B. Caughey. - 7th ed. - Philadelphia [etc.] : Wolters Kluwer, 2018. - XV, 590 p. : il. - (Blue prints). - Index: p. 571-590. - ISBN 978-1-4963-4950-7.
5. Obstetrics and Gynecology [Text] : textbook for students of higher medical education establishments : in 2 vol. / V. I. Gryshchenko [et al.] ; ed.: V. I. Gryshchenko, M. O. Shcherbina. - 2nd ed. - Kyiv : Medicine, 2018. Vol. 2 : Gynecology. - 2018. - 352 p.
6. Акушерство та гінекологія [Текст] : у 4 т. : [нац. підруч. для студентів вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації, лікарів-інтернів і лікарів-курсантів вищ. мед. закл. (ф-тів) післядип. освіти] / ред. В. М. Запорожан. - 2-ге вид., випр. - Київ : Медицина, 2017. - ISBN 978-617-505-257-0. Т. 1 : Акушерство / В. М. Запорожан [та ін.] ; ред. В. М. Запорожан. - 2017. - 1032 с. : іл. - Затв. МОЗ України (лист № 08.01-47/230 від 22.02.2012). Затв. МОН України (лист № 1/11-1018 від 17.06.2015). Вид. відп. до Наказу МОЗ України № 502 від 22.06.2010. - Бібліогр.: с. 1014-1031. - ISBN 978-617-505-587-8 :
7. Акушерська тактика та інтенсивна терапія тяжкої пре еклампсії. Методичні рекомендації. В.В. Камінський, С.Є. Савченко, Р.О. Ткаченко, Л.В. Суслікова, В. В.Петриченко.- Київ, 2020 -43 с.
8. Безплідність та доброякісні захворювання молочної залози. Монографія. Корнацька А.Г., Татарчук Т.Ф., Горовенко Н.Г. та ін. - Київ – Полтава, 2017-271 с.
9. Вольфф М. фон. Гинекологічна ендокринологія й репродуктивна медицина / Міхель фон Вольфф, Петра Штуте; пер. с нім. Під заг. ред. докт. мед. Наук, проф. О.А. Андрієвої. 2017. 512 с.: іл.
10. Гінекологія [Текст] : керівництво для лікарів : підруч. для студентів вищ. навч. закл. / В. К. Ліхачов ; рец.: Ю. С. Паращук, О. М. Юзько, О. В. Булашенко. - Вінниця : Нова Книга, 2018. - 688 с. - Затв. МОН України (лист МОН України від 12.07.2017 № 1/11-6936). - Бібліогр.: с. 678-687. - ISBN 978-966-382-692-9.
11. Емболія навколоплодовими водами. Питання діагностики та інтенсивної терапії / Навчальний посібник, Ткаченко Р. О.- ТОВ"Візуальмедіа,2018 р., 144 с.
12. Камінський В. В., Коноваленко І.В., Шалько М.Н., Макаренко Г.І., Рогачова В.П., Черноусов Я.І. Книга для практикуючого акушера-гінеколога. – Київ, 2018. - 177с.
13. Кровотечі в акушерстві. Геморагічний шок. Синдром ДВЗ крові / Навчальний посібник для самостійної роботи лікарів/ Щербаков А.Ю., Щербаков В.Ю., Новикова О.О., Логінова О.О., Шаповал Д.М.-ФОП В.В. Петров – 2017.-74с.
14. Нові клінічні настанови з акушерства та гінекології. Клінічні настанови (протоколи). В.В. Камінський., С.Є. Савченко, Л.І. Воробей.- «Профессиональные издания», Киев-Минск, 2019.- 267 с.

15. Оперативна гінекологія [Текст] : навч. посіб. / Ю. С. Паращук [та ін.]. - Харків : ХНМУ, 2017. - 132 с. : іл. - Затв. Вченою радою ХНМУ. Протокол № 1 від 26.01.2017 р. - Бібліогр.: с. 130-131.
16. Пухлиноподібні ураження яєчників. Монографія. Вовк І.Б., Вдовиченко Ю.П., Корнацька А.Г., Кондратюк В.К. - Київ, 2017 р. - 242 с.
17. Септичні захворювання в акушерстві та гінекології / Навчальний посібник для самостійної роботи лікарів/ Щербаков А.Ю., Щербаков В.Ю., Тиха І.А., Венокуров Ю.О., Шаповал Д.М., Єуров В.Є.-ФОП В.В. Петров – 2017.-134с.
18. Сучасні аспекти ультразвукової діагностики в акушерстві та гінекології. Монографія. / Маркін Л.Б, Шатилович К.Л., Суслікова Л.В., Матвієнко О.О., Сегедій Л.І. – 2018,
19. Фізіологічне акушерство / І.Б. Назарова, В.Б. Самойленко. – Медицина, 2018. – 408с.
20. Цитологический скрининг рака шейки матки: посіб. для врачей / Л. С. Болгова, Т. Н. Туганова, Л. И. Воробьева [та ін.]. – К., 2017. – 148 с.

Допоміжна література

1. OBSTETRICS: підручник англійською мовою (editby I.B. Ventskivska). - К.: Medicine, 2008 – 334 р.
2. Еталони практичних навичок з акушерства та гінекології . Навчальний посібник Вдовиченко Ю.П., Шкіряк-Нижник З.А., Жилка Н.Я., Марченко А.М., Романенко Т.А., Синчук Л.М, Непочатова-Курашкевич Е.І., Сіліна Н.К. К: - 2014. – 56 с.
3. GINECOLOGY: підручник англійською мовою (editby I.B. Ventskivska). - К.: Medicine, 2010 – 160р.
4. Obstetrics and Gynecology [Text] : textbook for students of higher medical education establishments : in 2 vol. / V. I. Gryshchenko [et al.] ; ed.: V. I. Gryshchenko, M . O. Shcherbina. - 2nd ed. - Kyiv : Medicine, 2018. Vol. 1 : Obstetrics. - 2018. - 392 p. - Allowed by the Ministry of Public Health of Ukraine ; Published in accordance with the Order of the Ministry of Health of Ukraine № 502 of 22 June 2010. - Bibliogr.: p. 384. - ISBN 978-617-505-693-6.
5. Obstetrics and Gynecology [Text] : textbook for students of higher medical education establishments : in 2 vol. / V. I. Gryshchenko [et al.] ; ed.: V. I. Gryshchenko, M . O. Shcherbina. - 2nd ed. - Kyiv : Medicine, 2018. Vol. 2 : Gynecology. - 2018. - 352 p. - Allowed by the Ministry of Public Health of Ukraine ; Published in accordance with the Order of the Ministry of Health of Ukraine № 502 of 22 June 2010. - Bibliogr.: p. 349. - ISBN 978-617-505-694-3
6. Актуальні питання акушерства у практиці сімейного лікаря Навчальний посібник Ред. Вороненко Ю.В., Шекера О.Г., Вдовиченко Ю.П. Серія “Сімейна медицина” ТОВ”Ландпресс”. Харків. 2016. 346 с.
7. Акушерство і гінекологія (у 2-х книгах): підручник (за ред. Грищенко В.І., Щербини М.О.) //Книга І Акушерство. – К.: Медицина, 2011. – 422 с.; Книга ІІ Гінекологія. – К.: Медицина, 2011. – 375 с.

8. Акушерство та гінекологія. Навчальний посібник. Болотна М.А., Бойко В.І., Бабар Т.В. — Суми: Сумський державний університет (СумДУ), 2018. — 307 с. — ISBN 978-966-657-714-9.19.
9. Акушерство: підручник (за ред. Б.М. Венцковського, Г.К.Степанківської, В.П. Лакатоша). - К.: ВСВ Медицина, 2011. — 422 с.; Книга II Гінекологія. — К.: Медицина, 2012. — 648 с.
10. Аллан Д., Кук Е., Хаггон Я.С. Єхокардиография плода. Практическое руководство/ пер.с англ.. под. ред.. Р.С.Батаевой, Т.М.Домницкой. Москва: Логосфера, 2018. 344 с.
11. Вагітність та захворювання травного каналу і печінки / Навчально-методичний посібник для самостійної роботи слухачів/ Щербаков А.Ю., Щербаков В.Ю., Тиха І.А., Новикова О.О., Логінова О.О., Шаповал Д.М., Єуров В.Є. — 2018. - 164с.
12. Гінекологія: підручник (за ред. Б.М. Венцковського, Г.К.Степанківської, М.Є Яроцького). - К.: ВСВ Медицина, 2011. — 422 с.; Книга II Гінекологія. — К.: Медицина, 2012. — 352 с.
13. Дисгормональні захворювання та рак молочної залози / Навчальний посібник для самостійної роботи лікарів/ Щербаков А.Ю., Щербаков В.Ю., Новикова О.О., Логінова О.О., Шаповал Д.М.-ФОП В.В. Петров — 2017. - 78с.
14. Допоміжні репродуктивні технології лікування безпліддя. Навчальний посібник. За аг. Ред.. проф.. Ф.В. Дахна, проф.. В.В. Камінського. — Київ, 2011. — 338 с.
15. Ендоскопічні методи обстеження / Навчально-методичний посібник для
16. Запорожан В.М., Чайка В.К., Маркін Л.Б. Акушерство і гінекологія (у 4-х томах): національний підручник, 2013.
17. Запорожан В.М., Чайка В.К., Маркін Л.Б. Акушерство і гінекологія (у 4-х томах): національний підручник: 2013
18. Іноваційні методи лікування запальних захворювань органів малого тазу. Методичні рекомендації. Камінський В.В., Борис О.М., Суслікова Л.В. та ін.- Київ, 2017- 28 с.
19. самостійної роботи слухачів / Щербаков А.Ю., Щербаков В.Ю., Новикова О.О., Логінова О.О., Тиха І.А., Єуров В.Є., Шаповал Д.М.-ФОП В.В. Петров — 2018.-78с.
20. Сенчук А.Я., Чермак І.І., Суханова А.А. Магній. Біологічна роль і застосування в акушерстві та гінекології: навчальний посібник / за ред. проф.. А.Я. Сенчука. — Київ: Видавництво «Фенікс», 2018. — 104с.
21. Тромботические микроангиопатии в акушерской практике / Макацария А.Д. — ГЭОТАР-Медиа, 2017. — 304с.

Нормативна база

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — ст. 141.
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 18. — ст. 144.

3. Господарський процесуальний кодекс України від 06 листопада 1991 р. № 1798-XII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6. – ст. 56.
4. Кодекс законів по працю України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – № 50. – Додаток до номеру.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 р. № 8073-X (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – № 51. – ст. 1122.
6. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25. – ст. 131.
7. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9-10. – ст. 88.
8. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – ст. 356.
9. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40, /40-42/. – ст. 492.
10. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-XII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – ст. 19.
11. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України від 19 жовтня 2017 р. № 2168-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2018. – № 5. – ст. 31.
12. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32. – ст. 314.
13. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 р. № 851-IV (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 36. – ст. 275.
14. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2014.. – № 49. – ст. 2056.
15. Про захист персональних даних: Закон України від 01 червня 2010 р. № 2297-VI (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 34. – ст. 481.
16. Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травня 1991 р. № 1023-XII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 30. – ст. 379.
17. Про звернення громадян: Закон України 02 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – ст. 257.

18. Про інформацію: Закон України від 02 жовтня 1992 р. № 2657-XII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – ст. 650.
19. Про лікарські засоби : Закон України від 04 квіт.1996 р. № 123/96-ВР (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 22. – ст. 86.
20. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02 березня 2015 р. № 222-VIII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 23. – ст. 158.
21. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори Закон України від 12 лютого 1995 р. № 60/95-ВР (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 10. – ст. 60.
22. Про наукову та науково-технічну діяльність: Закон України від 26 листопада 2015 р. № 848-VIII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 3. – ст. 25.
23. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 53 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положення частини третьої статті 49 Конституції України "у державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно" (справа про безоплатну медичну допомогу): Рішення Конституційного Суду України від 29 травня 2002 року № 10-рп/2002 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 23 – ст. 1132.
24. Наказ МОЗ №1422 від 29.12.2016 «Зміни до [методики розробки та впровадження медичних стандартів \(уніфікованих клінічних протоколів\) медичної допомоги на засадах доказової медицини](#)».
25. Наказ №404 від 20.06.2006 «Про внесення змін до наказу МОЗ від 22.05.06 № 308 «Про затвердження таблицю оснащення фельдшерсько-акушерських пунктів, лікарських амбулаторій (у т.ч. амбулаторій загальної практики-сімейної медицини) та підрозділів первинної медико - санітарної допомоги лікувально-профілактичних закладів».
26. Наказ МОЗ України № 110 від 14.02.2012 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування».
27. Наказ МОЗ України № 1150 від 27.12.2013 «Про затвердження Примірною таблицю матеріально-технічного оснащення Центру первинної медичної (медико-санітарної) допомоги та його підрозділів».
28. Наказ МОЗ України № 183 від 31.03.2015 «Про затвердження цього випуску Державного формуляра лікарських засобів та забезпечення його доступності».
29. Наказ МОЗ України № 127 від 02.03.2011 «Про затвердження примірних таблиць оснащення медичною технікою та виробами медичного призначення центральної районної (районної) та центральної міської (міської) лікарень».

30. Наказ МОЗ України № 751 від 28.09.2012 «Про створення та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в системі Міністерства охорони здоров'я України».
31. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 13.04.2016 № 353 (зі змінами 23.09.2016 № 994) Аномальні маткові кровотечі (уніфікований клінічний протокол)
32. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 06.04.2016 № 319. Генітальний ендометріоз.
33. Клінічна настанова, заснована на доказах. Гіпертензивні розлади під час вагітності (вересень, 2017)
34. Інфекції, що передаються статевим шляхом. Клінічна настанова, заснована на доказах. (вересень, 2017)

Інформаційні джерела

1. <http://mon.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України;
2. <http://nmapo.edu.ua/index.php/uk/> – офіційний сайт Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика;
3. <http://president.gov.ua> – офіційний веб-сайт Президента України;
4. <http://rada.gov.ua/> – офіційний портал Верховної Ради України;
5. <http://www.kmu.gov.ua/> – Урядовий портал, єдиний веб-портал органів виконавчої влади України;
6. <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/> – офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України;
7. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського;
8. <http://www.nplu.org/> – Національна Парламентська бібліотека України;
9. <http://www.who.int/> – офіційний веб-сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я.
10. <https://hirurgiya.com.ua>
11. <http://hirurgia.kiev.ua/>
12. <http://www.library.univ.kiev.ua> – Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
13. <http://inmeds.com.ua/> – веб-ресурс «Єдиний медичний простір»;
14. <http://www.bnf.fr/> – Національна бібліотека Франції;
15. <http://www.ddb.de/> – Німецька електронна бібліотека;

ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ

1. Класифікація серцевої недостатності. Основні клінічні прояви хронічної лівошлуночкової недостатності. Лікування серцевої недостатності.
2. Нестабільна стенокардія. Діагностика, лікування.
3. Кардіогенний шок. Види, клінічні прояви, невідкладна допомога.
4. Атипові форми клінічного перебігу інфаркту міокарда, особливості клініки, невідкладна допомога.
5. Перикардити, етіологія, класифікація. Екссудативний перикардит, критерії діагностики.
6. Стабільна стенокардія напруги, функціональні класи. Діагностика, лікування.
7. Пароксизмальна тахікардія. Етіологія, клініка. Диференційоване лікування надшлуночкової та шлуночкової.
8. Кардіоміопатії. Дилатаційна кардіоміопатія. Диференційна діагностика. Лікування. Ускладнення.
9. Мітральний стеноз. Гемодинаміка, діагностика. Ускладнення.
10. Атріо-вентрикулярні блокади. Діагностика, лікування.
11. Артеріальна гіпертензія. Класифікація, діагностика.
12. Синкопальні стани при серцево-судинних захворюваннях, невідкладна допомога, лікування.
13. Бронхіальна астма. Етіологія, патогенез. Класифікація. Критерії діагностики. Базисна терапія.
14. Хронічна дихальна недостатність, стадії, критерії діагностики.
15. Негоспітальна пневмонія, етіологія, категорії хворих. Діагностика та лікування.
16. Нозокоміальні пневмонії, діагностика, особливості перебігу, лікування.
17. Гостра дихальна недостатність. Причини. Невідкладна допомога.
18. Хронічне легеневе серце, класифікація, діагностика, ЕКГ-ознаки.
19. Хронічна хвороба нирок, діагностика, принципи лікування.
20. Гостра ниркова недостатність. Причини, стадії, лікування.
21. Нефротичний синдром. Етіологія. Диференційна діагностика.
22. Хронічна ниркова недостатність. Етіологія, діагностика, принципи лікування.
23. Клінічна та лабораторна діагностика ревматичної лихоманки. Диференційна діагностика ураження суглобів при гострій ревматичній лихоманці.
24. Системні захворювання сполучної тканини. Класифікація. Діагностика системної склеродермії.
25. Ревматоїдний артрит. Класифікація, діагностика, принципи лікування
26. Деформуючий остеоартроз. Диференціальна діагностика. Методи лікування.
27. Системний червоний вовчак. Клінічні прояви, методи діагностики, лікування.
28. Залізодефіцитні анемії, причини, принципи діагностики та лікування.

29. Гіпопластичні анемії, причини, діагностика, лікування.
30. Геморагічні діатези. Ідіопатична тромбоцитопенічна пурпура. Діагностика, диференційна діагностика, лікування.
31. Цукровий діабет. Класифікація, діагностика, ускладнення.
32. Принципи лікування цукрового діабету.
33. Тиреотоксикоз. Клінічні прояви, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
34. Гіпотиреоз. Етіологія, діагностика, лікування.
35. Цироз печінки, класифікація, клініка, принципи лікування.
36. Неалкогольна жирова хвороба печінки, клініка, діагностика, лікування.
37. Хронічний панкреатит, діагностика різних форм, принципи лікування.
38. Етіологія та патогенез виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки, клінічні прояви.
39. Діагностика та лікування хелікобактерної інфекції.
40. Запальні захворювання кишок. Неспецифічний виразковий коліт, діагностика, лікування.

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПІРАНТУРУ

1. Диференціальна діагностика кашлю і принципи лікування різних його видів.
2. Антиаритмічні препарати: класифікація, фармакологічні властивості препаратів різних груп, особливості застосування, показання, протипоказання, побічні дії.
3. Диференціальна діагностика інфекційних деструкцій легень, тактика ведення пацієнтів.
4. Фармакотерапія легеневої гіпертензії і хронічного легеневого серця.
5. Гостра легенева недостатність: етіологія, патогенез, особливості клінічного перебігу, методи діагностики.
6. Диференційна діагностика болю у грудній клітці і тактика ведення хворих.
7. Діагностика і диференціальна діагностика різних форм інфаркту міокарда.
8. Диференційоване надання допомоги при ускладнених гіпертензивних кризах.
9. Диференціальний діагноз при непритомних станах, принципи надання допомоги.
10. Методи діагностики, диференціальна діагностика та сучасні підходи до лікування кардіоміопатій.
11. Диференціальна діагностика та сучасні методи лікування перикардитів.
12. Синдром діареї: причини, діагностика, принципи лікування.
13. Ревматоїдний артрит: класифікація, діагностика та сучасні підходи до лікування.
14. Системні васкуліти: клінічні прояви, діагностика, діагностичні критерії, диференціальна діагностика.
15. Диференціальна діагностика і надання невідкладної допомоги при гострій нирковій недостатності.

16. Анемія хронічних захворювань: особливості перебігу та тактика лікування.
17. Коматозні діабетичні стани, їх клініко-лабораторна характеристика, принципи надання невідкладної допомоги.
18. Антикоагулянти: фармакологічні властивості препаратів різних груп, особливості застосування, показання, протипоказання, побічні дії.
19. Алкогольна хвороба печінки: діагностика, диференціальна діагностика, принципи лікування.
20. Асцит: причини, діагностика, диференційоване лікування.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова література

1. Актуальні питання серцево-судинних хвороб у практиці сімейного лікаря / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, М.М. Долженко [та ін.] // К.: Вид. Заславський О.Ю., 2017. - 412 с.
2. Бронхіальна астма. Хронічне обструктивне захворювання легень в світлі сучасних рекомендацій GINA (2017), SIGN 153 (2016), GOLD (2017), NICE (2010) / Під ред. Ю.І. Феценка. – К.: ТОВ «Доктор-Медіа-Груп», 2018. – 220 с.
3. Внутрішні хвороби. Підручник заснований на принципах доказової медицини 2018/2019 / Керівник проекту А. Кубец. Переклад І. Авраменко та ін. – Вроцлав: ORTS. – 1632 с.
4. Гематологія. Руководство / Под ред. Мамаева Н.Н. – СпецЛит, 2019. – 639 с.
5. Діагностика та лікування ревматичних захворювань: навчальний посібник / А.С. Свінцицький.- К.: Медкнига, 2017.–372 с.
6. Дисліпідемії: діагностика, профілактика та лікування. Методичні рекомендації Українського товариства з атеросклерозу Асоціації кардіологів України / О.І. Мітченко, М.І. Лутай. – К., 2017. – 43 с.
7. Иммунотерапия: руководство / под ред. Р. М. Хаитова, Р. И. Атауллаханова, А. Е. Шульженко. – 2-е изд., перераб. и доп. – М: ГЭОТАР - Медиа, 2017. – 736 с.
8. Клінічні рекомендації по діагностиці та лікуванню пульмонологічних та алергологічних захворювань при наданні телемедичних послуг (для лікарів загальної практики – сімейної медицини) / Ю.В. Вороненко, Т.М. Орабіна, Р.О. Моїсеєнко [та ін.] // Версія № 1. Затверджено на засіданні комісії вченої ради НМАПО імені П.Л. Шупика з наукової роботи та інноваційної діяльності (протокол № 3 від 12.03.2019 р.) – 25 с.
9. Коваленко В.М., Долженко М.М., Поташев С.В. Настанови з ехокардіографії // К.: Наукова думка, 2017. – 524 с.
10. Негоспітальна пневмонія у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, антимікробна терапія та профілактика. – Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах. – Київ, НАМН України, 2019. – 94 с.
11. Нефрологія. Клинические рекомендации / Под ред. Е.М. Шилова, А.В. Смирнова, Козловской Н.Л. – ГЭОТАР-Медиа, 2020. – 856 с.

12. Основи електрокардіографії / О. Й. Жарінов, В. О. Куць (ред.) – Львів: МС, 2017. – 240 с.
13. Рекомендації Асоціації кардіологів України з діагностики та лікування хронічної серцевої недостатності (2017) / Л.Г. Воронков, К.М. Амосова, Г.В. Дзяк [та ін.] // Серцева недостатність та коморбідні стани. – 2017. – №1. – Дод. №1. – С. 1-64.
14. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів / За ред. Ю.М. Мостового. – 23 вид. – К.: Центр ДЗК, 2017 – 616 с.
15. Функціональна діагностика: національний підручник / за ред. О. Жарінова, Ю. Іваніва, В. Куця. – К.: Четверта хвиля, 2018. – 732 с.
16. Хронічне обструктивне захворювання легень. – Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах. – К.: НАМН України, 2020.- 70 с.
17. Эндокринология. Национальное руководство / Под ред. И.И. Дедова, Мельниченко Г.А. – ГЭОТАР-Медиа, 2020. – 832 с.

Допоміжна література

1. Гастроэнтерология. Практическое руководство / Вялов С.С. – МЕДпресс-информ, 2019. – 128 с.
2. Губергріц Н. Б. Хронічні гепатити та цирози печінки: навч. посібник / Н. Б. Губергріц, Н. В. Харченко. – Кіровоград: ПОЛІУМ, 2017. – 288 с.
3. Как лечить аритмии. Нарушения ритма и проводимости в клинической практике / Недоступ А.В., Благова О.В. – МЕДпресс-информ, 2019. – 368 с.
4. Клініко-діагностичне значення імунологічних тестів при ревматичних хворобах. Навчальний посібник / За ред. В.М. Коваленка, Н.М. Шуби – К., Прометей, 2017. – 105 с.
5. Клиническая интерпретация рентгенограммы легких /Дарби М. и др.; Пер. с англ.; Под ред. В.Н. Трояна. – ГЭОТАР-Медиа, 2020. – 216 с.
6. Нефрология. Эндокринология. Гематология. Учебное пособие – Трухан Д.И., Викторова И.А. – СпецЛит, 2017. – 253 с.
7. Пульмонология. Национальное руководство / Под ред. А.Г. Чучалина – ГЭОТАР-Медиа, 2020. – 768 с.
8. Серцева недостатність та коморбідні стани. Рекомендації Асоціації кардіологів України / Спецвипуск, дод. №1 до журналу «Серцева недостатність». – К., 2017. – 64 с.
9. ACG Clinical Guideline: Treatment of Helicobacter pylori Infection / W.D. Chey, G.I. Leontiadis, C.W. Howden [et al.] // Am. J. Gastroenterol. – 2017. – Vol. 112(2). – P. 212-239.
10. American Diabetes Association Standards of Medical Care in Diabetes // Diabetes Care. – 2017. – Vol. 40(Suppl. 1): S1-132.
11. 2017 ESC Guidelines for the management of acute myocardial infarction in patients presenting with ST-segment elevation: The Task Force for the management of acute myocardial infarction in patients presenting with ST-segment elevation of the European Society of Cardiology (ESC) / B. Ibanez, S. James, S. Aqewall [et al.] // Eur. Heart J. – 2018. – Vol. 39(2). – P. 119-177.

12. Global strategy for asthma management and prevention (2017 Update). Режим доступу: <http://ginasthma.org>.
13. Hess M.W. The 2017 Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease Report and Practice Implications for the Respiratory Therapist / M.W. Hess // Respir. Care. – 2017. – Vol. 62(11). – P. 1492-1500.
14. International Diabetes Federation. Clinical Practice Recommendations for Managing Type 2 Diabetes in Primary Care – 2017. Режим доступу: www.idf.org/managing-type2-diabetes
15. Prevention, Detection, Evaluation, and Management of High Blood Pressure in Adults / A.S. Cifu, A.M. Davis // JAMA. – 2017. – Vol. 318(21). – P. 2132-2134.
16. SEMDSA 2017 Guidelines for the Management of Type 2 diabetes mellitus // JEMDSA. – 2017. – Vol. 22(Suppl. 1): S1-S196.
17. The 2017 Clinical Practice Guideline for High Blood Pressure / P.K. Whelton, R.M. Carey // JAMA. – 2017. – Vol. 318(21). – P. 2073-2074.

Нормативна база

1. Наказ МОЗ України від 02.03.2016 р. № 152 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при стабільній ішемічній хворобі серця»
2. Наказ МОЗ України від 03.03.2016 № 164 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гострому коронарному синдромі без елевації сегмента ST»
3. Наказ МОЗ України від 02.11.2015 № 709 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при залізодефіцитній анемії»
4. Наказ МОЗ України від 02.07.2014 № 455 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гострому коронарному синдромі з елевацією сегмента ST».
5. Наказ МОЗ України від 03.09.2014 р. № 613 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при пептичній виразці шлунку і 12-палої кишки».
6. Наказ МОЗ України від 29.12.2014 р. № 1021 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при ЦД 1 типу у молодих осіб і дорослих»
7. Наказ МОЗ України від 08.10.2013 № 868 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при бронхіальній астмі»
8. Наказ МОЗ України від 27.06.2013 № 555 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічному обструктивному захворюванні легень»

9. Наказ МОЗ України від 24.05.2012 р. № 384 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при артеріальній гіпертензії»
10. Наказ МОЗ України від 21.12.2012 р. № 1118 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при цукровому діабеті 2 типу».

Інформаційні ресурси

1. <http://www.mozdocs.kiev.ua>
2. AMA (American Medical Association) <https://www.ama-assn.org/>
3. American Academy of Family Physicians <http://www.aafp.org/home.html>
4. American College of Cardiology <http://www.acc.org/>
5. American College of Emergency Physicians <https://www.acep.org/>
6. American Heart Association <http://news.heart.org/>
7. BMJ Clinical Evidence <http://clinicalevidence.bmj.com>
8. European Society of Cardiology <http://www.escardio.org/>
9. Medscape from WebMD <http://www.medscape.com>
10. Medscape from WebMD <http://www.medscape.com>
11. National Comprehensive Cancer Network <https://www.nccn.org/>
12. National Guideline Clearinghouse <https://www.guideline.gov/>
13. National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE) <https://www.nice.org.uk/>
14. Royal College of Physicians <https://www.rcplondon.ac.uk/>
15. The Association of the Scientific Medical Societies in Germany <http://www.awmf.org>
16. The Cochrane Collaboration The Cochrane Library <http://www.cochrane.org/>
17. The European Society for Emergency Medicine <https://www.eusem.org/>
18. The French National Authority for Health <http://www.has-sante.fr/>
19. The National Association of State EMS <https://www.nasemso.org/>
20. The National Health and Medical Research Council (NHMRC) <https://www.nhmrc.gov.au>
21. Up To Date <http://www.uptodate.com>

ХІРУРГІЯ

1. Характеристика антигенних систем крові, їх значення в трансфузіології. Характеристика цільної крові, її компонентів, препаратів. Механізм їх лікувальної дії. Показання і протипоказання для застосування
2. Визначення груп крові за антигенними системами АВ0 та Rh. Проби на сумісність при переливанні компонентів крові
3. Методи і техніка переливання компонентів крові, посттрансфузійні реакції і ускладнення
4. Абсцес і гангрена легень
5. Бронхоектатична хвороба
6. Кісти і полікістоз легень
7. Спонтанний пневмоторакс
8. Легенева кровотеча
9. Бронхіальні нориці
10. Плеврити. Емпієма плеври. Гострий піопневмоторакс
11. Медіастиніт
12. Грижі діафрагми
13. Кардіоспазм.
14. Ахалазія кардії .Езофагіти.
15. Дивертикули стравоходу .Опіки.
16. Сторонні тіла та травма стравоходу
17. Міастенія як хірургічна проблема
18. Тупа і проникаюча травма грудної клітки. Переломи ребер і грудини. Травматична асфіксія. Плевропульмональний шок
19. Види пневмотораксів: закритий, відкритий, напружений. Емпієма середостіння
20. Гемоторакс (гемопневмоторакс). Поранення і розриви легень
21. Поранення серця. Методика зашивання ран серця
22. Травматичне ушкодження діафрагми. Операційні доступи: трансабдомінальні, трансторакальні
23. Поєднана травма грудної клітки і живота. Особливості діагностики і хірургічної тактики
24. Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої кишки. Сучасні погляди на етіопатогенез і консервативні методи лікування
25. Ускладнення виразкової хвороби: перфорація, кровотеча, стеноз, пенетрація, малігнізація, внутрішні фістули
26. Показання і обґрунтування до хірургічних методів лікування виразкової хвороби та їх оцінка
27. Хірургічна тактика при проривних і кровоточивих виразках
28. Інші захворювання шлунка: гостре розширення, заворот, флегмона, туберкульоз, сифіліс, безоари. Дивертикуліти дванадцятипалої кишки
29. Ранні ускладнення операцій на шлунку і дванадцятипалій кишці: неспроможність швів кукси дванадцятипалої кишки або анастомозу, кровотечі, анастомозити

30. Пізні ускладнення операцій на шлунку: пострезекційні та постваготомні синдроми
31. Морфологічні і патофізіологічні зміни при кишковій непрохідності. Клініка і методи діагностики різних видів механічної і динамічної кишкової непрохідності
32. Особливості передопераційної підготовки хворих при гострій кишковій непрохідності, хірургічне лікування, операційні доступи, особливості ревізії черевної порожнини, ознаки життєздатності кишки, особливості її резекції та декомпресії. Дренування черевної порожнини. Післяопераційне лікування
33. Злукова хвороба. Сучасні погляди на причини злукоутворення та його попередження. Особливості втручання при злуковій непрохідності
34. Тромбоз і емболія судин брижі кишок
35. Класифікація, клініка і діагностика. Особливості перебігу гострого апендициту при атипових локалізаціях червоподібного відростка
36. Ускладнення гострого апендициту: апендикулярний інфільтрат, періапендикулярний абсцес, перитоніт, абсцес черевної порожнини, пілефлебіт
37. Техніка операційних втручань при гострому апендициті
38. Післяопераційні ускладнення апендектомії
39. Виразки тонкої кишки (неспецифічні і специфічні). Дивертикули тонкої кишки. Дивертикуліт Меккеля
40. Мезоаденіт. Клініка, діагностика, лікування
41. Хронічний апендицит
42. Зовнішні кишкові нориці
43. Функціональний стан печінки при хірургічній патології
44. Кісти (непаразитарні та паразитарні) печінки
45. Абсцеси печінки
46. Цироз печінки та портальна гіпертензія
47. Жовчнокам'яна хвороба та її ускладнення. Холангіт: етіологія, патогенез, методи діагностики, особливості передопераційної підготовки хворих, місце ендоскопічних методів в комплексі передопераційного діагностики і лікування
48. Хірургічні методи лікування при механічній жовтяниці: показання до холедохотомії, техніка її виконання та завершення; показання та техніка операцій на великому дуоденальному соску; ускладнення під час операцій на жовчних шляхах і після операції (ранні та пізні)
49. Гострий холецистит
50. Хронічний (калькульозний і безкам'яний) холецистит
51. Постхолецистектомічний синдром. Реконструктивні та відновлювальні операції на жовчних шляхах: діагностика ушкодження жовчних шляхів під час операцій, в найближчому і віддаленому післяопераційному періодах, методи відновлення прохідності жовчних шляхів (на дренажах, білідигестивні анастомози); операції при патології дистального відділу холедоха

52. Захворювання кровотворної системи, при яких необхідна спленектомія
53. Доброякісні пухлини, непаразитарні і паразитарні кісти
54. Методика спленектомії
55. Сучасні погляди на етіопатогенез гострого панкреатиту
56. Консервативне і хірургічне лікування гострого панкреатиту
57. Ускладнення гострого панкреатиту
58. Хронічний панкреатит. Кісти підшлункової залози (справжні і псевдокісти)
59. Загальне вчення про грижі. Етіологія. Класифікація. Складові частини грижі. Симптоматологія і діагностика
60. Операційні методи лікування гриж: пахвинних, стегнових, пупкових, навколорічкових, білої лінії живота
61. Особливості лікування післяопераційних гриж
62. Невправима, защемлена грижа. Особливості хірургічного лікування
63. Грижі рідкісних локалізацій і внутрішні черевні грижі (передочеревинні, позаочеревні, внутрішньочеревні)
64. Ушкодження шлунково-кишкового тракту сторонніми тілами
65. Поранення стінки живота
66. Травма паренхіматозних органів: печінки, селезінки
67. Травма порожнистих органів
68. Поєднана травма: живота і черепа, живота і опорно-рухового апарату
69. Гострий парапроктит
70. Хронічний парапроктит – нориці прямої кишки. Ректовагінальні нориці
71. Геморой, консервативне і операційне лікування
72. Тріщини заднього проходу
73. Епітеліальні куприкові ходи
74. Дермоїдні кісти і тератоїдні пухлини промежини та позаректальних просторів
75. Випадіння прямої кишки
76. Стриктури прямої кишки
77. Недостатність анального жому. Інертна пряма кишка
78. Травматичні ушкодження прямої кишки і промежини, діагностика. Показання до первинного зашивання ран прямої кишки і до накладання колостоми
79. Сторонні тіла прямої кишки. Шляхи проникнення і методи видалення
80. Неспецифічний виразковий коліт і хвороба Крона
81. Дивертикули товстої кишки. Дивертикульоз, дивертикуліт
82. Функціональна кишкова диспепсія: подразнена товста кишка, симптоматичний (вторинний) закреп, функціональний закреп
83. Аномалії розвитку ободової кишки: незакінчений поворот ободової кишки, мегаколон, хвороба Гіршпрунга
84. Кровотечі із нижніх відділів кишкового тракту
85. Хірургічна реабілітація хворих із ентеро- та колостомами і кишковими норицями
86. Тиротоксикоз

87. Ендемічний зоб. Вузловий зоб. Аденома щитоподібної залози
88. Операції на щитоподібній залозі
89. Хронічні тироїдити (Хашимото, Ріделя)
90. Гіперпаратироз. Операції на паращитоподібних залозах
91. Цукровий діабет: ураження внутрішніх органів і судин
92. Цукровий діабет і хірургічні захворювання, особливості передопераційної підготовки, вибору знеболення і ведення післяопераційного періоду
93. Діабетична стопа
94. Інсулінома і ульцерозна аденома підшлункової залози
95. Пухлини мозкового шару наднирників
96. Пухлини кіркового шару наднирників
97. Аддісонова хвороба
98. Синдром Штейна-Левенталя
99. Варикозна хвороба
100. Гострі тромботичні і запальні захворювання системи нижньої порожнистої вени
101. Тромбофлебіт і флеботромбоз нижніх кінцівок. Пост-тромбофлебітичний синдром
102. Гострий тромбоз системи верхньої порожнистої вени
103. Облітеруючий ендартеріт
104. Облітеруючий тромбангіт (хвороба Бюргера)
105. Облітеруючий атеросклероз
106. Діабетичні ангіопатії нижніх кінцівок
107. Артеріо-венозні аневризми
108. Емболія і гострий тромбоз артерій нижніх кінцівок
109. Тромбоемболія легеневої артерії
110. Загальні принципи лікування ушкоджень кровоносних судин. Визначення показань до відновлення прохідності судин
111. Перев'язка, катетеризація та відновлення прохідності судин: види судинних швів, трансплантація і протезування судин, шунтування судин
112. Лімфедема (слоновість)
113. Лімфангоїт, лімфаденіт
114. Гнійні захворювання кісток (остеомиєліти), суглобів (артрити) і слизових сумок (бурсити)
115. Збудники гнійних інфекцій, клінічне значення окремих груп мікроорганізмів, госпітальна інфекція та її профілактика
116. Етіопатогенез раневої інфекції і фактори, які впливають на її розвиток. Фази раневого процесу
117. Хірургічні, фармакологічні і фізичні методи профілактики та лікування раневої інфекції
118. Гнійні запалення шкіри і підшкірної клітковини: фурункул, фурункульоз, бешиха, еризипелоїд, карбункул, гідраденіт, абсцес, флегмона
119. Бактерійні інфекції глибоких шарів тканин і клітковинних просторів ший: фасціїти, міонекроз, флегмони (аксілярна, субпекторальна)
120. Глибокі субфасціальні і міжм'язеві флегмони кінцівок

121. Флегмони заочеревинного простору і тазу
122. Гнійні захворювання кисті і стопи (панариції, флегмони)
123. Сучасний стан проблеми перитоніту. Класифікація. Абдомінальний сепсис
124. Клініка і діагностика перитоніту
125. Патогенез гострого перитоніту
126. Лікування розповсюдженого гнійного перитоніту і абдомінального сепсису
127. Залишкові гнійники черевної порожнини та способи їх дренування
128. Госпітальна інфекція та методи її профілактики
129. Анаеробна інфекція (газова гангрена)
130. Правець і сказ
131. Проблеми ВІЛ-інфекції в хірургії
132. Опікова хвороба.
133. Стадії опікової хвороби. Опіковий шок (патогенез, клініка, лікування)
134. Гостра опікова токсемія (патогенез, клініка, лікування)
135. Опікова септикотоксемія (патогенез, клініка, лікування)
136. Відмороження
137. Симптоми і диференційна діагностика відморожень. Ускладнення, супутні захворювання і ушкодження при відмороженні. Фактори, сприяючі виникненню відморожень і замерзанню. Перше допомога і лікування при відмороженнях і замерзаннях
138. Доброякісні пухлини.
139. Принципи діагностики раку різних локалізацій. Система ТММ.
140. Рак шлунка
141. Доброякісні пухлини шлунка і тонкої кишки
142. Рак печінки: первинний, метастатичний
143. Рак підшлункової залози
144. Рак ободової і прямої кишки
145. Доброякісні пухлини ободової і прямої кишки
146. Пухлини м'яких тканин, шкіри, кісток.
147. Пухлини статевих органів
148. Пухлини сечовидільної системи.

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПРАНТУРУ

1. Інноваційні технології лікування гнійних ран.
2. Сучасні інноваційні технології хірургічного лікування гострих шлунково-кишкових кровотеч.
3. Лікування obturatorних захворювань гепатопанкреатобіліарної зони.
4. Питання комплексного лікування хворих на гострий венозний тромбоз нижніх кінцівок та посттромботичну хворобу.
5. Сучасні методи профілактики злукової хвороби очеревини.
6. Синдром діабетичної стопи.
7. Абдомінальний компартмент-синдром.

8. Бешиха.
9. Мезентеріальна ішемія.
10. Хірургічна інфекція.
11. Баріатрична хірургія.
12. Перитоніт.
13. Хірургія магістральних і периферичних судин артеріальної системи.
14. Захворювання венозної системи нижніх кінцівок.
15. Колоректальна хірургія.
16. Ендоскопічна хірургія.
17. Ендоваскулярна хірургія.
18. Хірургія шлунку та дванадцятипалої кишки.
19. Хірургія печінки та жовчовивідних шляхів.
20. Хірургія підшлункової залози.
21. Хірургія щитоподібної залози.
22. Торакальна хірургія.
23. Кишкова непрохідність.
24. Хірургія кишкового тракту.
25. Хірургічні захворювання стравоходу.
26. Хірургія синдрому портальної гіпертензії.
27. Трансплантація органів.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Гнійно-септична хірургія: навчальний посібник / С.Д. Шаповал// Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», -2019.- 192с.- **ISBN: 978-617-505-728-5**
2. Ендоскопічна хірургія: навчальний посібник / В.М. Запорожан, В.В. Грубнік, Ю.В. Грубнік, А.В. Малиновський та ін. /Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», -2019.- 592с. - **ISBN: 978-617-505-733-9**
3. Загальна хірургія (за ред. С.Д.Хіміча, М.Д.Желіби). Вид. 3-тє- К.: «Медицина», 2018.- 608 с.
4. Загальна хірургія /за ред. Я.С.Березницького, М.П.Захараша, В.Г.Мішалова, В.О.Шідловського.- Вінниця, Нова книга.- 2018.-344с.
5. Невідкладні стани в хірургії: навчальний посібник / К.М. Бобак, А.І. Бобак, В.В. Киретів та ін.; за ред. Л.М. Ковальчука /Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», - 2017.- 560с.-**ISBN: 978-617-505-370-6**
6. Хірургічні хвороби: підручник / Я.С. Березницький, О.А. Вільцанюк, М.Д. Желіба та ін.; за ред. П.Д. Фоміна, Я.С. Березницького. — 2-е вид., випр. /Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина».- 2017- 408с.- **ISBN: 978-617-505-602-8**

Допоміжна

1. Воєнно-польова хірургія. за ред. Я. Л. Заруцького, В. Я. Білого; М-во оборони України, М-во охорони здоров'я України. - Київ: Фенікс, 2018. - 544, с.

2. Національна безпека України у викликах новітньої історії : Антибіотикорезистентність – загроза для людства, шляхи її подолання. монографія / Адельбаєва А.В., Александров Є.Є., Бехтер Л.А., Біланюк В.І., Біляєва О.О. та інші. – Київ : ДП «Експрес-об'ява», 2020. – 464 с. ISBN 978-917-7389-16-2
3. General Surgery: textbook / S.D. Khimich, M.D. Zheliba, V.P. Andryushchenko et al. / Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», -2019.- 536с.- ISBN: 978-617-505-746-9
4. Conceptual options for the development of medical science and education, Kolesnikov E.B., Kryzhevsky V.V. Morbid obesity as an important medical problem of the 21-st century: acute intestinal obstruction in obese patients , Collective monograph: , Riga, Izdevnieciba" Baltija Publishing, 2020, p. 269-287, Medical University of Lublin, 2020, 688p., ISBN 978-9934-588-44-0
5. J.R. Howe. Endocrine and Neuroendocrine Surgery / James R. Howe // Springer-Verlag Berlin Heidelberg. – 2017. – 160 p.

Нормативна

1. <http://mon.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України;
2. <http://nmapo.edu.ua/index.php/uk/> – офіційний сайт Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика;
3. <http://president.gov.ua> – офіційний веб-сайт Президента України;
4. <http://rada.gov.ua/> – офіційний портал Верховної Ради України;
5. <http://www.kmu.gov.ua/> – Урядовий портал, єдиний веб-портал органів виконавчої влади України;
6. <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/> – офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України;
7. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського;
8. <http://www.nplu.org/> – Національна Парламентська бібліотека України;
9. <http://www.who.int/> – офіційний веб-сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я.

Інформаційні джерела

10. <http://erassociety.org/>
11. <http://www.espen.org/>
12. <http://onlinelibrary.wiley.com/>
13. www.elsevier.com/books-and-journals
14. <http://link.springer.com/search?facet-discipline=%22Medicine%22>
15. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>
16. <http://www.clinicalnutritionjournal.com/>
17. <http://www.cancer.gov/>
18. <http://www.cancer.net/>
19. <http://jco.ascopubs.org/>
20. <http://jop.ascopubs.org/>

21. <http://www.pubpdf.com/>
22. <http://www.websurg.com/>
23. <http://www.cochrane.org/>
24. <http://www.wjgnet.com/>
25. <http://www.nejm.org/>
26. <https://www.omicsonline.org/>
27. <http://radiopaedia.org/>
28. <http://cancerres.aacrjournals.org/>
29. <http://www.ijcem.com/>
30. <http://www.surgukraine.com.ua/>
31. <http://hirurgiya.com.ua/>
32. <http://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/surgery/index>
33. <http://www.clinicaloncology.com.ua/>
34. <http://heartandvessels.com.ua/>

СЕРЦЕВО-СУДИННА ХІРУРГІЯ

1. Спеціалізована хірургічна допомога хворим із серцево-судинними захворюваннями.
2. Реабілітація та експертиза непрацездатності хворих після хірургічного лікування вроджених вад серця.
3. Реабілітація та експертиза непрацездатності хворих після хірургічного лікування набутих вад серця.
4. Питання етики і деонтології в лікарській практиці.
5. Клінічна анатомія серця та судин.
6. Фізіологія, біохімія та патологія скорочення серця.
7. Функція зрілого серця.
8. Особливості системи кровообігу плода та новонародженого.
9. Система гемостазу. Згортальна, протизгортальна та фібринолітична система плазми. Роль тромбоцитів.
10. Загальноклінічні методи діагностики.
11. Клінічна електрокардіографія. Принцип методу та мета реєстрації ЕКГ в 12 відведеннях.
12. Проби із фізичним навантаженням. Показання та протипоказання до застосування. Критерії припинення фізичного навантаження.
13. Клінічна ехокардіографія. Принцип роботи ехокардіографа. Ефект доплера.
14. Ангіокардіографія та катетеризація порожнин серця.
15. Ангіокардіографія з катетеризацією магістральних судин та окремих басейнів судинної системи.
16. Комп'ютерна та магнітно-резонансна томографія серця. Принципи роботи методів.
17. Анестезіологічне забезпечення операцій на серці.
18. Інтенсивна терапія і реанімація після операцій на серці та судинах.
19. Штучний кровообіг і гіпотермія в серцево-судинній хірургії.
20. Трансфузіологія в серцево-судинній хірургії.
21. Захист міокарда під час операцій зі штучним кровообігом. Фармакодинаміка кардіоплегічних розчинів.
22. Вроджені вади серця. Класифікація. Лікувальна тактика.
23. Синдром Ейзенменгера. Показання і протипоказання до операції при вроджених вадах серця ускладнених легеневою гіпертензією.
24. Патогенез та гемодинаміка вроджених вад серця «білого» типу з підвищеним легеневим кровотоком.
25. Патогенез та гемодинаміка вроджених вад серця «білого» типу з нормальним легеневим кровотоком.
26. Патогенез та гемодинаміка вроджених вад серця «синього» типу зі зменшеним легеневим кровотоком.
27. Патогенез та гемодинаміка вроджених вад серця «синього» типу з підвищеним легеневим кровотоком.

28. Дефект міжпередсердної перегородки: гемодинаміка, клініка, діагностика, хірургічне лікування.
29. Дефект міжшлуночкової перегородки: гемодинаміка, клініка, діагностика, тактика хірургічного лікування.
30. Відкрита артеріальна протока: гемодинаміка, клініка, діагностика, хірургічне лікування.
31. Ізольований стеноз легеневої артерії: гемодинаміка, клініка, діагностика, методи хірургічного лікування.
32. Тетрада Фалло: гемодинаміка, клініка, діагностика, тактика хірургічного лікування.
33. Коарктація аорти: гемодинаміка, клініка, діагностика, хірургічне лікування.
34. Транспозиція магістральних артерій: варіанти анатомії, гемодинаміка, клініка, діагностика, терміни та види хірургічних втручань.
35. Ревматизм: етіологія, патогенез, клінічна картина та діагностика хвороби.
36. Принципи профілактики розвитку набутих вад серця.
37. Мітральний стеноз: клінічні прояви, діагностика та стадії захворювання.
38. Хірургічне лікування мітрального стенозу. Показання та протипоказання.
39. Варіанти операцій.
40. Мітральна недостатність: клінічні прояви, діагностика та стадії захворювання.
41. Хірургічне лікування мітральної недостатності. Показання та протипоказання. Протезування мітрального клапана.
42. Види клапанозберігаючих операцій при недостатності мітрального клапана. Показання і протипоказання до їх виконання.
43. Аортальний стеноз: клінічні прояви, діагностика та стадії захворювання.
44. Хірургічне лікування аортального стенозу. Показання та протипоказання. Варіанти операцій.
45. Аортальна недостатність: клінічні прояви, діагностика та стадії захворювання.
46. Хірургічне лікування аортальної недостатності. Показання та протипоказання. Варіанти операцій.
47. Тристулкова недостатність у поєднанні з мітральними та аортальними вадами, її хірургічна корекція.
48. Багатоклапанні вади серця: етіологія, патогенез, показання до операції.
49. Операції при багатоклапанних вадах. Показання та протипоказання до їх виконання.
50. Інфекційний ендокардит. Клініка, діагностика та тактика лікування. Показання та протипоказання до операції.
51. Кардіоміопатії. Класифікація. Патогенез та гемодинамічні особливості.
52. Гіпертрофічна кардіоміопатія. Класифікація. Патогенез. Хірургічне лікування.
53. Пухлини серця: диференціальна діагностика, принципи хірургічного лікування.

54. Хірургічні захворювання перикарду: здавлюючий перикардит, кісти перикарду.
55. Атеросклероз – сучасний стан проблеми. Патогенетичні основи утворення атеросклеротичної бляшки. Покази до проведення коронарографії.
56. Класифікація ІХС за МКБ-10. Клінічні форми та діагностика ІХС.
57. Хірургічні методи лікування ІХС. Покази до операції аорто-коронарного шунтування та до ангіопластики коронарних артерій і стентування.
58. Принципи виконання операції АКШ на працюючому серці. Її переваги та недоліки.
59. ІХС після хірургічного лікування.
60. Гострий інфаркт міокарда. Етіологія. Патогенез. Діагностика. Вибір тактики лікування.
61. Постінфарктна недостатність мітрального клапана. Клінічні прояви, діагностика та стратегія лікування.
62. Резекція постінфарктної аневризми лівого шлуночка. Принципи операції.
63. Бета-адреноблокатори. Класифікація. Фармакодинаміка.
64. Нітрати. Класифікація. Фармакодинаміка.
65. Блокатори АДФ-рецепторів тромбоцитів та інгібітори метилглутаріл-КоА-редуктази (стати́ни). Їх фармакодинаміка.
66. Епідеміологія, етіологія та стани, що сприяють виникненню порушень ритму та провідності.
67. Класифікація та номенклатура аритмій серця.
68. Класифікація фібриляції передсердь. Профілактика ішемічного інсульту при фібриляції передсердь. Шкала CHA₂DS₂-VASc
69. Тріпотіння передсердь. Класифікація. Лікування.
70. Брадикардії та блокади серця. Основні принципи лікування.
71. Суправентрикулярні тахіаритмії. Типи. Основні принципи лікування.
72. Шлуночкові тахіаритмії. Типи. Основні принципи лікування.
73. Синдром Морганьї-Адамса-Стокса. Патогенез. Лікування.
74. Основні небезпечності та ускладнення в серцево-судинній хірургії.
75. Основні принципи невідкладної серцево-судинної хірургії. Гострі захворювання і травми серця.
76. Невідкладна серцево-судинна хірургія. Гострі захворювання і пошкодження судин.

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПРАНТУРУ

1. Організація кардіохірургічної допомоги новонародженим. Взаємодія всіх служб. Тактика лікування ВВС в період новонародженості.
2. Тетрада Фалло. Хірургічна корекція вади.
3. Клапанозберігаючі операції при вродженій недостатності мітрального клапана.
4. Операції тотального кава-пульмонального анастомоза. Операції Glenn і Fontan.

5. Ревматизм і інфекційний ендокардит. Етіологічні фактори набутих клапанних вад.
6. Реконструктивні втручання на мітральному клапані при його набутій недостатності.
7. Операції заміни клапанів серця. Види протезів.
8. Розширюючі аневризми аорти. Діагностика та хірургічне лікування».
9. Методи хірургічного лікування ішемічної хвороби серця.
10. Радіочастотна катетерна абляція - сучасна методика лікування порушень серцевого ритму.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова література:

1. Амосов Н.М., Бендет Я.А. Терапевтические аспекты кардиохирургии. – 2-е изд. - К.: Здоров'я, 1990. – 288 с.
2. Бойова травма серця, грудної аорти та магістральних судин кінцівок: посібник / Лазоришинець В.В., Хоменко І.П., Корда М.М., Лурін І.А., Усенко О.Ю., Черняк В.А., Бойко В.В., Сіромаха С.О., Роговський В.М., Тарабан І.А., Гангал І.І., Береговий О.А. та ін.; під заг. ред. Цимбалюка В.І. – Тернопіль: ТНМУ, 2019. – 428 с.
3. Військово-медична підготовка: підручник / І.А. Лурін, В.В. Лазоришинець, О.Ю. Усенко [та ін.] / за ред. проф. Бадюка М.І. - 2-е видання. – К., 2016. – 482 с.
4. Врожденные пороки сердца: руководство / Зиньковский М.Ф. / Под ред. Возианова А.Ф. – К.: Книга-плюс, 2009. – 1170 с.
5. Инвазивная кардиология и коронарная болезнь / [Соколов Ю.Н., Соколов М.Ю., Костенко Л.Н. и др.]. – К.: МОРИОН, 2002. – 360 с.
6. Инфекционный эндокардит / [Кнышов Г.В., Коваленко В.Н., Руденко А.В. и др.]; / под ред. Кнышова Г.В., Коваленко В.Н. – К.: МОРИОН, 2004. – 256 с.
7. Кардиоанестезиология. Искусственное кровообращение. Защита миокарда / Под ред. Максименко В.Б. – К.: Книга плюс, 2007. – 244 с.
8. Кнышов Г.В. Хирургическое лечение митральных пороков сердца в условиях искусственного кровообращения без использования донорской крови и ее компонентов / Г.В. Кнышов, В.В. Попов. – К.: ООО «НПП «Интерсервис», 2012. – 132 с.
9. Кнышов Г.В., Бендет Я.А. Приобретенные пороки сердца. – К.: Преса України, 1997. - 280 с.
10. Кнышов Г.В., Витовский Р.М., Захарова В.П. Опухоли сердца. Проблемы диагностики и хирургического лечения. – К.: Преса України, 2005. – 256 с.
11. Лазоришинець В.В. Бескровные технологии при коррекции клапанов сердца в условиях искусственного кровообращения: монография / В.В. Лазоришинець, В.В. Попов. – К.: ООО «НПП «Интерсервис», 2015. – 224 с.
12. Лазоришинець В.В. Реконструктивні операції на висхідній аорті при постстенотичному її розширенні та супутньому протезуванні аортального

- клапана / В.В. Лазоришинець, В.В. Попов, О.О. Большак. – К.: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2016. – 148 с.
13. Лазоришинець В.В. Хірургічне лікування аортальних вад серця, ускладнених вузьким гирлом аорти / В.В. Лазоришинець, В.В. Попов. – К.: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2016. – 128 с.
 14. Попов В.В. Хірургічна корекція порушень хордо-папілярного контініума при мітральній ваді серця: монографія / В.В. Попов, О.О. Большак, В.В. Лазоришинець. – К.: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2017. – 118 с.
 15. Попов В.В., Лазоришинець В.В. Фрагментуюча операція при корекції вад серця. - К.: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2018. – 185 с.
 16. Попов В.В., Лазоришинець В.В. Хірургічна корекція поєднаних мітрально-аортальних вад серця в умовах штучного кровообігу. – К.: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2018. – 280 с.
 17. Попов В.В., Руденко А.В., Лазоришинець В.В. Хірургічне лікування поєднаних мітрально-аортальних вад серця. - К.: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2020.
 18. Серцево-судинна хірургія. Серце / М.Ф. Зінковський, Г.В. Книшов, В.В. Лазоришинець [та ін.] // Хірургія: підруч. [для лікарів-хірургів, лікарів загальної практики, інтернів та студ. вищ. навч. закл.] / за ред. Ковальчук Л.Я. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2010. – С. 125 – 187.
 19. Ситар Л.Л. Аневризми грудної аорти (клініка, діагностика, лікування). – Тернопіль: ТДМУ «Укрмедкнига», 2011. – 168 с.
 20. Соколов Ю.Н. Коронарная болезнь и интервенционная кардиология / Ю.Н. Соколов, М.Ю. Соколов, В.Г. Терентьев. – К.: МОРИОН, 2011. – 768 с.
 21. Целуйко В.И. Справочник по кардиологии / В.И. Целуйко. – К.: Бібліотека «Здоров'я України», 2017. – 538 с.
 22. Сердечно-сосудистая хирургия: Руководство / Бураковский В.И., Бокерия Л.А., Алекси-Месхишвили В.В. и др. / Под ред. Бураковского В.И., Бокерия Л.А. - М.: Медицина, 1989. – 752 с.
 23. Cardiac Surgery — A Commitment to Science, Technology and Creativity. Edited by Miguel Angel Maluf and Paulo Roberto Barbosa Evora, Publisher: InTech, 2014. – 188 p.
 24. Cooley D.A. Techniques in cardiac surgery, 2nd ed. - W.B. Saunders Company – Philadelphia, London, Toronto, Mexico City, Rio De Janeiro, Sydney, Tokyo, 1984. - 392 p.
 25. Doty Donald B., Doty John R. Cardiac surgery: operative technique, 2nd ed. - Saunders, an imprint of Elsevier Inc., 2012. – 640 p.
 26. Kirklin J., Barratt-Boyes B. Cardiac surgery, 2nd ed. – Churchill Livingstone Inc. – New York, Edinburgh, London, Melbourne, Tokyo, 1993. - 1780 p.
 27. Surgery for congenital heart defects / editors Jaroslav F. Stark, Marc R. de Leval, Victor T. Tsang. — 3rd ed., John Wiley & Sons Ltd., 2006. – 754 p.

Нормативна база:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – ст. 141.

2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. №436-IV (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №18. – ст. 144.
3. Господарський процесуальний кодекс України від 06 листопада 1991 р. №1798-XII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – №6. – ст. 56.
4. Кодекс законів по працю України від 10 грудня 1971 р. №322-VIII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – №50. – Додаток до номеру.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 р. №8073-X (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – №51. – ст. 1122.
6. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 р. №2341-III (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – №25. – ст. 131.
7. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. №4651-VI (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – №9-10. – ст. 88.
8. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. №435-IV (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №40. – ст. 356.
9. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. №1618-IV (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – №40, /40-42/. – ст. 492.
10. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 р. №2801-XII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – №4. – ст. 19.
11. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України від 19 жовтня 2017 р. №2168-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2018. – №5. – ст. 31.
12. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 р. №2939-VI (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – №32. – ст. 314.
13. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 р. №851-IV (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №36. – ст. 275.
14. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. №1700-VII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2014.. – №49. – ст. 2056.
15. Про захист персональних даних: Закон України від 01 червня 2010 р. №2297-VI (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – №34. – ст. 481.
16. Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травня 1991 р. №1023-XII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – №30. – ст. 379.

17. Про звернення громадян: Закон України 02 жовтня 1996 р. №393/96-ВР (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №47. – ст. 257.
18. Про інформацію: Закон України від 02 жовтня 1992 р. №2657-ХІІ (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – №48. – ст. 650.
19. Про лікарські засоби: Закон України від 04 квіт.1996 р. №123/96-ВР (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №22. – ст. 86.
20. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02 березня 2015 р. №222-VIII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – №23. – ст. 158.
21. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори Закон України від 12 лютого 1995 р. №60/95-ВР (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – №10. – ст. 60.
22. Про наукову та науково-технічну діяльність: Закон України від 26 листопада 2015 р. №848-VIII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – №3. – ст. 25.
23. Про охорону праці: Закон України від 14 жовтня 1992 р. №2694-ХІІ (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – №49. – ст. 668.
24. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 53 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положення частини третьої статті 49 Конституції України "у державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно" (справа про безоплатну медичну допомогу): Рішення Конституційного Суду України від 29 травня 2002 року №10-рп/2002 // Офіційний вісник України. – 2002. – №23 – ст. 1132.
25. Наказ МОЗ №1422 від 29.12.2016 «Зміни до методики розробки та впровадження медичних стандартів (уніфікованих клінічних протоколів) медичної допомоги на засадах доказової медицини».
26. Наказ МОЗ України №33 від 23.02.2000 «Про штатні нормативи та типові штати закладів охорони здоров'я».
27. Наказ №404 від 20.06.2006 «Про внесення змін до наказу МОЗ від 22.05.06 №308 «Про затвердження таблицю оснащення фельдшерсько-акушерських пунктів, лікарських амбулаторій (у т.ч. амбулаторій загальної практики-сімейної медицини) та підрозділів первинної медико - санітарної допомоги лікувально-профілактичних закладів».
28. Наказ МОЗ України №110 від 14.02.2012 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування».
29. Наказ МОЗ України №1150 від 27.12.2013 «Про затвердження Примірного таблиця матеріально-технічного оснащення Центру первинної медичної (медико-санітарної) допомоги та його підрозділів».

30. Наказ МОЗ України №183 від 31.03.2015 «Про затвердження сьомого випуску Державного формуляра лікарських засобів та забезпечення його доступності».
31. Наказ МОЗ України №127 від 02.03.2011 «Про затвердження примірних табелів оснащення медичною технікою та виробами медичного призначення центральної районної (районної) та центральної міської (міської) лікарень».
32. Наказ МОЗ України №751 від 28.09.2012 «Про створення та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в системі Міністерства охорони здоров'я України».
33. Наказ МОЗ України №226 від 27.07.1998 р. 10 «Про затвердження Тимчасових галузевих уніфікованих стандартів медичних технологій діагностично-лікувального процесу стаціонарної допомоги дорослому населенню в лікувально-профілактичних закладах України та Тимчасових стандартів обсягів діагностичних досліджень, лікувальних заходів та критерії якості лікування дітей» та додатки до цього наказу.
34. Наказ МОЗ України №502 від 28.12.2002 р. «Про затвердження Тимчасових нормативів надання медичної допомоги дитячому населенню в умовах амбулаторно-поліклінічних закладів» та додатки до цього наказу.
35. Наказ МОЗ України №622 від 03.11.2008 р. «Про затвердження клінічних протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю „хірургія серця і магістральних судин”» та додатки до цього наказу.

Допоміжна література:

1. Анестезіологічне забезпечення та інтенсивна терапія у дитячій кардіохірургії: Наук.-практ. вид. / [Бабаджанов К.Б., Белебезьєв Г.І., Довгань О.М. та ін.]; за ред. Козяра В.В., Максименко В.Б. – К.: Вища школа, 2002. – 271 с.
2. Гострий коронарний синдром: сучасні принципи лікування у спеціалізованому стаціонарі / Г.В. Книшов, А.В. Руденко, С.В. Сало [та ін.]. – К.: ТОВ «Агат-Принт», 2014. – 20 с.
3. Доронин А.В. Лечение тахикардии сердца методом катетерной деструкции. – К., 2008. - 96 с.
4. Ємець І.М., Руденко Н.М., Воробйова Г.М. Транспозиція магістральних судин (клініка, діагностика, лікування). - Тернопіль: ТДМУ, 2012. – 152 с.
5. Ішемічна хвороба серця у пацієнтів із цукровим діабетом: монографія / [А.В. Руденко, О.І. Мітченко, В.В. Гутовський та ін.]; за заг. ред. д.м.н., проф., чл.-кор. НАН України А.В. Руденка та д.м.н., проф. О.І. Мітченка. – К.: Агат-Принт, 2016. – 181 с.
6. Клиника, диагностика и показания к хирургическому лечению ишемической болезни сердца. Современные методы хирургического лечения и их эффективность / А.В. Руденко, В.И. Урсуленко, Е.К. Гогаева, А.В. Купчинский. - К.: ТОВ «Інтерконтиненталь Україна», 2012. – 16 с.
7. Курс лекцій з клінічної кардіології / За ред. д-ра мед. наук, проф. Целуйко В.Й. – Х.: Гриф, 2004. – 576 с.

8. Лазоришинець В.В., Руденко Н.М., Книшов Г.В. Невідкладна допомога при основних патологічних синдромах у немовлят з уродженими вадами серця. - УкрНДІСВД, 2001. - 79 с.
9. Механічна підтримка насосної функції серця за допомогою внутрішньоаортальної балонної контр пульсації при складних кардіологічних маніпуляціях і кардіохірургічних операціях. Критерії доцільності та показання / В.І. Урсуленко, К.В. Руденко, О.А. Береговий, С.В. Сало. – К.: ТОВ «ВД «Агат-Принт»», 2017. – 28 с.
10. Максименко В.Б., Книшов Г.В. Анестезия и интенсивная терапия при операциях на открытом сердце. К.: Институт сердечно-сосудистой хирургии АМН Украины, 1996. - 132 с.
11. Невідкладна допомога при основних патологічних синдромах у немовлят з уродженими вадами серця / В.В. Лазоришинець, Н.М. Руденко, Г.В. Книшов. – К.: УкрНДІСВД, 2001. – 80 с.
12. Плиска О.І., Лазоришинець В.В., Книшов Г.В. Серцева недостатність. – К.: Муар, 2000. – 112 с.
13. Руденко Н.М., Царук О.Я. Ультразвукова діагностика вроджених вад серця у дітей. - Івано-Франківськ, 2012. – 186 с.
14. Серцево-судинна хірургія. Серце / М.Ф. Зінковський, Г.В. Книшов, Л.Л. Ситар, В.І. Урсуленко // Шпитальна хірургія: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / за ред. Ковальчук Л.Я., Спіженко Ю.П., Сасенко В.Ф. [та ін.]. - Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – С. 131 – 186.
15. Современные аспекты диагностики и лечения инфекционного эндокардита / Г.В. Книшов, А.А. Крикунов, А.Б. Колтунова [и др.]. - К.: ТОВ «Інтерконтиненталь Україна», 2012. – 24 с.
16. Современные методы диагностики и лечения ишемической болезни сердца / Г.В. Книшов, А.В. Руденко, Е.К. Гогаева. - К.: ТОВ «Поліпринт», 2012. – 12 с.
17. Сучасні підходи до ведення вагітності, пологів і лікування жінок з серцево-судинними захворюваннями на тлі серцевої недостатності (клінічні рекомендації) / В.В. Лазоришинець, Ю.В. Давидова, Л.Г. Воронков [та ін.] - К., 2015. – 80 с.
18. Урсуленко В.И. Хирургическое лечение ишемической болезни сердца в НИССХ имени Н.М. Амосова: история становления и развития (1971 – 2000 годы) / В.И. Урсуленко. – К.: Агат-Принт, 2016. – 53 с.
19. Урсуленко В.И. Хирургия осложненных форм ишемической болезни сердца: монография / В.И. Урсуленко. – К.: Агат-Принт, 2016. – 189 с.
20. Бокерия Л.А., Егоров Д.Ф., Жданов А.М. и др. Рекомендации Всероссийского научного общества специалистов по клинической электрофизиологии, аритмологии и кардиостимуляции по проведению клинических исследований, катетерной абляции и имплантации антиаритмических устройств. – М., 2005. - 238 с.
21. Бокерия Л.А., Каграманов И.И., Бондарев Ю.И. Врожденная недостаточность митрального клапана. – М.: Изд-во НЦССХ им. А.Н. Бакулева РАМН, 2003. – 112 с.

22. Джанашия П.Х., Шевченко Н.М., Богданова Е.Я. Карманный справочник кардиолога. – М.: Медицинское информационное агентство, 2006. – 350 с.
23. Дземешкевич С.Л., Стивенсон Л.У. Болезни митрального клапана. Функция, диагностика, лечение. – М.: Гэотар Медицина, 2000. – 288 с.
24. Карпантьє А., Адамс Д.Г., Филсуфи Ф. Реконструктивная хирургия клапанов сердца по Карпантьє: от анализа клапана к его реконструкции. – М.: Логосфера, 2019. – 416 с.
25. Кроуфорд М.Х. Диагностика и лечение в кардиологии. – М.: Медпресс-информ, 2007. – 799 с.
26. Островский Ю.П. Кардиохирургия. Справочник / Ю.П. Островский. – М.: Мед. лит., 2014. – 512 с.

Інші рекомендовані джерела:

1. Кваліфікаційні тестові питання з серцево-судинної хірургії: навч.-метод. посіб. / [Г.В. Книшов, В.В. Лазоришинець, Р.М. Вітовський та ін.]. – К.: Наук. світ, 2011. – 239 с.
2. Програма військової підготовки громадян / [М.І. Бадюк, І.А. Лурін, В.В. Лазоришинець та ін.] – К., 2016. – 59 с.
3. Програма військової підготовки офіцерів запасу медичної служби / [М.І. Бадюк, І.А. Лурін, В.В. Лазоришинець та ін.] – К., 2016. – 59 с.
4. Управління повсякденною діяльністю медичної служби: підручник / І.А. Лурін, В.В. Лазоришинець, О.Ю. Усенко [та ін.] / за ред. проф. Бадюка М.І. – К., 2017. – 382 с.
5. Edmunds L. Henry, Jr. Cardiac surgery in the adult. - McGraw-Hill Inc., 1997. – 1632 p.
6. Carpentier A., Adams D.H., Filsoufi F. Carpentier's reconstructive valve surgery. From valve analysis to valve reconstruction. - Saunders, an imprint of Elsevier Inc., 2010. – 354 p.
7. Mavroudis C., Backer C.L. Pediatric cardiac surgery, 3rd ed. – Mosby Inc., 2003. - 876 p.
8. Wilcox B.R., Cook A.C., Anderson R.H. Surgical anatomy of the heart, 3rd ed. – Cambridge University Press, 2005. – 328 p.

Електронні ресурси:

1. <http://mon.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України;
2. <http://nmapo.edu.ua/index.php/uk/> – офіційний сайт Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика;
3. <http://president.gov.ua> – офіційний веб-сайт Президента України;
4. <http://rada.gov.ua/> – офіційний портал Верховної Ради України;
5. <http://www.kmu.gov.ua/> – Урядовий портал, єдиний веб-портал органів виконавчої влади України;
6. <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/> – офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України;

7. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського;
8. <http://www.nplu.org/> – Національна Парламентська бібліотека України;
9. <http://www.who.int/> – офіційний веб-сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я.

Предметно-тематичні каталоги:

1. <http://www.library.univ.kiev.ua> – Наукова бібліотека імені М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
2. <http://inmeds.com.ua/> – веб-ресурс «Єдиний медичний простір»;
3. <http://www.bnf.fr/> – Національна бібліотека Франції;
4. <http://www.ddb.de/> – Німецька електронна бібліотека;

НЕЙРОХІРУРГІЯ

1. Історія розвитку нейрохірургії в Україні.
2. Вогнепальні поранення голови.
3. Геморагічний інсульт. Клініка, діагностика, покази до хірургічних втручань.
4. Больові синдроми при захворюваннях хребта
5. Гідроцефалія. Клініка, діагностика, лікування.
6. Метастатичні пухлини головного мозку. Клініка, діагностика, покази до хірургічних втручань.
7. Клініка, діагностика та лікування патології магістральних судин голови. Покази до хірургічних втручань.
8. Сучасні методи нейровізуалізації в нейрохірургії.
9. Забій головного мозку. Клініка, діагностика, лікування. Покази до хірургічного лікування.
10. Ішемічний інсульт. Клініка, діагностика, покази до хірургічних втручань.
11. Клініка, діагностика пухлин лобної долі. Хірургічні доступи до пухлин лобної долі.
12. Профілактика та лікування інфекційних ускладнень у нейрохірургічних хворих.
13. Епідуральні гематоми. Клініка, діагностика, хірургічне лікування.
14. Клініка, діагностика пухлин скроневої долі. Хірургічні доступи до пухлин скроневої долі.
15. Артеріальні аневризми мозкових судин. Клініка, діагностика. Методи хірургічного лікування.
16. Принципи інтенсивної терапії в нейрохірургії
17. Субдуральні гематоми. Клініка, діагностика, хірургічне лікування..
18. Клініка, діагностика пухлин тім'яної долі. Хірургічні доступи до пухлин тім'яної долі.
19. Післятравматична епілепсія. Етіологія, патогенез, клініка. Особливості лікування.
20. Спинномозкова рідина, особливості обміну та циркуляція. Методи діагностики. Покази до хірургічного лікування при порушеннях ліквородинаміки.
21. Внутрішньомозкові травматичні гематоми. Клініка, діагностика, хірургічне лікування.
22. Клініка, діагностика пухлин потиличної долі. Хірургічні доступи до пухлин потиличної долі.
23. Судинні мальформації ЦНС. Клініка, діагностика, лікування.
24. Крововиливи в задню черепнц ямку. Етіопатогенез, клініка, діагностика, лікування.
25. Внутрішньошлуночкові крововиливи. Клініка, діагностика, лікування.
26. Клініка, діагностика пухлин спинного мозку на різних рівнях.

27. Паркінсонізм. Екстрапірамідні гіперкінези. Клініка, лікування. Стереотаксичні операції.
28. Інфекційні ушкодження хребта і спинного мозку. Клініка, діагностика, лікування.
29. Кома і смерть мозку. Причини. Методи діагностика.
30. Пухлини головного мозку, частота, локалізація, класифікація. Патологічна анатомія. Загальномозкові та вогнищеві симптоми.
31. Екстрамедулярні пухлини спинного мозку. Клініка, діагностика, лікування.
32. Вроджені вади ЦНС, що потребують нейрохірургічного втручання.
33. Переломи кісток основи та склепіння черепа. Класифікація. Клініка,
34. діагностика, лікування.
35. Клініка, діагностика пухлин бокових та III шлуночків. Хірургічні доступи.
36. Мікроцефалія та краніостеноз. Клініка, діагностика. Покази та методи
37. хірургічних втручань.
38. Внутрішньомозкові пухлини. Методи лікування.
39. Мозковий кровотік та метаболізм мозку у хворих із ЧМТ.
40. Клініка та діагностика пухлин гіпофізу. Методи хірургічних втручань.
41. Гідроцефалія. Етіологія. Клініка, діагностика. Методи лікування.
42. Особливості ПХО при вогнепальній рані.
43. Бойова черепно-мозкова травма . Принципи надання допомоги на етапах евакуації.
44. Клініка, діагностика пухлин мозочку. Методика та техніка хірургічного втручання.
45. Дегенеративно-дистрофічні ураження хребта на грудному рівні. Клініка, діагностика, лікування.
46. Порушення ліквороциркуляції. Діагностика, лікування.
47. Особливості черепно-мозкової травми при алкогольній інтоксикації.
48. Вплив анестетиків на внутрічерепний тиск.
49. Абсцеси головного мозку. Клініка, діагностика, лікування.
50. Дегенеративно-дистрофічні ураження хребта на попереково-крижовому рівні. Клініка, діагностика, лікування.
51. Гнійні ускладнення при черепно-мозковій травмі. Клініка, діагностика, лікування.
52. Клініка, діагностика менінгіом ольфакторної ямки. Методика хірургічних втручання.
53. Судинні мальформації ЦНС. Клініка, діагностика, лікування.
54. Гіпертензійний синдром та гіпотензійний синдром в нейрохірургії.
55. Рідина та електроліти в нейрохірургічних хворих.
56. Клініка, діагностика пухлин IV шлуночку. Методика оперативного втручання.
57. Класифікація пухлин головного мозку.
58. Субдуральні гігрови. Клініка, діагностика, лікування.
59. Множинні травматичні внутрішньочерепні гематоми. Клініка,

- діагностика, хірургічне лікування.
60. Клініка та діагностика пухлин стовбуру мозку.
 61. Обстеження пацієнтів перед операцією.
 62. Післятравматична гідроцефалія. Клініка, діагностика, лікування.
 63. Травматична лікворея. Діагностика, лікування.
 64. Клініка та діагностика пухлин мосто-мозочкового кута. Методика хірургічних втручань.
 65. Клініка, діагностика пухлин спинного мозку на різних рівнях.
 66. Шкали в нейрохірургії та неврології.
 67. Бойова ХСМТ. Класифікація травми хребта та спинного мозку.
 68. Клініка та діагностика пухлин пагорбка турецького сідла. Методика оперативного втручання.
 69. Реанімація та інтенсивна терапія при ушкодженнях ЦНС.
 70. Дифузне аксональне ушкодження головного мозку. Клініка, діагностика, лікування.
 71. Рани м'яких тканин голови. Хірургічна обробка ран.
 72. Клініка, діагностика пухлин поперекового відділу спинного мозку.
 73. Комп'ютерна та магнітно - резонансна томографія в діагностиці захворювань та травм нервової системи.
 74. Ембріогенез та вади розвитку головного та спинного мозку.
 75. Ранні та пізні ускладнення травми хребта та спинного мозку. Клініка, діагностика, лікування.
 76. порушення спінального кровообігу.
 77. Післятравматичні дефекти черепа. Клініка, діагностика, лікування.
 78. Вогнепальні черепно-мозкові ушкодження. Клініка, діагностика, лікування.
 79. Невралгія трійчастого нерву та васкулярна декомпресія черепних нервів.
 80. Передопераційна підготовка нейрохірургічних хворих.
 81. Спонтанні субарахноїдальні крововиливи. Клініка, діагностика, лікування.
 82. Значення нейроофтальмологічних та отоневрологічних даних для діагностики ушкоджень нервової системи в сучасних умовах.
 83. Травма периферичної нервової системи. Клініка, діагностика, лікування. Покази, види, методика оперативних втручань.
 84. Стенозуючі та оклюзуючі ушкодження магістральних артерій головного мозку. Клініка, діагностика, лікування.
 85. Стенози поперекового відділу хребта. Етіопатогенез, клініка, діагностика, лікування.
 86. Післяопераційне ведення нейрохірургічних хворих. Боротьба з ускладненнями.
 87. Поеднана черепно-мозкова травма. Клініка, діагностика, лікування.
 88. Класифікація пухлин спинного мозку.
 89. Ангіографія. Покази та протипокази. Види ангіографії. Техніка. Можливі ускладнення та боротьба з ними.
 90. Радіохірургія та променева терапія в нейрохірургії.

91. Внутрішньочерепний та церебральний перфузійний тиск. Методи контролю.
92. Сучасні методи нейровізуалізації.
93. Нейрофіброматоз I та II типу. Діагностика лікування.
94. Методи спонділодезу. Покази, ускладнення.
95. Діагностичні операції в нейрохірургії.
96. Клініка, діагностика пухлин грудного відділу спинного мозку.
97. Інтенсивна терапія нейрохірургічна хворих.
98. Шийні остеохондрози. Етіопатогенез. Клінічні прояви. Діагностика. Методи лікування.
99. Нейрохірургія як самостійна дисципліна. Нейрохірургічні школи. Організація нейрохірургічної допомоги на Україні.
100. Клініка, діагностика пухлин шийного відділу спинного мозку.
101. Больові синдроми в нейрохірургії.
102. Нейрофізіологічні дослідження в нейрохірургії.

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПІРАНТУРУ

1. Геморагічний інсульт. Клініка, діагностика, покази до хірургічних втручань.
2. Клініка, діагностика та лікування патології магістральних судин голови. Покази до хірургічних втручань.
3. Забій головного мозку. Клініка, діагностика, лікування. Покази до хірургічного лікування.
4. Ішемічний інсульт. Клініка, діагностика, покази до хірургічних втручань.
5. Клініка, діагностика пухлин лобної долі. Хірургічні доступи до пухлин лобної долі.
6. Профілактика та лікування інфекційних ускладнень у нейрохірургічних хворих.
7. Пухлини головного мозку, частота, локалізація, класифікація. Патологічна анатомія. Загальномозкові та вогнищеві симптоми.
8. Бойова черепно-мозкова травма . Принципи надання допомоги на етапах евакуації.
9. Множинні травматичні внутрішньочерепні гематоми. Клініка, діагностика, хірургічне лікування.
10. Шкали в нейрохірургії та неврології.
11. Реанімація та інтенсивна терапія при ушкодженнях ЦНС.
12. Комп'ютерна та магнітно - резонансна томографія в діагностиці захворювань та травм нервової системи.
13. Післятравматичні дефекти черепа. Клініка, діагностика, лікування.
14. Вогнепальні черепно-мозкові ушкодження. Клініка, діагностика, лікування.
15. Поєднана черепно-мозкова травма. Клініка, діагностика, лікування.

16. Радіохірургія та променева терапія в нейрохірургії.
17. Сучасні методи нейровізуалізації.
18. Шийні остеохондрози. Етіопатогенез. Клінічні прояви. Діагностика. Методи лікування.
19. Больові синдроми в нейрохірургії.
20. Нейрофізіологічні дослідження в нейрохірургії.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Атлас операций на головном мозге. Под ред. Ромоданова А.П., Зозули Ю.А., Мосийчука Н.М.- М.: Медицина.1986, 384с.
2. Берснев В.П., Давыдов Е.А., Кондаков Е.Н. Хирургия позвоночника, спинного мозга и периферических нервов. – СПб: „Специальная литература”, 1998. – 368с.
3. Вейн А.М. *Основные неврологические синдромы: краткое справочное пособие.* - М., 1995. - 28с.
4. Вейн А.М. *Болевые синдромы в неврологической клинике.* - М.: МЕДпресс, 1999. - 372с.
5. Гринберг Д., Аминофф М., Саймон Р. Клиническая неврология. – М.: МЕДпресс, 2004. – 520с.
6. Гэскилл С., Мерлин А. Руководство по детской неврологии и нейрохирургии. – М., „Антидор”, 1996. – 347с.
7. Гусев Е.И., Коновалов А.Н., Бурд Г.С. [Неврология и нейрохирургия. – М., Медицина, 2000.- 658с.](#)
8. Карлов В.А. Неврология: Руководство для врачей. - Медицинское информационное агентство, 2002. – 725с.
9. Клиническая неврология. Под ред. Никифорова А.С., Коновалова А.Н., Гусева Е.И., Т. 3. Ч. 1., Медицина, 2004.- 600с.
10. [Клиническая неврология. Под ред. Никифорова А.С., Коновалова А.Н., Гусева Е.И., Т. 3. Ч. 2., Медицина, 2004.- 448с.](#)
11. Кузнецов В.Ф. Вертеброневрология: клиника, диагностика, лечение заболеваний позвоночника.- М., Книжный дом, 2004.- 640с.
12. Коновалов А.Н., Корниенко В.Н., Пронин И.Н. Магнитно-резонансная томография в нейрохирургии. – М.: Видар, 1997. – 472с.
13. Кушель Ю.В., Семин В.Е. Краниотомия. Хирургическая техника. – М.: Антидор, 1998. – 80с.
14. Лебедев В.В., Крылов В.В. Неотложная нейрохирургия: Руководство для врачей. – М.: Медицина, 2000. – 568с.
15. Леманн-Хорн Ф. Лечение заболеваний нервной системы. - М.: МЕДпресс, 2005. – 528с.
16. Луцик А.А., Раткин И.К., Никитин М.Н. Краниовертебральные повреждения и заболевания. – Новосибирск: Издатель, 1998. – 557с.
17. Можаяев С.В., Скоромец А.А., Скоромец Т.А. Нейрохирургия. – СПб.: Политехника, 2001. – 355с.

18. Наказ МОЗ України „Про заходи щодо поліпшення організації та підвищення якості нейрохірургічної допомоги населенню України” (№295 від 24.11.1994р).
19. Наказ МОЗ України „Про стан та перспективи спеціалізованої медичної допомоги потерпілим з травматичними пошкодженнями хребта та спинного мозку” (№222 від 24.07.1998р).
20. Наказ МОЗ України „Про удосконалення нейрохірургічної допомоги дітям в Україні” (№224 від 10.09.1999р).
21. Наказ МОЗ України „Про вдосконалення медичної допомоги хворим з цереброваскулярною патологією” (№297 від 30.07.2002р).
22. Наказ МОЗ України „Про удосконалення організації невідкладної нейрохірургічної допомоги” (№108 від 01.03.2004р).
23. Невропатология. Под ред. Бадаляна Л.О. – М., „Академия”, 2003, - 543с.
24. Нейрохірургічна служба в регіонах України. Під ред. Педаченко Є.Г., Поліщука М.Є. – К., 2005. -220с.
25. Олешкевич Ф.В., Олешкевич А.Ф. Нейрохирургия. Операции на головном мозге: Справ. Пособие. Мн.: Выш. шк., 294с.
26. Повреждения позвоночника и спинного мозга (механизмы, клиника, диагностика, лечение). Под ред. Полищука Н.Е., Коржа Н.А., Фищенко В.Я. – Киев, «Книга плюс», 2001. – 388с.
27. Поліщук М.Є., Верхоглядова Т.П., Лісовий А.С., Шевчук В.А. Клініка та судово-медична експертиза черепно-мозкових ушкоджень. – К., „Тон”, 1996. – 120с.
28. Полищук Н.Е., Рассказов С.Ю. Ведение больного в неотложной неврологии и нейрохирургии – К., Независимое агенство научной медицинской информации, 1998. – 82с.
29. Полищук Н.Е., Педаченко Г.А., Полищук Л.Л. Алкогольная интоксикация в клинике неотложной нейрохирургии и неврологии. – К., 2000. – 208с.
30. Полищук Н.Е., Слынько Е.И., Хотейт Н. Хирургическое лечение дискогенных радикуломиелопатий шейного отдела позвоночника. – К.: Книга плюс, 2004. – 144с.
31. Попелянский Я.Ю. [Ортопедическая неврология \(вертеброневрология\).](#) – М., Медпресс, 2003.- 672с.
32. Практическая нейрохирургия: Руководство для врачей Под ред. Б.В.Гайдара. – СПб: Гиппократ, 2002. – 648с.
33. Ромоданов А.П., Мосійчук М.М., Цимбалюк В.І. Нейрохірургія: Підручник. – К., „Спалах”, 1998, 256с.
34. [Спинальная ангионеврология. Руководство для врачей под ред. Скоромца А.А.- М., Медпресс, 2003, 608с.](#)
35. Сучасні принципи діагностики та лікування хворих із хребетно-спинномозковою травмою (методичні рекомендації). Київ 2005, 36 с.
36. Цементис С.А. Дифференциальная диагностика в неврологии и нейрохирургии. – М., Гэотар-Медиа, 2005.- 368с.
37. Цимбалюк В., Хонда О., Третяк І., Авад М. Нейрохірургія. Курс лекцій. – К., 1998. – 206с.

38. Хабиров Ф.А. *Клиническая неврология позвоночника*. - Казань, 2002. - 472с.
39. Частная неврология. Под ред. Одинака М.М. – М., „Медицина”, 2002, - 465с.
40. [Энциклопедический справочник невролога. Под ред. Горбач И.Н. - М., Экономпресс, 2005.- 544с.](#)
41. Штульман Д.Р., Левин О.С. [Неврология. – М., МЕДпресс-Информ, 2005.- 944с.](#)
42. Handbook of neurosurgery 7th edition. M.S.Greenberg. – New York, Thieme, 2010. – 901p.
43. Principles of Neurosurgery. - [Setti Rengachary](#), [Richard Ellenbogen](#). - C.V. Mosby, 2004. - 880 p.
44. Youmans Neurological Surgery (Four Volume Set). - [Richard H. Winn](#). - W.B. Saunders Company, 2011. - 4960 p.
45. Schmidek and Sweet's Operative Neurosurgical Techniques: Indications, Methods, and Results, 2-Volume Set. -[Henry H. Schmidek](#) (Editor), [David W. Roberts](#) (Editor). - W.B. Saunders Company, 2005. - 998 p.
46. Fundamentals of Operative Techniques in Neurosurgery. [Guy M. McKhann](#), [Judy Huang](#), [Tanvir F. Choudhri](#), [E. Sanders Connolly](#) (Editor). - Thieme Medical Publishers, 2002. - 1049 p.
47. Neuroanatomy and Neurophysiology: A Review. [Jonathan Stuart Citow](#) (Editor), [Robert L. Macdonald](#). - Thieme Medical Publishers, 2001. - 181 p.
48. Neurology and Neurosurgery Illustrated. [Kenneth Lindsay](#), [Ian Bone](#). - Churchill Livingstone, 2004. - 598 p.
49. Essential Neurosurgery 3rd Edition by Andrew H. Kaye/ Wiley-Blackwell. – 2005. 312 p.
50. Neuroanatomy Through Clinical Cases by H. Blumenfeld, / Sinauer Associates, Inc.; Second edition. – 2011. 945p.
51. Anatomic Basis of Neurologic Diagnosis 1st edition by [Cary D. Alberstone](#) (Author), [Michael P. Steinmetz](#) (Author), [Imad M Najm](#) (Author), [Edward C. Benzel](#) (Author)/ Thieme Medical Publishers. – 2007. 504 p.
52. Rhoton's Cranial Anatomy and Surgical Approaches by Albert L. Rhoton Jr MD/ LWW. – 2007. 746 p.
53. Schmidek and Sweet's Operative Neurological Techniques by [Alfredo Quinones-Hinojosa MD FAANS FACS](#) (Author)/ Saunders. – 2012. 2592p.
54. Diagnostic Cerebral Angiography by Anne G. Osborn MD/ LWW. - 1998. 480 p.
55. Корниенко В.Н., Пронин И.Н. Диагностическая нейрорадиология. Руководство. Том 1. История. Новые технологии. Развитие мозга. Анатомия мозга. Врожденные мальформации. Сосудистые заболевания. М., 2009., 562с.
56. Корниенко В.Н., Пронин И.Н. Диагностическая нейрорадиология. Руководство. Том 2. Опухоли головного мозга. М., 2009., 489с.
57. Корниенко В.Н., Пронин И.Н. Диагностическая нейрорадиология. Руководство. Том 3. ЧМТ. Гидроцефалия. Интракраниальная инфекция.

- Токсические и метаболические энцефалопатии. Демиелинизирующие и дегенеративные заболевания. Патология спинного мозга и позвоночника. М., 2009., 624с.
58. Труфанов Г.Е., Рамешвили Т.Е. Лучевая диагностика травм головы и позвоночника. Руководство. 2007, 200с.
59. Труфанов Г.Е., Рамешвили Т.Е. Лучевая диагностика опухолей головного мозга (Атлас КТ и МРТ-изображений). Атлас. 2007, 326с.
60. Труфанов Г.Е., Одинак М.М., Фокин В.А. Магнитно-резонансная томография в диагностике ишемического инсульта. 2008, 284с.
61. Никифоров А.С., Коновалов А.Н., Гусев Е.И. Клиническая неврология. В 3 томах. Руководство. М., 2004.
62. Бонтрагер К.Л. Руководство по рентгенографии с рентгеноанатомическим атласом укладок. / Кеннет Л. Бонтрагер, (перевод с английского под редакцией Линденбрата Л.Д., Китаева В.В., Уварова В.В.) – 5-е изд. – М.: Интермедтехника, 2005. – 848 с.
63. Коновалов А. Н., Корниенко В. Н., Пронин И. Н. Магнитнорезонансная томография в нейрохирургической клинике. М., 1997., 426с.
64. Виктор Кассар-Пулличино, Хервиг Имхоф Спинальная травма в свете диагностических изображений. 2009, 264с.
65. Торстен Б. Меллер, Э.Райф Норма при КТ- и МРТ-исследованиях. М., 2008, 256с.
66. Гайдар Б. В. Труфанов Г. Е. Рамешвили Т. Е. и др. Лучевая диагностика внутричерепных кровоизлияний: руководство для врачей. 2007, 280с.
67. Холин А.В. Магнитно-резонансная томография при заболеваниях центральной нервной системы. 2007, 256с.
68. Військова хірургія з хірургією надзвичайних ситуацій /під ред.. Заруцького Я.Л Підручник. Тернопіль: Укрмедкнига 2004 – 324с.
69. Диагностика та хірургічне лікування дискогенних нейрокомпресійних синдромів хребта : навчальний посібник / Є. Г. Педаченко, М. Є. Поліщук, Є. І. Слинько [та ін.] ; за ред. Є. Г. Педаченка ; Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика, Інститут нейрохірургії імені А. П. Ромоданова. – Київ : Вік-Принт, 2014. – 482 с. : іл., табл.
70. Вогнепальні ушкодження центральної нервової системи [Текст] : монографія / М.Є. Поліщук, В.І. Старча, Є.І. Слинько, А.Х. Завальнюк. - Т. : Укрмедкн., 2005. - 120 с. : + 31 л. іл. - Бібліогр.: с. 118
71. Основи мікронейрохірургії : навч.-метод. посіб. для лікарів-інтернів ... / М.Є. Поліщук, Ю.Є. Педаченко. - К. : НВП "Інтерсервіс", 2011. - 76 с. : іл. - Бібліогр.: с. 75-76
72. Крововиливи у задню черепну ямку / Поліщук М.Є., Гончарук О.М., Обливач А.А., Щеглов Д.В. - К. : Книга плюс, 2012. - 207 с. : табл., іл. - Бібліогр.: с. 199-207

УРОЛОГІЯ

1. Хронічна ниркова недостатність: етіологія, класифікація, діагностика та лікування. Показання до хронічного гемодіалізу.
2. Гостре пошкодження нирок: етіологія, діагностика та лікувальна тактика. Показання до гострого гемодіалізу.
3. Травма нирок та сечоводів: класифікація, етіологія, діагностика та тактика лікування.
4. Аномалії розвитку нирок: класифікація, діагностика та лікувальна тактика.
5. Гострий пієлонефрит: класифікація, етіологія, патогенез, діагностика та лікувальна тактика. Гострий пієлонефрит вагітних.
6. Хронічний пієлонефрит: класифікація, етіологія, клініка, діагностика та лікування.
7. Паранефрит: класифікація, етіологія, клініка, діагностика та лікування.
8. Туберкульоз нирок та сечоводів: діагностика та лікувальна тактика.
9. Оцінка результатів променевих досліджень: УЗД, КТ, МРТ, оглядова та екскреторна урографія, цистограма.
10. Оцінка результатів радіоізотопних досліджень: РРГ, динамічна реносцинтиграфія.
11. Оцінка лабораторного аналізу секрету передміхурової залози.
12. Ниркова колька: етіологія, патогенез, діагностики та лікувальна тактика.
13. Гідронефроз: етіологія, клініка, діагностика та лікування.
14. Пункційна нефростомія: показання, техніка виконання.
15. Хірургічні методи лікування сечокам'яної хвороби: дистанційна ударно-хвильова літотрипсія, контактна уретеролітотрипсія, перкутанна нефролітотрипсія, цистолітотрипсія.
16. Пухлини нирок: класифікація, етіологія, діагностика та лікувальна тактика.
17. Уретеропієлоскопія: показання та техніка виконання.
18. Катетеризація сечоводів: показання та техніка виконання.
19. Стриктури сечоводів: класифікація, етіологія, діагностика та лікувальна тактика.
20. Характеристика лабораторних змін сечі при урологічній патології.
21. Доброякісна гіперплазія передміхурової залози: класифікація, етіологія, діагностика та лікування. Шкала IPSS: зміст на інтерпретація.
22. Методи хірургічного лікування доброякісної гіперплазії передміхурової залози.
23. Стриктури уретри: етіологія, класифікація, діагностика та методи лікування.
24. Гостра та хронічна затримка сечі: етіологія, діагностика та тактика лікування.
25. Нетримання сечі у жінок: класифікація, етіологія, діагностика та лікувальна тактика.
26. Катетеризація сечового міхура: показання та техніка виконання.
27. Рак передміхурової залози: класифікація, етіологія, діагностика та лікувальна тактика.

28. Біопсія передміхурової залози: види, показання, техніка.
29. Цистоскопія: показання та техніка виконання.
30. Травма сечового міхура: класифікація, етіологія, діагностика та тактика лікування.
31. Гострий цистит: класифікація, етіологія, діагностика та лікувальна тактика.
32. Хронічний цистит: класифікація, етіологія, діагностика та лікувальна тактика.
33. Пухлини сечового міхура: класифікація, етіологія, діагностика та лікувальна тактика.
34. Неспецифічні запальні захворювання нижніх сечових шляхів (простатит, везикулів, уретрит): класифікація, етіологія, патогенез, діагностика та лікувальна тактика.
35. Туберкульоз нижніх сечових шляхів: класифікація, діагностика та лікувальна тактика.
36. Варикоцеле: класифікація, етіологія, патогенез, діагностика та лікувальна тактика.
37. Пухлини яєчок: класифікація, етіологія, діагностика та лікувальна тактика.
38. Гострий орхіепідидиміт: класифікація, етіологія, діагностика та лікувальна тактика.
39. Синдром гострої калитки: класифікація, етіологія, діагностика та лікувальна тактика.
40. Патологічний пріапізм: класифікація, етіологія, діагностика та лікувальна тактика.

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПІРАНТУРУ

1. Сучасні методи ендоскопічного хірургічного лікування доброякісної гіперплазії передміхурової залози.
2. Ретроградна інтратренальна хірургія в лікуванні нефролітіазу.
3. Перкутанна нефролітотрипсія в лікуванні коралоподібного нефролітіазу.
4. Стрикттури сечоводів: класифікація, етіологія, діагностика, лікування.
5. Ультрасонографія в урологічній практиці.
6. Дистанційна ударно-хвильова літотрисія.
7. Контрастні методи променевої діагностики в урологічній практиці.
8. Роботизована хірургія в урологічній практиці.
9. Чоловіче безпліддя: класифікація, етіологія, діагностика та лікування.
10. Варикоцеле: класифікація, етіологія, діагностика та лікування.
11. Фотодинамічна цистоскопія та NBI в діагностиці раку сечового міхура.
12. Лазерна хірургія в урологічній практиці.
13. Аномалії розвитку верхніх сечових шляхів: класифікація, діагностика та лікування.
14. Аномалії розвитку нижніх сечових шляхів: класифікація, діагностика та лікування.

15. Рак передміхурової залози: епідеміологія, класифікація, діагностика та лікування.
16. Рак сечового міхура: епідеміологія, класифікація, діагностика та лікування.
17. Травми органів верхніх сечових шляхів: епідеміологія, класифікація, діагностика та лікувальна тактика.
18. Травми органів нижніх сечових шляхів: епідеміологія, класифікація, діагностика та лікування.
19. Гостре пошкодження нирок: етіологія, діагностика та лікувальна тактика. Показання до гострого гемодіалізу.
20. Гострий пієлонефрит вагітних: етіологія, патогенез, діагностика та лікувальна тактика.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Обов'язкова література:

1. Глибочко П.В. – «От симптомов к диагнозу и лечению» 2014.
2. Нечипоренко Н.А. – «Неотложные состояния в урологии» 2012р.
3. С. П. Пасечников, С. А. Возианов, В. Н. Лесовой – «Урология» 2015р.
4. Абдурасулов Д.М. с соавт. «Ультразвуковая диагностика в урологии». Ташкент, 1971.
5. Айвазян А.В. «Гемостаз при операциях на почке» М., 1978.
6. Айрапетов А.Д. с соавт. «курорты с лечебными водами и грязями» М., 1995.
7. Бабуния Р.И., Колесникова Е.К. «Компьютерная томография в клинической диагностике». М., 1995.
8. Бакунец С.А. «Вопросы физиологии мочеточников». Л., 1970.
9. Возіанов О.Ф., Дзюрак В.С. «Літотрипсія в лікуванні сечокам'яної хвороби», Праці міжобласної науково-практичної конференції, Дніпропетровськ, 1994, с. 3
10. Возіанов О.Ф., Люлько О.В. «Атлас руководство по урологии», Дніпропетровськ, 2000, Т 1-3.
11. Возіанов А.Ф. с соавт. «Пузырно-уретральные свищи у женщин», 1992.
12. Возіанов А.Ф. с соавт. «Воспалительные заболевания мочевых органов», К., 1987.
13. Возіанов А.Ф. с соавт. «Профилактика мочекаменной болезни», К., 1988.
14. Возіанов А.Ф. с соавт. «Острая почечная недостаточность», К., 1988.
15. Возіанов А.Ф. с соавт. «Терминальные опухоли яичка», К., 1991.
16. Возіанов А.Ф. с соавт., «Инвалидность в следствие урологических болезней», К., 1991.
17. Гузенко В.Н. «Диагностика и лечение двухстороннего нефролитиаза», Донецк, 1992.
18. Кан Д.В. «Руководство по акушерской и гинекологической урологии», М., 1986.
19. Камиш И.С. с соавт. «Туберкулез мочевых органов», К., 1995.

20. Карагужин С.Р. и др. /Одномоментная ТУР мочевого пузыря и простаты у больных с сочетанием поверхностного РМП и ДГПЖ./ урология, 2005, №5, 17.
21. Карпенко В.С. с соавт. «Склероз предстательной железы» К., 1985.
22. Комяков Б.К. и др. /Возможность флюоресцентной цистоскопии и трансуретральной электрорезекции в диагностике и лечении больных инвазивным РПЖ./ урология, 2004, №6,37.
23. Крайзельбурд Л.П. «Туберкулез органов мочеполовой системы». Уфа, 1984.
24. Кремлинг Х. с соавт. «Гинекологическая урология и нефрология» М., 1985.
25. Липшульц Р., Клайнман П. «Урология для врачей общей практики», (пер с англ.), С-Пб., 1990.
26. Лопаткин Н.А., «Руководство по клинической урологии» М., 1998.
27. Лопаткин Н.А. «Справочник по урологии» М., 1980.
28. Лопаткин Н.А. с соавт. «Аномалии мочеполовой системы», М., 1987.
29. Лопаткин Н.А. с соавт. «Дистанционная литотрипсия». «Урол. и нефрол.» 1988, №6, 3-8.
30. Люлько А.В. с соавт. «Хирургия урогенитальной травмы», Днепропетровск, 1994.
31. Люлько А.В. «Неотложная урология и нефрология» К., 1996.
32. Люлько А.В. «Циститы», К., 1992.
33. Люлько А.В. с соавт «Повреждения органов мочеполовой системы» К., 1981.
34. Люлько А.В. с соавт. «Крипторхизм», К., 1992.
35. Мазо Е.Б. и др. /ТУР простаты в лечении больных РПЖ./ Урология, 2005, №5, 70.
36. Маринбах Е.Б. «Клиническая онкоурология», М., 1985.
37. Мильман Л.Я., «Импотенция» М., 1972.
38. Пасечніков С.П., Погребінський В.М., Синишин І.М. «Продиференційований підхід до вибору об'єму оперативного втручання при гострому гнійному пієлонефриті». Праці VII Пленуму наук. тов. урологів України.- К., 2000.
39. Пытель Ю.А., Золотарев И.И. «Ошибки и осложнения при рентгенологических исследованиях почек и мочевых путей», М., 1987.
40. Русаков В.И. «Стриктуры уретры» М., 1962.
41. Русаков В.И. «Хирургия мочеиспускательного канала».
42. Тактинский О.Л. «Заболевания половых органов у мужчин», Л., 1985.
43. Тактинский О.Л. «Уролитиаз», Л., 1990.
44. Тактинский О.Л. «Руководство по андрологии», Л., 1990.
45. Устименко Е.М. «Травмы почек», М., 1981.
46. Чиж И.В. с соавт. «Методы исследования в нефрологии и урологии», Минск, 1992

Нормативні документи:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – ст. 141.

2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – ст. 144.
3. Господарський процесуальний кодекс України від 06 листопада 1991 р. № 1798-XII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6. – ст. 56.
4. Кодекс законів по працю України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – № 50. – Додаток до номеру.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 р. № 8073-X (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – № 51. – ст. 1122.
6. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25. – ст. 131.
7. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9-10. – ст. 88.
8. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – ст. 356.
9. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40, /40-42/. – ст. 492.
10. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-XII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – ст. 19.
11. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України від 19 жовтня 2017 р. № 2168-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2018. – № 5. – ст. 31.
12. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32. – ст. 314.
13. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 р. № 851-IV (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 36. – ст. 275.
14. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2014.. – № 49. – ст. 2056.
15. Про захист персональних даних: Закон України від 01 червня 2010 р. № 2297-VI (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 34. – ст. 481.
16. Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травня 1991 р. № 1023-XII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 30. – ст. 379.

17. Про звернення громадян: Закон України 02 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – ст. 257.
18. Про інформацію: Закон України від 02 жовтня 1992 р. № 2657-XII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – ст. 650.
19. Про лікарські засоби : Закон України від 04 квіт.1996 р. № 123/96-ВР (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 22. – ст. 86.
20. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02 березня 2015 р. № 222-VIII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 23. – ст. 158.
21. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори Закон України від 12 лютого 1995 р. № 60/95-ВР (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 10. – ст. 60.
22. Про наукову та науково-технічну діяльність: Закон України від 26 листопада 2015 р. № 848-VIII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 3. – ст. 25.
23. Про охорону праці: Закон України від 14 жовтня 1992 р. № 2694-XII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 49. – ст. 668.
24. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 53 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положення частини третьої статті 49 Конституції України "у державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно" (справа про безоплатну медичну допомогу): Рішення Конституційного Суду України від 29 травня 2002 року № 10-рп/2002 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 23 – ст. 1132.
25. Наказ МОЗ №1422 від 29.12.2016 «Зміни до методики розробки та впровадження медичних стандартів (уніфікованих клінічних протоколів) медичної допомоги на засадах доказової медицини».
26. Наказ МОЗ України № 33 від 23.02.2000 «При штатні нормативи та типові штати закладів охорони здоров'я».
27. Наказ №404 від 20.06.2006 «Про внесення змін до наказу МОЗ від 22.05.06 № 308 «Про затвердження таблицю оснащення фельдшерсько-акушерських пунктів, лікарських амбулаторій (у т.ч. амбулаторій загальної практики-сімейної медицини) та підрозділів первинної медико - санітарної допомоги лікувально-профілактичних закладів».
28. Наказ МОЗ України № 110 від 14.02.2012 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування».
29. Наказ МОЗ України № 1150 від 27.12.2013 «Про затвердження Примірного таблиця матеріально-технічного оснащення Центру первинної медичної (медико-санітарної) допомоги та його підрозділів».

30. Наказ МОЗ України № 183 від 31.03.2015 «Про затвердження сьомого випуску Державного формуляра лікарських засобів та забезпечення його доступності».
31. Наказ МОЗ України № 127 від 02.03.2011 «Про затвердження примірних табелів оснащення медичною технікою та виробами медичного призначення центральної районної (районної) та центральної міської (міської) лікарень».
32. Наказ МОЗ України № 751 від 28.09.2012 «Про створення та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в системі Міністерства охорони здоров'я України».

Рекомендована література:

1. Глибочко П.В. – «От симптомов к диагнозу и лечению» 2014.
2. Нечипоренко Н.А. – «Неотложные состояния в урологии» 2012р.
3. С. П. Пасечников, С. А. Возианов, В. Н. Лесовой – «Урологія» 2015р.
4. Абдурасулов Д.М. с соавт. «Ультразвуковая диагностика в урологии». Ташкент, 1971.
5. Айвазян А.В. «Гемостаз при операциях на почке» М., 1978.
6. Айрапетов А.Д. с соавт. «курорты с лечебными водами и грязями» М., 1995.
7. Бабуния Р.И., Колесникова Е.К. «Компьютерная томография в клинической диагностике». М., 1995.
8. Бакунец С.А. «Вопросы физиологии мочеточников». Л., 1970.
9. Возіанов О.Ф., Дзюрак В.С. «Літотрипсія в лікуванні сечокам'яної хвороби», Праці міжобласної науково-практичної конференції, Дніпропетровськ, 1994, с. 3
10. Возіанов О.Ф., Люлько О.В. «Атлас руководство по урологии», Дніпропетровськ, 2000, Т 1-3.
11. Возіанов А.Ф. с соавт. «Пузырно-уретральные свищи у женщин», 1992.
12. Возіанов А.Ф. с соавт. «Воспалительные заболевания мочевых органов», К., 1987.
13. Возіанов А.Ф. с соавт. «Профилактика мочекаменной болезни», К., 1988.
14. Возіанов А.Ф. с соавт. «Острая почечная недостаточность», К., 1988.
15. Возіанов А.Ф. с соавт. «Терминальные опухоли яичка», К., 1991.
16. Возіанов А.Ф. с соавт., «Инвалидность в следствие урологических болезней», К., 1991.
17. Гузенко В.Н. «Диагностика и лечение двухстороннего нефролитиаза», Донецк, 1992.
18. Кан Д.В. «Руководство по акушерской и гинекологической урологии», М., 1986.
19. Камиш И.С. с соавт. «Туберкулез мочевых органов», К., 1995.
20. Карагужин С.Р. и др. /Одномоментная ТУР мочевого пузыря и простаты у больных с сочетанием поверхностного РМП и ДГПЖ./ урология, 2005, №5, 17.
21. Карпенко В.С. с соавт. «Склероз предстательной железы» К., 1985.

22. Комяков Б.К. и др. /Возможность флюоресцентной цистоскопии и трансуретральной электрорезекции в диагностике и лечении больных инвазивным РПЖ./ урология, 2004, №6,37.
23. Крайзельбурд Л.П. «Туберкулез органов мочеполовой системы». Уфа, 1984.
24. Кремлинг Х. с соавт. «Гинекологическая урология и нефрология» М., 1985.
25. Липшульц Р., Клайнман П. «Урология для врачей общей практики», (пер с англ.), С-Пб., 1990.
26. Лопаткин Н.А., «Руководство по клинической урологии» М., 1998.
27. Лопаткин Н.А. «Справочник по урологии» М., 1980.
28. Лопаткин Н.А. с соавт. «Аномалии мочеполовой системы», М., 1987.
29. Лопаткин Н.А. с соавт. «Дистанционная литотрипсия». «Урол. и нефрол.» 1988, №6, 3-8.
30. Люлько А.В. с соавт. «Хирургия урогенитальной травмы», Днепропетровск, 1994.
31. Люлько А.В. «Неотложная урология и нефрология» К., 1996.
32. Люлько А.В. «Циститы», К.,1992.
33. Люлько А.В. с соавт «Повреждения органов мочеполовой системы» К., 1981.
34. Люлько А.В. с соавт. «Крипторхизм», К.,1992.
35. Мазо Е.Б. и др. /ТУР простаты в лечении больных РПЖ./ Урология, 2005, №5, 70.
36. Маринбах Е.Б. «Клиническая онкоурология», М., 1985.
37. Мильман Л.Я., «Импотенция» М., 1972.
38. Пасечников С.П., Погребінський В.М., Синишин І.М. «Про диференційований підхід до вибору об'єму оперативного втручання при гострому гнійному пієлонефриті». Праці VII Пленуму наук. тов. урологів України.- К., 2000.

Інші рекомендовані джерела:

1. Phillips E, Kieley S, Johnson EB, et al Emergency room management of ureteral calculi: current practices. J Endourol 2009 Jun; 23(6): 1021-4
2. Stenz A., Cowan NC, De Santis M, et al.; European Association of Urology. [Update of the Clinical Guidelines of the European Association of Urology of muscle-invasive and metastatic bladder carcinoma]. Actas Urol Esp 2010 Jan; 34(1): 51-62 [Article in Spanish]
3. Hautmann RE, Gschwend JE, de Petriconi RC, et al. Cystectomy for transitional cell carcinoma of the bladder: results of a surgery only series in the neobladder er. J Urol 2006 Aug; 176(2); 486 – 92.
4. Babjuk M, Oosterlicnk W, Sylvester R, et al. EUA Guidelines on TaT1 (Non-muscle invasive Bladder cancer). In: EUA Guidelines. Edition presented at the 24th EUA Congress, Stockholm, Sweden 2009
5. Alberto Rosenblatt, Renaud Bollens, Baldo Espinoza Cohen, Manual of laparoscopic Urology. Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2008.

6. Gong EM, Lyon MB: Laparoscopic radical nephrectomy: comparison of clinical stage T1 and T2 renal tumors. Urology 2006 Dec; 68 (6): 1183 – 1187.
7. JU Stolzenburg M.T. Gettman, E.N. Liatsikos Endoscopic Extraperitoneal Radical Prostatectomy. Springer-Verlag Berlin Hedelberg 2007
8. Steven C. Campbell, Brian R. Lane. Campbell-Walsh Urology. – 10th ed.- 2011. – Chapter 55.
9. Theodore J. Saclarides, Jonathan A. Myers, Keith W. Milikan. Common surgical diseases. Third edition / Springer, New York – 2015 – 372 p

Електронні ресурси:

1. <http://mon.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України;
2. <http://nmapo.edu.ua/index.php/uk/> – офіційний сайт Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика;
3. <http://president.gov.ua> – офіційний веб-сайт Президента України;
4. <http://rada.gov.ua/> – офіційний портал Верховної Ради України;
5. <http://www.kmu.gov.ua/> – Урядовий портал, єдиний веб-портал органів виконавчої влади України;
6. <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/> – офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України;
7. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського;
8. <http://www.nplu.org/> – Національна Парламентська бібліотека України;
9. <http://www.who.int/> – офіційний веб-сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я.

Предметно – тематичні каталоги:

1. <http://uroweb.org>
2. <http://uroweb.ua>
3. <http://www.library.univ.kiev.ua> – Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
4. <http://inmeds.com.ua/> – веб-ресурс «Єдиний медичний простір»;
5. <http://www.bnf.fr/> – Національна бібліотека Франції;
6. <http://www.ddb.de/> – Німецька електронна бібліотека;

ОНКОЛОГІЯ

1. Складання заявки на грант для виконання науково-дослідної роботи.
2. Механізми канцерогенезу, фази злоякісної трансформації клітини.
3. Рак слизової оболонки ротової порожнини.
4. Підготовка статті до рецензованого видання.
5. Сучасні теорії канцерогенезу. Основні періоди і тривалість пухлинного росту.
6. Ранні форми раку стравоходу та шлунку.
7. Рандомізовані дослідження.
8. Показання для вибору комбінованого та комплексного лікування раку шлунку.
9. Сучасний алгоритм діагностики хворих з підозрою на рак шлунку.
10. Оцінка актуальності дослідження, що планується.
11. Первинний та вторинний рак печінки.
12. Хвороба Ходжкіна.
13. Шляхи метастазування, поняття метастатичного враження без виявлення первинного джерела, канцероматоз.
14. Неходжкінська лімфома.
15. Нейроендокринні пухлини.
16. Реєстрування та користування міжнародними інформаційними платформами.
17. Передракові хвороби кишечника.
18. Злоякісні новоутворення шкіри.
19. Патентування наукових розробок.
20. Сучасна класифікація раку молочної залози, патогенетичні форми.
21. Стромальні пухлини.
22. Підготовка усної доповіді на науковому зібранні.
23. Біологічні властивості злоякісних новоутворень.
24. Класифікація гемобластозів.
25. Підготовка постера на науковому зібранні.
26. Хірургічне лікування раку молочної залози.
27. Поняття онкологічна захворюваність, диференційна діагностика злоякісних і доброякісних пухлин..
28. Структурні частини наукової публікації.
29. Принципи онкохірургічного лікування.
30. Саркома м'яких тканин.
31. Статистика наукового дослідження.
32. Проліферація і типи загибелі пухлинних клітин.
33. Епідеміологія, захворюваність, гістогенез, морфологічні типи пухлин яєчників їх диференційна діагностика.
34. Національний канцер-реєстр України.
35. Методи променевого лікування злоякісних новоутворень.
36. Імунологія пухлин та механізми протипухлинної резистентності.
37. Методологія наукового дослідження.

38. Вірусний канцерогенез і його молекулярні основи.
39. Клініко-рентгенологічна, ендоскопічна, патогістологічна класифікація пухлин легені та середостіння.
40. Крива Каплана-Мейера.
41. Рак щитоподібної залози. Український досвід.
42. Система організації онкологічної допомоги в Україні.
43. Правила проведення дослідження актуальності наукової роботи.
44. Основні принципи профілактики пухлинної хвороби.
45. Основні принципи медикаментозної терапії при лікуванні хворих на злоякісне новоутворення.
46. Рецензування наукових друкованих робіт.
47. Основні методи лікування хворих на злоякісні пухлини.
48. Способи проведення променевої терапії.
49. Аналіз повноти оцінки актуальності наукового дослідження.
50. Епідеміологія, етіологія, фактори ризику розвитку меланому, класифікація.
51. Злоякісні пухлини кісток (остеогенна саркома, параостальна саркома, хондросаркома, саркома Юїнга).
52. Скринінг та профілактичні огляди населення.
53. Рак легені. Визначення резектабельності та міграція стадії хвороби.
54. Допомога при орфанних онкохворобах в умовах глобалізації.
55. Професійний рак: стан і перспективи вивчення в Україні.
56. Сучасна лікувальна тактика при раку шлунку.
57. Пухлини голови та ший, класифікація, діагностика, особливості метастазування. Основні методи лікування, прогноз.
58. Плагіаризм та інші основні вади наукових робіт.
59. Сучасна класифікація ВООЗ пухлин кровотворної і лімфоїдної тканин, теорії виникнення гемобластозів.
60. Таргетна терапія злоякісних новоутворень.
61. Законодавча база по боротьбі з корупцією у медицині.
62. Первинні та метастатичні пухлини центральної нервової системи.
63. Роль вроджених та генетичних факторів у виникненні онкологічних захворювань у дітей.
64. Патентний пошук.
65. Сучасна діагностична та лікувальна тактика при лікуванні хворих на рак прямої кишки.
66. Медикаментозна терапія раку молочної залози.
67. Права та обов'язки аспіранта.
68. Основні експериментальні моделі пухлинного росту.
69. Молекулярна діагностика пухлин їх практичне значення.
70. Деонтологія та етика відносин в університетській спільноті.
71. Роль генетичних та епігенетичних маркерів в діагностиці онкологічних захворювань.
72. Використання концепції «вартового» лімфатичного вузла в онкохірургії.

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПІРАНТУРУ

1. Державні та всесвітні організації допомоги населенню з онкологічною патологією. Нормативні документи, якими вони керуються.
2. Статистичні дані з приводу географічного поширення онкологічних захворювань. Епідеміологія та етіологія онкологічних захворювань.
3. Морфологія пухлини, різновиди типів росту пухлинного процесу.
4. Механізми канцерогенезу, сучасні теорії канцерогенезу, основні періоди і тривалість пухлинного росту.
5. Клітинний цикл, проліферація і типи загибелі пухлинних клітин.
6. Імунологія пухлин та механізми протипухлинної резистентності.
7. Клініко-рентгенологічна, ендоскопічна, патогістологічна класифікація злоякісних пухлин.
8. Основні принципи профілактики пухлинної хвороби, первинна та вторинна профілактика.
9. Основні принципи медикаментозної терапії при лікуванні хворих на злоякісне новоутворення.
10. Сучасна класифікація ВООЗ пухлин кровотворної і лімфоїдної тканин, теорії виникнення гемобластозів.
11. Роль вроджених та генетичних факторів у виникненні онкологічних захворювань.
12. Генетичні та епігенетичні маркери в діагностиці онкологічних захворювань.
13. Сучасне значення медикаментозної складової у комплексному лікуванні злоякісних новоутворень.
14. Принципи діагностики онкологічних захворювань, сучасні алгоритми обстеження.
15. Стратегія і тактика онкології в історичному аспекті.
16. Психосоматичні аспекти поведінки онкологічного хворого.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література:

1. Онкологія. Шевченко А. І. Київ : «Нова книга», 2020. 488 с.
2. Паліативна допомога. Онкологія : посібник для викладачів / пер. із англ. В. Ізотова. Київ : Калита, 2013. 875 с.
3. Молочная железа: рак и предраковые заболевания / В. И. Тарутинов. Киев : Изд. «Книга плюс», 2009. 479 с.
4. Алгоритмы современной онкологии / под ред. И. Б. Щепотина, Г. В. Бондаря, В. Л. Ганула. Київ : Книга плюс, 2006. 304 с.
5. Бережная Н. М., Чехун В. Ф. Иммунология злокачественного роста. Київ : Наукова думка, 2005. 792 с.
6. Онкологія: навч. посіб. / за ред. І. Б. Щепотіна. Київ : МОРІОН, 2014. 383 с.
7. Онкологія / за ред. І. Б. Щепотіна. Київ : Книга плюс, 2006. 489 с.
8. Ганул В. Л., Киркилевский С. И. Рак пищевода : Руководство для онкологов и хирургов. Київ : Книга плюс, 2003. 199 с.

9. Грубник В. В. Справочник по онкологии. Київ : Здоров'я, 2003. 235 с.
10. Онкологія / за ред. І. Б. Щепотіна. Київ: Книга плюс, 2006. 496 с.
11. Галайчук І. Й. Клінічна онкологія. Тернопіль : Укрмедкнига, 2003. 274 с.
12. Комбіноване лікування хворих на рак прямої кишки. Шалімов С. О., Євтушенко О. І., М'ясоєдов Д. В., Приймак В. В. Київ : Четверта хвиля, 2006. 168 с.
13. Онкогінекологія: Класифікація TNM. Клінічні рекомендації. Режими медикаментозної терапії / упорядники : Я. В. Шпарик, О. О. Олексяк, М. І. Ломницька. Львів : Галицька видавнича спілка, 2005. 80 с.
14. Переверзев А. С., Петров С. Б. Опухоли мочевого пузыря. Харьков : Факт, 2002. 303 с.
15. Переверзев А. С. Этюды клинической онкоурологии. Харьков : 2006. 347 с.
16. Фільченков А. А., Стойка Р. С. Апоптоз і рак: від теорії до практики Тернопіль : ТДМУ, 2006. 524 с.
17. Андреева Н. Л. Планирование, ведение беременности и родоразрешение пациенток с онкологическими заболеваниями : учеб.-метод. пособие. Минск : БелМАПО, 2016. 35 с.
18. Рак в Україні, 2018-2019: захворюваність, смертність, показники діяльності онкологічної служби // Бюлетень національного канцер-реєстру України № 21. Київ : 2020. (а також послідуєчі №№ Бюлетеня).
19. Про затвердження протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю "онкологія" / Наказ МОЗ України від 17.09.2007 № 554. 199 с.
20. Сучасні рекомендації діагностики та лікування епітеліального раку яєчників / Свінціцький В. С., Неспрядько С. В., Ренкас О. П. // Онкологія. Т. 21. № 3. 2019. С. 192 -199.
21. Білінський Б. Т. Медичні помилки в онкології. Львів : Афіша, 2013. 324 с.
22. Онкология : Учебник / под ред. Билинского Б. Т. Киев : Здоровье, 2004. 528 с.
23. Онкологія. Вибрані лекції для студентів і лікарів / за ред. В. Ф. Чехуна. Київ : Здоров'я України, 2010. 768 с.
24. Рак легкого : руководство / Ш. Х. Ганцев, В. М. Моисеенко, А. И. Арсеньев [и др.]. – Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2017. 224 с.
25. Рак молочной железы. Борисов В. И., Боженко В. К., Бородин М. Е. Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2018. 456 с.

Допоміжна література:

1. Руководство по химиотерапии опухолевых заболеваний. 4-е изд. расширенное и дополненное / под ред. Н. И. Переводчиковой, В. А. Горбуновой. Москва : Практическая Медицина, 2018. 688 с.
2. Общее руководство по радиологии: В 2-х тт. / под ред. Паттерсона. NICER, 1998.
3. Онкология / под ред. Чиссова В. И., Давыдова М. И. Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2013. 1072 с.

4. Трахтенберг А. Х., Чиссов В. И. Клиническая онкопульмонология. Москва : ГЭОТАР Медицина, 2000. С. 596-599.
5. Практическая онкология: Избранные лекции / под ред. С. А. Тюляндина, В. М. Моисеенко. СПб: Центр-ТОММ, 2004. 784 с.
6. Cancer. Principles and Practice of Oncology. Ed. V.T. De Vita, S.Hellman, S.A.Rosenberg. - 5th Ed. - Philad. et al.: J.B.Lippincott Company, 1999. 2499 p.
7. Петерсон Б. Е., Чиссов В. И., Пачес А. И. Атлас онкологических операций. Москва : Медицина, 1995. 533 с.
8. Винокуров В. П. Рак яичников: закономерности метастазирования и выбор адекватного лечения больных. СПб : Изд-во ФОЛИАНТ, 2004. 336 с.
9. Ганцев Ш. Х., Хустнутдинов Ш. М. Патология и морфологическая характеристика опухолевого роста : учебное пособие. Москва : ООО «Медицинское информационное агентство», 2003. 208 с.
10. Заболевания шейки матки, влагалища и вульвы (клинические лекции) / под ред. В. Н. Триленской. 2-ое изд. Москва : МЭДпресс, 2000. 432 с.
11. Минимальные клинические рекомендации Европейского общества медицинской онкологии (ESMO) / ред. перевода С. А. Тюлядин, Н. И. Переводчикова, Д. А. Носов. Москва : Издат. группа РОНЦ им. Н. Н. Блохина РАМН, 2014. 12 с.
12. Онкогинекология: Руководство для врачей / под ред. З. Ш. Гилятудзиновой, М. К. Михайлова. Москва : МЭДпресс, 2000. 384 с.
13. Яицкий Н. А., Седов В. М., Васильев С. В. Опухоли толстой кишки. Москва : МЕДпресс-информ, 2004. 376 с.
14. Таргетная терапия солидных опухолей. Практическое руководство по современным методам лечения злокачественных новообразований / под ред. А. Руссо. Перевод с англ. / под ред. В. А. Горбунова. Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2016. 360 с.
15. Линденбратен Л. Д., Королук И. П. Медицинская радиология и рентгенология (основы лучевой диагностики и лучевой терапии). Москва : «Медицина», 1993. 558 с.
16. Терновой С. К., Васильев А. Ю., Сеницин В. Е., Шехтер А. И., Лучевая диагностика и терапия. Том 1 и том 2 : учебник для мед. ВУЗов. Москва : Медицина, 2008. 457 с.
17. Лучевая диагностика: Учебник Т.1. / под ред. Труфанова Г. Е. Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2007. 416 с.
18. Онкология. Учебник / Давыдов М. И., Ганцев Ш. Х. Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2019. 920 с.
19. Gastric cancer: ESMO Clinical Practice Guidelines for diagnosis, treatment and follow-up. Smyth E., Verheij M., Allum W. et.al. Annals of Oncology, 27(Suppl 5), 2020. P. 38–49.
20. 5th ESO-ESMO International Consensus Guidelines for Advanced Breast Cancer (ABC 5) Published in 2020 / F. Cardoso, S. Paluch-Shimon, E. Senkus et.al. – Ann Oncol, 2020. P. 1623-1649.

21. Контроль симптомов в паллиативной медицине Новиков Г., Самойленко В., Рудой С. Москва : ГЭОТАР- Медиа, 2016. 277 с.
22. Детская онкология. Руководство для врачей / под ред. М. Б. Белогуровой. СПб. : СпецЛит., 2002. 351 с.
23. Рациональная фармакотерапия в онкологии. Руководство для практикующих врачей / Давыдов М., Горбунова В. Москва : «Литтерра», 2016. 880 с.
24. Диагностика и лечение злокачественных новообразований / под. ред. В. И. Чисова. Москва : 2013. 599 с.
25. Оперативная гинекология / под ред. В. И. Кулакова. Н. Новгород : Изд. НГМА, 1999. 504 с.
26. NCCN Clinical Practice Guidelines in Oncology (NCCN Guidelines). Genetic/familial high-risk assessment: breast and ovarian. Version1, 2021.
27. Бохман Я. В. Лекции по онкогинекологии. Москва : Изд. Мед. Инф. Агентство, 2007. 304 с.

Інформаційні ресурси:

1. Практичні рекомендації ведення пацієнтів з різними локалізаціями пухлинного процесу: <https://www.nccn.org>
2. Практичні рекомендації від Європейської спільноти клінічних онкологів: <http://www.esmo.org/Guidelines>
3. Практичні рекомендації від Американської спільноти клінічних онкологів: <https://www.asco.org>
4. UICC (International Union Against Cancer): www.uicc.org
5. EORTC (European Organisation for Research and Treatment of Cancer): www.eortc.org
6. Європейський онкологічний журнал: <http://annonc.oxfordjournals.org/>

ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ

1. Вроджені вади розвитку стравоходу (атрезія стравоходу, ізольована трахео-стравохідна нориця, ахалазія та халазія стравоходу)
2. Опіки стравоходу, сучасні діагностично-лікувальні підходи
3. Вроджені діафрагмальні грижі
4. Лобарна емфізема, етіопатогенез, діагностика, лікування
5. Сторонні тіла дихальних шляхів
6. Пілоростеноз, клініка, диференційна діагностика, лікування
7. Вроджені вади розвитку дванадцятипалої кишки
8. Біліарна атрезія
9. Меконієвий ілеус
10. Перитоніти новонароджених
11. Гострий апендицит у дітей раннього віку, особливості клініки і діагностики, лікування
12. Перитоніти в дитячому віці, етіопатогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика
13. Кишкові інвагінації, класифікація, діагностика, покази до хірургічного лікування
14. Дивертикул Меккеля та його ускладнення у дітей
15. Особливості передопераційної підготовки при гострій абдомінальній хірургічній патології у дітей
16. Основні причини виникнення шлунково-кишкових кровотеч у дітей.
17. Загальні принципи зупинки шлунково-кишкових кровотеч у дітей
18. Синдром портальної гіпертензії у дітей, ургентна та планова допомога
19. Сторонні тіла шлунково-кишкового тракту у дітей, діагностика, лікування
20. Травма паренхіматозних органів черевної порожнини
21. Синдром Ледда
22. Аноректальні вади розвитку
23. Хвороба Гіршпрунга у дітей, сучасні підходи до діагностики
24. Хвороба Гіршпрунга у дітей, сучасні підходи до лікування
25. Крижова-куприкова тератома
26. Некротичний ентероколіт новонароджених
27. Патологія вагінального паростку очеревини
28. Крипторхізм
29. Варикоцеле
30. Кефалогематоми
31. Пупкові нориці (повні і неповні)
32. Серединні і бокові кісти шиї
33. Сепсис, класифікація, сучасні підходи до діагностики і лякування
34. Неонатальний сепсис
35. Парапроктити у дітей.
36. Вроджений вивих стегна
37. Гострий гематогенний остеомієліт
38. Хронічний остеомієліт

39. Вроджена кривошия, покази до хірургічного лікування
40. Деформації хребта у дітей, хірургічна допомога
41. Політравма.

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПРАНТУРУ

1. Ускладнення апендициту у дітей, види ускладнень, діагностика і лікувальна тактика.
2. Перитоніт новонароджених, основні причини, сучасна діагностично-лікувальна тактика.
3. Гострий гематогенний остеомієліт у дітей. Етіопатогенез, сучасна діагностично-лікувальна тактика
4. Шлунково-кишкові кровотечі у дітей, основні причини їх виникнення, загальні принципи зупинки кровотеч.
5. Пілоростеноз, клінічні прояви, диференційна діагностика, лікування.
6. Вроджена висока кишкова непрохідність.
7. Портальна гіпертензія. Діагностика, клініка, ургентна і планова допомога.
8. Особливості передопераційної підготовки і ведення післяопераційного періоду у дітей з перитонітом.
9. Особливості передопераційної підготовки і ведення післяопераційного періоду у дітей з кишковою непрохідністю.
11. Гнійно-септичні захворювання новонароджених. Неонатальний сепсис.
12. Травматичні ушкодження паренхіматозних органів черевної порожнини.
13. Вроджені вади розвитку органів грудної клітки: стравоходу, трахеї, легень.
14. Вроджені вади розвитку органів черевної порожнини: печінки, селезінки, шлунку, тонкої та товстої кишки
15. Патологія вагінального паростку очеревини.
16. Вроджена патологія прямої кишки у дітей, сучасні підходи до діагностики та лікування.
17. Кісти печінки і селезінки у дітей.
18. Види колостом у дітей, покази до колостомії, хірургічні методики, можливі ускладнення.
19. Варикоцеле, покази до хірургічного втручання, оперативні методики, можливі ускладнення.
20. Хвороба Гіршпрунга, сучасна діагностично-лікувальна тактика.
21. Парапроктити у дітей, класифікація, діагностика, лікувальні підходи.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова література

1. Ашкрафт К.У., Холдер Т.М. Детская хирургия—СПб., Хардфорд. Т.: 1-3. - 1997.- 392с.

2. Вікові аспекти гострого апендициту у дітей та ключ до його розпізнавання. Навчальний посібник. Боднар Б.М., Рибальченко В.Ф., Боднар О.Б., Мельниченко М.Г., Притула В.П., Проняєв Д.В. Видавництво БДМУ, 2019. – 259 с.
3. *Детская хирургия: учебник* / под ред. Ю.Ф. Исакова, А.Ю. Разумовского; отв. ред. А.Ф. Дронов. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2015. – 1040 с
4. Дитяча хірургія. Навчальний посібник. Частина 2. За редакцією. Толстанова О.К., Рибальченка В.Ф., Данилова О.А. та ін. Житомир «ПОЛІССЯ» - 2016. – 370с.
5. Исаков Ю.Ф. Национальное руководство по детской хирургии.- ГЭОТАР – Мед.- 2009.- 1168с.
6. Історія хірургії дитячого віку України: навч. посіб. / [О. К. Толстанов, Ю. В. Вороненко, В. Ф. Рибальченко та ін.]; за ред. О. К. Толстанова, Ю. В. Вороненка, В. Ф. Рибальченка, А. Ф. Левицького, А. А. Переяслова, П. С. Русака. – Тернопіль: ТДМУ, 2012. – 432 с.
7. Лапароскопічна хірургія в педіатрії. За редакцією. / Русака П. С., Данилова О. А., Кукурузи Ю. П., Рибальченка В. Ф. // Житомир – Київ. Косенко.– 2006. – 128 с.
8. Невідкладна хірургія органів черевної порожнини (стандарти організації та професійно орієнтовані алгоритми надання медичної допомоги) / За ред. Фоміна П.Д., Усенко О.Ю., Березницького Я.С. – К.: Бібліотека «Здоров'я України», 2018. – 354 с.
9. Подкаменев В.В. Хирургические болезни у детей. - М.: Медицина – 2012. – 408с.
10. Пури П., Гольварт М. Атлас детской оперативной хирургии.- Медпресс-информ.- 2009.- 648с.
11. Рибальченко В.Ф. Хірургія дитячого віку. Лекції. Навчальний посібник. Рибальченко В.Ф. м.Київ. – Видавець Позднішев, 2019. – 782 с.
12. Ускладнений апендицит у дітей. Навчальний посібник. Боднар Б.М., Рибальченко В.Ф., Демиденко Ю.Г., Брожик В.Л., Боднар О.Б., Притула В.П., Сидорчук Р.І. Видавництво Чабаненко Ю.Ф. Черкаси, 2019. – 294 с.
13. Хірургічна тактика при варикоцеле у дітей. Посібник. За редакцією. Горбатюк Д.Л., Горбатюк О.М., Данилова О.А., Рибальченка В.Ф. – Київ. – 2008. – 160с.
14. Хірургія дитячого віку. /За редакцією Сушка В. І., Кривчені Д.Ю. Данилова О.А. та співав. // К. Здоров'я. - 2015. - 954 с.
15. Congenital Anomalies of the Penis. Authors: Fahmy, Mohamed - 2017. – 464 pages.
16. Consent in Pediatric Urology. Editors: Godbole, Prasad, Wilcox, Duncan T., Koyle, Martin A. – 2016. - 528 pages: illustrations.
17. Pediatric Kidney Disease. Editors: Geary, Denis F, Schaefer, Franz (Eds.) - 2016. - 562 p.
18. Боднар Б.М., Рибальченко В.Ф., Боднар О.Б. і співавт. Вікові аспекти гострого апендициту у дітей та його розпізнавання. Навчальний посібник. – Видавництво БДМУ, 2019. – 259с.

19. Бензар І.М., Левицький А.Ф., Бліхар В.Є. Судинні аномалії у дітей. – Видавництво ТДМУ, 2017. – 360с.
20. Кривченя Д.Ю., Руденко О.Є. Вади розвитку дихальної системи. Атлас. – К: Медицина, 2017. – 192с.
21. Македонський І.О., Знаменська Т.К., Мавропуло Т.К., Горбатюк О.М., Воробйова О.В. Некротизуючий ентероколіт у новонароджених. – Житомир, 2019. – 207с.
22. V.A.Lane, R.J.Wood, C.Reck-Burneo, M.A.Levitt. Pediatric colorectal and pelvic surgery. Case studies. – CRC Press USA, 2017. – 276p.
23. Атлас детской оперативной хирургии (под ред. П.Пури, М.Гольварта). – М: «МЕДпресс-информ», 2009. – 648с.
24. Детская хирургия. Национальное руководство –ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 1164с.

Допоміжна література

1. Акопян В.Г. Хирургическая гепатология детского возраста. Медицина, 1982. – 350с.
2. Баиров Г.А. Срочная хирургия детей // Руководство для врачей. СПб-1997.- 462с.
3. Балалыкин А.С. Эндоскопическая абдоминальная хирургия. М.ИМА-пресс, 1996.
4. Боднар О.Б., Джам О.П., Притула В.П. та співавт. Хронічний колостаз у дітей (хірургічний погляд на проблему). – Видавництво БДМУ, 2016. – 199с.
5. Боднар О.Б. Абдомінальна оперативна хірургія дитячого віку. – Чернівці, 2014. – 205с.
6. Детская хирургия. Учебное пособие (под ред. проф. Лосева А.А.). – Одесса, 2009. – 195с.
7. Военно-полевая хирургия: Руководство для практических врачей. (Под ред. П.Г.Брюсова и Е.А.Нечаева,. М. ГОЕТАР, 1996.
8. Гераськин А.В. - Детская хирургия. Клинические разборы. М.: Медицина. – 2011. – 350с.
9. Гераськин А.В., Дронов А.Ф., Смирнова А.Н. Хирургия живота и промежностей у детей. Атлас. - М.: Медицина – 2012. – 380с.
10. Деформації грудної клітки у дітей. Навчальний посібник. За редакцією. Данилова О.А., Сокура П.П., Рибальченка В.Ф. та ін. .- Київ: СПД Шкода Ю.В.- 2009.- 180 с.
11. Исаков Ю.Ф., Белобородова Н.В. Сепсис у детей. М: Издатель Мокеев, 2001. – 368с.
12. Катько В.А. Справочник детского хирурга. - Минск. - Беларусь. Медтраст. – 2013. 340с.
13. Красовская Т.В., Кобзева Т.Н. Диагностика и интенсивная терапия в хирургии новорожденных: методические рекомендации. Москва.- Издатель Мокеев.- 2001.- 68с.

14. Кривченя Д.Ю., Лисак С.В., Чумакова Л.Ф. Уроджені вади легенів у дітей. - К., 2001. - 132с.
15. Кривченя Д.Ю., Лисак.В., Плотников О.М. Хірургічні захворювання у дітей: навч. посіб.- Вінниця: Нова книга, 2008. - 253с.
16. Кривченя Д.Ю., Руденко Є.О. Вади розвитку дихальної системи. Атлас. Навч. Посібник. – К.: ВСВ «Медицина», 2017, - 192с.
17. Курс лекцій по дитячій хірургії. Учбовий посібник (під заг. ред. проф. Грони В.М.). – Донецьк, 2007. – 265с.
18. Лёнюшкин А.И. Проктология детского возраста. Медицина, 1976. 368 с.
19. Макаров А.В., Данилов О.А., Сокур П.П. та співавт. Обстеження органів дихання у дітей. – К., 2005. – 168с.
20. Обстеження органів дихання у дітей. Навчальний посібник. Заредакцією. Макарова А.В., Данилова О.А., Сокура П.П., Рибальченка В.Ф. - Київ: СПД Шкода Ю.В.- 2006.- 158с.
21. Основа хірургічної операції – хірургічні шви. Навчальний посібник. За редакцією: Скиби В.В., Рибальченка В.Ф., Іванька О.В., Кучина Ю.Л., Бориса Р.М., Стеця М.М.. м. Київ. Видавництво «Сталь» 2020 рік. 268 с
22. Порушення випорожнень у дітей. Закрепи та енкопрез. За редакцією Рибальченка В.Ф., Бережного В.В., Коноплицького В.С., Русака П.С. та ін. –К.: ТОВ «ВІТ-А-ПОЛ», - 2018. – 494 с.
23. Раны и раневая инфекция. Под ред. Кузина М.И., М.Медицина 1981. – 286с.
24. Синдром закрепів у дітей. Навчальний посібник. За редакцією Рибальченка В.Ф., Бережного В.В., Русака П.С., Грони В.М. та ін. –К.: ТОВ «ВІТ-А-ПОЛ», - 2015. – 234 с.
25. Синдром зригувань і блювання у дітей. Навчальний посібник. За редакцією Бережного В.В., Рибальченка В.Ф. та ін. – Хмельницький: ФОП Сторожук О.В., - 2017. – 272 с.
26. Скальпель гідроструменевий. Навчальний посібник. Бадах В.М., Бочаров В.П., Скиба В.В., Іванько О.В., Зінчук О.Г., Рибальченко В.Ф. м.Київ. АСПГТ., ТОВ «НВФ» «Славутич-Дельфін»., 2019. - 160 с.
27. Солейко Д.С., Горбатюк О.М., Кукуруза Ю.П., Коноплицький В.С. Септичні форми гострого гематогенного остеомієліту у дітей. – Вінниця, Видавництво «Тезис», 2008. – 263с.
28. Хвороби стравоходу у дітей. Навчальний посібник. За редакцією Макарова А.В., Данилова О.А., Сокура П.П., Рибальченка В.Ф., Юрченка М.І. - Київ. Вища школа. – 2004. - 368 с.
29. Pediatric surgery: diagnosis and treatment. Responsibility Christopher P. Coppola, Alfred P. Kennedy, Jr., Ronald J. Scorpio, editors. Publication Cham: Springer, 2014. XXVIII, 482 pages: illustrationsTaylor G.A., Atalabi O.M., Estroff J.A. Imaging of congenital diaphragmatic hernias.- Pediatr. Radiol.- 2009.- Vol.39.- P.1- 16.
30. Tsukimori K., Masumoto K., Morocuma S. et al. The lung-to-Thorax Transverse Area Ratio at Term and Near Term Correlates With Survival in Isolated

Congenital Diaphragmatic Hernia.- J.Ultrasound Med.-2008.- Vol.27.-P.707-713.

Нормативна база

1. Гострий апендицит. Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної та вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги. МОЗ України. Київ, 2016. 75 с.
2. Екстрена медична допомога: догоспітальний етап. новий клінічний протокол. Затверджено наказ Міністерства охорони здоров'я України 05.06.2019 № 1269. 2019. 317с. <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-05062019--1269-pro-zatverdzhennja-ta-vprovadzhennja-mediko-tehnologichnih-dokumentiv-zi-standartizacii-ekstrenoi-medichnoi-dopomogi>
3. [Ramon R. Gorter](#), [Hasan H. Eker](#), [Jaap Bonjer](#). Diagnosis and management of acute appendicitis. EAES consensus development conference 2015. [Surgical Endoscopy](#) volume 30, pages 4668–4690 (2016) <https://link.springer.com/article/10.1007/s00464-016-5245-7#citeas>

КАРДІОЛОГІЯ

1. Організація та структура кардіологічної служби в Україні.
2. Клінічна анатомія серця. Фізіологія, біохімія та патологія скорочення серця
3. Регуляція тонусу периферичних судин. Роль біологічно активних речовин. Функції ендотелію.
4. Коронарний кровотік, його особливості і регуляція. Особливості мозкового та ниркового кровотоку і його регуляції.
5. Система гемостазу. Згоральна, протизгортальна та фібринолітична система плазми. Роль тромбоцитів.
6. Теоретичні основи ЕКГ. Механізми формування ЕКГ. Основні та додаткові відведення ЕКГ.
7. Черезстравохідна та ендокардіальна ЕКГ
8. Методи пролонгованої реєстрації ЕКГ.
9. ЕКГ ознаки гіпертрофії шлуночків та передсердь.
10. ЕКГ при порушеннях серцевого ритму.
11. ЕКГ при ІХС
12. ЕКГ при некоронарогенних захворюваннях міокарда
13. Рентгенологічні ознаки захворювань серцево-судинної системи
14. Клінічне значення комп'ютерної та магнітно-резонансної томографії в кардіологічній практиці.
15. Катетерізація серця і крупних судин, коронарографія, аортографія, вентрикулографія, ангіопульмонографія. Показники гемодинаміки.
16. Ехокардіографія. Діагностичні можливості і методика проведення.
17. Стрес-ехоКГ. Діагностичні можливості і методика проведення.
18. Діагностичні можливості черезстравохідної ехокардіографії.
19. Доплерівське дослідження серця і судин. Тканинна доплер-ехокардіографія.
20. Сцинтиграфія міокарду.
21. Діагностичне значення радіоізотопної вентрикулографії.
22. Поняття про позитронну емісійну комп'ютерну томографію.
23. Навантажувальні проби в кардіології, показання та протипоказання до проведення, методика виконання.
24. Магнітокардіографія, місце в сучасній кардіології
25. Медична психологія. Етика та деонтологія лікаря.
26. Клінічна фармакологія бета-адреноблокаторів
27. Клінічна фармакологія блокаторів кальцієвих каналів.
28. Клінічна фармакологія нітратів.
29. Клінічна фармакологія інгібіторів АПФ.
30. Клінічна фармакологія антагоністів ангіотензинових рецепторів.
31. Клінічна фармакологія діуретиків.
32. Клінічна фармакологія антикоагулянтів.
33. Клінічна фармакологія антиагрегантів.
34. Клінічна фармакологія тромболітичних препаратів.

35. Клінічна фармакологія серцевих глікозидів та інотропних препаратів.
36. Клінічна фармакологія гіполіпідемічних препаратів.
37. Немедикаментозні методи лікування кардіологічних хворих.
38. Атеросклероз. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клінічні прояви атеросклерозу.
39. Лікування і вторинна профілактика атеросклерозу.
40. Визначення ІХС. Етіологія, патогенез та класифікація ІХС. Методи діагностики хронічної ІХС.
41. Гібернований міокард, прекондиціонування та оглушення міокарду.
42. Первинна і вторинна профілактика ІХС. Ефективність за даними доказової медицини.
43. Раптова коронарна смерть. Фактори ризику.
44. Стабільна стенокардія, клініка, алгоритм діагностики.
45. Медикаментозна терапія і вторинна профілактика стабільної стенокардії.
46. Хірургічне лікування хронічної ІХС: види, показання, результати. Ведення хворих після хірургічної реваскуляризації.
47. Механізм безбольової ішемії міокарда і її клінічне значення.
48. Гострі коронарні синдроми (ГКС). Визначення, класифікація ГКС. Біохімічні маркери некрозу міокарда.
49. ГКС без стійкого підйому сегмента ST. Особливості патогенезу. Паталогічна анатомія. Клініка, діагностика і диференційна діагностика
50. Алгоритм ведення хворих на ГКС. Роль хірургічної реваскуляризації міокарда.
51. Первинна і вторинна профілактика ГКС. Реабілітація хворих
52. ГКС зі стійким підйомом сегмента ST, особливості патогенезу, клініка, атипові варіанти перебігу.
53. Особливості змін ЕКГ, ЕхоКГ, лабораторних показників при ГКС зі стійким підйомом сегмента ST
54. Медикаментозна терапія при неускладненому ГКС з підйомом сегмента ST.
55. Ранні ускладнення інфаркту міокарда (ІМ): гостра лівошлуночкова недостатність, порушення серцевого ритму і провідності, раптова серцева смерть, перикардит (клініка, діагностика, профілактика)
56. Пізні ускладнення інфаркту міокарда: рецидив ІМ, аневризма ЛШ, післяінфарктний синдром Дреслера, тромбоемболії (клініка, діагностика, профілактика).
57. Нейроциркуляторна дистонія. Визначення, класифікація та варіанти перебігу НЦД. Сучасні підходи до лікування НЦД
58. Артеріальна гіпертензія. Етіологія та патофізіологічні механізми розвитку АГ
59. Вторинні артеріальні гіпертензії (АГ): класифікація, клініка та лікування
60. Клініка і діагностика есенціальної гіпертензії. Ускладнення.
61. Лікування і профілактика ускладнень есенціальної гіпертензії.
62. Гіпертензивні кризи. Класифікація гіпертензивних кризів. Диференційована тактика лікування гіпертензивних кризів

63. Метаболічний синдром. Визначення, критерії діагностики та особливості лікування
64. Гіпотонічна хвороба: класифікація, етіологія і патогенез, клінічні прояви гіпотонічної хвороби
65. Електрофізіологічні механізми аритмій і можливості їх визначення в клініці
66. Класифікація та номенклатура аритмій серця. Клінічні прояви, ускладнення
67. Електрофізіологічне дослідження провідникової системи серця (інвазивне та безінвазивне)
68. Класифікація антиаритмічних препаратів. Клінічна фармакологія антиаритмічних препаратів
69. Електроімпульсна терапія
70. Хірургічні методи лікування аритмій
71. Екстрасистолія і парасистолія, види, клінічне значення.
72. Надшлуночкові та шлуночкові тахікардії.
73. Фібриляція та тріпотіння передсердь. Типи. Ускладнення. Вибір стратегії і лікування. Профілактика тромбоемболій
74. Блокади серця. Класифікація і номенклатура. Клініка, ЕКГ-діагностика і диференційна діагностика.
75. Приступ Морганьї-Адамса-Стокса і інші ускладнення брадикардій. Невідкладна допомога. Роль електрокардіостимуляції при брадикардиях.
76. Синдром слабкості синусного вузла. Визначення, етіологія, клініка, діагностика. Особливості ведення хворих.
77. Синкопальні стани. Причини, алгоритм диференційної діагностики.
78. Міокардити. Етіологія, патогенез, клініка різних форм міокардитів. Диференційна діагностика.
79. Лікування різних форм міокардитів и стратифікація ризику. Медико-соціальна експертиза хворих на міокардит
80. Дилатаційна кардіоміопатія. Етіологія, патогенез, пат. анатомія, клініка, діагностика. Роль Ехо-КГ, ендоміокардіальної біопсії. Диф. діагностика і вторинна профілактика.
81. Гіпертрофічна кардіоміопатія. Етіологія, патогенез, класифікація. Механізми субаортальної обструкції і її клінічне значення. Пат. анатомія, клініка, діагностика, диф. діагностика.
82. Рестриктивна КМП. Етіологія, патогенез, класифікація. Пат. анатомія, клініка, діагностика, диф. діагностика. Роль доплер Ехо-КГ. Медикаментозне і хірургічне лікування.
83. Кардіоміопатії при ендокринних захворюваннях і дифузних захворюваннях сполучної тканини. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диф. діагностика. Лікування. Показання до хірургічного лікування. Прогноз.
84. Гострий перикардит. Патогенез, пат. анатомія, клініка, діагностика, диф. діагностика. Особливості клінічного перебігу, діагностики, лікування, прогнозу різних форм.

85. Хронічний ексудативний перикардит. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диф. діагностика. Лікування. Показання до хірургічного лікування. Прогноз. Експертиза.
86. Хронічний констриктивний перикардит. Тампонада серця. Етіологія, патогенез, пат. анатомія клініка в залежності від етіології, діагностика, диф. діагностика. Лікування.
87. Вади мітрального клапана. Етіологія, патогенез, порушення геодинаміки, клініка, діагностика, класифікація. Покази і проти покази до хірургічного лікування, тактика ведення хворих після оперативного лікування.
88. Вади аортального клапану. Етіологія, патогенез, порушення геодинаміки, клініка, діагностика, класифікація. Покази і проти покази до хірургічного лікування, його види, тактика ведення хворих після оперативного лікування.
89. Вади трикуспідального клапану. Етіологія , патогенез, порушення геодинаміки, клініка, діагностика, класифікація. Покази і протипокази до хірургічного лікування, його види, тактика ведення хворих після оперативного лікування.
90. Вади клапану легеневої артерії. Етіологія , патогенез, порушення геодинаміки, клініка, діагностика, класифікація. Покази і проти покази до хірургічного лікування, його види, тактика ведення хворих після оперативного лікування.
91. Вроджені вади у дорослих: дефект міжпередсердної перетинки, дефект міжшлуночкової перетинки, відкритий артеріальний протік, коарктація аорти, стеноз легеневої артерії. Механізми порушення гемодинаміки, клініка, діагностика. Легенева гіпертензія, синдром Ейзенменгера та інші ускладнення. Покази та протипокази, види хірургічного лікування. Експертиза.
92. Інфекційний ендокардит. Визначення, патогенез, класифікація Клініка, діагностика, ускладнення. Особливості перебігу в залежності від збудника.
93. Лікування інфекційного ендокартиту. Показання до хірургічного лікування. Особливості антибактеріального лікування в залежності від збудника. Первинна і вторинна профілактика.
94. Серцева недостатність (СН): класифікація, етіологічні фактори, патогенетичні механізми. Діагностичні критерії хронічної СН.
95. Клінічні прояви хронічної СН і їх особливості в залежності від стадії , варіанту, ФК. Ускладнення
96. Базисні медикаменти для лікування хронічної систолічної СН : діуретики, інгібітори АПФ, бета-блокатори, серцеві глікозиди, антагоністи ангіотензинових рецепторів, інгібітори альдостерону, інотропні препарати.
97. Немедикаментозне лікування. Ресинхронізаційна терапія. Зовнішня контрапульсація. Трансплантація серця та імплантація кардіовертера-дефібрилятора. Роль фізичного тренування.
98. Стратифікація ризику, прогноз, первинна і вторинна профілактика, експертиза у хворих з хронічною СН.

99. Гостра серцева недостатність. Визначення ГСН, класифікація, етіологія, патогенез, механізми розвитку. Клініка, діагностика, диф. діагностика, різних форм ГСН.
100. Набряк легень як прояв ГСН. Причини, особливості клініки та лікування.
101. Кардіогенний шок. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диф. діагностика.
102. Тромбоемболія гілок легеневої артерії (ТЕВЛА). Фактори ризику. Етіологія, патогенез, пат. анатомія, класифікація ТЕЛА. Клініка різних варіантів ТЕЛА. Гостре легеневе серце. Диференційна діагностика ТЕЛА.
103. Лікування ТЕЛА. Тромболітична, антикоагулянтна терапія ТЕЛА. Місце хірургічного лікування при ТЕЛА. Первинна і вторинна профілактика.
104. Раптова серцева смерть. Визначення і номенклатура РСС. Предиктори. Механізми РСС. Первинна і вторинна профілактика.
105. Серцево-легенево-церебральна реанімація. Правові аспекти СЛЦР. Організація СЛЦР. Особливості після реанімаційного періоду. Після реанімаційна хвороба
106. Легенева гіпертензія. Класифікація. Ідіопатична легенева гіпертензія. Патогенез, клініка, діагностика, ускладнення, лікування, прогноз
107. Хронічне легеневе серце (ХЛС). Визначення, класифікація, етіологія та патогенез ХЛС. Клініка, діагностика ХЛС. Ускладнення.
108. Лікування, профілактика різних форм ХЛС. Ускладнення різних форм ХЛС. Експертиза непрацездатності.
109. Хвороби аорти: аортит, аневризма, розшарування, х-ба Такаясу. Етіологія, патогенез, Клініка, діагностика, диф. діагностика, лікування. Покази до операції.
110. Захворювання периферійних вен, сучасні підходи до діагностики та лікування
111. Показання та принципи підготовки хворих до діагностичних та лікувальних інтервенційних втручань
112. Сучасні хірургічні методи діагностики та лікування коронарної хвороби серця

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПРАНТУРУ

1. Методи діагностики в кардіології.
2. Фармакотерапія в кардіології.
3. Особливості ЕКГ при електролітних порушеннях.
4. Рідкісні синдроми та феномени на ЕКГ.
5. Синдром слабкості синусового вузла.
6. Інтерпритація висновків по ЕХО-КГ.
7. Ренопаренхіматозні та реноваскулярні артеріальні гіпертензії.
8. Лікування гіпертонічної хвороби.
9. Порушення ритму і провідності при некоронарогенних хворобах міокарду.
10. Фібриляція передсердь: алгоритм лікування.

11. Реабілітація хворих після гострого інфаркту міокарду.
12. Безбольова ішемія міокарду.
13. Рідкісні хвороби і феномени в кардіології.
14. Кардіоміопатії.
15. Хвороби обміну в кардіології.
16. Хвороба Такацубо.
17. Раптова серцева смерть.
18. Легенева гіпертензія.
19. Тромбемболія легеневої артерії.
20. Особливості лікування серцево-судинної патології при захворюваннях бронхо-легеневої системи.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основний

1. Вороненко Ю.В., Шекера О.Г., Долженко М.М. та співавтори. Актуальні питання серцево-судинних хвороб у практиці сімейного лікаря. Видавництво «Заславський», 412 ст., 2016
2. Долженко М.М., Поташев С.В. Ехокардіографія у хворих на серцеву недостатність. – Донецьк: Видавець Заславський О.Ю., 2011. – 160 с.
3. Коваленко В.М., Медведь В.І., Долженко М.М. та співавтори. Вроджені вади серця і вагітність // Київ, Наукова думка. – 2016. – С. 165.
4. Коваленко В.М., Сичов О.С., Долженко М.М., Іванів Ю.А., Деяк С.І., Поташев С.В., Носенко Н.М. Кількісна ехокардіографічна оцінка порожнин серця. Рекомендації робочої групи з функціональної діагностики Асоціації кардіологів України та Всеукраїнської асоціації фахівців з ехокардіографії. 2013.
5. Коваленко В.М., Сичов О.С., Долженко М.М., Іванів Ю.А., Деяк С.І., Поташев С.В., Носенко Н.М. Рекомендації з ехокардіографічної оцінки діастолічної функції лівого Шлуночка. Рекомендації робочої групи з функціональної діагностики Асоціації кардіологів України та Всеукраїнської асоціації фахівців з ехокардіографії. 2013
6. Коваленко В.Н., Несукай Е.Г., Долженко М.Н. Профилактика сердечно-сосудистых заболеваний: популяционная стратегия и индивидуализированные программы - К.: МОРИОН, 2013
7. Кушаковский М.С. Аритмии сердца (расстройства сердечного ритма и нарушения проводимости. Причины, механизмы, электрокардиографическая и электрофизиологическая диагностика, клиника. Лечение). Руководство для врачей.- Издание 2-е, дополненное.- СПб: ИКФ"Фолиант". 1998.-640 с.
8. Лечение желудочковых нарушений ритма и профилактика внезапной сердечной смерти 2012. Подготовлены членами Ассоциации аритмологов Украины и Рабочей группой по нарушениям ритма сердца Ассоциации аритмологов Украины.

9. Наджелудочковые нарушения ритма сердца. Диагностика, лечение, профилактика осложнений. Практическое руководство / С.П.Голицын, Е.П.Панченко, Е.Б. Майков, Н.Б. Шлевков, Е.С. Кропачева–Москва.: МИА.- 2018.-112 с.
10. Наказ МОЗ України від 02.03.2016 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при стабільній ішемічній хворобі серця».
11. Наказ МОЗ України від 02.07.2014 № 455 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гострому коронарному синдромі з елевацією сегмента ST».
12. Наказ МОЗ України від 03.03.2016 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гострому коронарному синдромі без елевації сегмента ST».
13. Наказ МОЗ України від 16.06.2016 № 597 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при фібриляції передсердь».
14. Наказ МОЗ України від 24.05.2012 № 384 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при артеріальній гіпертензії».
15. Невідкладна допомога в кардіології. Навчальний посібник під редакцією Долженко М.М.- К. Наукова думка. - 2018. – 412 с.
16. Положення про експертизу тимчасової непрацездатності. Наказ МОЗ України 09.04.2008 N 189
17. Уніфікований клінічний протокол первинної, екстреної та вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Артеріальна гіпертензія» (2016 р.). Проект. Журнал «Артериальная гипертензия» 3 (47) 2016 с. 51-83
18. Функціональна діагностика/ О.Жарінов, Ю.Іванів, В.Куць.- К.: Четверта хвиля.-2018.-732с.
19. ACC/AHA/HRS Guideline for the Evaluation and Management of Patients With Syncope, 2017
20. ACC/AHA/HRS Guideline for the Management of Adult Patients With Supraventricular Tachycardia 2015
21. Acute Pulmonary Embolism (Diagnosis and Management of) ESC Clinical Practice Guidelines 2014
22. AHA/ACC/HRS Guideline for Management of Patients With Ventricular Arrhythmias and the Prevention of Sudden Cardiac Death 2017
23. Atrial Fibrillation (Management of) ESC Clinical Practice Guidelines 2016
24. de Asmundis C, Conte G, Sieira J, Chierchia GB, Rodriguez-Manero M, Giovanni G, Ciconte G, Levinstein M, Baltogiannis G, Saitoh Y. Casado-Arroyo R, Brugada P. Comparison of the patient-activated event. Recording system vs. traditional 24 h Holter electrocardiography in individuals with paroxysmal palpitations or dizziness. Europace 2014;16:1231–1235.
25. Diabetes, Pre-Diabetes and Cardiovascular Diseases developed with the EASD. ESC Clinical Practice Guidelines 2013

26. ESC focused update on dual antiplatelet therapy in coronary artery disease developed in collaboration with EACTS The Task Force for dual antiplatelet therapy in coronary artery disease of the European Society of Cardiology (ESC) and of the European Association for Cardio-Thoracic Surgery (EACTS).
27. ESC Guidelines for the diagnosis and management of acute pulmonary embolism developed in collaboration with the European Respiratory Society (ERS) //2019
28. ESC Guidelines for the diagnosis and treatment of acute and chronic heart failure 2016.
29. ESC Guidelines for the management of patients with supraventricular tachycardia 2019
30. ESC Guidelines for the management of acute myocardial infarction in patients presenting with ST-segment elevation The Task Force for the management of acute myocardial infarction in patients presenting with ST-segment elevation of the European Society of Cardiology (ESC) // 2017
31. ESC/EACTS Guidelines for the management of valvular heart disease The Task Force for the Management of Valvular Heart Disease of the European Society of Cardiology (ESC) and the European Association for Cardio-Thoracic Surgery (EACTS) // 2017
32. European Resuscitation Council, Guidelines for Resuscitation: 2017 update
33. Guideline for the Management of Heart Failure // 2016 ACC/AHA HFSA
34. Guidelines for management of dyslipidemia and prevention of cardiovascular disease / American association of clinical endocrinologists and American college of endocrinology // AACE 2017 Guidelines
35. Guidelines for the Early Management of Patients With Acute Ischemic Stroke. A Guideline for Healthcare Professionals From the American Heart Association/American Stroke Association, 2018
36. Pulmonary Hypertension (Guidelines on Diagnosis and Treatment of) ESC Clinical Practice Guidelines 2015
37. Syncope (Guidelines on Diagnosis and Management of) ESC Clinical Practice Guidelines 2018
38. The 2018 European Heart Rhythm Association Practical Guide on the use of non-vitamin K antagonist oral anticoagulants in patients with atrial fibrillation
39. 2020 ESC Guidelines for the management of adult congenital heart disease: The Task Force for the management of adult congenital heart disease of the European Society of Cardiology (ESC). Endorsed by: Association for European Paediatric and Congenital Cardiology (AEPC), International Society for Adult Congenital Heart Disease (ISACHD)/ European Heart Journal, Volume 42, Issue 6, 7 February 2021, Pages 563–645, <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehaa554>
40. 2020 ESC Guidelines for the management of acute coronary syndromes in patients presenting without persistent ST-segment elevation: The Task Force for the management of acute coronary syndromes in patients presenting without persistent ST-segment elevation of the European Society of Cardiology (ESC) / European Heart Journal, ehaa575, <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehaa575>

41. 2020 ESC Guidelines for the diagnosis and management of atrial fibrillation developed in collaboration with the European Association for Cardio-Thoracic Surgery (EACTS): The Task Force for the diagnosis and management of atrial fibrillation of the European Society of Cardiology (ESC) Developed with the special contribution of the European Heart Rhythm Association (EHRA) of the ESC / European Heart Journal, Volume 42, Issue 5, 1 February 2021, Pages 373–498, <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehaa612>
42. 2020 ESC Guidelines on sports cardiology and exercise in patients with cardiovascular disease: The Task Force on sports cardiology and exercise in patients with cardiovascular disease of the European Society of Cardiology (ESC) / European Heart Journal, Volume 42, Issue 1, 1 January 2021, Pages 17–96, <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehaa605>
43. 2020 ACC/AHA Guideline for the Management of Patients with Valvular Heart Disease / Journal of the American College of Cardiology vol. 77, No. 4, 2021
44. 2020 AHA/ACC Guideline for the Diagnosis and Treatment of Patients with Hypertrophic Cardiomyopathy / Journal of the American College of Cardiology vol. 76, No. 25, 2020
45. 2020 International Consensus on Cardiopulmonary Resuscitation and Emergency Cardiovascular Care Science with Treatment Recommendations
46. 2020 American Heart Association Guidelines for Cardiopulmonary Resuscitation and Emergency Cardiovascular Care / Circulation. 2020 | Volume 142, Issue 16_suppl_2: S336, originally published October 21, 2020, <https://doi.org/10.1161/CIR.0000000000000929>
47. Adult Advanced Life Support: 2020 International Consensus on Cardiopulmonary Resuscitation and Emergency Cardiovascular Care Science with Treatment Recommendations / Circulation. 2020;142: S92–S139 Originally published 21 Oct 2020 / <https://doi.org/10.1161/CIR.0000000000000893>
48. Жарінов О.Й., Куць В.О., Верезнікова Г.П., Серова О.Д. Практикум з електрокардіографії. - Львів, 2014. – 268 с.
49. Жарінов О.Й., Куць В.О. (редактори) Основи електрокардіографії (четверте видання, перероблене і доповнене). – Київ: Четверта хвиля, 2020. – 248 с.
50. Жарінов О.Й., Іванів Ю.А., Куць В.О. (редактори) та співавтори. Функціональна діагностика. Видання друге, доповнене і перероблене. – К.: Четверта хвиля, 2021. – 784 с.

Додатковий

1. Амосова К.М., Коваленко В.М., Соколов М.Ю., Л.Г. Воронков та інші / Серцева недостатність / Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах, 2016 рік
2. Антитромболітична терапія при фібриляції передсердь у пацієнтів з гострим коронарним синдромом спільний консенсусний документ робочої групи з проблем тромбозів Європейського товариства кардіологів (EHRA), Європейської асоціації ритму серця, Європейської асоціації фахівців з

- невідкладних серцево-судинних станів (АССА) / Кардіохірургія та інтервенційна кардіологія – 2014 - №3 – 48-64с.
3. Атьков О.Ю. УЗИ сердца и сосудов // Эксмо. – 2015. – С. 456
 4. Дифференциальная диагностика болезней сердца. / Под ред. А.Л. Сыркина –Москва.: МИА.-2017.- 352 с.
 5. Долженко М.М., Конопляник Л.І, Базилевич А.Я., Лимарь Ю.В., Особенности дисфункции эндотелия у пациентов с постинфартной ишемической кардиомиопатией в сочетании с неалкогольной жировой болезнью печени // УКЖ. – 2014. - №4. – С. 78-83
 6. Долженко М.М., Поташев С.В., Лучинська Ю.О., Круглова А.Ю., Лобач Л.Є. Спосіб досконалення медикаментозного лікування хворих після аорто-коронарного шунтування, UA № 88080 МПК А61К 9/00 Опубл. .02.2014 Бюл. № 4
 7. Долженко М.М., Поташев С.В., Лучинська Ю.О., Круглова А.Ю., Лобач Л.Є. Спосіб досконалення медикаментозного лікування пацієнтів після аорто-коронарного шунтування з урахуванням гендерних особливостей, UA № 88081 МПК А61К 9/00 Опубл. 25.02.2014 Бюл. № 4
 8. Клиническая диагностика заболеваний сердца. Кардиолог у постели больного / Дж.Констант; Под ред. А.В. Добровольского –Москва.: Бином. - 2017. - 448 с.
 9. Коваленко В.Н., Долженко М.Н., Несукай Е.Г., группа исследователей. Европейское исследование профилактики сердечно-сосудистых заболеваний и сахарного диабета EUROASPIRE IV - Ukrainian Journal of Cardiology, 2014
 10. Майерсон С., Чаудари Р., Митчелл Э. Неотложные состояния в кардиологии. 2-е издание. / 2015
 11. Підготовка хворих з фібриляцією передсердь до відновлення синусового ритму. Рекомендації робочої групи з порушень серцевого ритму Асоціації кардіологів України /Київ, 2013
 12. Рекомендації Європейського товариства кардіологів (2019), щодо первинної профілактики серцево-судинних захворювань. - <http://www.webcardio.org/novi-rekomendatsiji--2019-r-ahaacc-cvd--pervynna-profilaktyka-sertsevo-sudynnykh-zakhvoryuvanj.aspx>
 13. Рекомендации Европейской ассоциации кардиологов по ведению кардиоваскулярных заболеваний у беременных. 2016.
 14. Рекомендации по диагностике и лечению суправентрикулярных тахикардий 2012. Подготовлены членами Ассоциации аритмологов Украины и Рабочей группой по нарушениям ритма сердца Ассоциации аритмологов Украины.
 15. Рекомендации по проведению катетерных абляций 2012. Подготовлены членами Ассоциации аритмологов Украины и Рабочей группой по нарушениям ритма сердца Ассоциации аритмологов Украины.
 16. Рекомендації Європейського товариства кардіологів 2015 року щодо лікування пацієнтів з шлуночковими аритміями за запобігання раптової серцевої смерті Додаток до журналу „Аритмологія” .- Київ 2016.- 136 с.

17. Сердечная недостаточность. Учебное пособие / В.В. Калюжин, А.Т. Тепляков, О.В. Калюжин –Москва.: МИА. - 2018.-376 с.
18. Серцева недостатність та коморбідні стани // Український науково-практичний журнал для лікарів з проблем СН, додаток № 1, березень 2017
19. Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування / За ред. проф. В.М. Коваленка, проф. М.І. Лутая, проф. Ю.М.Сіренка. – К.: Асоціація кардіологів України. – 2018. – 128 С.

Інформаційні ресурси

1. <https://www.WebCardio.org/> Рекомендації, новини, відео-лекції.
2. <https://www.WebMedFamily.org/> Рекомендації, новини, відео-лекції.
3. <https://www.escardio.org/> - європейське товариство кардіологів.
4. <https://www.heart.org/> - американське товариство кардіологів.
5. <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/> – офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України;
6. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського;
7. <http://www.nplu.org/> – Національна Парламентська бібліотека України;
8. <http://www.who.int/> – офіційний веб-сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я.

ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ

1. Основи законодавства України про охорону здоров'я. Директивні документи, які визначають діяльність органів і закладів охорони здоров'я, включаючи діяльність лікаря-інфекціоніста. Закони України, накази МОЗ та інші нормативні документи, що регулюють роботу інфекційної служби.
2. Поняття про інфекцію, інфекційний процес, інфекційну хворобу. Закономірності розвитку інфекційного процесу.
3. Імунологія інфекційного процесу. Особливості імунної відповіді при різних інфекціях. Уявлення про епідемічний процес, його особливості та ланки, порядок проведення профілактичних щеплень.
4. Хвороби, на які поширюються "Міжнародні медико-санітарні правила" (особливо небезпечні, карантинні, конвенційні інфекційні хвороби).
5. Принципи діагностики інфекційних хвороб.
6. Принципи лікування інфекційних хвороб. Ускладнення при лікуванні інфекційних хворих; медикаментозна хвороба.
7. Типи гарячок в клініці інфекційних хвороб.
8. Екзантеми та енантеми в клініці інфекційних хвороб..
9. Семіотика інфекційних хвороб. Основні клінічні синдроми – інтоксикаційний, гепатолієнальний, гострих та хронічних дисфункцій кишечника, респіраторний, менінгеальний, судомний, артралгічний, лімфаденопатії.
10. Синдром гарячки невідомого походження.
11. Синдром лімфаденопатії невідомого походження.
12. Кишкові інфекції. Черевний тиф та паратифи А і В. Сальмонельози.
13. Харчові токсикоінфекції. Кишкові інфекції, що викликані умовно-патогенними мікроорганізмами.
14. Ботулізм.
15. Ешеріхіози. Ієрсиніоз кишковий та псевдотуберкульоз. Кампілобактеріоз.
16. Ентеровірусні захворювання. Поліомієліт.
17. Протозойні інвазії кишечника. Амебіаз. Лямбліоз. Балантидіаз. Трихомоніоз.
18. Гельмінтози. Нематодози: аскаридоз, трихоцефальоз, ентеробіоз, трихінельоз, стронгілоїдоз, анкілостомоз. Цестодози: теніоз, цистицеркоз, теніаринхоз, дифілоботріоз, гіменолепідоз, ехінококоз. Трематодози: опісторхоз, фасциольоз.
19. Анатомо-фізіологічні особливості печінки і жовчних шляхів. Характер жовтяниць та їх патогенез (печінкова, надпечінкова, підпечінкова). Інфекції, що можуть спричинювати позапечінкові жовтяниці. Етіологія печінкових жовтяниць – інфекційна і неінфекційна (вірусні, бактеріальні, протозойні, токсичні, алергічні, аутоімунні).
20. Вірусні гепатити А, В, С, D, E, G, TTV, SEN. Роль інших вірусів у розвитку гепатитів (віруси герпеса простого та оперізуючого, Епштейна-Барр, цитомегаловірус, ентеровіруси, аденовіруси, флавовіруси та ін.). Етіологія, епідеміологія, патогенез; клініка, критерії тяжкості, ускладнення.

Лабораторна діагностика вірусних гепатитів : основні маркери та їх правильна оцінка.

21. Гострі респіраторні вірусні інфекції. Грип. Особливості клінічного перебігу грипу А/Н1N1/. Віруси грипу, здатні спричиняти захворювання людини ("пташиний" грип). Парагрип.
22. Аденовірусні інфекції. Риновірусні інфекції. Реовірусні інфекції.
23. Коронавірусні інфекції. SARS. Middle-East respiratory syndrome coronavirus (MERS-Co) коронавірус близькосхідного респіраторного синдрому (БСРС-KoB). Коронавірусна хвороба (COVID-19), зумовлена SARS-CoV-2.
24. Менінгококова інфекція.
25. Кашлюк. Паракашлюк.
26. Особливості перебігу «дитячих» інфекцій у дорослих. Кір. Краснуха. Скарлатина.
27. Атипові пневмонії. Легіонельоз. Респіраторні хламідіози (орнітоз, псевдохламідіоз). Респіраторні мікоплазмози.
28. Трансмисивні кров'яні інфекції. Малярія. Рикетсіози (епідемічний висипний тиф та хвороба Брилла, ендемічний висипний тиф, Ку-лихоманка).
29. Кліщові інфекції (хвороба Лайма, гранулоцитарний анаплазмоз, моноцитарний ерліхіоз).
30. Геморагічні лихоманки. Геморагічна лихоманка з нирковим синдромом. Лихоманка Ебола. Лихоманка Марбург. Лихоманка Ласса. Кримська гарячка.
31. Вірусні енцефаліти. Кліщовий енцефаліт.
32. Карантинні та особливо небезпечні інфекції. Чума. Холера. Натуральна віспа.
33. Інфекційні захворювання з раньовим та інокуляційним механізмом передачі. Правець.
34. Сказ. Феліноз (доброякісний лімфоретикульоз). Содоку.
35. ВІЛ-інфекція: етіологія та епідеміологія. Патогенез та імунопатогенез. Клінічна класифікація.
36. Клінічна та лабораторна діагностика ВІЛ-інфекції. СНІД-асоційовані інфекції та новоутворення. Діагностика, лікування, профілактика.
37. Інфекції з множинним механізмом передачі. Токсоплазмоз. Туляремія. Бруцельоз.
38. Інфекції з множинним механізмом передачі. Лістеріоз. Сибірка. Лептоспіроз.
39. Герпетична та герпесвірусна інфекція.
40. Невідкладні стани в клініці інфекційних хвороб. Гостра серцево-судинна недостатність. Дегідратаційний шок. Інфекційно-токсичний шок. Анафілактичний шок. Інтенсивна терапія.

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТИВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПІРАНТУРУ

1. Організація інфекційної служби і основні напрями в боротьбі з інфекційними хворобами.
2. Еволюція інфекційних хвороб та структура інфекційних захворювань в теперішній час.
3. Хвороби, на які поширюються “Міжнародні медико-санітарні правила” (особливо небезпечні, карантинні, конвенційні інфекційні хвороби).
4. «Хвороби мандрівників»: сучасні уявлення про етіологію, патогенез, діагностику та лікування.
5. Семіотика інфекційних хвороб. Основні клінічні синдроми – інтоксикаційний, гепатолієнальний, гострих та хронічних дисфункцій кишечника, респіраторний, менінгеальний, судомний, артралгічний, лімфаденопатії.
6. «Кишкові інфекції»: етіологія, класифікація, принципи діагностики, диференційна діагностика та відмінності в лікуванні.
7. Епідеміологічні особливості гострих респіраторних вірусних інфекцій. Диференційна діагностика та лікування.
8. Диференційна діагностика вірусних гепатитів між собою, з інфекційними та неінфекційними печінковими жовтяницями, з надпечінковими та підпечінковими жовтяницями.
9. Хронічні вірусні гепатити та цироз печінки; зв’язок вірусних гепатитів з гепатокарциномою.
10. Роль вірусів простого герпесу, оперізуючого герпесу, вірусу Ебштейн-Барр, цитомегаловірусу, ентеровірусів, аденовірусів у розвитку гепатитів.
11. «Атипова» пневмонія: клініко-епідеміологічні особливості.
12. Особливості перебігу «дитячих інфекцій» у дорослих.
13. Диференційна діагностика геморагічних лихоманок
14. Доброякісний лімфоретикульоз (феліноз) та інші бартонельози: принципи діагностики та лікування.
15. Натуральна віспа: етіологія, патогенез, діагностика та історія подолання.
16. Особливості епідеміології ВІЛ-інфекції в Україні.
17. Пріонові хвороби: загальні поняття, характеристика хвороби Крейцфельда-Якоба, скрепі, сімейного смертельного безсоння.
18. Захворювання, що спричинені герпесвірусами людини 6-го, 7-го та 8-го типів (HHV-6, 7, 8).
19. Роль імунокорекції в лікуванні інфекційних захворювань.
20. Особливості перебігу інфекційних захворювань у осіб похилого віку.
21. Особливості діагностики та лікування інфекційних захворювань у вагітних жінок.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. John E. Bennett, Raphael Dolin and Martin J. Blaser Principles and Practice of Infectious Diseases 9th edition – digital version Elsevier – 4176 ст
2. Вечорко В. И. Диагностика и лечение новой коронавирусной инфекции – «Практика» 2021г. – 400 с

3. Виноград Н., Васишин З., Козак Л. Спеціальна епідеміологія. – «Медицина» 2018р. – 368с.
4. Гилберт Д. Антимикробная терапия по Джею Сэнфорду – «Москва» 2019г. – 784 с.
5. Голубовська О., Андрейчин М., Шкурба А. Інфекційні хвороби. Підручник. – «Медицина» 2020 р. – 700 с.
6. Джером К. Лабораторная диагностика вирусных инфекций по Леннету – «Лаборатория Знаний» 2018г. – 774с.
7. [Закон України від 06.04.2000 № 1645-III «Про захист населення від інфекційних хвороб»](#)
8. [Закон України від 24.02.1994 № 4004-XII «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»](#)
9. Зими́на В. Н., Кошечкин В. А. Туберкулез и ВИЧ-инфекция у взрослых - ГЭОТАР-Медиа 2020г. – 256 с
10. Керол Бейкер Атлас дитячих інфекційних хвороб. Червона книга / Red Book. Atlas of Pediatric Infectious Diseases (пер. Леонід Закордонець) – «Медицина» 2019 р. – 744 с
11. Киселевский М.В. Сепсис. Этиология. Патогенез. Экстракорпоральная детоксикация. - «Практическая медицина» 2021 г. – 176 с
12. Кліщові інфекції: сучасні клініко-епідеміологічні, діагностичні та терапевтичні аспекти. Навчально-методичний посібник для лікарів-інтернів та лікарів/ О.К. Дуда, Г.В. Бацюра, В.О. Бойко, Л.Ф. Матюха, Л.П. Коцюбайло. – Київ, вид-во ТОВ «Майстер книг», 2019. -117 с
13. Козько В., Мясоєдов В., Соломенник А. Медична паразитологія з ентомологією - «Медицина» 2017р. – 336 с.
14. Козько В., Соломенник Г., Юрко К. Інфекційні хвороби. Підручник. – «Медицина» 2019р. – 319 с.
15. Козько В., Соломенник Г., Юрко К. Тропічні хвороби. Навчальний посібник. – «Медицина» 2019р. – 384 с.
16. Наказ МОЗ від 13.04.2016 № 362 «Про затвердження Переліку інфекційних захворювань»
17. [Наказ МОЗ від 26.09.2016 № 996 «Про внесення змін до деяких наказів Міністерства охорони здоров'я України» \(Положення про центральну і регіональні групи оперативного реагування на несприятливі події після імунізації/туберкулінодіагностики\)](#)
18. [Наказ МОЗ України від 03.07.2020 № 1510 «Про затвердження Порядку проведення епідеміологічного нагляду за дифтерією»](#)
19. [Наказ МОЗ України від 11.09.2017 № 1082 «Про проведення заходів щодо імунізації населення проти кору в Україні»](#)
20. Наказ МОЗ України від 11.10.2019 № 2070 «Про внесення змін до Календаря профілактичних щеплень в Україні та Переліку медичних протипоказань до проведення профілактичних щеплень»
21. [Наказ МОЗ України від 14.07.1998 № 196 «Про посилення заходів щодо попередження захворювань на поліомієліт в Україні»](#)

22. [Наказ МОЗ України від 26.04.2017 № 458 «Про затвердження Заходів щодо підтримки Україною статусу країни, вільної від поліомієліту, на 2017–2020 роки»](#)
23. Павлов В.Н. Геморрагическая лихорадка с почечным синдромом. Актуальные вопросы патогенеза, клиники, диагностики и лечения – «ГЭОТАР-Медиа» 2019г. – 160с.
24. Покровский В.В. ВИЧ-инфекция и СПИД. Клинические рекомендации 4-е изд., перераб. и доп - ГЭОТАР-Медиа 2020 г. – 160 с.
25. Попов А.Ф. Малярия: клиническая, лабораторная, эпидемиологическая диагностика и лечение - «Медицинское информационное агентство» 2019г. – 264 с.
26. [Постанова ГДСЛУ від 22.04.2020 № 13 «Про організацію заходів з імунізації в умовах пандемії коронавірусної хвороби \(COVID-19\)»](#)
27. [Резолюція круглого столу «Стратегія розвитку імунопрофілактики та захисту населення від інфекційних хвороб», що відбувся 23 грудня 2019 р. в м. Київ](#)
28. Сологуб Т.В. Грипп в практике клинициста, эпидемиолога и вирусолога – «Медицинское информационное агентство» 2017г. – 372 с.
29. [Стратегія розвитку імунопрофілактики та захисту населення від інфекційних хвороб, яким можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики, на період до 2022 року та план заходів щодо її реалізації \(Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 р. № 1402-р\)](#)
30. Токмалаев А.К. Клиническая паразитология: протозоозы и гельминтозы 2-е изд., перераб. и доп 2017 - «Медицинское информационное агентство» 2017г. – 392 с.
31. Чебышев Н.В. Атлас по медицинской паразитологии : Учебное пособие – «Медицинское информационное агентство» 2020г. – 204 с.
32. Чернишова Л. Імунопрофілактика інфекційних хвороб. Навчально-методичний посібник, 2-е видання – «Медицина» 2019р. - 320 с.
33. Шостакович-Корецька Л. Мікотичні та протозойні інфекції, асоційовані з імуносупресією – «Медкнига» 2018 р. – 132 с.
34. Ющук Н.Д. Вирусные гепатиты. Клиника, диагностика, лечение : руководство – «ГЭОТАР-МЕД» 2018г. – 368с.
35. Ющук Н.Д. Протозоозы и гельминтозы : учебное пособие. - ГЭОТАР-Медиа 2021г. – 544 с.
36. Ющук Н.Д. Тактика врача-инфекциониста : практическое руководство : в 2 частях. ГЭОТАР-Медиа 2021 г. – Первый том – 248с., второй 272 с.

ЕНДОКРИНОЛОГІЯ

1. Місце ендокринології серед природознавчо-біологічних наук. Історія розвитку ендокринології.
2. Загальна характеристика гормонів як біологічноактивних сполук.
3. Поняття про рецептори гормонів. Роль центральної нервової системи в регуляції діяльності залоз внутрішньої секреції.
4. Гіпоталамо-гіпофізарна система. Механізм взаємозв'язку, значення в нормі та при патології.
5. Нецукровий діабет. Синдром неадекватної продукції вазопресину.
6. Хвороба Кушинга. Етіологія. Патогенез. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика. Принципи лікування.
7. Синдром гіперпролактинемії. Етіологія та патогенез. Клінічні прояви, діагностика, лікування.
8. Гіпопітуїтаризм. Етіологія та патогенез. Клінічні прояви, діагностика, диференціальна діагностика. Лікування хворих.
9. Акромегалія. Етіологія та патогенез. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика. Лікування хворих.
10. Цукровий діабет. Клініка цукрового діабету. Патогенез клінічних симптомів. Діагностика. Рекомендації АДА 2020р.
11. Дієтотерапія цукрового діабету. Принципи побудови харчового раціону для хворих діабетом 1 та 2 типу.
12. Інсулінотерапія. Сучасні схеми та принципи інсулінотерапії. Препарати інсуліну. Інсулінові аналоги.
13. Пероральні цукрознижуючі препарати. Механізм дії основних груп цукрознижуючих препаратів. Схеми терапії. Показання та протипоказання.
14. Діабетичні хронічні ускладнення. Класифікація. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
15. Синдром діабетичної ступні. Класифікація. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
16. Діабетична кетоацидотична кома. Патогенез, клініка, діагностика, невідкладна допомога
17. Гіпоглікемічна кома. Патогенез, клініка, діагностика, невідкладна допомога
18. Гіперосмолярна кома, патогенез, клініка, діагностика, диференційний діагноз, лікування.
19. Ожиріння. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клінічні прояви різних варіантів ожиріння. Діагноз. Диференційний діагноз різних форм ожиріння. Лікування та профілактика ожиріння.
20. Гостра недостатність кіркової речовини надниркових залоз. Етіологія та патогенез. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика. Невідкладна допомога.
21. Хронічна недостатність кіркової речовини надниркових залоз. Етіологія та патогенез. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика. Лікування хворих

22. Вроджена дисфункція кіркової речовини надниркових залоз. Етіологія та патогенез. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика. Лікування хворих.
23. Первинний та вторинний гіперальдостеронізм. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційний діагноз, лікування.
24. Феохромоцитома (хромафінома). Етіопатогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
25. Щитовидна залова. Біосинтез тиреоїдних гормонів. Їх попередники та стадії перетворення.
26. Основні методи дослідження функції щитовидної залози.
27. Дифузно-токсичний зоб. Етіологія, патогенетичне обґрунтування симптомів, діагностика, лікування.
28. Тиреотоксичний криз, клініка, профілактика та лікування.
29. Гіпотиреоз. Класифікація. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, диференціальна діагностика, лікування. Д
30. Автоімунний тироїдит. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
31. Підгострий тироїдит. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
32. Тиреоїдит Ріделя. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
33. Рак щитовидної залози, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційний діагноз, лікування.
34. Йододефіцитні захворювання. Клініка, діагностика, лікування, профілактика.
35. Гіперпаратироз. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клінічні прояви різних форм гіперпаратирозу, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
36. Гіпопаратироз. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
37. Первинний та вторинний гіпогонадізм. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційний діагноз, лікування.
38. Клімакс. Патогенез розвитку клінічних симптомів. Принципи лікування. Замісна гормональна терапія.
39. Автоімунні поліендокринні синдроми. Класифікація. Патогенез. Діагностика, диференціальна діагностика. Лікування.
40. Множинні ендокринні неоплазії. Класифікація. Патогенез. Клініка різних поєднаних поліендокринних порушень. Діагностика. Диференціальна діагностика. Лікування та прогноз.

**ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО
ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПІРАНТУРУ**

1. Гормони. Класифікація. Механізми регуляції секреції. Методи визначення гормонів.
2. Хвороба Кушинга. Етіологія. Патогенез. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика. Принципи лікування.
3. Синдром гіперпролактинемії. Етіологія та патогенез. Клінічні прояви, діагностика, лікування.
4. Гіпопітуїтаризм. Етіологія та патогенез. Клінічні прояви, діагностика, диференціальна діагностика. Лікування хворих.
5. Цукровий діабет. Клініка цукрового діабету. Патогенез клінічних симптомів. Діагностика. Рекомендації АДА 2020р.
6. Інсулінотерапія. Сучасні схеми та принципи інсулінотерапії. Препарати інсуліну. Інсулінові аналоги. Ускладнення інсулінотерапії.
7. Пероральні цукрознижуючі препарати. Механізм дії основних груп цукрознижуючих препаратів. Схеми терапії. Показання та протипоказання.
8. Діабетичні хронічні ускладнення. Класифікація. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
9. Синдром діабетичної ступні. Класифікація. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
10. Діабетична кетоацидотична кома. Патогенез, клініка, діагностика, невідкладна допомога
11. Гіпоглікемічна кома. Патогенез, клініка, діагностика, невідкладна допомога
12. Ожиріння. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клінічні прояви різних варіантів ожиріння. Діагноз. Диференційний діагноз різних форм ожиріння. Лікування та профілактика ожиріння.
13. Гостра недостатність кіркової речовини надниркових залоз. Етіологія та патогенез. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика. Невідкладна допомога.
14. Хронічна недостатність кіркової речовини надниркових залоз. Етіологія та патогенез. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика. Лікування хворих
15. Вроджена дисфункція кіркової речовини надниркових залоз. Етіологія та патогенез. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика. Лікування хворих.
16. Токсичний зоб (дифузний, дифузно-вузловий, токсична аденома). Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
17. Гіпотиреоз. Класифікація. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, диференціальна діагностика, лікування. Д
18. Автоімунний тироїдит. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
19. Пухлини щитоподібної залози. Етіологія, патогенез, класифікація.
20. Йододефіцитні захворювання. Клініка, діагностика, лікування, профілактика.

21. Гіперпаратироз. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клінічні прояви різних форм гіперпаратирозу, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
22. Гіпопаратироз. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
23. Клімакс. Патогенез розвитку клінічних симптомів. Принципи лікування. Замісна гормональна терапія.
24. Автоімунні поліендокринні синдроми. Класифікація. Патогенез. Діагностика, диференціальна діагностика. Лікування.
25. Множинні ендокринні неоплазії. Класифікація. Патогенез. Клініка різних поєднаних поліендокринних порушень. Діагностика. Диференціальна діагностика. Лікування та прогноз.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Diabetes in Eastern Europe. In: Diabetes Mellitus in Developing Countries and Underserved Communities./Khalangot M, Gurianov V, Vaiserman A, Strele I, Fedash V, Kravchenko V.//Springer International Publishing, Switzerland.-2017 .-pp. 191-223
2. «Ендокринологія» під редакцією проф. Боднар П.М/ Нова книга, 2017,328с.
3. Опухоли надпочечных желез: диагностика, тактика хирургического лечения. /Н. Д. Тронко, А. Ю. Усенко, АЕ Коваленко, А. В. Скумс, М. Я. Болгов, О. Н. Гулько// Клиническая хирургия,- 2017.-с. 31-34
4. Лікування глюкокортикоїдами автоімунної офтальмопатії у хворих на дифузний токсичний зоб /Олійник В. А., Терехова Г. М., Булдігіна Ю. В., Федько Т. В. та ін..//Ендокринологія.- 2017. – Том 22. – №2. – С. 108 – 114.
5. Історичні аспекти розвитку ендокринології /Тронько М.Д., Бальон Я.Г. Самсон ОЯ //Міжнародний ендокринологічний журнал.-2017. 13 (3), 121-128
6. Thyroid neoplasia risk is increased nearly 30 years after the Chernobyl accident /М Tronko, AV Brenner, T Bogdanova, V Shpak, M P Little, V Oliynyk, E K Cahoon, V Drozdovitch, V Tereshchenko, G Zamotayeva, G Terekhova, L Zurnadzhi, M Hatch, K Mabuchi //International Journal of Cancer.-2017Oct 15. 141(8):1585-1588
7. Comparative histopathological analysis of sporadic pediatric papillary thyroid carcinoma from Japan and Ukraine./Bogdanova TI, Saenko VA, Hirokawa M, Ito M, Zurnadzhy LY, Hayashi T, Rogounovitch TI, Miyauchi A, Tronko MD, Yamashita S.// Endocrine Journal.- 2017.- Oct 28;64(10):977-993.
8. Шляхи досягнення компенсації цукрового діабету в дітей та підлітків /О. Я. Самсон, О. А. Вишневська, Н.А. Спринчук, Н.М.Музь, О.В.Большова, Український журнал дитячої ендокринології, 2018 №1, с.

9. SUN-140 The Ways of Achievement the Target Levels of Glycemic Control in Children and Adolescents with Type 1 Diabetes/N Muz, O Samson, O Vyshnevskaya, N Sprinchuk, O Bolshova//Journal of the Endocrine Society 3 (Supplement_1), SUN-140,2019
10. Emergency management of adrenal insufficiency in children: advocating for treatment options in outpatient and field settings/Bradley S Miller, Sandra P Spencer, Mitchell E Geffner, Evgenia Gourgari,Amit Lahoti, Manmohan K Kamboj, Takara L Stanley, Naveen K Uli,Brandy A Wicklow, Kyriakie Sarafoglou Miller BS, Spencer SP, Geffner ME, et al.// J Investig Med Epub ahead of print: [please include Day Month Year]. doi:10.1136/jim-2019-000999
11. Regelman MO, Kamboj MK, Miller BS, et al. Adrenoleukodystrophy: Guidance for adrenal surveillance in males identified by newborn screen. J Clin Endocrinol Metab 2018;103:4324–31.
12. Congenital Adrenal Hyperplasia Due to Steroid 21-Hydroxylase Deficiency: An Endocrine Society Clinical Practice Guideline/Phyllis W. Speiser(chair), Wiebke Arlt, Richard J. Auchus, Laurence S. Baskin, Gerard S. Conway, Deborah P. Merke, Heino F. L. Meyer-Bahlburg, Walter L. Miller, M. Hassan Murad, Sharon E. Oberfield, Perrin C. Whit//The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism, Volume 103, Issue 11, November 2018, Pages 4043–4088, <https://doi.org/10.1210/jc.2018-01865>
13. Evaluation and Treatment of Hirsutism in Premenopausal Women: An Endocrine Society* Clinical Practice Guideline/Kathryn A Martin, R Rox Anderson, R Jeffrey Chang, David A Ehrmann, Rogerio A Lobo, M Hassan Murad, Michel M Pugeat, Robert L Rosenfield Author Notes//The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism, Volume 103, Issue 4, April 2018, Pages 1233–1257, <https://doi.org/10.1210/jc.2018-00241>
14. Endocrine Treatment of Gender-Dysphoric/Gender-Incongruent Persons: An Endocrine Society* Clinical Practice Guideline/Wylie C Hembree, Peggy T Cohen-Kettenis, Louis Gooren, Sabine E Hannema, Walter J Meyer, M Hassan Murad, Stephen M Rosenthal, Joshua D Safer, Vin Tangpricha, Guy G T’Sjoen Author Notes//The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism, Volume 102, Issue 11, 1 November 2017, Pages 3869–3903, <https://doi.org/10.1210/jc.2017-01658>
15. Lipid Management in Patients with Endocrine Disorders: An Endocrine Society Clinical Practice Guideline Connie B Newman, Michael J Blaha, Jeffrey B Boord, Bertrand Cariou, Alan Chait, Henry G Fein, Henry N Ginsberg, Ira J Goldberg, M Hassan Murad, Savitha Subramanian// The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism, Volume 105, Issue 12, December 2020, Pages 3613–3682,
16. Pharmacological Management of Osteoporosis in Postmenopausal Women: An Endocrine Society* Clinical Practice Guideline/Richard Eastell, Clifford J Rosen, Dennis M Black, Angela M Cheung, M Hassan Murad, Dolores Shoback//The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism, Volume 104, Issue 5, May 2019, Pages 1595–1622, <https://doi.org/10.1210/jc.2019-00221>

17. Pharmacological Management of Osteoporosis in Postmenopausal Women: An Endocrine Society* Clinical Practice Guideline/Richard Eastell, Clifford J Rosen, Dennis M Black, Angela M Cheung, M Hassan Murad, Dolores Shoback//The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism, Volume 104, Issue 5, May 2019, Pages 1595–1622, <https://doi.org/10.1210/jc.2019-00221>
18. Treatment of Diabetes in Older Adults: An Endocrine Society* Clinical Practice Guideline/Derek LeRoith, Geert Jan Biessels, Susan S Braithwaite, Felipe F Casanueva, Boris Draznin, Jeffrey B Halter, Irl B Hirsch, Marie E McDonnell, Mark E Molitch, M Hassan Murad ...//The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism, Volume 104, Issue 5, May 2019, Pages 1520–1574, <https://doi.org/10.1210/jc.2019-00198>
19. Standards of Medical Care in Diabetes—2020 Abridged for Primary Care Providers/ American Diabetes Association//Clinical Diabetes 2020 Jan; 38(1): 10-38. <https://doi.org/10.2337/cd20-as01>

НЕРВОВІ ХВОРОБИ

1. Відомі представники Київської школи неврологів.
2. Основні відомості про структурно-функціональну організацію нервової системи (нейрон, синапси, медіатори, нервові волокна, нейроглію тощо).
3. Відомості про філо- та онтогенез нервової системи.
4. Клінічна анатомія та фізіологія спинного мозку (клітинні елементи та провідні шляхи).
5. Структури спинного мозку, які приймають участь в забезпеченні функції чутливості. Види чутливості.
6. Рефлекторно-рухова діяльність спинного мозку. Рефлекторна дуга. М'язовий тонус.
7. Топічна діагностика ураження спинного мозку по поперечнику.
8. Синдромологія уражень спинного мозку на різних рівнях.
9. Анатомо-фізіологічні основи реалізації та регуляції функцій тазових органів і їх порушення.
10. Клінічна анатомія, фізіологія та топічна діагностика ураження повздожнього мозку.
11. Клінічна анатомія, фізіологія та топічна діагностика ураження Варолієвого мосту.
12. Клінічна анатомія, фізіологія та топічна діагностика ураження середнього мозку.
13. Клінічна анатомія та топічна діагностика ураження нюхового нерву.
14. Патологія черепних нервів: клінічна анатомія, топічна діагностика та ознаки ураження зорового нерву.
15. Клінічна анатомія та топічна діагностика ураження окорухових нервів.
16. Клінічна анатомія та топічна діагностика ураження трійчастого нерву.
17. Клінічна анатомія та топічна діагностика ураження лицьового нерву.
18. Клінічна анатомія та топічна діагностика ураження бульбарної групи черепних нервів.
19. Клінічна анатомія та фізіологія, топічна діагностика ураження мозочку.
20. Внутрішня капсула: клінічна анатомія, фізіологія, топічна діагностика ураження.
21. Таламус та гіпоталамус: клінічна анатомія, фізіологія, топічна діагностика ураження. Лімбіко-ретикулярний комплекс.
22. Екстрапірамідна система: клінічна анатомія та фізіологія.
23. Анатомо-фізіологічні особливості кори головного мозку: локалізація функцій в корі головного мозку, порушення вищих коркових функцій.
24. Анатомо-фізіологічні особливості структур вегетативної нервової системи.
25. Анатомо-фізіологічні особливості оболонок, хоріоїдальних сплетінь, лікворної системи головного та спинного мозку.
26. Структура та функціонування гематоенцефалічного бар'єру.
27. Анатомо-фізіологічні особливості структур периферичного відділу нервової системи: гангліїв, корінців.

28. Анатомо-фізіологічні особливості структур периферичного відділу нервової системи: сплетінь.
29. Анатомо-фізіологічні особливості структур периферичного відділу нервової системи: периферичних нервів
30. Зони васкуляризації артерій головного мозку.
31. Анатомо-фізіологічні особливості кровопостачання спинного мозку.
32. Синдроми ураження ціліоспінального центру.
33. Головокружіння: причини, клінічні прояви, діагностичні особливості.
34. Гіпотонічні гіперкінези: топічна діагностика, клінічні прояви.
35. Люмбальна пункція, вимірювання лікворного тиску, проби. Дослідження ліквору.
36. Клініко-діагностичне значення рентгенологічних методів дослідження в неврології: краніографія та спондилографія.
37. Клініко-діагностичне значення ультразвукового дослідження судин в неврології.
38. Клініко-діагностичне значення офтальмологічного дослідження в неврології.
39. Клініко-діагностичне значення отоневрологічного дослідження в неврології.
40. Клініко-діагностичне значення електроенцефалографії в неврології.
41. Клініко-діагностичне значення імунологічних методів дослідження у неврології.
42. Клініко-діагностичне значення рентгенологічних методів дослідження в неврології: КТ головного мозку та спинного мозку.
43. Клініко-діагностичне значення магнітно-резонансної томографії (МРТ) головного мозку та позитронно-емісійної томографії (ПЕТ).
44. Клініко-діагностичне значення електроміографії в неврології.
45. Міастенія: клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики.
46. Спадкова атаксія Фридрайха: клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики.
47. Диференційна діагностика спадкової атаксії Фридрайха та атаксії П'єра-Марі.
48. Хвороба Паркінсона: етіологія, патогенез, клінічні прояви.
49. Хвороба Паркінсона: особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики.
50. Деменція: клінічні прояви, діагностичні шкали.
51. Хвороба Гентінгтона: клінічний перебіг, диференційна діагностика.
52. Невральна аміотрофія Шарко-Марі-Тута: етіопатогенез, клінічні прояви диференційна діагностика.
53. Клінічні прояви та диференційна діагностика міопатії Дюшена та міопатії Ерба-Рота.
54. Значення дизрафічного статусу в неврології.
55. Прогресуючий над'ядерний параліч: патогенез, клінічні прояви, диференційна діагностика.

56. Ессенціальний тремор: клінічні особливості перебігу, диференційна діагностика.
57. Боковий аміотрофічний склероз: клінічні прояви, особливості діагностики та диференційної діагностики.
58. Синдром Туретта: патогенез, клінічні прояви, диференційна діагностика.
59. Клінічний перебіг та диференційна діагностика міотонії Томпсона.
60. Гепатоцеребелярна дегенерація Коновалова-Вілсона клінічна картина, особливості перебігу, диференційної діагностики.
61. Сирингомієлія: етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика.
62. Дитячий церебральний параліч: патогенез, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика.
63. Верхній плечовий плексит-параліч Ерба-Дюшена: клініка, перебіг та диференційний діагноз.
64. Нижній плечовий плексит Дежеріна-Клюмпке: клініка, перебіг та диференційний діагноз.
65. Вертеброгенні ураження нервової системи: етіологія, патогенетичні механізми, прояви, діагностика, диференційна діагностика.
66. Лицеві вегеталгії: патогенетичні механізми, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика.
67. Дизметаболичні полінейропатії (при гіпо- та авітамінозах, цукровому діабеті): патогенез, клінічний перебіг, диференційний діагноз.
68. Клінічна класифікація захворювань периферичного відділу нервової системи.
69. Принципи і особливості лікування невропатії лицьового нерву.
70. Класифікація первинних і вторинних інфекційно-алергічних захворювань нервової системи.
71. Принципи і особливості лікування менінгітів.
72. Серозні менінгіти: етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика.
73. Пріонові захворювання з ураженням нервової системи: патогенетичні механізми, клінічні прояви, діагностика.
74. Епідемічний енцефаліт Економо: етіологія, клінічний перебіг, диференційний діагноз.
75. Сезонні паненцефаліти (кліщові та комарині): етіологія, клінічний перебіг, диференційний діагноз та прогноз.
76. Ранні форми сифілісу нервової системи: клінічні прояви, диференційна діагностика.
77. Пізні форми сифілісу нервової системи: клінічні прояви, диференційна діагностика.
78. Туберкульоз нервової системи: патогенетичні механізми розвитку, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика.
79. Ураження нервової системи при СНІДі: патогенез розвитку, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика.

80. Розсіяний склероз: патогенез, клінічні прояви, діагностика та диференційний діагноз.
81. Герпетичні ураження нервової системи: патогенез, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика.
82. Енцефаломієлополірадікулонеурити: етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика.
83. Арахноїдт головного мозку: етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика.
84. Синдром Гійєн-Барре: клінічні прояви, перебіг та засади лікування.
85. Лейкоенцефаліти: клінічні форми, диференційний діагноз, прогноз.
86. Регуляція мозкового кровообігу.
87. Синдроми ураження артерій головного мозку.
88. Фактори ризику цереброваскулярної патології.
89. Класифікації судинних захворювань головного і спинного мозку.
90. Гострі порушення мозкового кровообігу: класифікація, етіологія, патогенез.
91. Гострі ішемічні порушення мозкового кровообігу. Особливості клінічних проявів. Діагностика та диференційна діагностика.
92. Інтенсивна терапія церебрального інсульту в гострому періоді.
93. Транзиторні порушення мозкового кровообігу: етіологія, патогенез, особливості клінічних проявів, діагностика та диференційна діагностика.
94. Геморагічний інсульт: класифікація, етіологія, патогенез. Особливості клінічних проявів. Діагностика та диференційна діагностика.
95. Субарахноїдальні крововиливи: клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики.
96. Хронічна ішемія мозку (хронічна недостатність мозкового кровообігу): етіологія, патогенетичні механізми, діагностика та диференційна діагностика.
97. Принципи і особливості патогенетичного лікування хронічної ішемії мозку.
98. Ураження нервової системи при церебральному атеросклерозі: патогенез, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика.
99. Порушення спінального кровообігу: етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика.
100. Медико-соціальна експертиза хворих на хронічну ішемію мозку.
101. Мігрень: класифікація, етіологія, діагностика та диференційна діагностика.
102. Черепно-мозкова травма: класифікація, патогенез, клінічні форми, диференційна діагностика.
103. Принципи лікування травм нервової системи.
104. Травми спинного мозку. Діагностика та диференційна діагностика.
105. Пухлини головного мозку: класифікація, діагностика та диференційна діагностика.
106. Епілепсія: класифікація, етіологічні чинники, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика.

107. Принципи та особливості лікування епілепсії.
108. Принципи лікування неврологічних розладів при клімаксі.
109. Синдроми ураження центральних відділів вегетативної нервової системи: вегето-судинна дистонія.
110. Принципи та особливості лікування вегето-судинних дистоній.
111. Диференційна діагностика синкопальних станів.
112. Ураження нервової системи при ендокринних захворюваннях: патогенез, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика.
113. Ураження нервової системи при захворюваннях серця та аорти: патогенез, клінічні прояви, діагностика.
114. Ураження нервової системи при артеріальній гіпертензії: патогенез, клінічні варіанти, діагностика, диференційна діагностика.
115. Загальні відомості про невідкладні стани. Клінічні форми порушення свідомості. Діагностика та диференційна діагностика.
116. Основні принципи надання допомоги при критичних станах. Штучна вентиляція легень та зовнішній масаж серця.
117. набряк головного мозку: клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика.
118. Принципи і особливості лікування гострого ішемічного інсульту в залежності від патогенетичного підтипу.
119. Принципи і особливості консервативного лікування субарахноїдальних крововиливів.
120. Принципи та особливості профілактики судинних захворювань нервової системи.
121. Вегетотропні препарати в неврологічній практиці.
122. Принципи реабілітації в неврології.
123. Сучасні підходи до лікування невралгій.
124. Принципи та особливості лікування нервово-м'язових захворювань.
125. Сучасні підходи до лікування вегеталгій.
126. Сучасні підходи до лікування пухлин головного мозку.
127. Принципи і особливості лікування мігрені.
128. Профілактика та диспансеризація в неврології.
129. Принципи лікування невідкладних станів в неврології.
130. Принципи і особливості лікування корінцевих больових синдромів.
131. Фізіотерапевтичні методи в неврології.
132. Лікувальні блокади в неврології.
133. Гіпотензивні засоби в неврологічній практиці.
134. Вазоактивні засоби в неврологічній практиці.
135. Дегідратаційні засоби в неврологічній практиці.
136. Біогенні стимулятори в неврологічній практиці: покази, протипокази, особливості призначення.
137. Вітаміни в неврологічній практиці: покази, протипокази, особливості призначення.
138. Десенсибілізуючі засоби в неврологічній практиці: покази, протипокази, особливості призначення.

139. Протівірусні засоби в неврологічній практиці.
140. Антибактеріальні засоби в неврологічній практиці.
141. Імунотропні засоби в неврологічній практиці.
142. Кортикостероїди в неврологічній практиці: покази, протипокази, побічна дія, особливості призначення.
143. Нестероїдні протизапальні препарати в неврологічній практиці.
144. Протипаркінсонічні засоби.
145. Протисудомні засоби.
146. Ноотропні засоби в неврологічній практиці.
147. Седативні і снодійні засоби в неврологічній практиці.
148. Особливості клінічної фармакотерапії в неврології.

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПРАНТУРУ

1. Атаксії: диференційна діагностика.
2. Епілесія: діагностика, клініка, лікування.
3. Спадкові нейрокзоміодермальні дисплазії: диференційна діагностика, особливості перебігу.
4. Дегенеративні захворювання з ураженням екстрапірамідної системи: синдром Туретта.
5. Компресійно-ішемічні нейропатії верхніх кінцівок.
6. Інфекційні та токсичні поліневрити.
7. Спадкові захворювання нервової системи з порушенням метаболізму: хвороба Марфана.
8. Хвороба Паркінсона та синдроми паркінсонізму: диференційна діагностика.
9. Розсіяний склероз та розсіяний енцефаломієліт: диференційна діагностика.
10. Туберкульозне ураження нервової системи.
11. Інфекційно-алергічні захворювання нервової системи.
12. Мігрень: класифікація, особливості перебігу та діагностики.
13. Міастенія. Міастенічний криз.
14. Диференційна діагностика коматозних станів у неврології.
15. Пухлини головного мозку.
16. Травми головного мозку.
17. Вірусні енцефаліти: диференційна діагностика, особливості перебігу, діагностика.
18. Сірінгомієлія.
19. Хвороба та синдром Рейно.
20. Синдрому Мен'єра: діагностика, лікування.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Frucht, Steven J., Termsarasab, Pichet; Movement Disorders Phenomenology, 409p, 2020
2. Hodler, Juerg, Kubik-Huch, Rahel A., von Schulthess, Gustav K. (Eds.) 2020, Diseases of the Brain, Head and Neck, Spine 2020 – 2023.

3. Manfrè, Luigi, Van Goethem, Johan (Eds.); The Disc and Degenerative Disc Disease, 2020, 305 p.
4. James Grotta, Ahmad Riad Ramadan, Mary Carter Denny, Sean I. Savitz; Acute Stroke Care (Cambridge Manuals in Neurology) 3rd Edition, 2020, 320 p.
5. Мальцев Д.В. Иммунология. Центр учебной литературы, Киев, 2018-608 с.
6. Мищенко Т.С., Мищенко В.Н. Неврология в вопросах и ответах. Библиотека «Здоровье Украины», Киев 5-е издание, 2018-340с.
7. Боль в спине. Пособие для семейных врачей: справочник врача. Под ред. Коржа Н.А., Радченко В.А. Библиотека «Здоровье Украины», Киев 2018-192с.
8. Левин О.С. Алгоритмы диагностики и лечения болезни Паркинсона МИА
9. 2-е издание, Москва, 2018, 200 с.
10. Тибекина Л.М. Алимова М.А. Шумакова Т.А. Асимметричный мозг. Психические, психофизиологические и клинические аспекты, Элби-СПб, Москва, 2018-128с
11. John C. M. Brust Current diagnosis and treatment in Neurology, Lange 2019-567p.
12. Gregg Wegener Pick's Disease 2019. Prion Awareness. Asin 2019-217p.
13. Todd Vanderah PhD Nolte's The Human Brain in Photographs and Diagrams, Elsevier, 5th Edition, 2019-294p.
14. Umesh Vivekananda, Crash Course Neurology, Elsevier, 2018-773p.
15. Глоба М.В., Калашников В.Й., Лінська Г.В., Пропозиції щодо стандартизації ультразвукового дослідження судин ший та голови. Український нейрохірургічний журнал. №1. 2017. Стор 40-4.
16. Насонова Т.І., Клименко О.В., Колосова Т.В., Горева Т.В., Слободін Т.М. Головченко Ю.І., Тишкевич О.В., Рябіченко Т.М., Курочкин І.В., Бугайов Ю.А. Оптимізація лікування моторних і когнітивних розладів при ішемічному інсульті. Міжнародний неврологічний журнал №5(91). 2017. Стор. 6-13.
17. Глоба М.В., Тріщинська М.А., Сулій Л.М. Ультрасонографічні еквіваленти гіпертонічної ангіопатії магістральних артерій голови та ший з урахуванням прихильності пацієнтів до антигіпертензивної терапії. Ліки України №2(31). 2017. Стор. 33-36.
18. Слободин Т.Н. Ключевая роль В-лимфоцитов в патогенезе рассеянного склероза. Международный научно-практический журнал. «Неврология и нейрохирургия». Т.7. №1. 2017. Стор. 142-150.

ПСИХІАТРІЯ

1. Порівняльна характеристика вітальної та реактивної депресій.
2. Швидка та невідкладна психіатрична допомога.
3. Варіанти лікування сном в психіатричній практиці
4. Сутінкове затьмарення свідомості (визначення, психопатологічна характеристика).
5. Клініка гострих реактивних психозів.
6. Клініка психічних порушень при ендокринопатіях.
7. Предмет і методи загальної психопатології.
8. Форми перебігу шизофренії. Клінічна картина параноїдної форми.
9. Побічні ефекти та ускладнення при лікуванні антидепресантами.
10. Сутінкове затьмарення свідомості (визначення, психопатологічна характеристика).
11. Клініка гострих реактивних психозів.
12. Клініка психічних порушень при ендокринопатіях.
13. Генетичні дослідження в психіатрії. Генеалогічний та цитологічний методи.
14. Парафренний синдром, різновиди синдрому за структурою та перебігом.
15. Антидепресанти (класифікація, характеристика окремих представників, методика лікування).
16. Психопатологія сприйняття, порушення схеми тіла, синдроми деперсоналізації та дереалізації.
17. Методи експериментально-психологічного дослідження психічно хворих.
18. Типи дефектних станів при шизофренії.
19. Галюцинації, різновиди галюцинаторного синдрому (за перебігом, за видом, за органами відчуття).
20. Значення ЕЕГ в психіатрії.
21. Клінічна картина депресивної фази біполярного афективного розладу, принципи лікування.
22. Галюцинації, різновиди галюцинаторного синдрому (за перебігом, за видом, за органами відчуття).
23. Значення ЕЕГ в психіатрії.
24. Клінічна картина депресивної фази біполярного афективного розладу, принципи лікування.
25. Пам'ять, структура процесу. Гіпер-, гіпо- та амнезії, їх місце у структурі окремих захворювань.
26. Клінічна картина маніакальної фази біполярного афективного розладу.
27. Побічна дія та ускладнення нейролептичної терапії.
28. Парамнезії та їх різновиди. Поняття про “зсув ситуації у минуле “ і “амнестичний делірій.”
29. Соматичні порушення при біполярному афективному розладі, їх патофізіологічна характеристика.
30. Класифікація психофармакологічних засобів.

31. Характеристика прогресуючої амнезії за стадіями розвитку та її патофізіологічними механізмами. Різновиди амнезій за часом випадіння пам'яті.
32. Циклотимія. Визначення, клініка та перебіг.
33. Лікування епілептичного статусу.
34. Корсаковський синдром, його місце в структурі психічних захворювань.
35. Особливості шизофренії в дитячому віці.
36. Показання та протипоказання до лікування електросудомною терапією.
37. Мислення (визначення поняття). Формальні розлади мислення.
38. Клініка особливих варіантів депресій (маскована, ендореактивна дистимія Вейтбрехта та інших).
39. Загальні уявлення про механізм дії психотропних засобів на нейрорегуляторні процеси.
40. Поняття про понадцінні ідеї і понадцінне маячення.
41. Клініка маячних форм інволюційних психозів.
42. Загальні принципи лікування та профілактики шизофренії.
43. Продуктивні розлади мислення. Порушення понятійного мислення.
44. Клініка афективних форм інволюційних психозів.
45. Шокові методи лікування шизофренії.
46. Первинне образне маячення та його варіанти за змістом.
47. Клініка сенільної деменції.
48. Лікування шизофренії психофармакологічними препаратами.
49. Галюцинаторно-параноїдний синдром, його варіанти за перебігом та структурою.
50. Сифіліс мозку, клінічна характеристика, діагностика, лікування.
51. Лікування маніакальної фази біполярного афективного розладу, профілактика афективних психозів солями літію.
52. Інтелект і його структура. Поняття про недоумство, класифікація деменцій за ступенем вираженості недоумства.
53. Клініка психічних порушень при гіпертонічній хворобі та гіпотонії.
54. Лікування та профілактика інволюційних психозів.
55. Синдром психічного автоматизму та його різновиди.
56. Рекурентна шизофренія, варіанти нападів.
57. Лікування депресивної фази біполярного афективного розладу та циклотимії в залежності від структури.
58. Синдром психічного автоматизму та його різновиди.
59. 2. Рекурентна шизофренія, варіанти нападів.
 1. Лікування депресивної фази біполярного афективного розладу та циклотимії в залежності від структури.
60. Клініко-нозологічна систематика деменцій.
61. Клініка підгострих та хронічних симптоматичних психозів.
62. Побічні ефекти та ускладнення терапії солями літію, заходи по їх запобіганню.
63. Організація експертизи непрацездатності при нервово-психічних захворюваннях (завдання ЛКК та МСЕК).

64. Клініка психічних порушень при церебральному атеросклерозі.
65. Основні принципи лікування хронічного алкоголізму.
66. Показання до направлення на МСЕК. Групи інвалідності при психічних захворюваннях.
67. Свідомість. Ознаки запаморочення свідомості.
68. Психози при інфекційних захворюваннях.
69. Психотропні засоби подовженої дії, характеристика окремих препаратів.
70. Органічний психосиндром, його варіанти.
71. Клініка гострих симптоматичних психозів.
72. Деменція при хворобі Альцгеймера з позиції МКХ-10.
73. Онейроїдний синдром, загальна психопатологічна характеристика. Онейроїд в структурі різних захворювань.
74. Психози при епідемічних та сезонних енцефалітах.
75. Малі транквілізатори та їх застосування в психіатричній практиці.
76. Варіанти сутінкового затьмарення свідомості, їх місце в нозологічній системі психозів.
77. Основні принципи терапії симптоматичних психозів.
78. Примусове лікування психічно хворих.
79. Синдром амнестичної сплутаності, психопатологічна характеристика, його місце в структурі різних психічних захворювань.
80. Класифікація неврозів. Клініка неврозу нав'язливих станів.
81. Наркоманії. Класифікація, клінічна характеристика.
82. Емоції. Визначення поняття. Клініка гіпотимічних та гіпертимічних станів.
83. Динаміка розладів особистості (реакції, розвитку, фази). Клініка основних форм розладів особистості.
84. Різновиди психотерапії та їх значення в системі лікувальних заходів

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПІРАНТУРУ

1. Сучасний стан проблеми, вчення про шизофренію. Клінічні прояви шизофренії;
2. Варіанти протікання афективних розладів, поняття про епізод, циркулярність, моно-та біполярність;
3. Соматоформні розлади: діагностика та лікування;
4. Сучасний стан вчення про симптоматичні психози. Класифікація. Клініка. Основні принципи лікування гострих, протрагованих симптоматичних психозів та органічного психосиндрому;
5. Психічні розлади при енцефалітах. Класифікація форм енцефалітів та їх клініка. Клініка гострої і хронічної (паркінсонічної) стадії;
6. Сучасний стан проблеми психічних розладів при атрофічних процесах головного мозку. Етіологія, патогенез та морфологія. Класифікація. Хвороба Альцгеймера. Клініка. Загальна характеристика протікання хвороби Альцгеймера;
7. Психогенії, психогенні реакції і психози. Класифікація, клінічні проявлення. Діагностика, лікування;

8. Розлади особистості. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клінічні варіанти. Закономірності перебігу. Діагностика. Диференційна діагностика. Патологічний розвиток особистості;
9. Сучасні методи лікування психічних захворювань і принципи класифікації різних видів терапії. Клінічна психофармакологія. Класифікація психофармакологічних засобів. Механізм дії і фармакокінетика психотропних засобів;
10. Психотерапія. Патофізіологічний механізм дії. Класифікація психотерапевтичних методів. Покази для застосування в психіатрії.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основні джерела

1. Аймедов К. В. Сучасна діагностична концепція посттравматичного стресового розладу/ К. В. Аймедов, А. Е. Волощук, Ю. О. Асєєва, О. А. Толмачов // Архів психіатрії. - 2016. - Т. 22, № 2. - С. 128-129
2. Сталь С. М. Основы психофармокологии. Теория и практика / Стивен М. Стал : пер. с англ. под. ред. Д. Криницького. – М.: ГЭОТАР-Медиа.2019. 656с.
3. Кинкулькина М.А., Иванец Н.Н. Депреси при шизлфрении и алкоголизме. Клиника и лечение. – М: ИД «Медпрактика-М», 2009, 216 с.
4. Psychotropic drug directory 2018: the professionals' pocket handbook and aide memoire| Stephen Bazire 2018 Lloyd-Reinhold Publications
5. ICD-11 Diagnosic Guideline/ WHO Department of Mental Health and substance Abuse 2020
6. Барычева Э.Н., Зайцева Л.В., Григорчук М.Ю. Задоволеність подружніми стосунками та адаптивність подружжя при депресивних розладах різного генезу у дружини /Український вісник психоневрології – том 23, вип. 1(82) – 2015 с. 3.
7. Блажевич, Ю. А. Некоторые критерии клинического прогноза приступов первого психотического эпизода с преобладанием симптомов аффективного регистра / Ю. А. Блажевич. - Психиатрия, психотерапия и клиническая психология: междунар. науч.-практ. журн. - Минск: Профессиональные издания, 2016г. N 4. С.537-544.
8. Брагін Р.Б. Розлади особистості та поведінки у дорослих осіб. Психіатрія. – Харків: Оберіг, 2013 р. с. 666-681.
9. Закон України "Про психіатричну допомогу". - К.: Сфера, 2000. - 50 с.
10. Исмаилова, Дж. Новый взгляд на расстройства личности / Дж. Исмаилова. - Психиатрия, психотерапия и клиническая психология: междунар. науч.-практ. журн. - Минск: Профессиональные издания, 2016г. N 3. С.388-397
11. Козидубова В.М. Еволюція взглядов на патопсихологические основы диагностики депрессивных состояний в возрастном аспекте. Медична психологія, №1 – 2013 р. с.87 -91.
12. Козидубова В.М., Барычева Э.Н. Суицидальное поведение у подростков. – Монография. – Х.: ФЛ-П Шейнина Е.В. – 2009. – 243с.

13. Козидубова В.М., Долуда С.М., Светличная Е.В. «Клинико-психологические особенности детей и подростков, больных эпилепсией с интеллектуальным снижением и их коррекция». Монография – Х.: ФЛ-П Шейнина Е.В., 2009 - 206 с.
14. Козидубова В.М., Кубрак О.В. Диагностика и коррекция семейной дезадаптации у женщин в период ремиссии при шизофрении. – Монография. – Х.: ФЛ-П Шейнина Е.В. – 2009. – 288с.
15. Козідубова В.М. Астенічний синдром. Невротичні та неврозо-подібні синдроми. Психіатрія. – Харків: Оберіг, 2013 р. с. 127-131.
16. Козідубова В.М. Кататонічний синдром. Психіатрія. – Харків: Оберіг, 2013 р. с. 164-172.
17. Козідубова В.М. Психічні розлади при пухлинах головного мозку Психіатрія. – Харків: Оберіг, 2013 р. с. 423-426.
18. Козідубова В.М., Баричева Е.М. Терапія афективних психозів. Психіатрія. – Харків: Оберіг, 2013 р. с. 355-370.
19. Кузнецов В.М. Психічні розлади при гострих і хронічних інтоксикаціях. Психіатрія. – Харків: Оберіг, 2013 р. с. 398 - 402
20. Кузнецов В.М. Психічні розлади при інфекційних захворюваннях та енцефалітах. Психіатрія. – Харків: Оберіг, 2013 р. с. 427 - 432
21. Кузнецов В.М. Психози та деменції пресенільного і сенільного періоду. Психіатрія. – Харків: Оберіг, 2013 р. с. 432 - 436
22. Кузнецов В.М., Уралова Л.Т. Симптоматичні психози. Психічні розлади при ендокринних захворюваннях. Психіатрія. – Харків: Оберіг, 2013 р. с. 371 - 382.
23. Марута, Н. А. Овладение обновленной системой диагностических подходов и критериев DSM-5: возможности для специалистов, работающих в сфере психического здоровья / Н. А. Марута. - Психиатрия, психотерапия и клиническая психология: междунар. науч.-практ. журн. - Минск: Профессиональные издания, - 2017г. N 1 - С.92-102.
24. Марута, Н. А. Стратегия смены антипсихотического препарата: проблемы и решения / Н. А. Марута. - Психиатрия, психотерапия и клиническая психология: междунар. науч.-практ. журн. - Минск: Профессиональные издания, - 2017г. N 1 - С.112-122
25. Михайлов, Б. В. Фармакотерапия депрессий. Механизмы саногенеза и побочных эффектов / Б. В. Михайлов, Я. С. Живилова, Г. В. Загорий. - Психиатрия, психотерапия и клиническая психология: междунар. науч.-практ. журн. - Минск: Профессиональные издания, - 2017г. N 1 - С.103-111.
26. Мишиев, В. Д. Лечение биполярного аффективного расстройства в интерконтинентальном регионе: международное исследование пациентов с биполярным расстройством в реальных жизненных условиях (результаты украинских пациентов) / В. Д. Мишиев, Ю. А. Блажевич. - Психиатрия, психотерапия и клиническая психология: междунар. науч.-практ. журн. - Минск: Профессиональные издания, - 2017г. N 2. С. 237-248.

27. Напреєнко Н. Ю. Профілактика депресивних розладів при алкогольній залежності / Н. Ю. Напреєнко // Архів психіатрії. - 2016. - Т. 22, № 1. - с. 114-116
28. Наркологія. Под редакцией И.К. Сосина, Ю.Ф. Чуева. — Харьков: Коллегиум, 2014. — 1500 с.
29. Невідкладна терапія психічних розладів. Козідубова В.М., Долуда С.М., Брагін Р.Б., Баричева Е.М. Психіатрія. – Харків: Оберіг, 2013 р. с. 1019 - 1058.
30. Олійник О. П. Судово-психіатрична експертиза осіб, які брали участь в антитерористичній операції (аналіз галузевої статистичної звітності) / О. П. Олійник, О. А. Ревенок, О. Г. Голованова, О. В. Радзевілова // Архів психіатрії. - 2016. - Т. 22, № 3. - с. 98-104
31. Петрова, Н. Н. К вопросу о коморбидности биполярных аффективных и тревожных расстройств / Н. Н. Петрова. - Психиатрия, психотерапия и клиническая психология: междунар. науч.-практ. журн. - Минск: Профессиональные издания, 2016г. N 2. С.258-265
32. Пилягина Г.Я., Чумак С.А. Особенности формирования и рецидивирования саморазрушающего поведения // в кн.: Сучасні проблеми суїцидології (за ред.. П.В. Волошина, Н.О. Марути) Харків, Видавець Строков Д.В., 2017 С.183 – 219
33. Пінчук І. Я. Ауто- та гетероагресивна поведінка у структурі посттравматичних психічних розладів у учасників АТО / І. Я. Пінчук, В. Я. Пішель, М. Ю. Полив'яна, К. В. Гузенко, А. К. Ладик-Бризгалова // Архів психіатрії. - 2016. - Т. 22, № 3. - С. 6-11
34. Пішель В. Я. Посттравматичний стресовий розлад та психотичні прояви: дискусійні питання / В. Я. Пішель, М. Ю. Полив'яна // Архів психіатрії. - 2016. - Т. 22, № 2. - С. 114-115.
35. Пішель В. Я. Проблемні питання психофармакотерапії посттравматичного стресового розладу / В. Я. Пішель, М. Ю. Полив'яна // Архів психіатрії. - 2016. - Т. 22, № 1. - С. 7-11.
36. Принципи діагностики, лікування та експертизи психічних розладів при енцефалітах Козідубова В.М., Долуда С.М., Баричева Е.М. , Брагін Р.Б., Гончаров В.Є., Шейніна Т.Л., Гурницький О.В. Навчальний посібник Харків: ХМАПО, 2015 р. 24 С.
37. Протько, Н. Н. Психические расстройства и суициды / Н. Н. Протько. - Психиатрия, психотерапия и клиническая психология: междунар. науч.-практ. журн. - Минск: Профессиональные издания, - 2017г. N 1 - С.134-144.
38. Психіатрія і наркологія : підручник / В. Л. Гавенко, В. С. Бітенський, В. А. Абрамов [та ін.] ; за ред. : В. Л. Гавенка, В. С. Бітенського. – Вид. 2-ге, перероблене і доповнене. – Київ : Медицина , 2015. – 511 с.
39. Психіатрія і наркологія : підручник / Г. Т. Сонник, О. К. Напреєнко, А. М. Скрипніков [та ін.] ; за ред. О. К. Напреєнка. – 2-ге вид., перероблене і доповнене. – Київ : Медицина , 2015. – 422 с.
40. Психічні розлади при атрофічних захворюваннях головного мозку Козідубова В.М., Долуда С.М., Баричева Е.М. , Брагін Р.Б., Гончаров В.Є.,

Шейніна Т.Л., Гурницький О.В. Навчальний посібник - Харків: ХМАПО, 2015 -р. 33 С.

41. Стрес і людина: медико-психологічна допомога при стресових розладах : методичний посібник / Т. А. Золотарьова, С. І. Табачников, О. К. Напрєєнко [та ін.] ; за ред. : І. Я. Пінчук, К. Д. Бабова, А. І. Гоженка ; Український науково-дослідний інститут соціальної і судової психіатрії та наркології, Український науково-дослідний інститут медичної реабілітації та курортології, Український науково-дослідний інститут медицини транспорту. – Київ : Калита, 2014. – 91 с.
42. Ургентна психіатрія (клініка, психодіагностика, терапія невідкладних станів)/ Дзюб Г.К., Кузнецов В.М., Нестерчук Н.В. / К.,2010.-190 с.
43. Чабан О. С. Современные реалии по оказанию помощи пациентам с депрессией: итоги первого года внедрения национального протокола/ О. С. Чабан, Л. Н. Юрьева, Е. А. Хаустова, А. Й. Мамчур, А. Е. Николенко, О. Н. Барна // Архів психіатрії. - 2015. - Т. 21, № 3-4. - С. 25-29

ОФТАЛЬМОЛОГІЯ

1. Наведіть Накази та інструктивні документи організації роботи офтальмологічних відділень та кабінетів.
2. Охарактеризуйте анатомію та фізіологію органа зору.
3. В чому полягають сучасні спеціальні офтальмологічні методи дослідження?
4. Які відомі особливості рефракції та акомодації та методи корекції?
5. Назвіть особливості клініки, діагностики та лікування захворювань придатків ока, очного яблука, нервового апарату органа зору, глаукоми.
6. В чому полягає тактику дій при травмах органа зору.
7. Охарактеризуйте основи охорони зору дітей та тактику при косоокості.
8. Наведіть методи лікування в офтальмології (медикаментозні та хірургічні), показання до надання хірургічної допомоги.
9. Клініка гострих порушень гідродинаміки та гемодинаміки.
10. Особливості діагностики невідкладних станів ока
11. Охарактеризуйте офтальмологічні симптоми при загальних захворюваннях організму.
12. Які відомі показання до хірургічних втручань при катаракті та глаукомі.
13. Наведіть Накази та інструктивні документи по організації дитячих офтальмологічних установ.
14. В чому полягає техніка безпеки та гігієну при роботі?
15. Назвіть алгоритм визначення гостроти зору.
16. Назвіть алгоритм дослідження світло- та кольоропроекції.
17. Назвіть алгоритм дослідження поля зору.
18. Назвіть алгоритм дослідження світлосприйняття та кольоросприйняття.
19. Назвіть алгоритм виконання бокового та фокального освітлення.
20. Назвіть алгоритм визначення чутливості рогівки.
21. Назвіть алгоритм виконання біомікроскопії.
22. Назвіть алгоритм виконання гоніоскопії.
23. Назвіть алгоритм виконання офтальмоскопії.
24. Назвіть алгоритм виконання скіаскопії.
25. Назвіть алгоритм виконання ультразвукового обстеження.
26. Назвіть алгоритм дослідження гідродинаміки.
27. Назвіть алгоритм дослідження рефракції.
28. Назвіть алгоритм дослідження функції слізозових органів.
29. Назвіть алгоритм визначення зорової фіксації ока.
30. Назвіть алгоритм проведення рентгенологічних методів дослідження.
31. Назвіть алгоритм виписування окулярів.
32. Назвіть алгоритм корекції аметропії, астигматизма.
33. Назвіть алгоритм виписування очних крапель.
34. Назвіть алгоритм проведення невідкладної спеціалізованої допомоги при гострому приступі глаукоми.
35. Назвіть алгоритм проведення невідкладної спеціалізованої допомоги при гострому іридоцикліті.

36. Назвіть алгоритм проведення невідкладної спеціалізованої допомоги при виразці рогівки.
37. Назвіть алгоритм проведення невідкладної спеціалізованої допомоги при невриті зорового нерва.
38. Назвіть алгоритм проведення невідкладної спеціалізованої допомоги при гострому порушенні кровообігу в сітківці ока.
39. Назвіть алгоритм проведення невідкладної спеціалізованої допомоги при абсцесі повік, флегмоні слезового міхура та орбіти.

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПІРАНТУРУ

1. Глаукомна оптична нейропатія. Сучасні погляди. Лікування.
2. Вторинна факолітична глаукома. Етіологія, клініка, лікування.
3. Вторинна неоваскулярна глаукома. Етіопатогенез, клініка, діагностика, лікування.
4. Вторинна глаукома. Класифікація. Методи діагностики.
5. Вторинна відкритокутова катаракта. Патогенез, діагностика, лікування.
6. Вроджені катаракти (полярні, зонудярні). Клініка. Лікування.
7. Вроджені аномалії форми та положення кришталика. Класифікація катаракт.
8. Вроджена глаукома. Класифікація. Симптоматика, діагностика.
9. Види штучних кришталиків. Різні способи фіксації.
10. Види інструментів для операцій на очному яблуці.
11. Бітемпоральна та бінозальна гемианопсії.
12. Біомікроскопія, її види та діагностичне значення
13. Аномалії розвитку. Пухлини зорового нерва
14. Анатомо-фізіологія зорового нервового шляху
15. Анатомія та гістологія дренажної системи ока. Гідродинаміка та гідростатика. Засоби дослідження офтальмотонусу
16. Особливості виписування окулярів при аномаліях рефракції
17. Невідкладна допомога при гострому приступі глаукоми
18. Невідкладна допомога при гострому іридоцикліті
19. Невідкладна допомога при виразці рогівки
20. Невідкладна допомога при невриті зорового нерва
21. Невідкладна допомога при гострому порушенні кровообігу в сітківці ока
22. Невідкладна допомога при абсцесі повік
23. Невідкладна допомога при флегмоні слезового міхура та орбіти
24. Невідкладна допомога при сторонніх тілах рогівки та кон'юнктиви
25. Невідкладна допомога при контузіїх ока
26. Невідкладна допомога при проникаючих пораненнях рогівки та склери
27. Невідкладна допомога при хімічних та термічних опіках очей
28. Загальна нейроофтальмологічна симптоматика
29. Екстракція катаракти на оці з глаукомою. Одномоментні та послідовні методи хірургічного лікування

30. Дефекти поля зору, їх значення в неврології, офтальмології, нейрохірургії
31. Глаукома оптична нейропатія. Сучасні погляди. Лікування

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова:

1. Аветисов Э.С. Близорукость // М. – Медицина. – 1986
2. Аветисов Э.С. з співавт. Руководство по детской офтальмологии // М. – Медицина. – 1987
3. Архангельский В.И., Плетнев Н.А. Хирургия глаза // 1959
4. Бровкина А.Я. Новообразования орбиты // М.- Медицина. – 1974
5. Бойнинген Е. Атлас гониобиомикроскопии // М. – Медицина. – 1965
6. Березинская Д.И. Основы офтальмоскопической диагностики // 1957
7. Водовозов А.М. Световые рефлексы глазного дна // Атлас.- М. - Медицина. - 1980
8. Волков В.В. з співавт. Клинические исследования глаза с помощью приборов // Ленинград. – 1971
9. Волков В.В. , Джаляшвили О.А., Горбань А.И. Клинические исследования глаза с помощью приборов // Ленинград. – 1976
10. Горгиладзе Т. У. Пересадка роговицы // Батуми. – 1983
11. Гундорова Р.А., Малаев А.А., Южаков А.М. Травмы глаза // М. – Медицина. – 1986
12. Даниличев В.Ф. Современная офтальмология // Санкт-Петербург. – 2000
13. Джаляшвили О.А., Чутко М.Б. Неотложная офтальмологическая помощь // Ленинград. – Медицина. – 1973
14. Жабоедов Г.Д. Отеки диска зрительного нерва // Киев. - Здоров'я
15. Живков Е.И., Ленев В.Д. Глазные симптомы в общей диагностике // 1965
16. Ерошевский Т.Н., Бочкарева А.А. Глазные болезни // М. – Медицина. – 1983
17. Зайцева Н.С., Кацнельсон Л.А. Увеиты // М. - Медицина. – 1984
18. Золотарева М.М. Избранные разделы клинической офтальмологии // Беларусь. – 1976
19. Кацнельсон Л.Б., Форофопова Т.И. Бунин А.Я. Сосудистые заболевания глаза // М. – Медицина. – 1990
20. Кацнельсон Л.А., Лысенко В.С., Балишанская Т.И. Клинический атлас патологии глазного дна // М. – Медицина. – 1998
21. Ковалевский Е.И. Глазные болезни // М. – Медицина. – 1980
22. Ковалевский Е.И. Глазные болезни, атлас // М. – Медицина. – 1985
23. Коровенков Р.И. СПРАВОЧНИК. Глазные симптомы, синдромы, болезни // Санкт. Петербург. – 2001
24. Краснов М.Л. Элементы анатомии в клинической практике офтальмолога // М. – Медгиз. – 1962
25. Краснов М.Л., Шульпина Н.Б. Терапевтическая офтальмология // М. – Медицина. – 1985

26. Краснов М.Л., Беляев В.С. Руководство по глазной хирургии // М. - Медицина. – 1988
27. Майчук Ю.Ф. Вирусные заболевания глаз // М. – Медицина. – 1981
28. Майчук Ю.Ф. Паразитарные заболевания глаз // М. – Медицина. – 1988
29. Макавецкий П.А. Справочник документов по ВТЭ и трудоустройству инвалидов // М. - Медицина. – 1981
30. Мальцев СВ. Хрусталик // М. – Медицина. – 1988
31. Мармур Р.К. Ультразвук в офтальмологии // Киев. – 1983
32. Меркулов И.И. Введение в клиническую офтальмологию // Харьков. – 1964
33. Меркулов И.И. Клиническая офтальмология. Зрительный нерв // Ереван. – 1979
34. Меркулов И.И. Клиническая офтальмология // Харьков. – Т.1, Т.2. – 1986
35. Морозов В.И., Яковлев А.А. Справочник. Фармакотерапия глазных болезней // М. – Медицина. – 1982
36. Морозов В.И., Яковлев А.Л. Фармакотерапия глазных болезней // М. – Медицина. – 1989
37. Нестеров А.П. Глаукома // М. – Медицина. – 1995
38. Панфилова Г.В., Титаренко З.Д., Чепойда Е.К. Рентгендиагностика в офтальмологии // Кишинев. – 1991
39. Поляк Б.Л. Повреждения органа зрения // Л. – Медицина. – 1972
40. Пучковская Н.А., Шульпина Н.С., Непомнящая В.М. Патогенез и лечение ожогов глаз и их последствий // М. – Медицина. – 1973
41. Пучковская Н.А. Опухоли глаза, его придатков и орбиты // Киев. – 1978
42. Пучковская Н.А. з співавт. Атлас глазных болезней // М. – Медицина. – 1981
43. Розенблюм Ю.З. Оптометрия // М. – Медицина. – 1991
44. Риков С.О. офтальмологічна допомога за роки Незалежності / С. О. Риков та співавтори // Київ. – 2019. – 324 с.
45. Сергиенко Н.М. Офтальмологическая оптика // Киев. – 2015
46. Сомов Е.Е. Введение в клиническую офтальмологию // Москва. – 1993
47. Сосин И.Н., Буявых А.Г. Физическая терапия глазных болезней // Симферополь. – 1998
48. Трон Е.Ж. Заболевания зрительного нерва // Ленинград. – Медицина. – 1968
49. Трон Е.Ж. Глаз и нейрохирургическая патология // Ленинград. – Медицина. – 1968
50. Ферфильфайн И.Л., Рыков С.О. Лекарственные средства в офтальмологии. Справочник // Киев. – 2008
51. Филиппенко В.И., Старчак М.И. Заболевания и повреждения роговицы и конъюнктивы // Киев. – 1987
52. Филатов С.В. Отслойка сетчатки // М. – Медицина. – 1978
53. Шмелева В.В. Катаракта // М. – Медицина. – 1981
54. Шульпина Н.Б. Биомикроскопия глаза // М. – Медицина. – 1974

55. Шершевская С.Ф. Васкулиты и дистрофии сетчатой и сосудистой оболочек глаза // Кемерово. – 1983

Допоміжна:

1. Авербах Ф.А. Врачебно-трудовая экспертиза и трудовое устройство инвалидов при глазных заболеваниях // 1965
2. Аветисов Э.С. Содружественное косоглазие // М. – Медицина. – 1977
3. Антелава П.П. з співавт. Первичная отслойка сетчатки // Тбилиси. – 1986
4. Бакбардин Ю.В., Бакбардина Л.М., Бакбардина И.И. Глаукома // Киев. – 2006
5. Бакбардин Ю.В., Кондратенко Ю.Н. Тонометрические, тонографические и гониоскопические методы исследования // 1998
6. Водовозов А.М. Толерантное и интолерантное внутриглазное давление при глаукоме // Волгоград. – 1991
7. Беляев В.С. Операции на роговой оболочке и склере // М. – Медицина. – 1984
8. Волков В.В. з співавт. Глаукома, преглаукома, офтальмогипертензия // Ленинград. – 1985
9. Горбань А.И., Джалиашвили О.А. Микрохирургия глаза. Ошибки и осложнения // Санкт-Петербург. – Медицина. – 1993
10. Зайцева Н.С. Трахома // М. – Медицина. – 1976
11. Зайцева М.В. Пластическая офтальмохирургия // М. – Медицина. – 1980
12. Калахан А.И. Хирургия глазных болезней // 1963
13. Калинин А.П., Можеренков В.П., Прокофьева Г.Л. Офтальмоэндокринология // М. – Медицина. – 1998
14. Каспаров А.А. Офтальмогерпес // М. – Медицина. – 1994
15. Ковалевский Е.И. Профилактика слабовидения и слепоты у детей // М. – Медицина. – 1991
16. Комаров Ф.И., Нестеров А.П., Марголис М.Г., Бровкина А.Ф. Патология органа зрения при общих заболеваниях // М. – Медицина. – 1982
17. Котелянский Э.О. Внутриглазные опухоли // М. – Медицина. – 1974
18. Краснов М.М. Микрохирургия глаукомы // М. – Медицина. – 1980
19. Нестеров А.П. з співавт. Внутриглазное давление (физиология и патология) // М. – Медицина. – 1974
20. Пильман Н.И. Исправление косоглазия у детей // Киев. – 1979
21. Пучковская Н.А. з співавт. Основы офтальмоэндокринологии // М. – Медицина. – 1977
22. Сапрыкин П.И.. Лазеры в офтальмологии // Саратов. – 1982
23. Сергиенко Н.М. Клиническая рефракция человеческого глаза // Киев. – 1975
24. Сергиенко Н.М. Интраокулярная коррекция // Киев. – 1990
25. Сидоров Э.Г., Мирзаянц М.Г. Врожденная глаукома // Москва. – Медицина. – 1991
26. Федоров С.Н., Егорова Е.М. Хирургическое лечение травматических катаракт с интраокулярной коррекцией // М. – Медицина. – 1985

27. Хватова А.В. Заболевания хрусталика глаза у детей // Ленинград. – Медицина. – 1982
28. Ченцова О.Б. Туберкулез глаз // М. – Медицина. – 1990
29. Энциклопедический словарь медицинских терминов. Под редакцией Б.В.Петровского // Москва. – 1982
30. Kanski J.J. Clinical Ophthalmology // London. – 1997

Нормативні документи:

1. Наказ МОЗ України № 827 від 08.12.2015 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при порушеннях рефракції та акомодації».
2. Наказ МОЗ №1422 від 29.12.2016 «Зміни до методики розробки та впровадження медичних стандартів (уніфікованих клінічних протоколів) медичної допомоги на засадах доказової медицини».
3. Електронний документ «Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах «Порушення рефракції та акомодації», 2015.
4. Наказ МОЗ України № 33 від 23.02.2000 «При штатні нормативи та типові штати закладів охорони здоров'я».
5. Наказ №404 від 20.06.2006 «Про внесення змін до наказу МОЗ від 22.05.06 № 308 «Про затвердження таблицю оснащення фельдшерсько-акушерських пунктів, лікарських амбулаторій (у т.ч. амбулаторій загальної практики-сімейної медицини) та підрозділів первинної медико - санітарної допомоги лікувально-профілактичних закладів».
6. Наказ МОЗ України № 110 від 14.02.2012 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування».
7. Наказ МОЗ України № 1150 від 27.12.2013 «Про затвердження Примірного таблиця матеріально-технічного оснащення Центру первинної медичної (медико-санітарної) допомоги та його підрозділів».
8. Наказ МОЗ України № 183 від 31.03.2015 «Про затвердження сьомого випуску Державного формуляра лікарських засобів та забезпечення його доступності».
9. Наказ МОЗ України № 127 від 02.03.2011 «Про затвердження примірних таблиць оснащення медичною технікою та виробами медичного призначення центральної районної (районної) та центральної міської (міської) лікарень».
10. Наказ МОЗ України № 751 від 28.09.2012 «Про створення та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в системі Міністерства охорони здоров'я України».

Інші рекомендовані джерела:

1. ICO Guidelines for Diabetic Eye Care [Електронний ресурс] / International Council of Ophthalmology. – Way of access: URL:

- <http://www.icoph.org/dynamic/attachments/resources/icoguidelinesfordiabeticcare.pdf>. – Title from the screen.
2. Updated 2017 ICO Guidelines for Diabetic Eye Care [Електронний ресурс] / International Council of Ophthalmology. – Way of access: URL: <http://www.icoph.org/downloads/ICOGuidelinesforDiabeticEyeCare.pdf>. – Title from the screen.
 3. Diabetic Retinopathy Guidelines [Електронний ресурс] / The Royal College of Ophthalmologists. – Way of access: URL: http://www.icoph.org/dynamic/attachments/taskforce_documents/2012-sci-267_diabetic_retinopathy_guidelines_december_2012.pdf. – Title from the screen.
 4. Early Treatment Diabetic Retinopathy Study design and baseline patient characteristics. ETDRS report number 7. // Ophthalmology. – 1991. – Vol. 98, № 5 (Suppl.). – P. 741–756. / Pubmed – Way of access: URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/2062510>. – Title from the screen.
 5. Grading diabetic retinopathy from stereoscopic color fundus photographs--an extension of the modified Airlie House classification. ETDRS report number 10. Early Treatment Diabetic Retinopathy Study Research Group. // Ophthalmology. – 1991. – Vol. 98, № 5 (Suppl.). – P. 786–806. / Pubmed – Way of access: URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/2062513>. – Title from the screen.
 6. Fundus photographic risk factors for progression of diabetic retinopathy. ETDRS report number 12. Early Treatment Diabetic Retinopathy Study Research Group. / Early Treatment Diabetic Retinopathy Study Research Group. // Ophthalmology. – 1991. – Vol. 98, № 5 (Suppl.). – P. 823–833. / Pubmed – Way of access: URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/2062515>. – Title from the screen.
 7. Care of the adult patient with cataract. American Optometric Association. [Електронний ресурс] / American Optometric Association // 2010 <https://www.aoa.org/documents/optometrists/CPG-8>

Електронні ресурси:

1. <https://www.healio.com/ophthalmology>
2. <https://www.merckmanuals.com/professional/eye-disorders>
3. <https://www.reviewofophthalmology.com/>
4. <https://www.springer.com/medicine/ophthalmology/journal/417?detailsPage=editorialBoard>
5. <http://www.glaucoma-association.com/>
6. <https://mon.gov.ua/ua>

Предметно – тематичні каталоги:

1. <https://www.bibalex.org/en/Page/About>
2. <http://www.amnu.gov.ua/>
3. <http://histomed.kiev.ua/>

ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЯ

1. Організація оториноларингологічної допомоги населенню
2. Клінічна анатомія ЛОР-органів у віковому аспекті
3. Фізіологія ЛОР-органів
4. Методи обстеження хворих з патологією ЛОР-органів
5. Захворювання вуха
6. Сучасні методи реабілітації слуху
7. Хвороби носа і приносових синусів
8. Захворювання глотки
9. Захворювання гортані
10. Тонзилогенні та ларингогенні флегмонозні захворювання шиї
11. Специфічні захворювання ЛОР-органів (інфекційні гранульоми)
12. Пухлини ЛОР-органів
13. Травми, сторонні тіла та невідкладна допомога в отоларингології
14. Основи пластичної та відновної хірургії ЛОР-органів
15. Основи аудіології, сурдології та отоневрології
16. Фоніатрія
17. Профпатологія в отоларингології та лікарська трудова експертиза

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПІРАНТУРУ

1. Запальні захворювання зовнішнього вуха
2. Гострий середній отит
3. Мастоїдит
4. Секреторний середній отит
5. Фіброзні форми хронічного середнього отиту
6. Отосклероз
7. Сенсоневральна приглухуватість
8. Аудіологічна характеристика слухових порушень
9. Тимпаногенний лабіринтит
10. Хвороба Мен'єра
11. Хронічний гнійний середній отит
12. Тимпанопластика.
13. Отогенні абсцеси мозку
14. Отогенний менінгіт.
15. Отогенний синус тромбоз та отогенний сепсис.
16. Ізольовані та поєднані травми вуха та основи черепа.
17. Невринома VIII пари черепних нервів
18. Хемодектома
19. Аномалії розвитку та набуті дефекти органу слуху
20. Гострий риносинусит
21. Вазомоторний риніт
22. Гострий і хронічний гайморит
23. Гострий і хронічний етмоїдит

24. Гострий і хронічний фронтит
25. Гострий і хронічний сфеноїдит
26. Риногенні орбітальні ускладнення
27. Риногенні внутрішньочерепні ускладнення
28. Носові кровотечі
29. Грибкові хвороби носа і приносових порожнин
30. Мікози ЛОР - органів
31. Атрофічний риніт та озена
32. Алергічний риносинусит
33. Гіперплазія лімфоїдної тканини глотки
34. Ізольовані та поєднані травми носа і черепа
35. Гострий тонзиліт
36. Гострий стенозуючий ларинготрахеобронхіт
37. Трахеостомія
38. Гострий та хронічний ларингіт
39. Флегмонозні хвороби глотки та гортані
40. Травми гортані
41. Гострі і хронічні стенози гортані
42. Папіломатоз гортані
43. Вроджені кісти і нориці шиї
44. Сторонні тіла ЛОР-органів
45. Опіки і рубцеві звуження стравоходу
46. Передракові стани ЛОР-органів
47. Доброякісні та злоякісні пухлини вуха
48. Доброякісні пухлини носа і параназальних синусів
49. Злоякісні пухлини носа і параназальних синусів
50. Доброякісні та злоякісні пухлини глотки
51. Доброякісні пухлини гортані
52. Злоякісні пухлини гортані
53. Дифтерія ЛОР-органів
54. Хвороба Вегенера
55. Склерома
56. Туберкульоз верхніх дихальних шляхів
57. Функціональна ендоскопічна хірургія порожнини носа і приносових синусів
58. Комп'ютерна томографія в діагностиці захворювань порожнини носа і приносових синусів
59. Комп'ютерна томографія в діагностиці захворювань вуха
60. Кохлеарна імплантація

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Барыш Ч. Эстетическая септоринопластика / Перевод с английского. ГЭОТАР-Медиа, 2019. - 448 с.
2. Блоцкий А.А., Карпищенко С.А. Травмы и инородные тела ЛОР-органов / Диалог, 2019. - 224 с.

3. Вишняков В.В. Клинические нормы. Оториноларингология / ГЭОТАР-Медиа, 2020. - 272 с.
4. Гострий риносинусит у дітей. Монографія /А.А. Лайко, Д.І. Заболотий, В.В. Синяченко, Д.Д. Заболотна, Ю.В. Гавриленко, Л.А. Шух, І.А. Косаківська, Н.Ю. Юревич. – К.: Логос, 2017. – 174 с.
5. Дайхес Н.А. Онкологическая патология в практике врача-оториноларинголога / ГЭОТАР-Медиа, 2021. - 144 с.
6. Дитяча отологія /під ред. А.Л. Косаковського, Ф.Б. Юрочка //В. Домка, Л. Клембуковський, М. Черкес, І. Косаківська, В. Синяченко, Ю. Межвінський, Е. Фішман, О. Бредун, О. Покора, В. Шкорботун, Я. Шкорботун, М. Таран, Б. Миронюк, М. Хоменко. Навчально-методичний посібник. – Львів: Мс. 2017. – 288 с.
7. Дитяча ринологія. / Навч.-метод. посібник під ред. Ф. Юрочка, А. Косаковського, В. Шкорботуна. — Львів: Мс, 2020. — 288 с., іл.
8. Дюннебир Э.А. Лучевая диагностика. Оториноларингология / МЕДпресс-информ, 2019. - 360 с.
9. Етіологія, патогенез, клініка та лікування хвороб клиноподібної пазухи / Д.І. Заболотний, А.А. Лайко, О.М. Науменко, О.М. Гончарук, Д.Д. Заболотна, А.В. Ткаліна, Ю.В. Гавриленко, Л.А. Шух, Н.О. Юревич, І.Р. Цвірінько, Е.Р. Ісмагілов - К.: Логос, 2018. - 162 с.
10. Косаковський А., Юрочко Ф., Копанська Д. Комп'ютерна томографія носа та приносових пазух. Практика оториноларинголога. / Львів.: Видавництво «МС», 2019. – 72 с.
11. Косаковський А.Л., Лайко А.А., Косаківська І.А., Синяченко В.В., Бредун О.Ю., Гавриленко Ю.В., Сапунков О.Д., Мощич О.П. Дитяча оториноларингологія. Збірник тестових завдань: навчальний посібник / К.: НМАПО імені П. Л. Шупика, 2019. -272 с.
12. Косаковський А.Л., Юрочко Ф.Б., Копанська Д. Б. Середній отит. / Атлас. Видання друге, доповнене. - К.: НМАПО імені П.Л. Шупика, 2020. – 76 с.
13. Кошель В.И. Одонтогенные верхнечелюстные синуситы / СпецЛит, 2020. - 189 с.
14. Крюков А.И., Кунельская Н.Л., Царапкин Г.Ю., Товмасын А.С. Хронический тонзиллит / ГЭОТАР-Медиа, 2019. - 112 с.
15. Лайко А.А. Роль патології слухової труби у розвитку захворювань середнього вуха /А.А. Лайко, Ю. В. Гавриленко, О. М. Борисенко, В.В. Березнюк // — Вінниця «Твори», 2020. - 169 с.
16. Лайко А.А., Гавриленко Ю.В., Березнюк В.В., Осадча Т.М. Діагностика та лікування хронічних хвороб глотки у дітей, хворих на цукровий діабет 1-го типу. / Навч.-метод. посібник. К.: Логос, 2020. - 142 с.
17. Лайко А.А., Гавриленко Ю.В., Мельников О.Ф., Гарюк Г.І., В.В. Кіщук, Руденко Л.М., Осадча Т.М., Березнюк І.В., Шух Л.А. Хвороби ЛОР-органів у дітей, хворих на цукровий діабет 1-го типу. / Вінниця «Твори», 2020 – 169 с.

18. Лайко А.А., Заболотна Д.Д., Синяченко В.В., Гавриленко Ю.В. Обсяг і методики обстеження об'єктивного статусу дітей з ЛОР-патологією. Навч.-метод. посібник. – К.: Логос, 2018. – 170 с.
19. Лайко А.А., Заболотний Д.І., Борисенко О.М., Сребняк І.А., Мельников О.Ф., Науменко О.М., Березнюк В.В., Заболотна Д.Д., Синяченко В.В., Косаківська І.А., Гавриленко Ю.В., Ткаліна А.В., Шух Л.А., Юревич Н.О. Хронічні хвороби середнього вуха. Навч.-метод. посібник. – К.: Логос, 2018. – 326 с.
20. Лайко А.А., Косаковський А.Л., Гавриленко Ю.В., Яшан О.І., Синяченко В.В., Кіщук В.В., Косаківська І.А., Шух Л.А., Юревич Н.О., Осадча Т.М. Ендоскопічна хірургія верхніх дихальних шляхів у дітей. / Навч.-метод. посібник. — К.: Логос, 2020. – 130 с.
21. Многотомное руководство по оториноларингологии. М. Медгиз, в 4-х томах. / Под редакцией проф. Лихачева А.Г. / 1960 - Т. 1-2, 1963 - Т. 3-4.
22. Мунир Н. Наглядная оториноларингология / ГЭОТАР-Медиа, 2020. - 104 с.
23. Невідкладна допомога в оториноларингології / Під ред. О.М. Науменка. – К.: Медицина, 2017. – 144 с.
24. Носуля Е.В. Доброкачественные опухоли и опухолеподобные заболевания носа и околоносовых пазух / Медпресс, 2018. - 128 с.
25. Общая оториноларингология. Хирургия головы и шеи в 2-х томах. / Перевод с английского. Энтони П. Склафани, Робин А. Дилески, Майкл Дж. Питман. - Бином. Лаборатория знаний, 2017. - 1328 с.
26. Оториноларингологія. / Підручник. 4-е видання. Під ред. Д.І. Заболотного. – К.: Медицина, 2020. – 504 с.
27. Пальчун В.Т. Оториноларингология. Национальное руководство / ГЭОТАР-Медиа, 2020. - 1024 с.
28. Сильверман Дж. Навыки общения с пациентами / Гранат, 2018. - 304 с.
29. Сучасні методи діагностики та мікрохірургії хвороб вуха у дітей. Навчально-методичний посібник / А.А. Лайко, Д.І. Заболотний, О.М. Борисенко, Ю.В. Гавриленко, О.І. Яшан, А.Л. Косаковський, В.В. Синяченко, Д.Д. Заболотна, І.В. Березнюк, І.А. Косаківська, Н.О. Юревич. К.: Логос, 2021. –212 с.
30. Тайссинг Ю. Хирургия головы и шеи: основные вмешательства / Лаборатория Знаний, 2018. - 459 с.
31. Хвороби зовнішнього вуха у дітей. Клініка, діагностика та лікування / А.А. Лайко, Д.І. Заболотний, В.В. Березнюк, Д.Д. Заболотна, А.В. Ткаліна, Ю.В. Гавриленко, Л.А. Шух, Н.О. Юревич, І.А. Косаківська - К.: Логос, 2017. - 96 с.
32. Хронічний риносинусит у дітей, викликаний внутрішньоклітинними збудниками. Монографія /А.А. Лайко, Д.І. Заболотний, В.В. Синяченко, Д.Д. Заболотна, А.В. Ткаліна, Ю.В. Гавриленко, Ю.І. Гладуш, Л.А. Шух, К.А. Хоцяновський, І.А. Косаківська, Н.Ю. Юревич, О.Ю. Бредун, М.В. Непритворний. – К.: Логос, 2017. – 183 с.

ШКІРНІ ТА ВЕНЕРИЧНІ ХВОРОБИ

1. Акантолітична пухирчатка. Клінічні різновиди, перебіг, лікування.
2. Атипові форми твердого шанкеру.
3. Бактеріальний вагіноз у жінок. Клініка, діагностика, лікування.
4. Васкуліти, обумовлені ураженням капілярів: хвороба Шамберга, пурпура Майоккі: клініка, лікування.
5. Вірусні захворювання шкіри (бородавки, контагіозний моллюск). Клініка, лікування.
6. Вогнищева склеродермія, класифікація, клініка, перебіг, лікування.
7. Генітальний герпес. Клініка, діагностика, лікування.
8. Генодерматози: група іхтіозів. Класифікація, клініка, перебіг, лікування.
9. Гонококовий епідидіміт, орхіт. Клініка, перебіг, лікування.
10. Гонококові ураження органів малого тазу у жінок. Перебіг, клініка, лікування.
11. Гонорея нижнього відділу сечостатевої системи у чоловіків. Клініка, лікування.
12. Грибоподібний мікоз. Клініка, перебіг, лікування.
13. Дискоїдний червоний вовчак. Класифікація, різновиди, перебіг, лікування.
14. Диференційна діагностика плямистого сифілісу.
15. Диференційний діагноз первинної сифіломи і м'якого шанкеру.
16. Епідермомікози. Класифікація, клініка, перебіг, лікування.
17. Етіологія, клініка, лікування атопічного дерматиту.
18. Кандидозні ураження сечостатевої системи у жінок. Клініка, діагностика, лікування.
19. Короста. Вшивість. Клініка, діагностика, лікування.
20. Мікози стоп. Клінічні прояви, класифікація, діагностика, лікування.
21. Мікроспорія. Етіологія, патогенез, клініка, лікування.
22. Оперізувальний герпес. Клініка, діагностика, лікування.
23. Особливості перебігу сифілісу в теперішній час.
24. Первинні порожнинні елементи висипки. Визначення, різновиди.
25. Перебіг первинного періоду сифілісу.
26. Примочки, вологовисихаючі пов'язки, розчини. Показання та протипоказання до застосування.
27. Прихований сифіліс. Діагностика, лікування.
28. Псоріаз. Класифікація, клініка, перебіг, лікування.
29. Сифіліс вторинний рецидивний. Клінічні прояви, диф.діагноз, перебіг.
30. Сифіліс вторинний свіжий. Клінічні прояви, диф.діагноз, перебіг.
31. Сифіліс другої генерації. Умови виникнення, перебіг, наслідки.
32. Сифіліс уроджений пізній. Клінічні прояви, діагностика, лікування.
33. Стафілодермії. Класифікація, клінічні прояви, лікування.
34. Стрептодермії. Класифікація, клінічні прояви, лікування.
35. Третинний сифіліс. Клінічні прояви, перебіг, диференційний діагноз.
36. Трихомонодний уретрит у чоловіків. Клініка, діагностика, лікування.
37. Туберкульоз шкіри. Класифікація, клініка, перебіг, лікування.

38. Хламідійна інфекція у жінок. Клініка, діагностика, лікування.
39. Хламідійний уретрит у чоловіків. Клініка, перебіг, лікування.
40. Червоний плоский лишай, класифікація, клініка, перебіг, лікування.

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПРАНТУРУ

1. Шкірні патч-тести в діагностиці алергічного контактного дерматиту.
2. Імунобіологічна терапія Т-клітинних лімфом.
3. Імуномодуюча терапія псоріазу.
4. Атопічний марш.
5. Імунодіагностика сифілісу.
6. Методи діагностики хронічної, індукованої кропив'янки.
7. Використання дерматоскопії в діагностиці новоутворень шкіри.
8. Диференційна діагностика мікозів шкіри та їх лікування.
9. Імунопатогенез меланому.
10. Шкірні прояви сироваткової хвороби. Діагностика та лікування.
11. Кандидозні ураження шкіри. Клініка, діагностика, лікування.
12. Шкірні прояви ВІЛ-інфекції.
13. Шкірні прояви COVID-19.
14. Імунопатогенез та лікування пухирчатки.
15. Шкірні прояви мастоцитозу. Діагностика та лікування.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Atlas of Pediatric Dermatoscopy. G.Micali et al. Springer 2018. – 260 с. ISBN 978-3-319-71167-6.
2. Atlas of Dermoscopy, 2nd Edition. Ashfaq A. Marghoob, Josep Malvehy, Ralph P. Braun 2012, 384 с.
3. Дерматологія. Венерологія: підручник / [Болотна Л.А., Глушок В.С., Денисенко О.І.]; за ред. Святенко Т.В., Свистунова І.В. - Вінниця: Нова книга, 2021. - 656 с.: іл. ISBN 978-966-382-907-4.
4. Дерматовенерологія військового часу: атлас (українською, англійською та французькою мовами). Атлас: за ред Т.В. Святенко, Г.І. Макуріної, І.В. Свистунова. – Вінниця: Нова Книга, 2022, 176 с., іл.
5. Dermatology, 4th Edition. Jean L. Bolognia, Julie V. Schaffer, Lorenzo Cerroni, 2017, 2880 с.
6. Dermoscopy: The Essentials, 3d Edition. H. Peter Soyer, Giuseppe Argenziano, Rainer Hofmann-Wellenhof, Iris Zalaudek, 2019, 236 с.
7. Fitzpatrick's Dermatology, 9th Edition. Sewon Kang, Masayuki Amagai, Anna L. Bruckner, Alexander H. Enk, David J. Margolis, Amy J. McMichael, Jeffrey S. Orringer, 2019, 1866 с.
8. Дифференциальная диагностика в дерматологии. Эштон Р. Леппард Б., Купер Х. – 2020. – 496 с.

9. Наказ МОЗ України від 04.07.2016 № 670 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при atopічному дерматиті".
10. Наказ МОЗ України від 20.11.2015 № 762 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при псоріазі, включаючи псоріатичні артропатії".
11. Наказ МОЗ України від 25.02.2016 № 135 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при бульозному епідермолізі".
12. Наказ МОЗ України від 09.06.2023 № 1064, Уніфікований клінічний протокол первинної та спеціалізованої медичної допомоги «Злоякісна меланома шкіри», «Клінічна настанова, заснована на доказах «Меланома шкіри».
13. Наказ МОЗ України № 743 від 18.04.2023 «Сифіліс». Стандарт медичної допомоги. Клінічна настанова, заснована на доказах»Сифіліс».
14. Персоналізований підхід до зовнішньої терапії в дерматології. Перше видання. Видавництво "MedKnowHubPress", 2020. - 70 с. ISBN 978-966-472-210.7.
15. Руководство по психодерматологии. Базовые и клинические аспекты. Первое издание. М. Джафферані. Під ред. проф. О.І. Літуса. Видавництво "MedKnowHubPress", 2020. - 126 с. ISBN 978-966-472-211-4.
16. "Rook's Textbook of Dermatology, 9th Edition" Christopher Griffiths, Jonathan Barker, Tanya Bleiker, Robert Chalmers, Daniel Creamer, 2016, 4696 с.
17. Свистунов І.В., Кузін І.В., Літус О.І., Остапенко С.П., Боровиков В.М. Венерологічна допомога під час війни в Україні: Методичні рекомендації. 2023, Київ: НУОЗ України, 38 с.
18. Трихология. Второе изд. Златогорский А., Шапиро Д. и др. MedKnowHubPress, 2017. – 276 с. ISBN: 978-617-7238-33-0.
19. Трихопатии у детей. Под общей редакцией Ю. Овчаренко. Х.: Издательство «Майдан», 2017. – 264 с. ISBN 978-966-372-703-5.
20. Хэбиф Т.П. Кожные болезни: диагностика и лечение. – «МЕДпресс-информ», 2016. – 704 с.: ил.

ТРАВМАТОЛОГІЯ ТА ОРТОПЕДІЯ

1. Організація ортопедо-травматологічної служби в Україні.
2. Переломи кісток плечового поясу (лопатка, ключиця).
3. Вроджена м'язова кривошия. Класифікація, клініка, консервативне лікування.
4. Принципи організації ортопедо-травматологічного відділення
5. Переломи плечової кістки: класифікація, клініка, показання до оперативного лікування.
6. Уроджена м'язова кривошия, діагностика та особливості лікування в ранньому віці.
7. Травматичний шок. Сучасна теорія шоку, класифікація, клінічні ознаки.
8. Особливості знеболення у хворих із множинними та поєднаними пошкодженнями
9. Класифікація деформацій та захворювань органів опори та руху.
10. Над виросткові переломи плечової кістки. Механізм, клініка, діагностика, лікування.
11. Уроджені вивихи стегна: етіологія, патологічна анатомія. Раннє виявлення та лікування.
12. Методи контрастної рентгенографії в травматології і ортопедії
13. Основні принципи і сучасні методи лікування ортопедичних захворювань і деформацій.
14. Внутрішньо суглобові переломи ділянки ліктьового суглобу. Класифікація, клініка, консервативне і оперативне лікування.
15. Уроджені вивихи стегна: рентгенологічна симптоматика, консервативне лікування до 1-го року.
16. Спонділоартрит, етіологія, клініка, діагностика та лікування.
17. Репаративна регенерація кісткової тканини після переломів.
18. Діагностика переломів кісток передпліччя, клініка, діагностика, консервативне та оперативне лікування.
19. Уроджений вивих стегна: оперативні методи лікування (показання, методика операцій).
20. Основні інструментальні методи діагностика в ортопедії і травматології.
21. Сучасні принципи консервативного і оперативного лікування переломів кісток.
22. Уроджена клишоногість, етіологія, симптоматика, діагностика та консервативне лікування.
23. Фіброзно-хрящова дисплазія кісток: локалізовані та генералізовані, діагностика, лікування.
24. Рентгенологічні ознаки доброякісних новоутворень та злоякісних пухлин.
25. Пошкодження Мантеджа, діагностика, лікування.
26. Уроджена клишоногість, оперативне лікування.
27. Роль знеболення в терапії шоку, вид знеболення.
28. Асептичний некроз у дітей, етіологія, патогенез, клініка та лікування.
29. Пошкодження Галеація, діагностика, лікування.

30. Плоскостопість, етіологія, патогенез, клініка, консервативне та оперативне лікування.
31. Способи стимуляції регенерації кісткової тканини в I-II стадіях.
32. Рентгенологічні ознаки вроджених пороків розвитку хребта.
33. Переломи променевої кістки в типовому місці, класифікація, діагностика та лікування.
34. Контрактури та анкілози, етіологія, патогенез, класифікація та лікування.
35. порушення постави, методи запобігання.
36. Спондильоз, клініка, рентгенологічна діагностика, лікування.
37. Пошкодження сухожилок згиначів та розгиначів китиці пальців. Лікувальна тактика.
38. Сколіоз, етіологія, патологічна анатомія, класифікація, клініка.
39. Комбіновані пошкодження (відкриті, вогнепальні переломи із проникаючою радіацією, хімічні ураження, опіки) клініка й лікування.
40. Способи визначення величини втрати крові при травмах
41. Сучасні принципи лікування відкритих переломів пальців китиці.
42. Сколіоз, класифікація, клініко-рентгенологічна діагностика.
43. Опіки, клініка, надання допомоги обпеченим хворим.
44. Патологічні переломи, консервативне і оперативне лікування.
45. Особливості клініки переломів у дітей, принципи їх, лікування.
46. Сколіоз, консервативне лікування, місце спеціалізованих шкіл-інтернатів.
47. Ізольована кісткова кіста: клініка, рентгенологічна діагностика, лікування.
48. Визначення стійкої та тимчасової втрати працездатності після пошкодження та захворювання органів опори та руху.
49. Переломи кісток тазу, механізм, класифікація переломів, клініка та лікування.
50. Сколіоз. Показання й методи оперативного лікування.
51. Переливання крові й розчинів у комплексі лікування обпечених хворих.
52. Відкриті переломи кісток, класифікація, сучасні методи лікування.
53. Артрогріпоз клініка та лікування.
54. Рентгенологічна діагностика асептичного некрозу.
55. Спеціалізована допомога і лікування вогнепальних ран кінцівок.
56. Позавогнещевий остеосинтез у разі відкритих переломів, показання й техніка накладення апарату Єлізарова.
57. Несправжні суглоби, класифікація, діагностика та лікування.
58. Контрактура Дюпюїтренаю.
59. Відкриті пошкодження суглобів, клініка, лікування.
60. Хірургічна обробка ран, показання до первинного шва, первинно відстрочений та вторинний шов.
61. Плоско-вальгусна ступня у дітей, діагностика та лікування.
62. Вроджена косорукість, діагностика та лікування.
63. Періартроз плечового суглобу, діагностика, лікування.
64. Компресійно-дістракційний метод лікування несправжніх суглобів та дефектів трубчатих кісток.

65. Вивих головки променевої кістки у дітей, клініка та лікування
66. Хронічна нестабільність колінного суглобу, класифікація, діагностика, принципи лікування.
67. Уроджений несправжній суглоб гомілки, діагностика, лікування.
68. Показання до оперативного лікування переломів у дітей.
69. Лікування уродженого вивиху стегна у підлітків.
70. Хірургічне лікування коксартрозу, показання та методи лікування
71. Сповільнене зрощення відламків. Методи стимуляції.
72. Значення експрес-протезування в реабілітації хворих після ампутацій кінцівок.
73. Остеосинтез зануреним компресійним устроєм при косих та гвинтоподібних переломах.
74. М'язова та сухожилкові пластика при наслідках поліомієліту.
75. Стенозуючий лігаментит, етіологія, клініка та лікування.
76. Нездійснений остеогенез, етіологія, клініка, лікування.
77. Переломи хребта з пошкодженням спинного мозку, діагностика, клініка, лікування.
78. Хвороба Штрюмпеля-Марі-Бехтерева, етіологія, патогенез, клініка, диференціальна діагностика та лікування.
79. Остеодистрофія, види, клініка, лікування.
80. Методи лікування інфікованих ран.

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПРАНТУРУ

1. Рани (ускладнення).
2. Первинні ампутації та екзартикуляції.
3. Пошкодження плечового поясу і верхньої кінцівки.
4. Переломи променевої кістки у "типовому" місці.
5. Ушкодження судин та нервів верхньої кінцівки.
6. Переломи в ділянці вертлюгів стегна.
7. Переломи наколінка, ушкодження його зв'язкового апарату.
8. Ушкодження зв'язкового апарату колінного суглоба.
9. Переломи кісток плесна та фаланг пальців ступні.
10. Ушкодження зв'язок, м'язів та сухожилків нижньої кінцівки.
11. Звихи ключиці.
12. Звихи у ліктьовому суглобі.
13. Звихи п'ястних кісток та фаланг пальців.
14. Звихи в колінному суглобі.
15. Звихи у суглобах стопи.
16. Ушкодження хребта (ускладнені).
17. Множинні, поєднані та комбіновані ушкодження (клініка, діагностика).
18. Множинні, поєднані та комбіновані ушкодження (ускладнення, лікування).
19. Захворювання суглобових сумок.
20. Захворювання ліктьового суглобу.

21. Захворювання променево-зап'ястного суглобу.
22. Захворювання ступні і пальців.
23. Дегенеративні хвороби хребта.
24. Остеохондроз хребта (клініка).
25. Остеохондроз хребта (діагностика).
26. Запальні неспецифічні хвороби хребта.
27. Анкілозуючий спондиліт (лікування).
28. Туберкульозний гоніт (клініка діагностики).
29. Туберкульозний гоніт (лікування).
30. Сифіліс кісток та суглобів.
31. Ревматоїдний поліартрит (консервативне лікування).
32. Ревматоїдний поліартрит (оперативне лікування).
33. Характеристика металів і сплавів, які застосовують при остеосинтезі.
34. Характеристика полімерів, які застосовуються при остеосинтезі.
35. Характеристика біологічних матеріалів, які застосовуються при остеосинтезі.
36. Стабільний остеосинтез (біомеханічні основи).
37. Ускладнення остеосинтезу (місцеві).
38. Помилки та ускладнення при компресійно-дистракційному остеосинтезі.
39. Компресійно-дистракційний остеосинтез в травматології.
40. Компресійно-дистракційний остеосинтез при наслідках травм.
41. Компресійно-дистракційний остеосинтез при наслідках травм верхньої кінцівки.
42. Компресійно-дистракційний остеосинтез при наслідках травм нижньої кінцівки.
43. Компресійно-дистракційний остеосинтез при вадах верхньої кінцівки.
44. Компресійно-дистракційний остеосинтез при вадах нижньої кінцівки.
45. Мануальні методи медичної реабілітації.
46. Апаратні методи медичної реабілітації.
47. Фізіотерапевтичні методи медичної реабілітації.
48. Медична реабілітація хворих з вивихами кісток.
49. Медична реабілітація хворих після ампутації та екзартикуляції.
50. Протезування.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Рекомендована література

1. Ортопедія і травматологія : підручник / М. І.Хвисюк, О. М. Хвисюк , М. О. Корж [та ін.]. — Харків : Оригнал , 2018. —720с.
2. Олекса А.П. Травматологія і ортопедія. – Київ: Вища школа, 1993.
3. Склярєнко Е.Т. Травматологія і ортопедія. – Київ: Здоров'я, 2005.
4. Трубников В. Ф. Травматология и ортопедия.— Київ: Вища школа,1986.
5. Юмашев Р. С. Травматология и ортопедия.—Москва: Медицина, 1983.
6. Корнилов Н.В. Травматология. – Санкт-Петербург: Гиппократ, 2005.
7. Краснов А.Ф. Травматология. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1988.
8. Ключевський В.В. Скелетное вытяжение. – Ленінград: Медицина, 1991.

9. Мюллер М. Руководство по внутреннему остеосинтезу.— Москва: Ad Marginem, 1996.
10. Олекса А.П. Травматология. — Львів: Афіша, 1996.

Допоміжна

1. Анкин Л.Н. Политравма. Москва, 2004 г.
2. Анкин Л.Н. Практическая травматология. Москва, 2002 г.
3. Бабіч Б.К. Травматичні вивихи. — Київ., Здоров'я, 1986 г.
4. Безпальчук Т.И. Операции в травматологии и ортопедии. Минск, 2001г.
5. Радченко В. А. Межпозвоночный диск : дегенерация, этапы формирования грыжи и молекулярный профиль (обзор литературы) / В. А.Радченко, В. К. Пионтковский, С. Б. Костерин // Ортопедия, травматология и протезирование. — 2017. — №4 (609). — С.99-106
6. Поперековий хребетний біль : навчально-методичний посібник / М. І.Хвисюк, О. М. Хвисюк , М. О. Корж [та ін.]. — Харків : Планета-Прінт, 2017. —154 с.
7. Оперативна хірургія та топографічна анатомія: Підручник для студ. мед.ЗВО, лікарів-інтернів, лікарів хірургічного профілю. — 5-те вид. Затверджено МОН / За ред. М.П. Ковальського. — К., 2020. — 504 с. + 40 с
8. Невідкладні стани в хірургії: Навч. посіб. для мед. ВНЗ І—ІІІ р.а. Затверджено МОЗ / К.М. Бобак, А.І. Бобак, В.В. Киретів та ін.; За ред. Л.М. Ковальчука. — К., 2017. — 560 с.
9. Медицина надзвичайних ситуацій. Організація надання першої медичної допомоги: Навч. посіб. для мед. ВНЗ ІІ—ІV р.а. — 4-те вид., випр. Рекомендовано МОЗ / за ред. В.С. Тарасюка. — К., 2017. — 528 с.
10. Гнійно-септична хірургія: Навч. посіб. для студ. мед. ВНЗ, лікарів-інтернів, лікарів-практиків та науковців. Рекомендовано вченою радою ЗМАПО / С.Д. Шаповал. — К., 2019
11. Анатомічний атлас людини: Переклад з 8-го англійського видання: чотиримов. вид. (укр., англ., рос., лат.). — 3-тє вид. / Фредерік Мартіні. — К., 2018. — 128 с
12. Підручник для мед. ун-тів, інст., акад. Рекомендовано Вченою радою Буковинського НМУ / О.М. Слободян, В.Ю. Єршов, Г.Ю. Костюк, В.І. Півторак; за ред. В.Ю. Єршова. — К., 2018. — 504 с
13. Ткачук П.В., Страфун С.С., Кучменко О.Б. и др. Оценка влияния тромбоцитарной плазмы на биохимические показатели крови в экспериментальной модели остеоартроза коленного сустава. Травма. 2019. 20(4). С. 39-45.
14. Концептуальная стратегия резекций таза при опухолях / О.Є. Вирва, Головіна Я.О., Р.В. Малык // Ортопедия, травматология и протезирование. — 2017. — № 4 — с. 5-14.
15. Подбор компонентов эндопротеза и величина общего бедренного офсета после эндопротезирования тазобедренного сустава (рентгенометрическое исследование) / Филиппенко В.А., Климовицкий Р.В., Тяжёлов А.А.,

- Карпинский М.Ю., Карпинская Е.Д., Гончарова Л.Д. // Травма. – 2018. – Т. 19, № 1. – С. 17-23.
16. Сучасні тенденції використання пар тертя в ендопротезах суглобів людини (огляд літератури та власних досліджень) / Корж М.О., Філіпенко В.А., Танькут В.О., Косяков О.М., Танькут О.В., Сохань С.В. // Журнал НАМН України. – 2017. – Т. 23. № 3-4. – С. 247-255.
 17. Osteopathic manipulative treatment for low back and pelvic girdle pain during and after pregnancy: a systematic review and meta-analysis/ Franke H, Franke JD, Belz S et al. // J Bodyw Mov Ther .– 2017.– Vol. – 21(4). – P.752-762.
 18. Manipulation and mobilization for treating chronic low back pain: a systematic review and meta-analysis / Coulter ID, Crawford C, Hurwitz EL et al. // Spine J. – 2018. – Vol. – 18(5). – P. 866-879.
 19. A.F. Kamal, M. Wahyudi, Y. Prabowo Outcomes of pelvic resection from malignant pelvic tumors. A case series / International Journal of Surgery Open. - Volume 16. – 2019. – P.34-39.
 20. P. Ruengwanichayakun, M. Gambarotti, T. Frisoni Parosteal osteosarcoma: a monocentric retrospective analysis of 195 patients / P. Ruengwanichayakun, M. Gambarotti, T. Frisoni, D. Gibertoni, F. Guaraldi, M. Sbaraglia, A. P. Dei Tos, P. Picci, A. Righi // Human Pathology. - Volume 91. – 2019. – P. 11-18.
 21. Traumatology and Orthopedics: manual. — 2nd edition, revised / Y.V. Polyachenko, O.A. Buryanov, Y.T. Skliarenko et al.; edited by O.A. Buryanov. — K., 2017. — 216 p., hardcover
 22. Helito C.P., Bonadio M.B., Sobrado M.F. et al. Comparison of Floseal® and Tranexamic Acid for Bleeding Control after Total Knee Arthroplasty: a Prospective Randomized Study. Clinics (Sao Paulo). 2019. 74. e1186. Published 2019 Nov 25. doi: 10.6061/clinics/2019/e1186.
 23. Moatshe G., Morris E.R., Cinque M.E. et al. Biological treatment of the knee with platelet-rich plasma or bone marrow aspirate concentrates. Acta Orthop. 2017. 88(6). P. 670-674. doi: 10.1080/17453674.2017.1368899.
 24. Helito C.P., Bonadio M.B., Sobrado M.F., Giglio P.N., Pecora J.R., Camanho G.L., Demange M.K. Comparison of Floseal® and Tranexamic Acid for Bleeding Control after Total Knee Arthroplasty: a Prospective Randomized Study. // Clinics (Sao Paulo), 2019, 74, e1186.
 25. Moatshe G., Morris E.R., Cinque M.E., Pascual-Garrido C., Chahla J., Engebretsen L., Laprade R.F. Biological treatment of the knee with platelet-rich plasma or bone marrow aspirate concentrates. // Acta Orthop, 2017, 88, 670–674.
 26. Decreasing length of hospital stay and postoperative complications after primary total hip arthroplasty: a decade analysis from 2006 to 2016 / M. J. Grosso, A. L. Neuwirth, V. Boddapati [et al.] // J.Arthroplasty. - 2019.- Vol. 34, N 3. - P. 422 - 425.
 27. Late complications following elective primary total hip and knee arthroplasty: who, when, and how? / J. C. Rozell, P. M. Courtney, J. R. Dattilo [et al.] // J Arthroplasty. –2017. - Vol. 32, N 3. ó P. 719 - 723.

28. Wareńczak A. Does total hip replacement impact on postural stability? / A. Wareńczak, P. Lisiński // BMC Musculoskelet.Disord. - 2019. - Vol. 20, N 1.- Art. No 229.
29. Wareńczak A. Does total hip replacement impact on postural stability? / A. Wareńczak, P. Lisiński // BMC Musculoskelet.Disord. - 2019. - Vol. 20, N 1.- Art. No 229.
30. The assessment of static balance in patients after total hip replacement in the period of 2-3 years after surgery / T. Pop, D. Szymczyk, J. Majewska [et al.] // Biomed.Res.Int. –2018. “Vol. 2018. –Art. No 3707254.
31. Herzen G. I., Lazarev I. A., Gorban D. A. Parameters of podobarography after hip total endoprosthetics at different surgical accesses. Journal of Education, Health and Sport. 2020;10(1):70-78. eISSN 2391-8306. DOI <http://dx.doi.org/10.12775/JEHS.2020.10.01.008> <https://apcz.umk.pl/czasopisma/index.php/JEHS/article/view/JEHS.2020.10.01.008>
32. Regeda Furdychko M. M. Evaluation of the influence of thiotriazoline on the cytokine status disturbances in the blood serum under the condition of experimental contact dermatitis and experimental pneumonia Journal of Education, Health and Sport . 2020;10(1):25-30. eISSN 2391-8306. DOI <http://dx.doi.org/10.12775/JEHS.2020.10.01.003> <https://apcz.umk.pl/czasopisma/index.php/JEHS/article/view/JEHS.2020.10.01.003> <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.3608016>
33. Tomaszewska Katarzyna, Gronowska Katarzyna. Unconscious patient - role and tasks of the therapeutic team. Journal of Education, Health and Sport. 2020;10(1):16-24. eISSN 2391-8306. DOI <http://dx.doi.org/10.12775/JEHS.2020.10.01.002> <https://apcz.umk.pl/czasopisma/index.php/JEHS/article/view/JEHS.2020.10.01.002> <https://zenodo.org/record/3605741>

СУДОВА МЕДИЦИНА

1. Організаційні та процесуальні основи судово-медичної експертизи в Україні
2. Професійні порушення медичних працівників, їх класифікація та характеристика
3. Особливості ушкоджень тупими предметами. Морфологія ушкоджень м'яких тканин
4. Особливості механізмів та морфології переломів довгих трубчастих кісток
5. Особливості механізмів та морфології переломів кісток черепа
6. Особливості механізмів та морфології ушкоджень внутрішніх органів та кровоносних судин
7. Клінічні та патоморфологічні прояви черепно-мозкової травми
8. Особливості механізмів та морфології ушкоджень внаслідок зіткнення автомобіля, що рухався, з людиною
9. Особливості механізмів та морфології ушкоджень внаслідок переїзду тіла колесом автомобіля
10. Особливості механізмів та морфології ушкоджень у водія і пасажирів внаслідок дії внутрішніх частин автомобіля
11. Види мотоциклетної та велосипедної травми. Механізм та морфологічні особливості ушкоджень
12. Особливості механізмів та морфології ушкоджень внаслідок зіткнення поїзда, що рухався, з людиною
13. Особливості механізмів та морфології ушкоджень внаслідок переїзду тіла колесом поїзда
14. Особливості судово-медичної експертизи авіаційних пригод
15. Основні ознаки падіння тіла зі значної висоти. Види падінь. Ймовірні причини смерті.
16. Морфологічні особливості ушкоджень внаслідок дії ріжучих, колючих, рубаючи і пиляючи знарядь та предметів
17. Визначення і класифікація вогнепальної зброї. Вибухова травма
18. Фактори, що супроводжують постріл
19. Особливості кульових вогнестрільних ушкоджень внаслідок пострілів упритул, з близької та неблизької відстані
20. Особливості ушкоджень внаслідок пострілів шротом, холостими патронами, атиповими снарядами зброї та від вибухів
21. Механізм смерті та морфологічні зміни тканин і органів при ураженні технічною і атмосферною електрикою
22. Клінічні та патоморфологічні зміни тканин і органів від загальної та місцевої дії низької температури
23. Клінічні та патоморфологічні зміни тканин і органів внаслідок загальної і місцевої дії високої температури
24. Види порушень зовнішнього дихання. Морфологічні зміни при гіпоксії. Странгуляційна, обтукраційна, компресійна гіпоксія
25. Морфологічні ознаки утоплення, механізм та оцінка

26. Методики судово-медичного дослідження трупа
27. Методика проведення судово-медичної експертизи потерпілих, осіб, які звинувачуються, та інших
28. Судово-медична експертиза визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень
29. Судово-медична експертиза визначення відсотка втрати працездатності
30. Судово-медична експертиза стану здоров'я удаваних та штучних хвороб
31. Судово-медична експертиза інтерсексуального стану. Встановлення статі, статевої зрілості, статевої недоторканості, репродуктивної спроможності.
32. Судово-медична експертиза при встановленні вагітності, абортів, минулих родів
33. Судово-медична експертиза при статевих злочинах
34. Особливості огляду трупа на місці його виявлення (пригоди)
35. Вчення про смерть та ранні і пізні трупні явища
36. Ознаки новонародженості, доношеності, зрілості, життєздатності
37. Причини смерті в анте-, інтра-, та постнатальному періодах
38. Особливості судово-медичного дослідження трупів новонароджених
39. Медико-криміналістичні дослідження. Ідентифікація невпізнаної особи
40. Судово-медична експертиза речових доказів

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПІРАНТУРУ

1. Судово-медична експертиза у випадках настання раптової смерті
2. Сучасні уявлення про залежність морфологічних особливостей вогнепальних ушкоджень від технічних і балістичних характеристик вогнепальних боєприпасів
3. Сучасні уявлення про особливості ушкоджень, що заподіяні гострими предметами та їх судово-медичну діагностику
4. Сучасні уявлення про пристрої та набой для пострілів еластичними снарядами, механізм та морфологічні особливості ушкоджень, заподіяних ними
5. Пізні трупні явища: види, умови та механізм розвитку, судово-медичне значення
6. Ранні трупні явища: види, механізм розвитку, судово-медичне значення
7. Види механічної асфіксії. Диференційна діагностика смерті внаслідок повішання, удавлення петлею та задушення руками
8. Класифікація вогнепальної зброї. Додаткові фактори, що супроводжують постріл.
9. Орієнтуючі та достовірні ознаки смерті, їх клінічне та експертне значення
10. Особливості експертного дослідження трупів невідомих осіб. Методи ідентифікації невідомої (невпізнаної) особи
11. Особливості диференційної секційної діагностики прижиттєвих та після смертних ушкоджень
12. Встановлення життєздатності новонародженого

13. Судово-медична діагностика встановлення давності ушкоджень м'яких тканин (саден, синців, подряпин, ран).
14. Раптова смерть дітей першого року життя, особливості судово-медичної діагностики.
15. Визначити особливості поняття «місце події». Алгоритм дії судово-медичного експерта при огляді місця події.
16. Вмирання та смерть. Достовірні та відносні ознаки смерті.
17. Черепно-мозкова травма. Класифікація. Клінічні форми черепно-мозкової травми.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Обов'язкова література

1. Особливості опису одягу при проведенні судово-медичної експертизи навчально-методичний посібник. Чернівці: «Видавничий дім «Родовід», 2019.– 112 с. (Тагаєв М.М., Бачинський В.Т., Мішалов В.Д. і інш.). ISBN 978-617-71-05-58-8
2. Основи судової медицини: навчально-методичний посібник за загальною редакцією Л. Голубовича, В. Ольховського, О. Герасименка. – Харків: ФОП Бровін О.В., 2021. – 536 с.
3. Судова медицина. Підручник за загальною редакцією В.Д. Мішалова. – Чернівці «Місто», 2018. – 574 с. (ISBN 978-617-652-216-4) (Мішалов В.Д., Т. В. Хохолєва, В. Т. Бачинський, В. В. Войченко, Є. Я. Костенко, Г. Ф. Кривда).
4. Судово-медична оцінка патоморфологічних змін при внутрішньочерепних ушкодженнях (навчальний посібник). - Київ: Поліграф. центр «Доміно», 2018. – 125 с. ISBN 978-617-7230-10-5 (Мішалов В.Д., Т. В. Хохолєва, О.О. Гуріна, Н. М. Козань, О.В. Дунаєв).
5. Судово-медичний опис тілесних ушкоджень, термінів давності їх утворення і загоєння (навчальний посібник). - Чернівці: «Видавничий дім «Родовід», 2019.– 178 с. (ISBN 978-966-2214-21-5) (Мішалов В.Д., Тагаєв М.М., В.Т. Бачинський, В.В. Войченко, Хижняк В.В., Моргун Е.А., Дунаєв О.В.).
6. Судово-медична характеристика ушкоджень внутрішніх органів (підшлункова залоза, печінка, нирки) та визначення давності їх утворення (ISBN 978-966-2214-21-5) - Чернівці: «Місто», 2019.– 138 с. (співавтори В.Т. Бачинський, В.В. Войченко, О.Ю. Петрошак, Т. В. Хохолєва, О.О. Гуріна).
7. Судово-медична експертиза об'єктів при вогнепальній травмі монографія (видання доповнене) - Київ: «ФОП Ворона В.В.», 2019. – 303 с. (ISBN 978-617-7211-72-2) (співавтори Михайленко О.В. Хохолєва Т.В., Петрошак О.Ю., Гуріна О.О., Молибога М.П.).

Нормативні документи

1. Дотримання етичних та законодавчих норм і вимог при виконанні наукових морфологічних досліджень (методичні рекомендації, затв. МОЗ України) / Кулініченко В.Л., Мішалов В.Д., Чайковський Ю.Б., Пустовіт С.В., Войченко В.В. - Київ, НМАПО імені П.Л. Шупика. – 2007. – 30 с.
2. Порядок вилучення біологічних об'єктів від померлих осіб, тіла яких підлягають судово-медичній експертизі, для наукових досліджень (методичні рекомендації, затв. Вченою радою НМАПО імені П.Л. шупика) / Мішалов В.Д., Войченко В.В., Юрченко В.Т. - Київ, НМАПО імені П.Л. Шупика. – 2007. – 30 с.
3. Кримінальний кодекс України За станом на 15 серпня 2005 року. Архів, «Одіссей». – 2005. – 223 с.
4. Кримінально-процесуальний кодекс України. Вид-во «Центр учбової літератури». – Київ, 2012. – 290 с.
5. Кримінально-процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. /О.М. Бандурка, Є.М. Блажівський, Є.П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. – Харків: «Право», 2012. Т. 1. – 768 с.
6. Наказ МОЗ України “Про розвиток та вдосконалення судово-медично служби України” від 17 січня 1995 року № 6.
7. Наказ МОЗ України від 28.10. 1997 р. №321 «Про подальше поліпшення судово-медичної служби України».
8. Наказ МОЗ №323 України від 23.02. 2000 р. «Про штатні нормативи та типові штати закладів охорони здоров'я».
9. Наказ МОЗ України від 19.09. 1996 р. №291 «Про затвердження положення про спеціалізацію і інтернатуру випускників вищих медичних і фармацевтичних закладів освіти III-IV рівня акредитації».
10. Стамбульський протокол. Руководство по эффективному расследованию и документированию пыток и других жестоких, бесчеловечных или унижающих достоинство видов обращения и наказания, 1999. – 113 с.

Рекомендована література

1. Варфоломеев Є.А. Проблемні питання стосовно судово-медичної оцінки ушкоджень, спричинених електрошоковими пристроями / Мішалов В.Д., Хохолева Т.В., Варфоломеев Є.А. / Судово-медична експертиза. – 2017. - №2. – С. 16-20.
2. Варфоломеев Є.А. Конструктивні особливості та сучасні підходи до класифікації електрошових пристроїв / Є.А. Варфоломеев // Судово-медична експертиза. - 2018. - №2. – С. 61-64.
3. Варфоломеев Є.А. Експериментальне дослідження ушкоджень, спричинених контактними електрошовими пристроями в залежності від відстані та тривалості дії / Є.А. Варфоломеев // Судово-медична експертиза. - 2019. - №1. – С. 65-68
4. Плевински П. В. Судебно-медицинская экспертиза современной автомобильной травмы. Монография. – Одесса: Астропринт, 2017. – 348 с.

5. Теньков А.А. Как правильно формулировать выводы судебно-медицинского эксперта (общие принципы и частные определения). 2019. – Курск. Изд-во Курского гос. мед. унив.-та. - Том. 1. - 643 с.
6. Козань НМ, Коцюбинська ЮЗ. Діагностика загальних фенотипічних ознак людини шляхом комплексного дослідження дерматогліфічних особливостей фаланг пальців рук. Development and modernization of medical science and practice: experience of Poland and prospects of Ukraine: Collective monograph. Lublin, Poland; 2017;3:53-71.
7. Козань НМ, Волошинович ВМ. Сучасний стан та перспективи розвитку молекулярно-генетичного ідентифікаційного аналізу. Український медичний альманах. 2013;16(1):78-9.

Ресурси для самонавчання

1. Читальний зал і предметно-тематичні каталоги бібліотеки НУОЗ України імені П.Л. Шупика
2. Предметно-тематичні каталоги бібліотеки Національної наукової бібліотеки ім. В.І. Вернадського
3. Читальний зал і предметно-тематичні каталоги Національної наукової медичної бібліотеки України

Електронні ресурси

1. <https://www.futurelearn.com/courses/collections/forensics>
2. <https://www.thecompleteuniversityguide.co.uk/courses/forensic-science/guide-to-studying-forensic-science/>
3. <https://www.classcentral.com/tag/forensic-science>
4. http://wps.prenhall.com/chet_saferstein_forensic_1/
5. https://www.coursera.org/browse?source=deprecated_spark_cdp
6. http://bsapp.com/forensics_illustrated/
7. Online-ресурси Національної наукової бібліотеки ім. В.І. Вернадського
8. Online-ресурси Національної наукової медичної бібліотеки України

ФТИЗИАТРІЯ

1. Епідеміологія туберкульозу в Україні та інших країнах світу.
2. Збудник туберкульозу та його основні властивості.
3. Патогенез та патоморфологія туберкульозу.
4. Імунітет при туберкульозі.
5. Методи обстеження пацієнта з підозрою на туберкульоз.
6. Лабораторні методи виявлення мікобактерій туберкульозу.
7. Туберкулінодіагностика та імунологічна діагностика туберкульозу.
8. Променева діагностика туберкульозу.
9. Методи інструментального дослідження при туберкульозі.
10. Сучасна класифікація туберкульозу.
11. Латентна туберкульозна інфекція. Діагностика. Тактика дії лікаря.
12. Первинний туберкульозний комплекс: клініка, діагностика, диференційна діагностика, наслідки.
13. Туберкульоз внутрішньогрудних лімфатичних вузлів: клініка, діагностика, диференційна діагностика, наслідки.
14. Дисемінований туберкульоз легень: клініка, діагностика, диференційна діагностика, наслідки.
15. Вогнищевий туберкульоз легень: клініка, діагностика, диференційна діагностика, наслідки.
16. Інфільтративний туберкульоз легень: клініка, діагностика, диференційна діагностика, наслідки.
17. Казеозна пневмонія: клініка, діагностика, диференційна діагностика, наслідки.
18. Туберкульома легень: клініка, діагностика, диференційна діагностика, наслідки.
19. Фіброзно-кавернозний туберкульоз легень: клініка, діагностика, диференційна діагностика, наслідки.
20. Ускладнення туберкульозу органів дихання: спонтанний пневмоторакс, легенева кровотеча, легеневе серце.
21. Туберкульоз бронхів, трахеї, гортані та верхніх дихальних шляхів: клініка, діагностика, диференційна діагностика, наслідки.
22. Туберкульозний плеврит: клініка, діагностика, диференційна діагностика, наслідки.
23. Туберкульоз нервової системи та мозкових оболонок: клініка, діагностика, диференційна діагностика, наслідки.
24. Туберкульоз кісток та суглобів: клініка, діагностика, диференційна діагностика, наслідки.
25. Туберкульоз сечостатевої системи: клініка, діагностика, диференційна діагностика, наслідки.
26. Туберкульоз периферичних лімфатичних вузлів: клініка, діагностика, диференційна діагностика, наслідки.
27. Туберкульоз кишок, очеревини та брижових лімфатичних вузлів: клініка, діагностика, диференційна діагностика, наслідки.

28. Туберкульоз шкіри та підшкірної клітковини: клініка, діагностика, диференційна діагностика, наслідки.
29. Туберкульоз органа зору: клініка, діагностика, диференційна діагностика, наслідки.
30. Міліарний туберкульоз: клініка, діагностика, диференційна діагностика, наслідки.
31. Принципи лікування хворих на туберкульоз.
32. Протитуберкульозні засоби: класифікація, фармакологічна характеристика, побічні ефекти.
33. Стандартний режим лікування хворих на туберкульоз.
34. Особливості лікування хворих на хіміорезистентний туберкульоз: індивідуалізований та емпіричний режими лікування.
35. Хірургічне лікування хворих на туберкульоз.
36. Організація виявлення хворих на туберкульоз дорослого віку.
37. Організація виявлення хворих на туберкульоз дітей.
38. Соціальна та санітарна профілактика туберкульозу.
39. Специфічна профілактика туберкульозу.

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПІРАНТУРУ

1. Епідеміологія туберкульозу.
2. Характеристика збудника туберкульозу.
3. Імунітет та алергія при туберкульозі.
4. Методи діагностики туберкульозу.
5. Рентгенологічні синдроми при туберкульозі легень.
6. Латентна туберкульозна інфекція. Діагностика. Тактика дії лікаря.
7. Легеневі форми туберкульозу: класифікація, характеристика, методи діагностики.
8. Позалегеневі форми туберкульозу: класифікація, характеристика, методи діагностики.
9. Організація виявлення туберкульозу у дорослих.
10. Організація виявлення туберкульозу у дітей.
11. ВІЛ-асоційований туберкульоз.
12. Лікарсько-стійкий туберкульоз.
13. Туберкульоз та COVID-19.
14. Принципи, методи та режими лікування різних категорій хворих на туберкульоз.
15. Туберкульоз та коморбідні захворювання.
16. Ведення пацієнта з чутливим туберкульозом.
17. Ведення пацієнта з лікарсько-стійким туберкульозом.
18. Інфекційний контроль у закладах охорони здоров'я.
19. Вакцинопрофілактика туберкульозу.
20. Сучасні стратегії боротьби з туберкульозом.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Фещенко Ю.І., Мельник В.М., Опанасенко М.С. Неефективне лікування хворих на туберкульоз легень і його попередження. Монографія. – К.: Видавництво Ліра-К, 2019. – 246с.
2. Петренко В.І., Долинська М.Г., Александрін А.В., Петренко В.В. Профілактика туберкульозу. Навчальний посібник. – К.: ТОВ «Ріджи», 2017. – 88с.
3. Фещенко Ю.І., Журило О.А., Барбова А.І. Лабораторна діагностика туберкульозної інфекції. Навчальний посібник. – К.: ВСВ «Медицина», 2019. – 304с.
4. Фещенко Ю.І., Князевич В.М., Разнатовська О.М., Гріцова Н.А. Паліативна та хосписна допомога хворим на туберкульоз. Навчальний посібник. – К.: ВСВ «Медицина», 2017. – 128с.
5. Фещенко Ю.І., Журило О.А., Барбова А.І. Стратегічні напрями розвитку лабораторної діагностики туберкульозу в Україні. Методичний посібник. – К.: ВСВ «Медицина», 2017. – 120с.
6. Березняков И.Г. Кашель: от диагноза к лечению. – К.: ООО «Вистка», 2017. – 204 с.
7. Процюк Р.Г. Туберкульоз у поєднанні з ВІЛ-інфекцією // Туберкульоз. Легеневі хвороби. ВІЛ-інфекція. – 2020. - №3. – С. 92-103.
8. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 01.02.2019 р. № 287 «Про затвердження Стандарту інфекційного контролю для закладів охорони здоров'я, що надають допомогу хворим на туберкульоз», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 17 квітня 2019 р. за № 408/33379.
9. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 05.06.2019 № 1292 «Про затвердження нового Клінічного протоколу із застосування антиретровірусних препаратів для лікування та профілактики ВІЛ-інфекції».
10. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 22.02.2020 р. №530 «Про затвердження стандартів охорони здоров'я при туберкульозі».
11. BCG vaccines: WHO position paper – February 2018 (https://www.who.int/immunization/policy/position_papers/bcg/en/);
12. Guidelines for treatment of drug-susceptible tuberculosis and patient care, WHO, 2017 (<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/255052/9789241550000-eng.pdf>).
13. Updated recommendations on first-line and second-line antiretroviral regimens and post-exposure prophylaxis and recommendations on early infant diagnosis of HIV. Interim guidance, WHO, 2018 (<https://www.who.int/hiv/pub/guidelines/ARV2018update/en/>).
14. Update of recommendations on first- and second-line antiretroviral regimens. Policy brief, WHO, 2019 (<https://www.who.int/hiv/pub/arv/arv-update-2019-policy/en/>),
15. WHO consolidated guidelines on drug-resistant tuberculosis treatment, WHO, 2019

- <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/311389/9789241550529-eng.pdf>).
16. Latent tuberculosis infection, WHO, 2018 (<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/260233/9789241550239-eng.pdf>).
 17. Lateral flow urine lipoarabinomannan assay (LF-LAM) for the diagnosis of active tuberculosis in people living with HIV, WHO, 2018 (<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/329479/9789241550604-eng.pdf>).
 18. Global Laboratory Initiative model TB diagnostic algorithms, 2018 (http://www.stoptb.org/wg/gli/assets/documents/GLI_algorithms.pdf),
 19. WHO guidelines on tuberculosis infection prevention and control, 2019 (<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/311259/9789241550512-eng.pdf>).
 20. Multidrug-resistant tuberculosis in children and adolescents in the WHO European Region, 2019 (<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/329395/9789289054447-eng.pdf>).

АНЕСТЕЗИОЛОГІЯ ТА ІНТЕНСИВНА ТЕРАПІЯ

1. Сучасні стандарти серцево-легеневої та церебральної реанімації.
2. Причини та клініка термінальних станів. Симптоми необхідності початку реанімації.
3. Ускладнення серцево-легеневої та церебральної реанімації. Післяреанімаційний період: інтенсивна терапія. Лікувальна гіпотермія: показання, обсяг моніторингу стану пацієнта, протипоказання.
4. Серцевий викид. Фактори, що впливають на нього.
5. Адренорецептори. Типи адренорецепторів їх розподіл в судинах і в серці. Механізми активації адренорецепторів. Ефект десенситизації адренорецепторів.
6. Основні принципи моніторингу гемодинаміки.
7. Синдром капілярного витоку. Патогенез, діагностика, інтенсивна терапія.
8. Шок: визначення, класифікація, загальні принципи діагностики та інтенсивна терапія.
9. Септичний шок. Патофізіологія, клініка, діагностика, інтенсивна терапія, цільові параметри терапії.
10. Кампанія за виживаємість при сепсисі: причини ініціації, рекомендації з діагностики, та інтенсивної терапії.
11. Гіпоксемічна та гіперкапнічна дихальна недостатність. Механізми гіпоксемічної дихальної недостатності при критичних станах.
12. ШВЛ за тиском при ГРДС. Вентиляція з вивільненням тиску в дихальних шляхах (airway pressure release ventilation), високочастотна осциляторна ШВЛ, часткова рідинева ШВЛ. Принципи. Наукова обґрунтованість. Екстракорпоральна мембранна оксигенація при ГРДС.
13. Пермісивна гіперкапнія при інтенсивній терапії ГРДС: показання, методика.
14. Нейро-м'язовий тип ГДН. Міастенія. Підготовка до оперативного втручання, особливості анестезіологічного забезпечення та ведення пацієнта після операції.
15. ШВЛ за тиском. Принцип роботи респіратора. Особливості налагодження респіратора.
16. Контрольована та допоміжна ШВЛ за об'ємом та за тиском. Особливості налагодження респіратора. Переваги та недоліки цих режимів ШВЛ.
17. Неінвазивна ШВЛ. Методи реалізації. Переваги та недоліки різних підходів. Пристрої для неінвазивної ШВЛ, переваги та недоліки в різних клінічних ситуаціях.
18. Внутрішньоабдомінальна інфекція. Вибір антибактеріальних препаратів в залежності від клінічної ситуації.
19. Інфекції сечовивідних шляхів в інтенсивній терапії. Критерії діагнозу. Вибір антибактеріальних препаратів. Профілактика.
20. Буферні системи організму, вікові особливості. Роль буферних систем в підтримці кислотно-основного стану.
21. Метаболічний алкалоз. Причини виникнення, види. Патофізіологічні аспекти метаболічного алкалозу. Лікування метаболічного алкалозу.

22. Респіраторний алкалоз. Причини виникнення, види. Патофізіологічні аспекти респіраторного алкалозу. Лікування респіраторного алкалозу.
23. Гіпомагніємія. Гипомагниемия. Причини, патофізіологічні аспекти та лікування.
24. Гіпофосфатемія. Гиперфосфатемия. Причини, патофізіологічні аспекти та лікування гіпофосфатемії.
25. Синдром короткої кишки. Критерії. Адаптація кишки. Принципи інтенсивної терапії.
26. Патогенетичні фази гострих отруєнь. Поняття «летального синтезу».
27. ДВЗ-синдром. Типові причини. Патогенез. Принципи клінічної та лабораторної діагностики. Інтенсивна терапія.
28. Кріопреципітат, концентрат фібрінотому. Показання для використання. Побічні ефекти.
29. Концентрат протромбінового комплексу, класифікація, показання для використання, побічні ефекти. Рекombінантний фактор згортання крові VII, механізм дії, показання для використання, побічні ефекти.
30. Профілактика тромбозів в анестезіології та при критичних станах.
31. Передозування нефракціонованого гепарину, низькомолекулярних гепаринів, антитромбоцитарних препаратів, непрямих антикоагулянтів, нових пероральних антикоагулянтів. Діагностика, інтенсивна терапія.
32. Геморагічний шок. Патогенез, діагностика, інтенсивна терапія.
33. Моніторинг центральної нервової системи при критичних станах.
34. Анестезія, термінологія і класифікація. Сучасні теорії наркозу.
35. Історія розвитку анестезіології в Україні.
36. Міорелаксанти та їх використання в анестезії. Методи оцінки та моніторингу нервово-м'язової блокади.
37. Полные агонисты опиатных рецепторов, применение анестезиологии и интенсивной терапии.
38. Ускладнення в ранньому післяопераційному періоді, методи їх профілактики та лікування. Критерії переведу хворого в ранньому післяопераційному періоді з палати інтенсивного спостереження до загальної палати профільного відділення.
39. Особливості анестезіологічного забезпечення при кардіхірургічних втручаннях.
40. Особливості анестезіологічного забезпечення в абдомінальній хірургії при планових та ургентних втручаннях.

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПРАНТУРУ

1. Особливості анестезії у хворих із тяжкою ЧМТ.
2. Особливості використання осмотично-активних речовин у хворих із тяжкою ЧМТ.
3. Місце гіпервентиляції в корекції внутрішньочерепної гіпертензії.
4. Сучасні аспекти застосування тромболітиків у лікуванні гострого ішемічного інсульту.

5. Сучасні аспекти профілактики та лікування вазоспазму у хворих із субарахноїдальним крововиливом.
6. Церебропротекція при тяжкій ЧМТ: погляд з позиції доказової медицини.
7. Вторинні системні ефекти у хворих із тяжкою ЧМТ, методи профілактики поліорганної недостатності.
8. Методи діагностики СГПЛ/ГРДС: їхні переваги та обмеження.
9. Сучасні погляди на респіраторну підтримку у хворих із ГРДС.
10. Сучасні погляди на медикаментозне лікування хворих із ГРДС.
11. Особливості проведення ШВЛ у хворих із бронхіальною астмою та ХОЗЛ.
12. Показання для неінвазивної респіраторної підтримки та методи її проведення.
13. Відлучення хворих від респіратора: показання та методи
14. Сучасні аспекти проведення респіраторної підтримки під час серцево-легеневої реанімації.
15. Алгоритми проведення СЛР.
16. Епідуральна гематома як ускладнення спинальної, епідуральної анестезії чинники ризику, діагностика, лікування.
17. Застосування компонентів крові в анестезіології. Показання ускладнення, ефективність.
18. Профілактика тромбоемболічних ускладнень в ортопедії.
19. Парентеральне живлення. Покази протипоказання, ускладнення.
20. Проведення нутритивної підтримки у хворих на гострий панкреатит.
21. Анестезія у хворих з морбідним ожирінням.
22. Аспіраційний пневмоніт(синдром Мендельсона). Патогенез, інтенсивна терапія і профілактика.
23. Емболія навколоплідними водами. Клініка, діагностика та інтенсивна терапія.
24. Преєкпіламсія і еклампсія. Клініка, діагностика, інтенсивна терапія.
25. HELLP – синдром. Патогенез, діагностика, інтенсивна терапія.
26. ДВЗ – синдром в акушерстві. Патогенез, діагностика та інтенсивна терапія.
27. Тромбоеластографія як метод екстреної діагностики порушень гемостазу.
28. Епідуральна анестезія в акушерстві.
29. Спинальна анестезія. Методи профілактики та лікування артеріальної гіпотензії.
30. Каудальна блокада. Місто в сучасній анестезіології.
31. Диференціальний діагноз судомного синдрому в акушерстві.
32. Роль та застосування засобів антидотної терапії при гострих отруєннях
33. Клініка, діагностика, лікування сполуками ртуті, свинцю.
34. Механізм токсичної дії, клінічні прояви та інтенсивна терапія при отруєнні етиленгліколем
35. Патофізіологія, клінічні прояви та інтенсивна терапія алкогольного делірію.
36. Гострі отруєння чадним та природним газами, продуктами горіння пластмас. Клініка отруєнь, інтенсивна терапія.

37. Гострі отруєння галюциногенами (мескалін, фенциклідін, ЛСД). Клініка, інтенсивна терапія.
38. Ендотеліальна фізіологія. Методи корекції ендотеліальної дисфункції.
39. Оцінка передопераційного стану урологічних хворих і вибір анестезії.
40. Анестезія у хворих з супутніми захворюваннями крові.
41. Анестезія у опікових хворих
42. „Хірургія одного дня”: анестезіологічні аспекти.
43. Краш-синдром: клініка, інтенсивна терапія.
44. Види порушень КЛС, їх причини, клінічні прояви і механізми компенсації.
45. Особливості анестезії в геріатричних пацієнтів.
46. Анестезія і ІТ в пластичній хірургії.
47. Анестезія і ІТ при релапаротоміях.
48. Епілепсія в практиці лікаря-анестезіолога.
49. Порфірія в практиці лікаря-анестезіолога.
50. Анестезія у наркоманів.
51. Аналгезія та седація у пацієнтів ВІТ.
52. Післяопераційне знеболення методом аналгезії контрольованої пацієнтом.
53. Синдром абдомінальної гіпертензії: патофізіологія, клінічні прояви, лікування.
54. Анестезія севофлураном.
55. Анестезія ізофлураном.
56. Отруєння ядовитими грибами.
57. Синдром гіперстимуляції яєчників: етіологія, патогенез, клініка, лікування.
58. Гостре ушкодження легень внаслідок трансфузії препаратів крові (TRALI): визначення, клінічні прояви, лікування і профілактика.
59. Сучасні аспекти периоперативної антитромботичної терапії. (є консенсус 2008 р., англ. мовою)
60. Трахеотомія в практиці інтенсивної терапії.
61. Антихолінергічний токсикологічний медіаторний токсиндром.
62. Анестезіологічне забезпечення оперативних втручань в судинній хірургії.
63. Отруєння фосфороорганічними сполуками.
64. Анестезіологічне забезпечення операцій на сонних артеріях.
65. Інтенсивна терапія пацієнтів із захворюваннями системи крові.
66. Синдром каротидного синуса у практиці анестезіолога.
67. Застосування р-ну Лідокіну під час безопіатної анестезії.
68. Нові тенденції в регіонарній анестезії.
69. Нові препарати при тотальній інтравенозній анестезії.
70. Застосування регіонарної анестезії при лікуванні хронічних больових синдромів.
71. Анестезіологічна тактика та невідкладні стани під час чресшкірних коронарних реваскуляризацій
72. Анестезіологічна тактика та невідкладні стани під час емболізації та стентування артерій головного мозку в рентгенендоваскулярній хірургії.

73. Патогенез та профілактика синдрому післяопераційної нудоти та блювання згідно сучасних гайдлайнів.
74. Анестезіологічна тактика під час процедурної седації згідно сучасних гайдлайнів.
75. Роль регіонарної анестезії в лікуванні післяопераційного больового синдрому згідно сучасних гайдлайнів.
76. Роль опіатів та опіоїдів в лікуванні післяопераційного больового синдрому згідно сучасних гайдлайнів.
77. Роль кетаміну в лікуванні післяопераційного больового синдрому згідно сучасних гайдлайнів.
78. Роль нестероїдних протизапальних перпаратів в лікуванні післяопераційного больового синдрому згідно сучасних гайдлайнів.
79. Гостра печінкова недостатність: патофізіологія, клініка, діагностика, лікування. Особливості анестезії
80. Гостра ниркова недостатність: патофізіологія, клініка, діагностика, лікування. Особливості анестезії.
81. Первинний огляд травмованого. Протоколи CABC, MARCH
82. Гострий панкреатит: клініка, діагностика, лікування.
83. Інфекційний контроль у ВІТ. Принципи антибіотикопрофілактики та антибіотикотерапії.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Анестезия Рональда Миллера. Р. Миллер. - 7-е издание на русском языке. В 2-х томах. 2015. - 3377 с.
2. Анестезіологія та інтенсивна терапія: підручник для лікарів-інтернів та слухачів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації та закладів післядипломної освіти. Т.1 / під редакцією професора ІІ Шлапака.- К.: Ніка Прінт, 2013.- 550 с.
3. Анестезіологія та інтенсивна терапія: підручник для лікарів-інтернів та слухачів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації та закладів післядипломної освіти. Т.2 Окремі питання анестезіології та інтенсивної терапії / під редакцією професора ІІ Шлапака.- К.: Фенікс, 2015.- 500 с.
4. Басенко І, Буднюк О, Владика А. Анестезіологія, інтенсивна терапія та невідкладні стани. Суми: Університетська книга, 2017. 584 с.
5. Беляев АВ. Острый респираторный дистресс-синдром. 2014.,К.: «КИМ»., - 206 с.
6. Бондар МВ, Овсієнко ТВ, Бондар ГМ, Поліщук ОВ. Контраст-індуковане гостре ураження нирок (лекція з демонстрацією клінічного спостереження). Медицина невідкладних станів.–Том 16. № 4, 2020–С. 31-38.
7. Бондар МВ, Пилипенко ММ, Кучинська ІА. Рациональна антибіотикотерапія провідних мікробних патогенів відділень інтенсивної терапії. Медицина невідкладних станів, том 16,№3, 2020.-с.32-38

8. Бондар МВ, Пилипенко ММ. Гіпертермічні синдроми: етіологія, патогенез, діагностика та інтенсивна терапія. Медицина невідкладних станів, №2 (89), 2018.,-с.11-20.
9. Бондар МВ, Пилипенко ММ. Життєво небезпечні ускладнення хронічного алкоголізму: в центрі уваги синдром позиційного стиснення (демонстрація клінічного спостереження). Медицина невідкладних станів, том 16, №2, 2020.-с.99-106
10. Бондар МВ, Пилипенко ММ. Молекулярні аспекти фібринолізу та клінічні дослідження ефективності антифібринолітичних засобів. Гострі та невідкладні стани у практиці лікаря, №2-3 (71-72), 2018., -с.5-11.
11. Бондар МВ, Пилиперко ММ, Галушко ОА, Овсієнко ТВ. Ускладнений перебіг цукрового діабету: в центрі уваги гіпоглікемія (лекція з демонстрацією клінічного спостереження). Медицина невідкладних станів, №2(97), 2019.-с.27-36
12. Бондар МВ. Діагностика та інтенсивна терапія функціональної кишкової непрохідності (лекція). -2016, Медицина невідкладних станів., №1(72).,-с.65-69.
13. Бриди ЛЛ, Диллман Д, Нурили СХ. Анестезиология в схемах и таблицах; пер. с англ.; под. общ. ред. проф. А.М. Овечкина. М.: МЕДпресс-информ, 2016. - 656 с.
14. Гайтан А.К., Холл Дж. Э. Медицинская физиология/ Пер. с англ. — М.:Логосфера, 2008.- 1296с.
15. Галушко ОА, Болюк МВ. Небезпека і труднощі під час діагностики інфаркту міокарда у пацієнтів з цукровим діабетом (огляд літератури та власний досвід. Медицина невідкладних станів, том 16, №2, 2020.-с.43-47
16. Галушко ОА, Тріщинська МА. Делірій у хворих на гострий інсульт: особливості діагностики та лікування. Медицина невідкладних станів, том 16, №3, 2020.-с.19-24
17. Галушко ОА. Цукровий діабет в практиці лікаря-анестезіолога: фокус на діабетичну нейропатію. Медицина невідкладних станів, том 16, №3, 2020.-с.59-68
18. Гашинова КЮ. Ацетилцистеїн: можливості пневмопротекторного та муколітичного ефектів при лікуванні пацієнтів із COVID-19. Український медичний часопис №6(140), том 1, 2020.,-с.36-39.
19. Глумчер Ф.С., Трещинский А.И. (ред.) Руководство по анестезиологии: Учебное пособие.-К.: Медицина, 2008, -608с.
20. Голубовська ОА и др. Інфекційні хвороби. Підручник. - 2-е вид., - Київ : Медицина, 2018. - 688 с.
21. *Зверев В.В., Черемський А.П. Патогенез та інтенсивна терапія алкогольного делірію // Медицина неотложных состояний - 2007. — №4(11). - С.13-18.*
22. Інтенсивна терапія гострих отруєнь: Навч. посіб. / А.В. Говенко, Р.М. Кішко, Т.М. Левченко, Г.П. Хитрий; Укр. віськ.- мед. акад. — К.: Віпол, 2010. — 187 с.

23. Карпов ЮА. Эндотелий – новая мишень для лечебного действия ингибиторов ангиотензин- превращающего фермента. Терапевтический архив, 2004, том 76, №6.-с.94-96.
24. Климчук Л.В., Лесной И.И., Стаховский Э.А и др. Применение габапентина в премедикации при хирургических вмешательствах вонкоурологию біль, знеболювання і інтенсивна терапія 3 • 2012 67-71
25. КЛІНІЧНИЙ ПРОТОКОЛ "Акушерські кровотечі". Наказ МОЗ від 24.03.14 № 205
26. Кузьминов В. Н. Некоторые аспекты патогенеза, клиники и лечения алкогольного делирия // Международный медицинский журнал. — 2012. — Т. 8, № 1–2. — С.75-78.
27. Левченко ОЄ, Курділь НВ, Євдотьєв ОА, Падалка ВМ, Іващенко ОВ, Андрющенко ВВ. Сучасна семіотика синдромів гострих отруєнь хімічної етіології. Токсиндроми // Медицина невідкладних станів. - 2016. - №2(73).
28. Линг ЛДж, Кларк РФ, Эрикссон ТБ, Трейстрел ДХП. Секреты токсикологии. Бином. Москва, 2006. – С. 366
29. Лоскутов ОА, Бондар МВ, Марков ЮІ, Болюк МВ, Єфименко РА. Розвиток анестезіології в Україні: шлях від мистецтва до науки. Медицина неотложных состояний. – 2019. – № 2 (97). – С. 166-170.
30. Лоскутов ОА, Бондар МВ, Марков ЮІ. Сторінки історії анестезіології України.- Київ: МВЦ «Медінформ», 2018 р.-155 с.
31. Лоскутов ОА, Бондар МВ, Овсієнко ТВ. Десятирічна еволюція мікробного пейзажу та сучасні тенденції формування антибіотикорезистентності у відділеннях інтенсивної терапії загального профілю м.Києва. Медицина невідкладних станів, №2 (89), 2018.,-с.102-109.
32. Лоскутов ОА, Бондар МВ, Овсієнко ТВ. Мультимодальна малоопіюдна анестезія: компоненти й механізми формування. Медицина невідкладних станів, том 16, №2, 2020.-с.15-24
33. Лоскутов ОА, Бондар МВ, Суслов ВВ, Галушко ОА. Життя і звершення Анатолія Івановича Тріщинського в спогадах і роздумах учнів / Науково-практична конференція з міжнародною участю молодих вчених з анестезіології та інтенсивної терапії «Тріщинські читання». Тези доповідей. 19 травня 2017 року, Київ. – С.4-11.
34. Лоскутов ОА, Бондар МВ, Тодуров БМ, Гуменюк МІ, Галушко ОА, Марков ЮІ, Кучинська ІА. Оцінка передопераційного статусу пацієнта і підготовка до оперативного втручання: навчально-методичний посібник. Київ, 2019. – 228 с.
35. Лоскутов ОА, Галушко ОА. Інформаційний лист. Спосіб профілактики і лікування ушкоджень головного мозку у хворих на гострий ішемічний інсульт / К., 2019, 4 с.
36. Лоскутов ОА, Галушко ОА. Спосіб профілактики й лікування пошкоджень головного мозку у хворих на гострий ішемічний інсульт. Медицина невідкладних станів. 2020, т.16, №3: 111-112.
37. Лоскутов ОА, Кучинська ІА, Марков ЮІ. Застосування переднаркозної анкети пацієнта з метою удосконалення анестезіологічного забезпечення

- хворих під час проведення оперативних втручань. Інформаційний лист. 2019. 10 с.
38. Лоскутов ОА, Недашківський СМ, Бабак СІ, и др. Сучасні підходи до корекції гемодинамічних порушень у хворих на тяжку поєднану травму. Періопераційна медицина. 2020, т.3, №1: 21-26.
 39. Лоскутов ОА, Шлапак ПІ, Тодуров БМ. Особливості передопераційної підготовки та анестезіологічного забезпечення пацієнтів з супутньою артеріальною гіпертензією: методичні рекомендації. 2015.-К., 30 с.
 40. Лоскутов ОА, Марков ЮІ, Поліщук ВО. Інфаркт міокарду у молодих осіб. Медицина невідкладних станів, том 16, №3, 2020.-с.54-58
 41. Ляшук П.М. Основні принципи терапії глюкокортикоїдними препаратами // Ліки. — 2000. — № 5. — С. 63-67.
 42. Маньковський БМ, Галушко ОА. Чому хворі на цукровий діабет мають гірші результати в лікуванні COVID-19? (аналітичний огляд і практичні рекомендації) Медицина, Том 9, №2, 2020.
 43. Марков ЮІ, Жежер АО. Інформована згода у клінічній практиці. Медицина неотложных состояний. – 2019. – № 2 (97). – С. 159-165.
 44. Марков ЮІ, Лоскутов ОА, Поліщук ВО. Поширеність психоактивних речовин як анестезіологічна проблема. Медицина невідкладних станів, №2(97), 2019.-с.49-57
 45. Марков ЮІ, Недашківський СМ, Лоскутов ОА. Тлумачний словник з клінічної токсикології. Київ: ФОП Коляда О.П. 2018. – 152 с.
 46. Марков ЮІ. Впровадження нових технологій у навчальний процес. Матеріали VII Національного Конгресу з біоетики. Київ, 30 вересня – 2 жовтня 2019 р. С. 133.
 47. Марков ЮІ. Методи штучної детоксикації при гострих отруєннях. Медицина невідкладних станів. – 2019. – № 8 (103). – С. 101-105.
 48. Марков ЮІ. Поширеність та проблеми коморбідних (поліморбідних) станів в анестезіології: огляд літератури. Медицина невідкладних станів. – 2019. – № 8 (103). – С. 27-32.
 49. Марков ЮІ. Проблема помираючого пацієнта: погляд анестезіолога / Правове регулювання темпоральних меж життя людини: матеріали засідання «круглого столу», м. Київ, 22 жовтня 2019 року / укладач Я.О. Триньова. К., 2019. С. 73-78 (143 с.).
 50. Марков ЮІ. Філософські та етико-правові аспекти анестезіології. Вибрані матеріали наук.-пр. конф. «Молодіжна анестезіологічна конференція – Тріщинські читання» (16-19 жовтня 2019 року, м. Київ, Україна). Медицина невідкладних станів. – 2019. – № 8 (103). – С. 151-152.
 51. Маркова ИВ, Афанасьев ВВ, Цыбулькин ЭК, Неженцев МВ. Клиническая токсикология детей и подростков. Санкт - Петербург, Интермедика, 1998-1999 гг., т.1 и т.2.
 52. Маркович І.Г. Вплив медико-демографічних показників на реформування медичної галузі як складової системи біобезпеки країни. Україна. Здоров'я нації. 2013; 4 (28): С. 29-34.

53. Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога: підручник/За ред. ІС Зозулі. 3-є вид. переробл. та доповн. К.: Медицина, 2017. 960 с.
54. Миллер Р. //Анестезия Рональда Миллера // Phillip S. Mushlin и Simon Gelman– 2015. – Раздел II.- Глава 7.- С. 468-459
55. Морган ДжЭ, Михаил МС, Марри МДж. Клиническая анестезиология. в 3-х томах, -4-е изд. 2016. -1210 с.
56. Науменко ВГ Патогенетична терапія ускладнень цукрового діабету. Міжнародний ендокринологічний журнал №1 (3), 2006.
57. Недашківський СМ, Шейман БС, Галушко ОА. Антидотна терапія в сучасній токсикологічній практиці. Медицина невідкладних станів, том 16, №3, 2020.-с.69-77
58. Недашківський СМ. Медикаментозно зумовлені ураження печінки: принципи діагностики, патологічні зміни й підходи до лікування. Медицина невідкладних станів, №2(97), 2019.-с.71-78
59. Пилипенко ММ, Бондар МВ. Провідні патофізіологічні порушення в організмі у разі гострої кишкової непрохідності (клінічна лекція). Медицина невідкладних станів, том 16, №2, 2020.-с.48-54
60. Пилипенко ММ, Овсієнко ТВ, Бондар МВ. Поєднання карбопенемрезистентності та колістинрезистентності збудників тяжких грам негативних нозокоміальних інфекцій: перші ознаки настання постантибіотичної ери. Медицина невідкладних станів, №2(97), 2019.-с.58-66
61. Пилипенко ММ. Британський досвід надання невідкладної допомоги постраждалим з тяжкою політравмою. 2015, Медицина неотложных состояний., №2(65).-,с.68-76.
62. Пінчук І.Я., Мишаківська О.М. Актуальні питання надання психіатричної допомоги хворим на деменцію. НейроNEWS; 2014: 3 (58): С. 20-25.
63. Поліщук МЄ, Галушко ОА, Гуменюк МІ, Тріщинська МА. Інфузійна терапія в неврології і нейрохірургії. К.: Книга-плюс, 2020. 304 с.
64. Рёвер Н, Тиль Х. Атлас по анестезиологии (пер. С англ.). 3-е изд. М.: Медпресс, 2020. 416 с.
65. Розуміння біохімічних процесів як запорука успішного лікування захворювань. Мистецтво лікування №3-4(129-130), 2016.
66. Сатишур О.Е. Механическая вентиляция легких.-М.: Мед. лит., 2006.-352с.
67. Силаев Б.В. Предоперационный период, предоперационная оценка, подготовка к плановым хирургическим вмешательствам. [Рук. для врачей] / Под ред. В.В.Самойленко. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2009:128 с.
68. Снігур НВ, Громович АВ, Мацюк РМ, Аліфер ОО. Корекція ендотеліальної дисфункції при ішемічній хворобі серця у поєднанні з цукровим діабетом. Ліки України №3, 2016. – с.53.
69. Соловьев Л.А. Послеоперационные нарушения сознания у гериатрических больных. Анестезиология и реаниматология. 2008; № 3: С. 71-74.
70. Софронов Г, Александров М. Экстренная токсикология. – СПб: ЭЛБИ, 2012. – 256 с.

71. Тенденції старіння світової популяції (дані ООН за 2017 рік) <https://www.un.org/development/desa/publications/world-population-prospects-the-2017-revision.html>.
72. Тихоненко ТМ. Механізми реалізації дії вітаміну В3 та його похідних за експериментального цукрового діабету. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата біологічних наук, Київ, 2020.
73. Уоткінс П.Дж. Сахарный диабет / Пер. с англ., М.: Изд_во БИНОМ, 2006. – 134с.
74. Федосюк Р.М. Основні пріоритети служби анестезіології та інтенсивної терапії України у сфері безпеки пацієнтів. Україна. здоров'я нації. 2016. № 4 (40) С.110-117.
75. Шлапак ИП, Лоскутов ОА, Дружина АН, Пилипенко МН, Тодуров БМ. Интенсивная терапия острого повреждения лёгких при тяжёлых респираторных вирусных инфекциях. Учебно-методическое пособие. К.: Кафедра анестезиологии и интенсивной терапии НМАПО имени П.Л. Шупика, 2011. – 136 с.
76. Шлапак ИП, Строкань АН. Регионарная анестезия: учебное пособие для врачей-интернов и врачей-слушателей заведений (факультетов) последипломного образования. 2015.-К.: «Рябина», 149 с.
77. Шлапак ИП, Голубовська ОА, Галушко ОА. Інфузійна терапія інфекційних хвороб. – К.: 2015.-288 с.
78. Шлапак ИП, Маньковський БМ, Галушко ОА, Кондрацька ІМ. Інфузійна терапія в практиці лікаря-ендокринолога. – К., 2016. – 294 с.
79. Элленхорн МДж. Медицинская токсикология: диагностика и лечение отравлений у человека. Медицина, 2003. – Т.1,Т. 2.
80. Юрко КВ, Козько ВМ, Соломенник ГО. Внутрішньолікарняні інфекції та інфекційний контроль: навчальний посібник. К., 2020. 296 с.
81. Яніцька ЛВ, Тихоненко ТМ, Гузик ММ, Кучмеровська ТМ. Участь поліолового шляху в розвитку дисфункцій мозку, індукованих експериментальним цукровим діабетом: ефект нікотинамідy. Ендокринологія, 2017, том.22, №3,.-с.279-281.
82. O'Flynn J, Peake H, Hickson M, Foster D, Frost G. The prevalence of malnutrition in hospitals can be reduced: results from three consecutive cross-sectional studies. Clin Nutr. 2005;24:1078–1088.
83. Abelardejo P. Expert Review of anti-infective Therapy. <https://doi.org/10.1080/14787210.2020.1808462>
84. Abelardejo P. High risk of thrombosis in patients with severe SARS-COVID-2 infection: multicenter prospective cohort study. Intensive Care Med, 2020; 46:1089-109
85. Abelardejo P. Major differences between ISTH and CHEST guidelines in thromboprophylaxis for patients with COVID-19. JTT, 2020 Nov 50(4):799-808
86. Abelardejo P. Prevention thrombotic risk in hospitalized patients with COVID-19 and hemostasis monitoring. Critical Care (2020) 24:364.
87. Abelardejo P. Pulmonary embolism in Patients with COVID-19. Circulation, 2020, 142: 184-186

88. Acta Anaesthesiol Scand. 1996 Sep;40(8 Pt 2):982-90. Pharmacological premedication for anaesthesia. Kanto J1, Watanabe H, Namiki A.
89. Acute Liver Failure including Acetaminophen Overdose. Robert J. Fontana Med Clin North Am. 2008 Jul; 92(4): 761–794.
90. Acute-on chronic liver failure. RajivJalan¹PereGines²Jody COLson³Rajeshwar PMookerjee¹RichardMoreau⁴GuadalupeGarcia-Tsao⁵VicenteArroyo²Patrick SKamath³. Journal of Hepatology. Vol. 57, Issue 6, December 2012, Pages 1336-1348.
91. Advanced Trauma Life Support (ATLS) Program for Physicians, Committee on Trauma, American College of Surgeons. 10th edn. Chicago: American College of Surgeons; 2018.
92. Alpert CC, Baker JD, Cooke JE. Drugs. 1989 Feb;37(2):219-28.
93. American Society of Anesthesiologists Task Force on Sedation and Analgesia by Non-Anesthesiologists. Practice guidelines for sedation and analgesia by nonanesthesiologists. Anesthesiology 2002; 96:1004–1017.
94. Anaesthesia for patients with liver disease. Rakesh Vaja, BSc MBChB FRCA Larry McNicol, MBBS (Hons) FRCA FANZCA Imogen Sisley, MBChB MRCP FRCA. *Anaesthesia Critical Care & Pain*, Volume 10, Issue 1, 1 February 2010, Pages 15–19, <https://doi.org/10.1093/bjaceaccp/mkp040>.
95. Anesthesia safety: model or myth? A review of the published literature and analysis of current original data. Lagasse R Anesthesiology. 2002 Dec; 97(6):1609-17.
96. Anesthetic management of primary hyperparathyroidism: A role rarely noticed and appreciated so far. Sukhminder Jit Singh Bajwa and Vishal Sehgal. Indian J Endocrinol Metab. 2013 Mar-Apr; 17(2): 235–239.
97. Arbous MS, [Meursing AE](#) et al., Julius Center for Patient Oriented Research, Dutch Association for Anesthesiology, Utrecht, The Netherlands, 2005.
98. Association of Anaesthetists of Great Britain and Ireland. Peri-operative management of the surgical patient with diabetes 2015. *Anaesthesia* 2015; **70**: 1427-1440.
99. Auyeung TW et al. The used of corticosteroid as treatment in SARS was associated with adverse outcomes: f retrospective cohort study. J Infect 2005; 51(2): 98-102 PubMed PMID: 16038758. Eng.
100. Aydin B. Global Characteristics of Chemical, Biological, and Radiological Poison Use in Terrorist Attacks. Prehosp Disaster Med. 2020 Jun;35(3):260-266.
101. Bainbridge, D., Martin, J., Arango, M., & Cheng, D. (2012). Perioperative and anaesthetic-related mortality in developed and developing countries: a systematic review and meta-analysis. The Lancet, 380(9847), 1075-1081.
102. Beech F et al. Peri-operative care of the elderly 2014. *Anaesthesia* 2014; 69 (1): 81-98.
103. Bennet-Guerrero E, Kramer DC, Schwinn DA. Effect of chronic and acute thyroid hormone reduction on perioperative outcome. Anesth Analg. 1997;85:30–36. [[PubMed](#)]

104. Bernal W, Wendon J. Acute liver failure. *N Engl J Med*. 2013;369(26):2525–2534.
105. Borda MGS, Almaida FF, Sampo VS et al. Effect of High vs Low Doses of Chloroquine Diphosphate as Adjunctive Therapy for Patients Hospitalized With Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus-2 (SARS-Cov-2) Infection. A Randomized Clinical Trial. *Jama Network Open* 2020;3 (423)
106. Bottermann P. Surgical operations in diabetics. *MMW Fortschr Med*. 2005 Sep 15; 147(37):51–4.
107. Bouchard J, Lavergne V, Roberts DM, Cormier M, Morissette G, Ghannoum M Availability and cost of extracorporeal treatments for poisonings and other emergency indications: a worldwide survey. *Nephrol Dial Transplant*. 2017;32(4):699-706.
108. Brent J, Burkhart K, Dargan P, Hatten B, Mégarbane B, Palmer R, White J. *Critical Care Toxicology. Diagnosis and Management of the Critically Poisoned Patient*. Springer, 2017. 2988 p.
109. Bretagnol F, Panis Y, Rullier E, Rouanet P, Berdah S, Dousset B, Portier G, Benoist S, Chipponi J, Vicaut E. Rectal cancer surgery with or without bowel preparation: the French GRECCAR III multicenter single-blinded randomized trial. *Ann Surg*. 2010;252(5):863–868.
110. Bruno M Tomazini, Israel S Maia, AB Cavalcanti et al. Effect of Dexamethasone on Days Alive and Ventilator-Free in Patients With Moderate or Severe Acute Respiratory Distress Syndrome and COVID-19. The CoDEX Randomized Clinical Trial. *Jama*. Doi: 10 1001/ *Jama* 2020. 17021. Published online September 2.2020
111. Buchenmaier C, Nahoney PF (eds.). *COMBAT ANESTHESIA: THE FIRST 24 HOURS*. Textbooks of Military Medicine. Fort Sam Houston, Texas. 2015, - 977 pp.
112. Burke P, Mealy K, Gillen P, Joyce W, Traynor O, Hyland J. Requirement for bowel preparation in colorectal surgery. *Br J Surg*. 1994;81(6):907–910.
113. Caprini J.A. Thrombotic Risk Assessment: A Hybrid Approach. [Электронный ресурс]: Available at: <http://www.venousdisease.com/Publications/JACaprini-HybridApproach3-10-05>.
114. Cauvin V, Bellizzi M. (2005). Management of insulin therapy in special situations. *Acta Biomed*. 2005; 76 Suppl 3:55.
115. Channapanavar R et al. Disregulate Type 1 Interferon and inflammatory monocyte-macrophage responses cause lethal pneumonia in SARS-Cov infected Mice. *Cell Host Microbe*, 2016;19(2):181-93 PubMed PMID: 26867177.eng.
116. Charlson ME, Pompei P, Ales KL, MacKenzie CR. A new method of classifying prognostic comorbidity in longitudinal studies: development and validation. *J Chronic Dis*. 1987;40:373–383.]
117. Chen L et al. Analisis of clinic features of 29 patients with 2019 novel coronavirus pneumonia. *Chin J Tuberc Respir Dis* 2020;43
118. Cheung CY et al. Cytokine responses in severe acute respiratory syndrome coronavirus-infected macrophages in vitro: possible relevance to pathogenesis. *J Virol* 2005; 79(12):7819-26 Pub Med PMID:15919935. Eng.

119. Chi Young Shim Preoperative cardiac evaluation with transthoracic echocardiography before non-cardiac surgery. *Korean J Anesthesiol.* 2017 Aug; 70(4): 390–397
120. Chien JY et al. Temporal changes in cytokine/chemokine profiles and pulmonary involment in severe acute respiratory syndrome. *Respirol (carlton, Vic)* 2006; 11(6): 715-22 PubMed PMID: 17052299
121. Chiumello D. *Practical Trends in Anesthesia and Intensive Care* 2017. Springer International Publishing AG 2018:202
122. Chousterman BG at al. Cytokine storm and sepsis disease pathogenesis. *Seminors Immunopatholog.* 2017;39(5): 517-28.
123. CKW et al. Plasma inflammatory cytokines and chemokines in severe acute respiratory syndrome. *Clin Exper Immunol* 2004; 136(1):95-103 PubMed PMID: 15030519
124. Clifton BS, Hotten WI. Deaths associated with anaesthesia. *Br J Anaest* 1963; 35:250–259.
125. Coleman MD, Shaefi S, Sladen RN. Preventing acute kidney injury after cardiac surgery. *Curr Opin Anaesthesiol.* 2011;24(1):70–6. doi: 10.1097/ACO.0b013e3283422ebc. [[PubMed](#)] [[Cross Ref](#)]
126. Comas-Herrera A, Wittenberg R, Pickard L European study of long-term care expenditure. (*PSSRU Bulletin No 14, June 2003*). www.pssru.ac.uk/pdf/B14.pdf#page28.
127. Cooper C, Brierley ER, Burden ST. Improving adherence to a care plan generated from the Malnutrition Universal Screening Tool. *Eur J Clin Nutr.* 2013;67:174–1796 47.
128. Crook MA. Management of severe hypophosphatemia. *Nutrition.* 2009;25:368–9. [[PubMed](#)]
129. Cynthia Margo, J Justin Mulwey, Devid Derlin Complement associated microvascular injury and thrombosis in the pathogenesis of severe COVID-19 infection: A report of five cases. *Translational Research* 2020, 220:1-3
130. Danilo Jankovic, Philip Peng. «Regional Nerve Blocks in Anesthesia and Pain Therapy» Traditional and Ultrasound-Guided Techniques. Fourth Edition. Springer Cham Heidelberg New York Dordrecht London. Springer International Publishing Switzerland. 2015, 1002 pp.
131. Davidson S et al. Disease-promoting effects of Type 1 Interferons in viral, bacterial and coinfection. *J Interf Cytokine Res* 2015;35(4):352-64 PubMed PMID:25714109 Epub.2015/02/25 eng.
132. Degenhardt L, et al. Toward a global view of alcohol, tobacco, cannabis, and cocaine use: findings from the WHO World Mental Health Surveys. *PLoS Med*, 2008. 5:p. 141.
133. del Olmo JA, Flor-Lorente B, Flor-Civera B. Risk factors for nonhepatic surgery in patients with cirrhosis. *World J Surgery*, 2003. Jun. 27 (6): 647-52
134. Deqin PF, Heming N, Meziani F. Effect of Hydrocortisone on 21-Day Mortality or Respiratory Support Among Critically ill Patients With COVID-19. *Jama.* doi:10 1001/Jama 2020.16761. Published online September 2, 2020

135. Devi YS et al. (2015) Inhibition of IL-6 signaling pathway by curcumin in uterine decidual cells. Plos ONE 10: e 0125627
136. Dietmar F. Heparinresistence – an underestimated problems. Euroanesthesia 2020.
137. Domi R, Ohri I, Andrea G, Sula H, Hafizi A, Janko A, et al. The anesthesiologists have a role in preventing perioperative renal failure. Anaesth Pain & Intensive Care. 2012;16:86–91.
138. Dubowitz G, Detlefs S, McQueen K. (2010). Global anesthesia workforce crisis: a preliminary survey revealing shortages contributing to undesirable outcomes and unsafe practices. World Journal of Surgery, 34(3), 438-444.
139. EASL Clinical Practical Guidelines on the management of acute (fulminant) liver failure. Journal of Hepatology 2017 vol. 66 j 1047–1081.
140. Elevated Liver Enzymes in Asymptomatic Patients – What Should I Do? Mazyar Malakouti,^{*,1} [Archish Kataria](#),^{*,2} Sayed K. Ali,³ and Steven Schenker J Clin Transl Hepatol. 2017 Dec 28; 5(4): 394–403.
141. Farag E, Argalious M, Tetzlaff JE, Sharm D. Basic Sciences in Anesthesia. Springer International Publishing AG 2018:641
142. Fatigue in liver disease: Pathophysiology and clinical management. Mark G Swain. Can J Gastroenterol. 2006 Mar; 20(3): 181–188.
143. Fellahi Jean-Luc, Leone M. Anesthesia in High-Risk Patients. Springer International Publishing AG 2018:341
144. Fihn SD, Perencevich E, Bradley SM. Caution Needed on the Use of Chloroquine and Hydroxychloroquine for Coronavirus Disease 2019. Jama Network Open.2020;3 (4.23):e209035 April 24,2020
145. Force TADT Acute respiratory distress syndrome: the berlin definition. JAMA 2012; 307(23): 2526-33
146. Fox SE. Pulmonary and cardiac pathology in African American patients with COVID-19: an autopsy series from New Orleans. Lancet Respir Med, 2020. Publ Online, May 22,2020
147. Gando S. Pulmonary Vascular Endothelialitis, Thrombosis, and angiogenesis in COVID-19. Blood, 2020;117(2):1071-1080
148. Geng et al. (2017) Curcumin attenuates BPA-induced insulin resistance in Hep G2 cells through suppression of JNK/p38 pathways. Toxicol Lett 272:75-83
149. Germani G, Theodoridou E, Adam R, et al. Liver transplantation for acute liver failure in Europe: outcomes over 20 years from the ELTR database. J Hepatol. 2012;57(2):288–296. [[PubMed](#)]
150. Ghannoum M, Hoffman RS, Gosselin S, Nolin TD, Lavergne V, Roberts DM. Use of extracorporeal treatments in the management of poisonings. Kidney Int. 2018;94(4):682-688.
151. Girard TD, et al. Delirium as a predictor of long-term cognitive impairment in survivors of critical illness. Crit Care Med, 2010, 38: p. 1513-20
152. Gisvold SE, Raeder J, Jysum T, et al. Guidelines for the practice of anesthesia in Norway. Acta Anaesthesiol Scand 2002; 46:942–946.

153. Hadzic Admir, ed. New York School of Regional Anesthesia. «Textbook of regional anesthesia and acute pain management» New York: McGraw-Hill Education, 2016.
154. Hai Huang, Ping-Fang Hu, Liang-Liang Sun et al. Treatment of COVID-19 Patients With High Dose of Ulinastatin. Changzheng Hospital. <https://orcid.org/0000-0002-7137-112X>
155. Halushko O, Loskutov O, Kuchynska I, Synytsyn M, Boliuk M. The main causes of the complicated course of COVID-19 in diabetic patients (review). Georgian Medical News, 2020, №10 (307): 114-120.
156. Hanna J, Nichol A. Acute renal failure and the critically ill. Anaesth Intensive Care Medicine. 13(4):166–70. doi: 10.1016/j.mpaic.2012.01.009.
157. Harrison GG. Death attributable to anaesthesia. A 10-year survey (1967–1976). Br J Anaesth 1978; 50:1041–1046.
158. Harwood-Nuss' Clinical practice of emergency medicine. Sixth ed. Allan B. Wolfson Ed. 2015 Wolters Kluwer. 4901 pp.
159. Heymann A, Radtke F, Schiemann A. Delayed treatment of Delirium Increases Mortality Rate in Intensive Care Unit Patients. J Int Med Res, 2010. 38: p. 1584-1595.
160. Ho JC et al. High-dose puls versus nonpulse corticosteroid regimens in severe acute respiratory syndrome. Am J Resp Crit Care Med 2003; 168(2):1449-56 PubMed PMID: 12947028. Epub 2003/08/28. Eng.
161. Hong Lang Ji, Runsher Zec, MA Metthey. Elevated Plasminogen) as a common Risk factor for COVID-19 susceptibility/ March 2020, Phisio Few 100, 1065-1075, 2020.
162. Hovi-Viander M. Death associated with anaesthesia in Finland. Br J Anaesth 1980; 52:483–489.
163. Howell TK, Smith S, Rushman SC, et al; A comparison of oral transmucosal fentanyl and oral midazolam for premedication in children. Anaesthesia. 2002 Aug
164. <http://www.aagbi.org/news/information-public/information-about-anaesthesia-adults>
165. <http://www.hra.nhs.uk/research-community>
166. <http://www.labourpains.com/UI/Content/Content.aspx?ID=5>)
167. <Http://www.rcoa.ac.uk/faculty-of-pain-medicine/guidelines>).
168. <https://www.gov.uk/parental-rights-responsibilities/who-has-parental-responsibility>; https://e-justice.europa.eu/content_parental_responsibility-302-IE-en.do?clang=en).
169. <https://www.resus.org.uk/consultations/respect/>.
170. Huang C et al. Clinical features of patients infected with 2019 novel coronavirus in Wuhan, Chine. Lancet 2020; 395(10223): 497-506 2020/02/15].
171. Huber M Facts and figures on long-term care: Europe and North America. Vienna: European Centre for Social Welfare Policy and Research, 2009.
172. Impact of anesthesia management characteristics on severe morbidity and mortality. Arbous MS, [Meursing AE](#), van Kleef JW, de Lange JJ, [Spoormans](#)

- [HH](#), [Touw P](#), Werner FM, [Grobbee DE](#). Anesthesiology. 2005 Feb;102(2):257-68.
173. Impact of concomitant thyroid pathology on preoperative workup for primary hyperparathyroidism. O Heizmann, CT Viehl,¹ R Schmid,¹ J Müller-Brand,² B Müller,³ and D Oertli. Eur J Med Res. 2009; 14(1): 37–41.
 174. Keenan RL, Boyan CP. Decreasing frequency of anesthetic cardiac arrests. J Clin Anesth 1991; 3:354–357.
 175. Kehlet H. Fast-track colorectal surgery. Lancet. 2008;371(9615):791–793.
 176. Kip MJ, et al. New strategies to detect alcohol use disorders in the preoperative assessment clinic of a German university hospital. Anesthesiology, 2008. 109: p.171-9.
 177. Kork F, Neumann T, Spies C. Perioperative management of patients with alcohol, tobacco and drug dependency. Curr Opin Anaesthesiol, 2010. 23: p. 384-90.
 178. Krieger R. Handbook of Pesticide Toxicology. – NY: Academic Press, 2010 – 2416 p.
 179. La Torre M, Velluti F, Giuliani G, Di Giulio E, Ziparo V, La Torre F. Promptness of diagnosis is the main prognostic factor after colonoscopic perforation. Colorectal Dis. 2012;14:e23–e26.]
 180. La Torre M, Ziparo V, Nigri G, Cavallini M, Balducci G, Ramacciato G. Malnutrition and pancreatic surgery: prevalence and outcomes. J Surg Oncol. 2013;107:702–708.],
 181. Lau SKP et al. Delayed induction of proinflammatory cytokines and suppression of innate antiviral response by the novel Middle East respiratory syndrome coronavirus: implication for pathogenesis and treatment. J Gen Virol 2013; 94(Pt 12): 2679-99 Pub Med PMID:24077366. Epub 2013/09/28. Eng.
 182. Law HKW et al. Chemokine up-regulation in SARS-coronavirus-infected, monocyte-derived human dendritic cells. Blood 2005;106(7):2366-74 Pub Med PMID: 15860669. Pub 2005/04/28.eng.;
 183. Lee WM, Larson AM, Stravitz RT AASLD position paper: the management of acute liver failure: update 2011. [Published November 5, 2011. Accessed September 11 2014]. www.aasld.org/practiceguidelines/Documents/AcuteLiverFailureUpdate2011.pdf
 184. Levy JM et al. COVID-19 and its implications for thrombosis and anticoagulation. Blood, 2020;135(23):2033-2040
 185. Lippi G, Pleband M, Brandon MH. Thrombocytopenia is associated with severe coronavirus diseases 2019 (COVID-19) Infection: meta-analysis. Clinica Chimica Acta.
 186. Lippkes M, Knopf J, Naschberger E. Vascular occlusion by neutrophil extracellular traps in COVID-19. EbioMedicine. Euroanesthesia 2020, Nov 28.2020 – Nov 30. 2020 Virtual
 187. Litao Zang, Xinsheng Jan, Qingkum Fan et al. D-dimer levels on admission to predict in-hospital mortality in patients with COVID-19. J. Thromb Haemost 2020; 18:1324.

188. Loskutov O, Druzhyna O, Dziuba D et al. Extracorporeal Membrane Oxygenation during Percutaneous Coronary Intervention in Patients with Coronary Heart Disease. *J Extra Corpor Technol*. 2020 Sep;52(3):196-202.
189. Loskutov O, Markov Yu, Todurov B et al. The Case of Myocardial Infarction in a Fifteen-Year-Old Adolescent Caused by Toxic Substances. *Cardiovascular Toxicology*. 2020. Oct; 20 (5): 520-524.
190. Loskutov O, Zhezher A, Sulimenko Y. Clinical case of successful management of acute myocardial infarction during pregnancy. *Wiad Lek*. 2019;72(2):298-301.
191. Machicao VI¹, [Balakrishnan M](#), Fallon MB. Pulmonary complications in chronic liver disease. *Hepatology*. 2014 Apr;59(4):1627-37. doi: 10.1002/hep.26745. Epub 2014 Feb 25.
192. Malnutrition in Liver Cirrhosis: The Influence of Protein and Sodium. Sareh Eghtesad, Hossein Poustchi, [Reza Malekzadeh](#). *Middle East J Dig Dis*. 2013 Apr; 5(2): 65–75.
193. Management of cirrhotic ascites. Julie Steen Pedersen, [Flemming Bendtsen](#), and [Søren Møller](#). *Ther Adv Chronic Dis*. 2015 May; 6(3): 124–137.
194. Manoharan Y, Haridas V, Vasanthakumar KC, et al. Curcumin: a Wonder Drug as a Preventive Measure for COVID19 Management *Indian J Clin Biochem*. 2020 Jul; 35(3): 373–375.
195. Manual of ICU Procedures. *Editor* Mohan Gurjar. Jaypee Brothers Medical Publishers. 2016. 740p.
196. Marchingo JM et al. Quantitative analysis of how Mic controle T-cell proteomes and metabolic pathway during T-cell activation. *eLife*. 2020; 9: e 53725 2020/02/05
197. Marcucci CE, Schoettker P (eds). Perioperative Hemostasis. Coagulation for Anesthesiologists. Springer-Verlag Berlin Heidelberg, 2015, - 456 pp.
198. Marx GF, Mateo CV, Orkin LR. Computer analysis of postanesthetic deaths. *Anesthesiology* 1973; 39:54–58.
199. Michael S Saag et al. Misquided Use of Hydroxychloroquine for COVID-19. The Infusion of Politics Into Science. *Jama* 2020; 324 (21):2161-2162
200. Miller MR. Hankinson J, Brusasco V. "Standardisation of spirometry". Series "ATS/ERS TASK FORCE: Standardisation of Lung Function Testing". // *Eur.Respir.J.* - 2005. - Vol.26. - P. 319-338.
201. Miller RD (ed.) Miller's anesthesia. Eighth ed. 2 v. 2015, - 3377 pp.
202. Mirakhur RK, Department of Anaesthesia, Queens University of Belfast, *BL Journal of the Royal Society of Medicine* Volume 84 August 1991.
203. Miskovic A, [Lumb AB](#). Postoperative pulmonary complications *Br J Anaesth*. 2017 Mar 1;118(3):317-334. doi: 10.1093/bja/aex002.
204. Misra S, [Parthasarathi G](#), [Vilanilam GCJ](#) *Neurosurg Anesthesiol*. 2013 Oct;25(4):386-91. doi: 10.1097/ANA.0b013e31829327eb. The effect of gabapentin premedication on postoperative nausea, vomiting, and pain in patients on preoperative dexamethasone undergoing craniotomy for intracranial tumors.

205. Modern Spirometry Supports Anesthetic Management in Small Animal Clinical Practice: A Case Series. J Am Anim Hosp Assoc. 2016 Sep-Oct;52(5):305-11. doi: 10.5326/JAAHA-MS-6374. Epub 2016 Aug 3.
206. Mortality in Anesthesia: A Systematic Review. Leandro Gobbo Braz,I Danilo Gobbo Braz,II Deyvid Santos da Cruz,I Luciano Augusto Fernandes,I Norma Sueli Pinheiro Módolo,I and José Reinaldo Cerqueira BrazilClinics (Sao Paulo). 2009 Oct; 64(10): 999–1006. – VSTUP
207. Mourão F, Amado D, Ravasco P, Vidal PM, Camilo ME. Nutritional risk and status assessment in surgical patients: a challenge amidst plenty. Nutr Hosp. 2004;19:83–88]
208. Mullan F, Frehywot S. (2008). Non-physician clinicians in 47 sub-Saharan African countries. The Lancet, 370(9605), 2158-2163.
209. National Kidney F. K/DOQI clinical practice guidelines for chronic kidney disease: evaluation, classification, and stratification. Am J Kidney Dis. 2002;39(2 Suppl 1):S1–266. [PubMed]
210. Next-generation Allergic Rhinitis and Its Impact on Asthma (ARIA) guidelines for allergic rhinitis based on Grading of Recommendations Assessment, Development and Evaluation (GRADE) and real-world evidence. Bousquet J, Schünemann HJ, Togias A. [et al.] and Its Impact on Asthma Working Group. J Allergy Clin Immunol. 2020 Jan;145(1):70-80.e3.
211. Ng DL, Al Hossani et al. Clinicopathologic, immunohistochemical and ultrastructural findings of a fatal case Middle East respiratory syndrome coronavirus infection in the United Arab Emirates, April 2014. Am J Pathol 2016; 186(3): 652-8 PubMed PMID: 26857507. Epub 2016/02/05. Eng.
212. Ning Tang, Dengju Li, Xiong Wang, Ziyong Sun Abnormal coagulation parameters are associated with poor prognosis in patients with novel coronavirus pneumonia. J. Thromb Haemost 2020; 18:844
213. Paiva I. (2004). Diabetes mellitus and surgery. Preparing the diabetic patient to surgery. Acta Med Port. 2004Jan–Feb; 17(1):94–9. Epub 2004 Feb 27.
214. Panahi Y et al. (2012) A randomized controlled trial on the anti-inflammatory effects of curcumin in patients with chronic sulphur mustard-induced cutaneous complications. Ann Clin Biochem 49:580-588
215. Pena-Soria MJ, Mayol JM, Anula R, Arbeo-Escolar A, Fernandez-Represa JA. Single-blinded randomized trial of mechanical bowel preparation for colon surgery with primary intraperitoneal anastomosis. J Gastrointest Surg. 2008;12(12):2103–2108
216. Perioperative acute kidney injury. O. Goren I. Matot. BJA: British Journal of Anaesthesia, Volume 115, Issue suppl_2, 1 December 2015, Pages ii3–ii14, <https://doi.org/10.1093/bja/aev380>.
217. Perioperative Management of Thyroid Dysfunction. Marcia Rashelle Palace Health Serv Insights. 2017; 10: 1178632916689677.
218. Pilbeam's Mechanical Ventilation: Physiological and Clinical Applications, 6th Ed. Edited by J.M. Cairo 2016, - 589 pp.

219. Pineda CE, Shelton AA, Hernandez-Boussard T, Morton JM, Welton ML. Mechanical bowel preparation in intestinal surgery: a meta-analysis and review of the literature. *J Gastrointest Surg*. 2008;12(11):2037–2044
220. Preoperative anxiety, postoperative pain, and behavioral recovery in young children undergoing surgery. [Kain ZN](#), Mayes LC, Caldwell-Andrews AA, [Karas DE](#), McClain BC, *Pediatrics*. 2006 Aug;118(2):651-8.
221. Prognostic assessment in patients with hepatic encephalopathy. García-Martínez R¹, [Simón-Talero M](#), Córdoba J. *Dis Markers*. 2011;31(3):171-9. doi: 10.3233/DMA-2011-0840.
222. Protein Requirements and Recommendations for Older People: A Review. Caryl Nowson^{1,*} and Stella O’Connell. *Nutrients*. 2015 Aug; 7(8): 6874–6899.
223. Qing Ye, Bi li Wang, Jian Hua Mau Pathogenesis and Treatment of the “Cytokine Storm” in COVID-19 *Journal of Infection* 80 (2020) 607-613.
224. Renal dysfunction in chronic liver disease. Andy Slack,¹ Andrew Yeoman,¹ and Julia Wendon. *Crit Care*. 2010; 14(2): 214.
225. Richard A Jaffe, Clifford A Schmiesing, Brenda Golianu. «Anesthesiologist's Manual of Surgical Procedures», 5th Edition. 2014.
226. Ronco C, Bellomo R. Prevention of acute renal failure in the critically ill. *Nephron Clin Pract*. 2003;93(1):C13–20. [[PubMed](#)].
227. Ronkon L, Zuin M, Barco S, Luca V, Zuliani G, Zonzin P, Konstantinidis SV. Incidence of Acute Pulmonary Embolism in COVID-19 patients: Systematic review and meta-analysis. *European Journal of Internal Medicine* sept 2020,
228. Rosenberger Rosen, Heyman SN. Renal parenchymal oxygenation and hypoxia adaptation in acute kidney injury. *Clin Exp Pharmacol Physiol*. 2006;33:980-8.
229. Safety of Anaesthesia A review of anaesthesia related mortality reporting in Australia and New Zealand 2009-2011 Report of the Mortality Sub-Committee convened under the auspices of the Australian and New Zealand College of Anaesthetists Editor: Associate Professor Larry McNicol, MBBS, FRCA, FANZC
230. Santos JC, Jr, Batista J, Sirimarco MT, Guimaraes AS, Levy CE. Prospective randomized trial of mechanical bowel preparation in patients undergoing elective colorectal surgery. *Br J Surg*. 1994;81(11):1673–1676.
231. Sawaguchi T. Multi-level analysis of symptoms of poison exposure reported to the Japanese Poison Information Center. *Rev Environ Health*. 2020 Sep 25;35(3):239-243.
232. Schapira M, Kepes ER, Hurwitt ES. An analysis of deaths in the operating room and within 24 h of surgery. *Anesth Analg* 1960; 39:149–157.
233. Scheuplein VA et al. High secretion of interferons by human plasmacytoid dendritic cells upon recognition of Middle East respiratory syndrome coronavirus. *J Virol* 2015; 89(7): 3859-69 PubMed PMID: 25609809. Epub 2015/01/21. Eng.
234. Self Wesley H, Sember MW, Lether LM et al. Effect of Hydroxychloroquine on Clinical Status at 14 Days in Hospitalized Patients With COVID-19. A Randomized Clinical Trial. *Jama*. doi: 10 1001/ Jama 2020 22240. Published online November 9,2020

235. Sessler CN, Gosnell MS, Grap MJ, Brophy GM, O'Neal PV, Keane KA, Tesoro EP, Elswick RK. // The Richmond Agitation-Sedation Scale: validity and reliability in adult intensive care unit patients. *Am J Respir Crit Care Med.* - 2002; - 166 (10): 1338–1344.
236. Shaw AC et al. Are-dependent dysregulation of innate immunity. *Nature Rev Immunol* 2013; 13(12): 875-87 PubMed PMID :24157572 Epub.2015/02/25 eng.
237. Sikka PK, Beaman ST, Street JA. *Basic Clinical Anesthesia*. Springer New York. 2015.
238. Smits SL et al. Exacerbated innate host response to SARS-CoV in aget non-human primates *PLoS Pathogens* 2010; 6(2) e 100075-e PubMed PMID: 20140198.eng.
239. Spies, CD, et al. Alcohol withdrawal severity is decreased by symptom-orientated
240. Steagall PVM, Robertson SA, Taylor PM. *Feline anesthesia and pain management*. Hoboken, NJ : Wiley, 2018. 301.
241. Steeds C, Orme R; Premedication. *Anaesthesia and intensive care medicine* Volume 7, Issue 11, Pages 393-396 (November 2006).
242. Stone JH, Frigault MJ, Serling-Boyd NJ, et al. Efficacy of tocilizumab in patients hospitalized with Covid-19. *N Engl J Med.* 2020;383(24):2333–2344. doi: 10.1056/NEJMoa2028836
243. Stratton RJ, Hackston A, Longmore D, Dixon R, Price S, Stroud M, King C, Elia M. Malnutrition in hospital outpatients and inpatients: prevalence, concurrent validity and ease of use of the 'malnutrition universal screening tool' ('MUST') for adults. *Br J Nutr.* 2004;92:799–808.
244. The Helsinki Declaration on Patient Safety in Anaesthesiology. Jannicke Mellin-Olsen, Sven Staender, David K. Whitaker and Andrew F. Smith. *Eur J Anaesthesiol* 2010;27:592–597.
245. The Thai Anesthesia Incidents Study (THAI Study) of perioperative death: analysis of risk factors. Charuluxananan S, Chinachoti T, Pulnitiporn A, Klanarong S, Rodanant O, Tanudsintum SJ *Med Assoc Thai.* 2005 Nov; 88 Suppl 7():S30-40.
246. The WHO Rapid Evidence for COVID19 Therapies (REACT) Working Group. Association Between Administration of Systemic Corticosteroids and Mortality Among Critically ill Patients With COVID-19. A Metaanalysis . *Jama.* Doi:10 1001/Jama.2020.17033 (Published online September 2.2020
247. The Writing Committee for the REMAP-CAP investigators Effect of Hydrocortisone of Mortality and Organ Support in Patients with Severe COVID-19. The REMAP-CAP COVID-19 Corticosteroid Domain Randomised Clinical Trial. *Jama.* doi: 10. 1001/ Jama.2020.17022. Published online September 2,2020
248. Tirault M¹, [Foucan L](#), [Debaene B](#), [Frasca D](#), Lebrun T, Bernard JC, [Sandefo I](#), Van Elstraete AC. *Acta Anaesthesiol Belg.* 2010;61(4):203-9. Gabapentin premedication: assessment of preoperative anxiolysis and postoperative patient satisfaction.

249. Tleyjeh IM et al. Efficacy and safety of tocilizumab in COVID-19 patients: a living systematic review and meta-analysis, *Clinical Microbiology and Infection*, <https://doi.org/10.1016/j.cmi.2020.10.036>,
250. Tynell J et al. Middle East respiratory syndrome coronavirus shows poor replication but significant induction of antiviral responses in human monocyte-derived macrophages and dendritic cells *J Gen Virol* 2016; 97(2):344-55 PubMed PMID: 266022089. Epub 2015/11/24. Eng.
251. Varna SR et al. (2017) Imiquimod-induced Psoriasis-like inflammation in differentiated Human keratocytes: its evaluation using curcumin. *Eur J Pharmacol* 813:33-41
252. Vdovychenko YP, Loskutov OA, Halushko OA, Trishchynska MA, Dziuba DO, Povietkina TM, Vitiuk AD. Acute ischemic stroke in women: efficacy of the free radical scavenger edaravone. *Wiad Lek.* 2021;74(1):72-76. (Scopus).
253. Villar J, Ferrando C, Martinez D, et al. Dexamethasone treatment for the acute respiratory distress syndrome: a multicentre, randomised controlled trial. *Lancet Respir Med* 2020; 8: 267-276
254. Vimlati L, Gilsanz F, Goldik Z. Quality and safety guidelines of postanaesthesia care: Working Party on Post Anaesthesia Care (approved by the European Board and Section of Anaesthesiology, Union Europeenne des Medecins Specialistes). *Eur J Anaesthesiol* 2009; 26:715–72
255. Wagener G, Brentjens TE. Anesthetic concerns in patients presenting with renal failure. *Anesthesiol Clin.* 2010;28(1):39–54.
256. Walker KJ, Smith AF; Premedication for anxiety in adult day surgery. *Cochrane Database Syst Rev.* 2009 Oct 7(4):CD002192. doi: 10.1002/14651858.CD002192.pub2.
257. Wen-tao Meng, Long Qing, Chum-Zen Li et al. Ulinastatin: A Potential Alternative to Glucocorticoid in the Treatment of Severe Decompression Sickness *Frontiers in Physiology*, March 2020 (Volume 11) Article 273
258. White JV, Guenter P, Jensen G, Malone A, Schofield M. Consensus statement of the Academy of Nutrition and Dietetics/American Society for Parenteral and Enteral Nutrition: characteristics recommended for the identification and documentation of adult malnutrition (undernutrition) *J Acad Nutr Diet.* 2012;112:730–738. 45
259. Wolfson AB (ed). *Harwood-Nuss' Clinical Practice of Emergency medicine.* Sixth ed, Wolters Kluwer. 2015, 4901pp.
260. Woolley AA. *Guide to practical toxicology: evaluation, prediction, and risk.* – London: Informa: Healthcare, 2008. – 465 p.
261. Xiangjun Zang, Zhaozhong Zhy, Wei Liu et al. Ulinastatin treatment for acute respiratory distress syndrome in China: meta-analysis of randomized controlled trial. *BMC Pulmonary Medicine* (2019) 19:196
262. Xiaobo Yang, Olngyu Yang, Yasin Wang et al. Thrombocytopenia and its association with mortality in patients with COVID-19. *J. Thromb Haemost* 2020; 18:1469
263. Yang K et al. Clinical course and outcomes of critical ill patients with SARS-CoV-2 pneumonia in Wuhan, China: a single-centered retrospective

- observational study. *Lancet Respirat Med* 2020 S. 2213-600 (20) 30079-5/
PubMed PMID: 32105632. Eng.
264. Zeliger HI. *Human Toxicology of Chemical Mixtures*. – Amsterdam: Elsevier, 2011. – 575 p.
 265. Zhao JP. Effectiveness of glucocorticosteroid therapy in patients with severe novel coronavirus pneumonia: protocol of randomized controlled trial. *Chin Med J* 2020 (00)_ E 020-E.chi.
 266. Zhao JP. Expert consensus on the use of corticosteroid in patients with 2019-n Cov pneumonia. *Chin J Tuberc Respir Dis* 2020 (00) E 007-E.chi
 267. Zhou J et al. Active replication of Middle East respiratory syndrome coronavirus and aberrant induction of inflammatory cytokines and chemokines in human macrophages: implication to pathogenesis. *J Infect Diseases* 2014; 209(9): 1331-42 PubMed PMID: 24065148. Epub 2013/09/24. Eng.
 268. Zimmerman, M, Lee M, Retnaraj S. (2008). Non-doctor anaesthesia in Nepal: developing an essential cadre. *Tropical Doctor*, 38(3), 148-150.
 269. Zmora O, Mahajna A, Bar-Zakai B, Rosin D, Hershko D, Shabtai M, Krausz MM, Ayalon A. Colon and rectal surgery without mechanical bowel preparation: a randomized prospective trial. *Ann Surg*. 2003;237(3):363–367.
 270. *Am. J. Kidney Dis.*, 2002; 39 (2 suppl 1): 818; 2-й з'їзд нефрологів України, 2005.

Список рекомендованих клінічних настанов, гайдлайнів, стандартів

1. Antibiotic Guidelines 2015-2016. Treatment Recommendations. For Adult Inpatients. The Johns Hopkins Hospital. Antimicrobial Stewardship Program. Johns Hopkins Medicine. 2016.
2. Australian and New Zealand College of Anaesthetists Clinical Trials Network and the Australian and New Zealand Intensive Care Society Clinical Trials Group. Restrictive versus Liberal Fluid Therapy for Major Abdominal Surgery. ANZ_2018. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/29742967/>
3. Callcut RA1, Cripps MW, Nelson MF, et al. The Massive Transfusion Score as a decision aid for resuscitation: Learning when to turn the massive transfusion protocol on and off. *J Trauma Acute Care Surg*. 2016; 80(3):450-6.
4. Carney N, Totten AM, O'Reilly C, et al. Guidelines for the Management of Severe Traumatic Brain Injury, Fourth Edition, Neurosurgery, 2017; 80:6–15.
5. Chou R, Gordon DB, de Leon-Casasola OA, et al. Management of Postoperative Pain: A Clinical Practice Guideline From the American Pain Society, the American Society of Regional Anesthesia and Pain Medicine, and the American Society of Anesthesiologists' Committee on Regional Anesthesia, Executive Committee, and Administrative Council. *J Pain*. 2016; 17(2):131-57.
6. Clinical Guideline Highlights for the Hospitalist: The Use of Intravenous Fluids in the Hospitalized Adult. CGHH_2019. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/30811324/>
7. Cravena DE, Hudcovab J, Kathleen A. Antibiotic treatment of ventilator-associated tracheobronchitis: to treat or not to treat? Cravene, *Curr Opin Crit Care* 2014, 20:532–541.

8. Cruess RL, Cruess SL, Steinert Y. Amending Miller's Pyramid to Include Professional Identity Formation Academic Medicine, 2016; 91:180-185.
9. Fluid therapy in neurointensive care patients: ESICM consensus and clinical practice recommendations. Intensive Care Med. 2018;44(4):449-463.
10. Force TADT Acute respiratory distress syndrome: the berlin definition. JAMA 2012; 307(23): 2526-33
11. Freedman B, Martinez C, Katholing A, Rietbrock S. Residual Risk of Stroke and Death in Anticoagulant-Treated Patients With Atrial Fibrillation. JAMA Cardiol. 2016;1(3):366-8.
12. Guidelines for postoperative care in gynecologic/oncology surgery: Enhanced Recovery After Surgery (ERAS®) Society recommendations. Gynecologic Oncology 140 (2016) 323–332. <http://dx.doi.org/10.1016/j.ygyno.2015.12.019>
13. Guidelines for the diagnosis and management of critical illness-related corticosteroid insufficiency (CIRCI) in critically ill patients (Part I): Society of Critical Care Medicine (SCCM) and European Society of Intensive Care Medicine (ESICM) 2017. SCCM_2017. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28940011/>
14. Guidelines for the Early Management of Patients With Acute Ischemic Stroke: A Guideline for Healthcare Professionals From the American Heart Association/American Stroke Association, 24 Jan 2018 Stroke. 2018;49:e46–e99.
15. Ibanez B, James S, Agewall S, et al, ESC Scientific Document Group; 2017 ESC Guidelines for the management of acute myocardial infarction in patients presenting with ST-segment elevation: The Task Force for the management of acute myocardial infarction in patients presenting with ST-segment elevation of the European Society of Cardiology (ESC), Eur Heart J. 2018; 39:119–177.
16. Improving intravenous fluid prescribing. Scott_2020. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32568296/>
17. Intravenous fluid and electrolyte administration in elective gastrointestinal surgery: mechanisms of excessive therapy. IFEA_2017. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28660810/>
18. Intravenous fluid therapy in the perioperative and critical care setting: Executive summary of the International Fluid Academy (IFA 2020) <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32449147/>
19. Jacob JA. New Sepsis Diagnostic Guidelines Shift Focus to Organ Dysfunction. JAMA. 2016. 315(8):739-40.
20. Kalil AC, Metersky ML, Klompas M, et al. Management of Adults With Hospital-acquired and Ventilator-associated Pneumonia: 2016 Clinical Practice Guidelines by the Infectious Diseases Society of America and the American Thoracic Society. Clin Infect Dis. 2016 Jul 14. pii: ciw353.
21. Kee-Hak Lim, Ronald M Ramus. Preeclampsia. <https://emedicine.medscape.com/article/1476919-overview#showall>
22. Khan S, Davenport R, Raza I, et al. Damage control resuscitation using blood component therapy in standard doses has a limited effect on coagulopathy during trauma hemorrhage. Intensive Care Med. 2015; 41(2):239-47.

23. Konstantinides SV, Torbicki A, Agnelli G, et al. 2014 ESC Guidelines on the diagnosis and management of acute pulmonary embolism. *Eur Heart J*. 2015; 36(39):2666.
24. Lima A, Bakker J. Clinical assessment of peripheral circulation. *Curr Opin Crit Care* 2015, 21:226–231.
25. Motov S et al. Intravenous subdissociative-dose ketamine versus morphine for analgesia in the emergency department: A randomized controlled trial. *Ann Emerg Med* 2015 e-pub: annemergmed.com/article/S0196-0644%2815%2900191-2/abstract
26. MRI-Guided Thrombolysis for Stroke with Unknown Time of Onset. 2018. MRI_2018. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/29766770/>
27. NICE guideline. Blood transfusion. 2015, nice.org.uk/guidance/ng24
28. NICE guideline. Care of dying adults in the last days of life. 2015, nice.org.uk/guidance/ng31
29. NICE guideline. Intravenous fluid therapy in children and young people in hospital. 2016, nice.org.uk/guidance/ng29
30. NICE guideline. Major trauma: assessment and initial management. 2016, nice.org.uk/guidance/ng39
31. NICE guideline. Major trauma: service delivery. 2016, nice.org.uk/guidance/ng40
32. NICE guideline. Sepsis: recognition, diagnosis and early management. 2016, nice.org.uk/guidance/ng51
33. NICE guideline. Spinal injury: assessment and initial management. 2016, nice.org.uk/guidance/ng41
34. NICE guideline. Violence and aggression: short-term management in mental health, health and community settings. 2015, nice.org.uk/guidance/ng10
35. Notrica DM. Pediatric blunt abdominal trauma: current management. *Curr Opin Crit Care* 2015, 21:531–537.
36. Pappas PG, Kauffman CA, Andes DR, et al. Executive Summary: Clinical Practice Guideline for the Management of Candidiasis: 2016 Update by the Infectious Diseases Society of America. *Clin Infect Dis*. 2016, 62(4):409-17.
37. Patient blood management in obstetrics: prevention and treatment of postpartum haemorrhage. A NATA consensus statement. *Blood Transfus* 2019; 17: 112-36 DOI 10.2450/2019.0245-18
38. Perioperative intravenous fluid prescribing: a multi-centre audit. SPARC_ 2015. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26688719/>
39. Pre-operative evaluation of adults undergoing elective noncardiac surgery: Updated guideline from the European Society of Anaesthesiology *European Journal of Anaesthesiology* 2018; 35:407–465.
40. Recommendations for fluid management of adults with sepsis in sub-Saharan Africa: a systematic review of guidelines. sSAf_2020. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32503647/>
41. REstricted Fluid REsuscitation in Sepsis-associated Hypotension (REFRESH): study protocol for a pilot randomised controlled trial. REFRESH_ 2017. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28851407/>

42. Rossaint R, Bouillon B, Cerny V. The European guideline on management of major bleeding and coagulopathy following trauma: fourth edition. Crit Care. 2016 Apr 12;20:100. doi: 10.1186/s13054-016-1265-x.
43. Sepsis Care Pathway 2019. Sepsis_2019. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31763206/>
44. Seymour CW, Liu VX, Iwashyna TJ, et al. Assessment of Clinical Criteria for Sepsis: For the Third International Consensus Definitions for Sepsis and Septic Shock (Sepsis-3). JAMA. 2016; 315(8):762-74.
45. Shakur H, Beaumont D, Pavord S, Gayet-Ageron A, Ker K, Mousa HA. Antifibrinolytic drugs for treating primary postpartumhaemorrhage. Cochrane Database of Systematic Reviews 2018, Issue 2. Art. No.: CD012964.DOI: 10.1002/14651858.CD012964.
46. Special Expert Group for Control of the Epidemic of Novel Coronavirus Pneumonia of the Chinese Preventive Medicine Association An update on the Epidemiological characteristics of novel Coronavirus Pneumonia (COVID-19). Clin J Epidemiol 2020:4
47. Stubbs JR, Zielinski MD, Jenkins D. The state of the science of whole blood: lessons learned at Mayo Clinic. Transfusion. 2016 Apr;56 Suppl 2:S173-81. doi: 10.1111/trf.13501.
48. The WHO Rapid Evidence for COVID19 Therapies (REACT) Working Group. Association Between Administration of Systemic Corticosteroids and Mortality Among Critically ill Patients With COVID-19. A Metaanalysis . Jama. Doi:10 1001/Jama.2020.17033 (Published online September 2,2020
49. The Writing Committee for the REMAP-CAP investigators Effect of Hydrocortisone of Mortality and Organ Support in Patients with Severe COVID-19. The REMAP-CAP COVID-19 Corticosteroid Domain Randomised Clinical Trial. Jama. doi: 10. 1001/ Jama.2020.17022. Published online September 2,2020
50. Yang K. et al. Clinical course and out comes of critical ill patients with SARS-CoV-2 pneumonia in Wuhan, China: a single-centered retrospective observational study. Lancet Respirat Med 2020 S. 2213-600 (20) 30079-5/ PubMed PMID: 32105632. Eng.
51. Zhao JP. Expert consensus on the use of corticosteroid in patients with 2019-n Cov pneumonia. Chin J Tuberc Respir Dis 2020 (00) E 007-E.chi

ГЕМАТОЛОГІЯ ТА ТРАНСФУЗІОЛОГІЯ

1. Основні періоди та етапи історії розвитку гематології. Нормативні документи, що регламентують роботу гематологічної служби в Україні.
2. Галузева статистична звітність в гематологічній службі.
3. Правове забезпечення діяльності лікаря-гематолога.
4. Структура і функції органів кровотворення. Будова і функції кісткового мозку.
5. Будова і функції лімфоїдних органів. Лімфатичні вузли. Селезінка.
6. Гемопоетичні фактори росту. Вікові особливості кровотворення.
7. Специфічні та неспецифічні фактори імунного захисту. Будова, функція, етапи розвитку.
8. Алгоритм обстеження пацієнта з підозрою на гематологічне захворювання.
9. Дослідження показників периферичної крові. Визначення показників концентрації гемоглобіну, кількості еритроцитів та ретикулоцитів. Визначення еритроцитарних індексів.
10. Визначення кількості лейкоцитів і підрахунок лейкоцитарної формули. Визначення кількості тромбоцитів. Визначення тромбоцитарних індексів.
11. Кластери диференціювання кровотворних клітин.
12. Стернальна пункція та визначення параметрів мієлограми. Дослідження пунктатів та відбитків лімфовузлів і селезінки.
13. Гістологічні методи дослідження. Гістологічні методи дослідження кісткового мозку (трепанобіопсія), лімфовузлів і селезінки.
14. Система судинно-тромбоцитарного гемостазу. Методи вивчення судинно-тромбоцитарного гемостазу.
15. Коагуляційний гемостаз. Методи вивчення системи коагуляційного гемостазу.
16. Фізіологічні інгібітори гемостазу. Методи вивчення фізіологічних інгібіторів фібринолізу.
17. Система фібринолізу. Методи вивчення фібринолітичної системи.
18. Спадкові коагулопатії, клінічні прояви. Принципи диференційної діагностики різних видів спадкових коагулопатій при використанні даних коагуляційних тестів.
19. Гемофілія, спадкові механізми, клініка, діагностика, лікування.
20. Хвороба Віллебранда, спадкові механізми, клініка, діагностика, лікування.
21. Набуті порушення факторів протромбінового комплексу внаслідок функціональних розладів печінки або при використанні антикоагулянтів непрямої дії.
22. ДВЗ-синдром: Патогенез, клініка, діагностика, стадіювання, лікування.
23. Вроджені тромбоцитопатії: клінічні прояви, диференційна діагностика, методи лікування.

24. Вроджені тромбофілії, клінічні прояви, принципи діагностики та лікування. Набуті стани, пов'язані зі зниженням або підсиленням активності фібринолітичної системи.
25. Трансфузійна імунологія як наука. Етапи становлення. Сучасні досягнення. Учення про групи крові. Групові антигени та антитіла.
26. Антигени еритроцитів, їх номенклатура. Системи антигенів еритроцитів АВО, Резус, Келл.
27. Антигени лейкоцитів. Системи антигенів лейкоцитів.
28. Антигени тромбоцитів. Системи антигенів тромбоцитів.
29. Антигени білків та ферментів плазми крові. Системи антигенів білків плазми крові. Системи антигенів ферментів плазми крові.
30. Забезпечення сумісності крові при переливанні. Проби на сумісність. Обов'язки лікаря при проведенні трансфузії. Судинні доступи для трансфузіологічних процедур.
31. Механізм дії та показання до призначення еритроцитвмісних компонентів крові. Особливості застосування.
32. Механізм дії та показання до призначення плазмових компонентів крові. Особливості застосування.
33. Механізм дії та показання до призначення тромбоцитвмісних компонентів крові. Особливості застосування.
34. Побічна дія та ускладнення при застосуванні компонентів крові.
35. Кровозамінні препарати. Класифікація. Механізм дії та показання до призначення кровозамінних препаратів.
36. Побічна дія та ускладнення при застосуванні кровозамінних препаратів. Парентеральне живлення.
37. Лікувальний плазмаферез.
38. Реінфузія крові.
39. Система гемобезпеки (гемовіджиланс).
40. Трансфузійно-трансмисивні інфекції: поняття, класифікація, особливості перебігу, профілактика.
41. Класифікація лейкемоїдних реакцій. Лейкемоїдні реакції нейтрофільного типу.
42. Інфекційний мононуклеоз, клініка, діагностика, принципи лікування. Інфекційний лімфоцитоз, клініка, діагностика, принципи лікування.
43. Еритроцитози. Класифікація. Диференційна діагностика еритроцитозів.
44. Залізодефіцитна анемія. Обмін заліза, всмоктування, фізіологічні витрати, запаси. Клінічні прояви залізодефіцитної анемії. Сидеропенічний синдром. Лабораторна діагностика. Диференційна діагностика. Головні принципи лікування залізодефіцитної анемії. Профілактика і диспансеризація.
45. Анемія хронічного захворювання. Етіологія та патогенез анемії хронічного захворювання. Клінічні прояви, лабораторна та диференційна діагностика, принципи лікування, профілактика анемії хронічного захворювання.

46. Класифікація мегалобластних анемій. Вітамін-В-12-дефіцитна анемія. Клініка, лабораторна діагностика, лікування вітамін-В-12-дефіцитної анемії. Фолієво-дефіцитна анемія. Лікування анемій, пов'язаних з дефіцитом фолієвої кислоти. Спадкові мегалобластні анемії.
47. Спадкові гемолітичні анемії. Спадковий мікро-сфероцитоз. Клінічні прояви, лабораторна діагностика, головні принципи лікування спадкового мікросфероцитозу. Спадковий еліптоцитоз та поїкілоцитоз. Дефіцит глюкозо-6-фосфатдегідрогенази.
48. Набуті гемолітичні анемії. Анемії внаслідок дії хімічних та фізичних факторів. Гемолітичні анемії, пов'язані з механічними пошкодженням еритроцитів. Маршева гемоглобінурія. Анемії при інфекційних захворюваннях. Аутоімунні гемолітичні анемії.
49. Гемобластози: структура, захворюваність в Україні. Гострі лейкемії. Клонова теорія патогенезу лейкемій. Алгоритм діагностики гострих лейкемій.
50. Гостра лімфобластна лейкемія. Імунодіагностика гострої лімфобластної лейкемії. Гострі нелімфоїдні лейкемії. Імунодіагностика гострої нелімфоїдної лейкемії. Диференційна діагностика варіантів гострих лейкемій. Диференційна діагностика гострих лейкемій та інших гемобластозів.
51. Мієлодиспластичний синдром.
52. Хронічні мієлопроліферативні захворювання. Хронічний мієлолейкоз.
53. Еритремія. Ідіопатичний мієлофіброз. Есенціальна тромбоцитемія.
54. Хронічні лімфопроліферативні захворювання. Хронічна лімфоїдна лейкемія.
55. Неходжкінські злоякісні лімфоми. Класифікація, структура, захворюваність в Україні. Неходжкінські злоякісні лімфоми низького ступеню злоякісності. Неходжкінські злоякісні лімфоми високого ступеню злоякісності. Сучасні методи діагностики. Імунодіагностика лімфом.
56. Лімфома Ходжкіна. Клінічні прояви, діагностика, головні принципи лікування.
57. Множинна мієлома. Клінічні прояви, діагностика, головні принципи лікування

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТИВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПРАНТУРУ

1. Структура і функції органів кровотворення. Будова і функції кісткового мозку.
2. Вікові особливості кровотворення.
3. Кластери диференціювання кровотворних клітин.
4. Спадкові коагулопатії, клінічні прояви. Принципи диференційної діагностики різних видів спадкових коагулопатій при використанні даних коагуляційних тестів.
5. Гемофілія, спадкові механізми, клініка, діагностика, лікування.

6. Хвороба Віллебранда, спадкові механізми, клініка, діагностика, лікування.
7. ДВЗ-синдром: Патогенез, клініка, діагностика, стадіювання, лікування.
8. Вроджені тромбоцитопатії: клінічні прояви, диференційна діагностика, методи лікування.
9. Вроджені тромбофілії, клінічні прояви, принципи діагностики та лікування. Набуті стани, пов'язані зі зниженням або підсиленням активності фібринолітичної системи.
10. Антигени еритроцитів, їх номенклатура. Системи антигенів еритроцитів АВО, Резус, Келл.
11. Антигени лейкоцитів. Системи антигенів лейкоцитів.
12. Антигени тромбоцитів. Системи антигенів тромбоцитів.
13. Забезпечення сумісності крові при переливанні. Проби на сумісність. Обов'язки лікаря при проведенні трансфузії. Судинні доступи для трансфузіологічних процедур.
14. Механізм дії та показання до призначення еритроцитвмісних компонентів крові. Особливості застосування.
15. Механізм дії та показання до призначення плазмових компонентів крові. Особливості застосування.
16. Механізм дії та показання до призначення тромбоцитвмісних компонентів крові. Особливості застосування.
17. Побічна дія та ускладнення при застосуванні компонентів крові.
18. Кровозамінні препарати. Класифікація. Механізм дії та показання до призначення кровозамінних препаратів.
19. Побічна дія та ускладнення при застосуванні кровозамінних препаратів. Парентеральне живлення.
20. Донорський плазмаферез. Лікувальний плазмаферез.
21. Реінфузія крові.
22. Трансфузійно-трансмисивні інфекції: поняття, класифікація, особливості перебігу, профілактика.
23. Класифікація лейкемоїдних реакцій. Лейкемоїдні реакції нейтрофільного типу.
24. Еритроцитози. Класифікація. Диференційна діагностика еритроцитозів.
25. Залізодефіцитна анемія: етіологія, патогенез, клінічні прояви, лабораторна та диференційна діагностика, принципи лікування.
26. Анемія хронічного захворювання: етіологія, патогенез, клінічні прояви, лабораторна та диференційна діагностика, принципи лікування.
27. Вітамін-В-12-дефіцитна анемія: етіологія, патогенез, клінічні прояви, лабораторна та диференційна діагностика, принципи лікування.
28. Спадкові гемолітичні анемії: етіологія, патогенез, клінічні прояви, лабораторна та диференційна діагностика, принципи лікування.
29. Набуті гемолітичні анемії: етіологія, патогенез, клінічні прояви, лабораторна та диференційна діагностика, принципи лікування.
30. Гемобластози: структура, захворюваність в Україні.
31. Гострі лейкемії. Алгоритм діагностики гострих лейкемій.
32. Гостра лімфобластна лейкемія.

33. Гострі нелімфоїдні лейкої.
34. Мієлодиспластичний синдром.
35. Хронічні мієлопроліферативні захворювання.
36. Хронічні лімфопроліферативні захворювання.
37. Неходжкінські злоякісні лімфоми. Класифікація, структура, захворюваність в Україні.
38. Лімфома Ходжкіна. Клінічні прояви, діагностика, головні принципи лікування.
39. Множинна мієлома. Клінічні прояви, діагностика, головні принципи лікування

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова література

1. Бублій Ю. С. Патогенез розвитку тромбозів у хворих на Ph-негативні мієлопроліферативні захворювання / Ю. С. Бублій, С. В. Видиборець // International Trends in Science and Technology: XX International Scientific and Practical Conference (Warsaw, Poland, December 28, 2019). – Warsaw: RS Global Sp. z O.O., 2019. – Vol. 2. – P.22-26.
2. Видиборець С. Діагностична цінність дослідження трансферину на різних стадіях розвитку анемії злоякісного новоутворення у пацієнтів із уротеліальним раком сечового міхура / С. Видиборець, Д. Борисенко // World Science. – 2019. - №12 (52), vol.1, December. – P. 25-31. ISSN 2413-1032, DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ws/30122019/6827.
3. Видиборець С. Гепсидин, трансферин, феритин: фізіологічна роль як центральних регуляторів обміну заліза в організмі / С. Видиборець, Д. Борисенко // Science Review. – 2019. - №10 (27), – С. 8-15. ISSN 2544-9346, DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_sr/30122019/6862.
4. Видиборець С. В. Діагностична цінність дослідження вмісту феритину в сироватці крові у пацієнтів із уротеліальним раком сечового міхура на різних стадіях розвитку анемії злоякісного новоутворення / С. В. Видиборець, Д. О. Борисенко // Південноукраїнський медичний науковий журнал. – 2020. – №25(25). – С. 13-18.
5. Видиборець С. В. Трансфузії відмитих еритроцитів (лекція) / С. В. Видиборець // Південноукраїнський медичний науковий журнал. – 2020. – №25(25). – С. 19-21.
6. Видиборець С. В. Гемофілія С (уроджений дефіцит фактора XI) (лекція) / С. В. Видиборець // Південноукраїнський медичний науковий журнал. – 2020. – №25(25). – С. 22-24.
7. Видиборець С. В. Сучасні методи діагностики та прогнозу при уротеліальному раку сечового міхура: значення анемії / С. В. Видиборець, Д. О. Борисенко // International Trends in Science and Technology: XX International Scientific and Practical Conference (Warsaw, Poland, December 28, 2019). – Warsaw: RS Global Sp. z O.O., 2019. – Vol. 2. – P.29-35.
8. Видиборець, С.В. Альбумін: спектр можливостей застосування (лекція) / С.В. Видиборець // Сімейна медицина. – 2018. - № 2(76). – С. 109 – 117.

9. Видиборець, С.В. Тромбоцити: структура і функції (лекція) / С.В. Видиборець, С.М. Гайдукова, О.В. Мулярчук // Сімейна медицина. – 2018. - № 2(76). – С. 98 – 102.
10. Видиборець, С.В. Клініко-лабораторна характеристика синдрому масивного масивного цитолізу пухлин / Видиборець С.В., Гайдукова С.М., Ременнік О.І., Андріяка А.О., Гартівська І.Р., Борисенко Є.О. // Сімейна медицина. – 2017. –№ 4 (72). - С. 28 – 30.
11. Видиборець, С.В. Синдром гіпергемолізу: теорія і практика / С.В. Видиборець, С.М. Гайдукова, О.В. Кучер, Г.І. Мороз // Сімейна медицина. – 2018. - № 2(76). – С. 109 – 117.
12. Видиборець, С.В. Тромбоцитоз – диференційно-діагностична проблема у клінічній практиці / С.В. Видиборець. [Текст] // Сімейна медицина. – 2017. - № 1 (69). – С. 115 – 119.
13. Видиборець, С.В. Тромбоцитопенія як диференційно-діагностична проблема у клінічній практиці / С.В. Видиборець. [Текст] // Сімейна медицина. –2017. - № 2 (70). – С. 128 – 133.
14. Видиборець, С.В. Фізіологічна роль гепсидину як центрального регулятора метаболізму заліза (огляд літератури) / С.В. Видиборець, А.О. Андріяка [Текст] // Сімейна медицина. – 2017. - № 1 (69). – С. 154 – 157.
15. Радіо-біологічні та медико-гігієнічні наслідки Чорнобильської катастрофи: шляхи пізнання та подолання: практичний посібник сімейного лікаря / В.Г. Бебешко, Б.С. Прістер, М.І. Омелянець, О.В. Кучер та співав. – Ужгород: ТДВ «Патент», 2017. – 504 с.
16. Ременнік О.І. Сучасні підходи до оптимізації профілактики ризику виникнення синдрому масивного цитолізу пухлини / Ременнік О.І., Андріяка А.О., Гартівська І.Р., Борисенко Є.О., Видиборець С.В., Гайдукова С.М. // Сімейна медицина. – 2017. –№ 4 (72). - С. 70 – 73.
17. Мулярчук О.В. Інформативність тромбоцитарних індексів при різних патологічних станах і захворюваннях / О. В. Мулярчук, С. В. Видиборець // Man and Environment, Trend and Prospects: abstract of III International Scientific and Practical Conference (Tokio, Japan, 10-11 February 2020). – SH SCW “NEW ROUTE”: Tokio, 2020. - P. 260-264. ISBN 978-966-97856-9-5 URL: <http://isg-konf.com>
18. Мулярчук О.В. Ендогенні фактори тромбоцитів: фізіологічна роль та клінічне значення / О. В. Мулярчук, С. В. Видиборець // Perspective directions of science and practice: Abstracts of VI International Scientific and Practical Conference (Athens, Greece, March 02-03, 2020). - SH SCW “NEW ROUTE”: Athens, Greece, 2020. – P. 236-239. URL: <http://isg-konf.com>.
19. Мулярчук О. В. Удосконалена методика дослідження реологічних властивостей крові / О. В. Мулярчук, С. В. Видиборець // International Trends in Science and Technology: XX International Scientific and Practical Conference (Warsaw, Poland, December 28, 2019). – Warsaw: RS Global Sp. z O.O., 2019. – Vol. 2. – P.55-58.
20. Андріяка А. О. Піровиноградна кислота в комплексі вторинних метаболічних порушень у пацієнтів із анемією злоякісного новоутворення

/ А. О. Андрияка, С. В. Видиборец // International scientific conference “Modern methods for diagnostics and treatment: Experience of EU Countries: Conference proceedings, December 27-28, 2019, Lublin (Poland):. Izdevnieciba “Baltija Publishing”, pp.9-12.

Допоміжна література

1. Андрияка А. А. Анемия злокачественного новообразования: проблема современной медицинской клиники / А. А. Андрияка, С. В. Выдыборец // Modern information technologies and their implementation in the process of social and technical project management: Abstracts of IV International Scientific and Practical Conference (Boston, USA, February 17-18, 2020). - SH SCW “NEW ROUTE”: Boston, 2020. – P. 40-44. ISBN 978-617-7886—00-5 URL: <http://isg-konf.com>
2. Борисенко Д. А. Методы определения ферритина и диагностическое значение изменений его содержания при железодефицитной анемии / Д. А. Борисенко, С. В. Выдыборец // Modern Scientific and Technical Methods of Management Information flow and their influence on the Development of Society: Abstracts of V International Scientific and Practical Conference (Frankfurt am Main, Germany, February 24-25, 2020). - SH SCW “NEW ROUTE”: Frankfurt am Main, 2020. – P. 126-129. ISBN 978-617-7886-01-2 URL: <http://isg-konf.com>
3. Борисенко Д. А. Диагностическое и прогностическое значение содержания глюкозо-6-фосфатдегидрогеназы в эритроцитах пациентов с анемией злокачественного новообразования при уротелиальном раке мочевого пузыря / Д. А. Борисенко, С. В. Выдыборец // Гематология. Трансфузиология. Восточная Европа. 2020. – Т.6, №1. – С. 24-34.
4. Борисенко Д. А. Содержание молочной кислоты в эритроцитах пациентов с анемией злокачественного новообразования при уротелиальном раке мочевого пузыря / Д. А. Борисенко, С. В. Выдыборец // Гематология. Трансфузиология. Восточная Европа. 2020. – Т.6, №2. – С. 179-188. DOI: 10.34883/PI.2020.6.2.003
5. Борисенко Д. А. Содержание глюкозы в эритроцитах пациентов с анемией злокачественного новообразования при уротелиальном раке мочевого пузыря / Д. А. Борисенко, С. В. Выдыборец // Гематология. Трансфузиология. Восточная Европа. 2020. – Т.6, №3. – С. 320-323.
6. Выдыборец С. В. Информированное согласие в трансфузиологической практике (лекция) / С. В. Выдыборец // Гематология. Трансфузиология. Восточная Европа. 2019. – Т.5, №4. – С. 422-429.
7. Гайдукова С. Н. Эпидемиология, патогенез, молекулярная характеристика, классификация и прогноз диффузных В-крупноклеточных лимфом: новые взгляды на существующие проблемы / С. Н. Гайдукова, С. В., Выдыборец, Т.П. Перехрестенко, Е. В. Кучер, Г. И. Мороз, Ю.Ю. Попович // Гематология. Трансфузиология. Восточная Европа. 2020. – Т.6, №2. – С. 217-225.

8. Борисенко Д. А. Содержание глюкозы в эритроцитах пациентов с анемией злокачественного новообразования при уротелиальном раке мочевого пузыря / Д. А. Борисенко, С. В. Выдыборец // Гематология. Трансфузиология. Восточная Европа. 2020. – Т.6, №3. – С. 319-321. DOI: 10.34883/PI.2020.6.3.017
9. Бессмельцев, С.С. Анемия при опухолевых заболеваниях: руководство / С.С. Бессмельцев, Н.А. Романенко. [Текст] – Специальное издательство медицинских книг (СИМК).- 2017. – 228 с.
10. Богданов, А.Н. Изменения системы крови в клинической практике / А.Н. Богданов, С.В. Волошин, Т.Г. Кулибаба. [Текст] - Фолиант. - 2017. - 172 с.
11. Бублий Ю. С. Неврологические, тромботические и биохимические нарушения при эритроцитозах: учебное пособие / Ю.С. Бублий, С. В. Выдыборец // Warsaw: RS Global z. , 2020. - 70 с.
12. Бублий Ю. С. Оценка когнитивного, депрессивного и тревожного состояния у первичных доноров крови // Гематология. Трансфузиология. Восточная Европа. – 2019. – Т. 5, № 2. – С. 177 – 182.
13. Корж А. В. Результати моніторингу біохімічних показників у донорів при проведенні мануального і автоматичного плазмаферезу / А. В. Корж, С. В. Видиборець // Modern Scientific and Technical Metthods of Management Information flow and their influence on the Development of Society: Abstracts of V International Scientific and Practical Conference (Frankfurt am Main, Germany, February 24-25, 2020). - SH SCW “NEW ROUTE”: Frankfurt am Main, 2020. – P. 135-141. ISBN 978-617-7886-01-2 URL: <http://isg-konf.com>
14. Мулярчук О. В. Результаты раздельного определения общего, тромбоцитарного и свободного серотонина в плазме крови первичных доноров / О. В. Мулярчук // Гематология. Трансфузиология. Восточная Европа. 2020. – Т.6, №1. – С. 42-47.
15. Выдыборец С.В. Особенности течения лимфом с учетом полиморфизма генов Trp53, Lmус, CYP2D6, CYP2C19 / Выдыборец С.В., Россоха З.И., Горовенко Н.Г., Гартовская И.Р., Салах А.А. Абушанаб [Текст] / Перспективы диагностики и лечения гематологических заболеваний: мат. научн.-практ. конф. с международным участием (Одесса, 11 – 12 мая 2017 г. // Гематология. Трансфузиология. Восточная Европа. – 2017. – Т. 3, № 2. – С. 152 – 154.
16. Borysenko D. O. Informative value of morphometric indices of erythrocytes in different forms of anemias / D. O. Borysenko, S. V. Vydyborets // Man and Environment, Trend and Prospects: abstract of III International Scientific and Practical Conference (Tokio, Japan, 10-11 February 2020). – SH SCW “NEW ROUTE”: Tokio, 2020. - P. 272-276. ISBN 978-966-97856-9-5 URL: <http://isg-konf.com>
17. Derpak Yu.Yu. Pattern of active blood donors donating for more than 10 years based on the results of laboratoy, morphologic, biochemical and biophysical tests of peripheral blood / Yu.Yu Derpak, S.V. Vydyborets // Wiad. Lek. – 2019, tom. LXXII, nr.12, cz.I, pp. 2344-2347. DOI: 10.36740/Wlek201012144

18. Erythropoietin and indicators survival rate of oncologic patients with anemic syndrome. In: Scientific basis of modern medicine: collective monograph / Andriiaka A., Vydyborets S., - ect. – International Science Group. – Boston: Primedia eLaunch, 2020. 232 p. DOI: 10.46299/isg.2020.MONO.MED.I
19. Modern methods of diagnosis and prognosis of urothelial bladder cancer. In: Scientific basis of modern medicine: monography, collective monograph / Borysenko D., Vydyborets S., - ect. – International Science Group. – Boston: Primedia eLaunch, 2020. 232 p. DOI: 10.46299/isg.2020.MONO.MED.I
20. Platelets: structure and function. In: Scientific basis of modern medicine: monography, collective monograph / Muliarchuk O., Vydyborets S., - ect. – International Science Group. – Boston: Primedia eLaunch, 2020. 232 p. DOI: 10.46299/isg.2020.MONO.MED.I
21. Pathophysiological mechanisms of the formation of methabolic disorders in anemia of malignant neoplasms. In: Medical theory: collective monograph / Andriiaka A., Vydyborets S., - ect. - International Science Group. – Boston: Primedia eLaunch, 2020. 84 p. DOI: 10.46299/isg.2020.MONO.MED.II
22. Salmanov A. G. Bloodstream infections and antimicrobial resistance of responsible pathogens in Ukraine: results of a multicenter study (2013-2015) / Salmanov A. G., Voronenko Yu. V., Vozianov S. O., Shunko Ye. Ye., Mamenko M. Ye., Verner O. M., Mykhalchuk V. M., Vydyborets S. V., Shkorbotun V. O., Beketova H. V., Okhotnikova O. M., Goryainova N. V., Oshlianska O.A., Laksha O., Belova O., Shuba V. Yo., Osadcha T. M. // Wiad. Lek. – 2019, tom. LXXII, nr.11, cz.I, pp. 2069-2075.

Нормативна база:

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III / Верховна Рада України: офіційний веб-портал: Законодавство України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI / Верховна Рада України: офіційний веб-портал: Законодавство України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
3. Закон України від 12.05.1991 р. № 1023-XII «Про захист прав споживачів» / Верховна Рада України: офіційний веб-портал: Законодавство України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.
4. Закон України » від 12.12.1991 р. № 1972-XII «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом мунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ / Верховна Рада України: офіційний веб-портал: Законодавство України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1972-12>.
5. Закон України від 19.11.1992 р. № 2801-XII «Основи законодавства України про охорону здоров'я» / Верховна Рада України: офіційний веб-

- портал: Законодавство України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.
6. Закон України від 23.06.1995 р. № 239/95-ВР «Про донорство крові та її компонентів» / Верховна Рада України: офіційний веб-портал: Законодавство України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/239/95-%D0%B2%D1%80>.
 7. Указ Президента України від 15.06.1992 р. року № 349 «Про Клятву лікаря» / Верховна Рада України: офіційний веб-портал: Законодавство України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/349/92>.
 8. Наказ МОЗ України від 25.12.1992 р. № 195 «Про затвердження Переліку вищих і середніх спеціальних навчальних закладів, підготовка і отримання звання в яких дають право займатися медичною і фармацевтичною діяльністю» / Міністерство охорони здоров'я України: офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_19921225_0195.html.
 9. Наказ МОЗ України від 17.03.1993 № 48 «Про порядок направлення на стажування лікарів і їх наступного допуску до лікарської діяльності» / Міністерство охорони здоров'я України: офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_19930317_0048.html.
 10. Наказ МОЗ України від 18.05.1994 р. № 73 «Про затвердження Положення про проведення іспитів на передатестаційних циклах» / Верховна Рада України: офіційний веб-портал: Законодавство України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0146-94>.
 11. Наказ МОЗ України від 20.06.1994 р. № 104 «Про затвердження Положення про первинну спеціалізацію (інтернатуру) випускників медичних (фармацевтичних) вищих навчальних закладів України» / Верховна Рада України: офіційний веб-портал: Законодавство України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0193-94>.
 12. Наказ МОЗ від 17.07.1996 р. № 214 «Про заходи щодо поліпшення організації та підвищення якості гематологічної допомоги населенню України» / Міністерство охорони здоров'я України: офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_19960717_214.html.

Інформаційні джерела:

1. Up To Date <http://www.uptodate.com>
2. BMJ Clinical Evidence <http://clinicalevidence.bmj.com>

3. Medscape from WebMD <http://www.medscape.com>
4. National Guideline Clearinghouse <https://www.guideline.gov/>
5. Centers for Disease Control and Prevention (CDC) <https://www.cdc.gov/>
6. The Cochrane Collaboration The Cochrane Library <http://www.cochrane.org/>
7. Clinical Knowledge Summaries (CKS) <http://prodigy.clarity.co.uk/>
8. The Finnish Medical Society Duodecim <https://www.duodecim.fi/>
9. The Association of the Scientific Medical Societies in Germany <http://www.awmf.org>
10. The French National Authority for Health <http://www.has-sante.fr/>
11. National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE) <https://www.nice.org.uk/>
12. Canadian Medical Association InfoBase (CMA InfoBase: Clinical Practice Guidelines (CPGs) <http://www.cma.ca/>
13. The National Health and Medical Research Council (NHMRC <https://www.nhmrc.gov.au>
14. Royal College of Physicians <https://www.rcplondon.ac.uk/>
15. AMA (American Medical Association) <https://www.ama-assn.org/>
16. American Academy of Family Physicians <http://www.aafp.org/home.html>
17. American Academy of Pediatrics Policy (AAP Policy) Clinical Practice Guidelines <https://www.aap.org>
18. European Pediatric Association, the Union of National European Pediatric Societies and Associations (EPA/UNEPSA) <http://www.epa-unepsa.org/>
19. National Comprehensive Cancer Network <https://www.nccn.org/>
20. The European Society for Medical Oncology <http://www.esmo.org/>

ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЯ

1. Ендоскопічні дослідження органів ШКТ. Класифікація за видами, за термінами проведення, за метою проведення.
2. Сучасні моделі ендоскопів, інструментарію і допоміжного обладнання. Покази та протипокази до проведення ЕГДС.
3. Основні ендоскопічні ознаки окремих захворювань верхнього відділу травного каналу.
4. Виразкова хвороба шлунка та дванадцятипалої кишки. Визначення. Етіологія. Патогенез. Клініка. Класифікація. Клініка. Ускладнення ВХ. Лікування. Обов'язкові покази для проведення антихелікобактерної терапії: контроль ефективності лікування. Основні причини рецидивів ВХ. Показами до хірургічного лікування ВХ.
5. Хронічний некалькульозний холецистит. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.
6. Променеві методи дослідження органів травлення. Оглядова рентгенографія. Покази для проведення. Рентгенологічна діагностика захворювань верхніх відділів ШКТ. Основні рентгенологічні ознаки хвороб стравоходу. Основні рентгенологічні ознаки хвороб шлунка та ДПК. Основні рентгенологічні ознаки хвороб тонкої кишки.
7. Основні рентгенологічні ознаки хвороб товстої кишки.
8. Ультразвукові методи дослідження органів ШКТ. Покази для проведення. Ендосонографія. Покази для проведення ЕСГ.
9. Хвороби оперованого шлунка. Визначення. Абсолютні і відносні показання до хірургічного лікування ВХ. Основні види операцій на шлунку.
10. Класифікація: функціональні післярезекційні синдроми, органічні післярезекційні синдроми, змішані післярезекційні синдроми, післяваготомні синдроми. Клініка. Причини післярезекційної анемії. Основні причини післяваготомної діареї: діагностика, лікування.
11. Жовчнокам'яна хвороба. Визначення. Етіологія. Патогенез. Стадії розвитку ЖКХ. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.
12. Внутрішньостравохідна та внутрішньошлункова РН- метрія.
13. Хронічна дуоденальна непрохідність. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.. Дієтичні рекомендації.
14. Холангіти. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.
15. Методи визначення інфекції *Helicobacter pylori*. Інвазивні методи, неінвазивні методи.
16. Поліпи шлунка. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Лікування.
17. Неалкогольний стеатогепатит. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.
18. Морфологічні дослідження. Мета дослідження. Шляхи дослідження клітин та тканин організму в залежності від стану. Способи дослідження клітин

та тканин організму. Переваги цитологічного методу. Показання до морфологічного дослідження.

19. Доброякісна гіпербілірубінемія. . Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.
20. Післяхолецистектомічний синдром. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.
21. Дихальні тести. Принцип роботи методу. Вивчення основних дихальних тестів для діагностики гастроентерологічних захворювань. Переваги та недоліки даного методу.
22. Хронічні гепатити. Визначення. Класифікація.
23. Хронічний панкреатит. Визначення. Етіологія та патогенез ХП. Первинний панкреатит. Вторинний панкреатит. Післятравматичний панкреатит.
24. Індикаторні тести функціонального стану підшлункової залози. Визначення активності ферментів у крові, сечі, калі, дуоденальному вмісті. Визначення стану травлення: непрямим способом - за копрологічним дослідженням, кількісний метод- визначення стеато- та креатореї у калі радіоізотопним методом.
25. Вірусні гепатити. Класифікація хронічних вірусних гепатитів. Хронічний вірусний гепатит В. Етіологія. Патогенез. Клініка. Діагностика. Серологічна діагностика маркерів ХГВ в реплікативну та інтегративну фази. Біохімічні критерії ХГВ. Лікування ХВГ. Критерії ефективності лікування. Мета інтерферонотерапії. Нуклеози(ти)дні аналоги.
26. Лікування НВеАд-негативного хронічного гепатиту В. Профілактика ВГВ.
27. Камені та кальцифікати підшлункової залози. Етіологія та патогенез утворення каменів підшлункової залози. Діагностика. Ускладнення. Лікування. Хірургічне лікування.
28. Індикаторні тести функціонального стану печінки.Печінкові проби. Покази. Показники білкового обміну. Показники вуглеводного обміну. Показники ліпідного обміну у сироватці крові. Пігменти у сироватці крові. Ферменти у сироватці крові. Біохімічні синдроми, які дозволяють оцінити показники стану печінки. Співвідношення ферментів (коефіцієнти).
29. Хронічний вірусний гепатит С. Визначення.Етіологія. Патогенез. Клініка. Позапечінкових прояви ВГС. Діагностика. Лікування.
30. Показання до лікування хронічного гепатиту С. Термінологія, що пов'язана з вірусологічною відповіддю.
31. Кісти та псевдокісти підшлункової залози. Класифікація кістозних утворень підшлункової залози. Клініка. Діагностика. Лікування. Покази для хірургічного лікування .
32. Лабораторна діагностика вірусних гепатитів. Хронічний вірусний гепатит С. Антитіла до HCV, РНК HCV. Причини хибнопозитивних результатів при постановці ПЛР. Причини хибнонегативних результатів при постановці ПЛР. Генотипування РНК HCV.
33. Хронічний панкреатит. Клінічні стадії ХП за класифікацією М-АММНЕІМ. Кембриджська класифікація ХП: критерії візуалізації. Клініка хронічного панкреатиту. Діагноз та диференційний діагноз. Лікування.

34. Диветикулярна хвороба кишечника. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування. Покази до хірургічного лікування.
35. Стравохідні розлади. Етіологія та патогенез. Класифікація. Функціональний грудний біль. Діагностичні критерії функціонального грудного болю. Функціональна печія. Діагностичні критерії функціональної печії. Рефлюксна гіперчутливість. Діагностичні критерії рефлюксної гіперчутливості. Діагностичні критерії функціональної дисфагії. Лікування.
36. Аутоімунний гепатит. Визначення. Етіологія. Фактори патогенезу АІГ. Класифікація АІГ. Три типи АІГ в залежності від виявлених аутоантитіл. Клініка. Позапечінкові прояви АІГ. Діагностичні критерії АІГ. Лікування.
37. Функціональні захворювання кишечника. Визначення. Класифікація функціональних кишкових розладів. Клініка. Діагностика. Лабораторні дослідження. Диференційна діагностика. Лікування.
38. Дискінезії стравоходу. Визначення. Етіологія та патогенез. Класифікація. Діагностика. Диференціальна діагностика. Лікування.
39. Первинний склерозуючий холангіт. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.
40. Ентеропатії. Визначення. Дисахаридна недостатність. Визначення. Етіологія. Патогенез. Клінічна картина. Діагностика. Лікування.
41. Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба. Визначення. Етіологія та патогенез. Класифікація за характером ендоскопічних змін у стравоході. Ступінь проявів рефлюкс-езофагіту. Стравохід Барретта. Клініка. Екстрастравохідні прояви ГЕРХ. Діагностика. 24-годинна рН-метрія стравоходу. Покази до добової рН-метрії. Покази до езофагогастродуоденоскопії: Покази для проведення біопсії. Лікування. Консервативне лікування. Показання до хірургічного або ендоскопічного лікування.
42. Целиакія. Визначення. Етіологія. Патогенез. Клінічна картина. Діагностика. Лікування.
43. Кили ускладнені, защемлені. Клініка. Діагностика. Лікувальна тактика лікаря гастроентеролога.
44. Кила стравохідного отвору діафрагми. Визначення. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Диференційна діагностика.
45. Лікування консервативне. Хірургічне лікування. Покази до проведення оперативного втручання.
46. Медикаментозно-індукований хронічний гепатит. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Біотрансформація ліків в організмі. Клініка. Діагностика. Лікування.
47. Хронічний ентерит. Визначення. Етіологія. Патогенез. Діагностика. Лікування.
48. Ахалазія кардії. Визначення. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клініка та діагностика. Лікування.

49. Алкогольна хвороба печінки.. Визначення. Етіологія. Патогенез. Етанол та його метаболізм в печінці.Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.
50. Неспецифічний виразковий коліт. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація неспецифічного виразкового коліту. Монреальська класифікація розповсюдженості ураження. Критерії визначення тяжкості перебігу НВК. Клініка. Ступінь активності НВК за індексом Мейо. Діагностика. Ендоскопічна картина. Рентгенологічне дослідження. Лікування. Ступінчаста терапія НВК.
51. Дивертикули стравоходу. Визначення. Етіологія та патогенез. Класифікація. Стадії формуванні дивертикулів стравоходу. Клініка та діагностика. Лікування. Дієта. Показання до хірургічного втручання.
52. Захворювання судин печінки. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.
53. Хвороба Крона. Визначення. Етіологія. Патогенез. Монреальська класифікація хвороби Крона. Критерії визначення індексу активності хвороби Крона. Ступінь активності хвороби Крона. Клініка. Діагностика. Ендоскопічна картина при хворобі Крона. Рентгенологічне дослідження при хворобі Крона. Лікування. Ступінчаста терапія НВК.
54. Передпухлинні захворювання стравоходу. Стрикттури стравоходу. Стравохід Барретта. Синдром Пламмера-Вінсона. Ахалазія стравоходу. Дивертикули стравоходу. Визначення. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клініка та діагностика. Лікування. Показання до хірургічного втручання.
55. Цироз печінки. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація.
56. Неінфекційні коліти. Ішемічний коліт. Етіологія. Клініка. Діагностика. Лікування. Мікроскопічний коліт. Радіаційний коліт. Алергічний коліт. Алкогольний коліт. Медикаментозний коліт.
57. Гастродуоденальні розлади. Класифікація гастродуоденальних розладів. Функціональна диспепсія: (постпрандіальний дистрес-синдром (ППДС); епігастральний больовий синдром (ЕБС).)
58. Діагностика ФД. Симптомами тривоги. Лікування.
59. Цироз печінки. Оцінка тяжкості ЦП за критеріями Чайльда-П'ю. Стадії печінкової енцефалопатії за Мезі-Науеп. Лабораторні критерії печінкової недостатності за ступенем тяжкості. Клінічні критерії визначення ступеня тяжкості портальної гіпертензії. Діагностика. Основні синдроми ЦП. Печінкова енцефалопатія.
60. Синдром подразненого кишечника. Визначення. Класифікація синдрому подразненого кишечника. Клініка. Діагностика. Лабораторні дослідження. Диференційна діагностика. Лікування.
61. Хронічний гастрит. Визначення. Етіологія та патогенез. Класифікація хронічного гастриту (Кіотський консенсус, 2014 р.). Клініка та діагностика. Рекомендації щодо ведення пацієнтів із передраковими станами та ураженнями шлунка - рекомендації MAPS. Лікування.
62. Цироз печінки. Лікування.

63. Абдомінальний ішемічний синдром. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Диференційна діагностика. Лікування. Дієтичні рекомендації.
64. Гастродуоденальні ерозії. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.
65. Первинний біліарний цироз. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.
66. Гастродуоденальні розлади. Класифікація гастродуоденальних розладів. Розлади, що супроводжуються відрижкою.
67. Розлади, що супроводжуються нудотою та блюванням.
68. Румінаційний синдром. Визначення. Етіологія та патогенез. Діагностичні критерії гастродуоденальних розладів.
69. НПЗП-гастропатії. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.
70. Функціональні захворювання жовчного міхура та жовчних шляхів. Класифікація функціональних порушень біліарного тракту. Діагностика. Лікування.
71. Муковісцидоз. Визначення. Етіологія. Патогенез. Клініка. Діагностика. Лікування.

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПІРАНТУРУ

1. Основні ендоскопічні ознаки окремих захворювань верхнього відділу травного каналу.
2. Виразкова хвороба шлунка та дванадцятипалої кишки.
3. Ультразвукові методи дослідження органів ШКТ. Покази для проведення. Ендосонографія. Покази для проведення ЕСГ.
4. Жовчнокам'яна хвороба. Визначення. Етіологія. Патогенез. Стадії розвитку ЖКХ. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.
5. Хронічна дуоденальна непрохідність. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування. Дієтичні рекомендації.
6. Післяхолецистектомічний синдром. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.
7. Хронічні гепатити. Визначення. Класифікація.
8. Хронічний панкреатит. Визначення. Етіологія та патогенез ХП.
9. Дискінезії стравоходу. Визначення. Етіологія та патогенез. Класифікація. Діагностика. Диференціальна діагностика. Лікування.
10. Первинний склерозуючий холангіт. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.
11. Ентеропатії. Визначення. Дисахаридна недостатність. Визначення. Етіологія. Патогенез. Клінічна картина. Діагностика. Лікування.
12. Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба.
13. Целиакія. Визначення. Етіологія. Патогенез. Клінічна картина. Діагностика. Лікування.

14. Кили ускладнені, защемлені. Клініка. Діагностика. Лікувальна тактика лікаря гастроентеролога.
15. Медикаментозно-індукований хронічний гепатит. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Біотрансформація ліків в організмі. Клініка. Діагностика. Лікування.
16. Хронічний ентерит. Визначення. Етіологія. Патогенез. Діагностика. Лікування.
17. Неспецифічний виразковий коліт. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація неспецифічного виразкового коліту. Монреальська класифікація розповсюдженості ураження. Критерії визначення тяжкості перебігу НВК. Клініка. Ступінь активності НВК за індексом Мейо. Діагностика. Ендоскопічна картина. Рентгенологічне дослідження. Лікування. Ступінчаста терапія НВК.
18. Дивертикули стравоходу. Визначення. Етіологія та патогенез. Класифікація. Стадії формуванні дивертикулів стравоходу. Клініка та діагностика. Лікування. Дієта. Показання до хірургічного втручання.
19. Захворювання судин печінки. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.
20. Хвороба Крона. Визначення. Етіологія. Патогенез. Монреальська класифікація хвороби Крона. Критерії визначення індексу активності хвороби Крона. Ступінь активності хвороби Крона. Клініка. Діагностика. Ендоскопічна картина при хворобі Крона. Рентгенологічне дослідження при хворобі Крона. Лікування. Ступінчаста терапія НВК.
21. Передпухлинні захворювання стравоходу. Стрикттури стравоходу. Стравохід Барретта. Синдром Пламмера-Вінсона. Ахалазія стравоходу. Дивертикули стравоходу. Визначення. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клініка та діагностика. Лікування. Показання до хірургічного втручання.
22. Цироз печінки. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація.
23. Абдомінальний ішемічний синдром. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Диференційна діагностика. Лікування. Дієтичні рекомендації.
24. Гастродуоденальні ерозії. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.
25. Функціональні захворювання жовчного міхура та жовчних шляхів. Класифікація функціональних порушень біліарного тракту. Діагностика. Лікування.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Барановский А.Ю., Кондрашина Э.А., Левин Л.А. Лечебное питание больных после операций на органах пищеварения (учебно-методическое пособие). – СПб.: «Издательство «Диалект», 2006. – 160с.
2. Болезни двенадцатиперстной кишки / И.В.Маев, А.А.Самсонов. – М.: МЕДпресс-информ, 2005. – 512с., илл.

3. Болезни оперированного желудка (профилактика и лечение: совместная позиция терапевта и хирурга): руководство для врачей / А.Ю.Барановский, К.В.Логунов, О.Б.Протопопова. – СПб: Издательский дом СПбМАПО, 2010. – 382с.
4. Возіанова Ж.І. Інфекційні і паразитарні хвороби. // К. - "Здоров'я". - 2001.- Т. 1. - 856 с.
5. Волошин О.І., Сплавський О.І. Основи оздоровчого харчування. Чернівці.- 2002. – 304 с.
6. Гастроентерологія / Харченко Н.В., Бабак О.Я. – К.: 2007. – 720с.
7. Гастроэнтерология детского и подросткового возраста (избранные вопросы) /Под ред.. проф.. Казака С.С. – Киев, 2006. – 260с.
8. Гастроэнтерология. Национальное руководство: краткое издание/под ред. В.Т.Ивашкина, Т.Л.Лапиной. – М.:ГЭОТАР-Медиа, 2012. – 480с.
9. Гастроэнтерология: Клинические рекомендации/Под ред. В.Т.Ивашкина. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2009. - 208с.
10. Гастроэнтерология: Справочник / Под ред. А.Ю.Барановского. – СПб: Питер, 2011. – 512с.: ил.
11. Гастроентерологія: підручник / за ред. Харченко Н.В., Бабака О.Я. – 2-е вид., переробл, доп. – Кіровоград.: ПОЛІУМ, 2016. – Т.1. – 488 с.
12. Гастроентерологія: підручник / за ред. Харченко Н.В., Бабака О.Я. – 2-е вид., переробл, доп. – Кіровоград.: ПОЛІУМ, 2017. – Т.2. – 432 с.
13. Губергріц Н.Б., Харченко Н.В. Хронічні гепатити та цирози печінки: Навч. посібник / Н.Б. Губергріц, Н.В.Харченко – 4-е вид., виправл. і доп. – К.: «ПОЛІУМ», 2015. – 288 с.
14. Діагностика і лікування хронічних невірусних захворювань печінки: монографія / ред. кол.: З.М.Митник, Н.В.Харченко та ін. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. – 308с.+8 іл.
15. Дудка І.В., Хухліна О.С., Дудка Т.В. Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба та хронічне обструктивне захворювання легень: патогенез взаємообтяження та методи медикаментозної корекції. – Чернівці, 2010. – 178с.
16. Дієтологія: Підручник / Н.В.Харченко, Г.А.Анохіна та ін. – Київ – К-д: Вид-во «Меридіан», 2012. – 528 с.
17. Ендоскопія стравоходу, шлунка та дванадцятипалої кишки: Навчальний посібник./ За редакцією д.м.н., проф Євтушенка О. І. - К.: Вістка, 2007. – 127с.
18. Ендоскопія травного каналу. Норма, патологія, сучасні класифікації. Кімакович В.Й., Нікішаєв В.І., Тумак І.М. та ін.. Львів: Видавництво Медицина Світу, 2008. – 208с. іл.
19. Ендоскопія травного тракту. Мінімальна стандартна термінологія (МСТ) / Дзвонковський Т.М., Врублевська О.О., Лемко І.І., Бойко В.В./ Видання українською мовою під редакцією В.І.Нікішаєва. – 34 с.
20. Ивашкин В.Т. Функциональная диспепсия: краткое практическое руководство/В.Т.Ивашкин, А.А.Шептулин, В.А.Киприанис. – М.:МЕДпресс-информ, 2011. – 112с.

21. Інфекційні хвороби: підручник / За ред.. О.А.Голубовської. – К.: ВСВ «Медицина», 2012. – 728с. + 12с. кольор. вкл.
22. Класифікації захворювань органів травлення: Довідник / за ред. Н.В.Харченко та ін. – Кіровоград: ПП «Поліум», 2015. – 55 с.
23. Лекарства. Неблагоприятные побочные реакции и контроль безопасности / А.В. Астахова, В.К.Лепяхин. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Эксмо, 2008. – 256с.
24. Лекции по клинической диагностике внутренних болезней / В.М.Делягин, В.И.Мальцев, А.Г.Румянцев. – К.: МОРИОН, 2007. – 664с.: ил.
25. Маев И.В., Казюлин А.Н., Кучерявый Ю.А. Хронический панкреатит. – М.: ОАО «Издательство «Медицина», 2005. – 504с.
26. МОЗ України. Методичні вказівки щодо очищення, дезинфекції та стерилізації ендоскопів, а також медичного інструментарію до них (Методичні рекомендації). К. - 2004. – 34с.
27. Наказ МОЗ України від 03.08.2012 № 600 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при диспепсії"
28. Наказ МОЗ України від 03.08.2012 № 600 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при диспепсії" Уніфікований клінічний протокол первинної медичної допомоги «Диспепсія». Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах «Ведення диспепсії у дорослих». http://www.dec.gov.ua/mtd/dodatki/2012_600/22_06_2012_kn.doc
29. Наказ МОЗ України від 03.09.2014 р. № 613 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при пептичній виразці шлунка та дванадцятипалої кишки». Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Пептична виразка шлунка та дванадцятипалої кишки у дорослих». Адаптована клінічна настанова «Пептична виразка шлунка та дванадцятипалої кишки». http://www.dec.gov.ua/mtd/dodatki/2014_613_PeptVyratzka_12paloi/2014_613_ukpmd_PeptVyr.doc
30. Наказ МОЗ України від 06.11.2014 № 826 " "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічних неінфекційних гепатитах": «Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Алкогольний гепатит»; «Алкогольна хвороба печінки. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах» http://www.dec.gov.ua/mtd/dodatki/2014_826Gepatyty/2014_826_YKPMd_A_G.doc; http://www.dec.gov.ua/mtd/dodatki/2014_826Gepatyty/2014_826_AKN_AHP.doc
31. Наказ МОЗ України від 06.11.2014 № 826 " "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічних неінфекційних гепатитах": «Уніфікований

- клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Аутоімунний гепатит»»; «Аутоімунний гепатит. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах»
http://www.dec.gov.ua/mtd/dodatki/2014_826Gepatyty/2014_826_YKPMd_AI_G.doc;
http://www.dec.gov.ua/mtd/dodatki/2014_826Gepatyty/2014_826_AKN_AIG.doc
32. Наказ МОЗ України від 06.11.2014 № 826 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічних неінфекційних гепатитах": «Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Неалкогольний стеатогепатит»; «Неалкогольна жирова хвороба печінки. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах»
http://www.dec.gov.ua/mtd/dodatki/2014_826Gepatyty/2014_826_YKPMd_NS_TPT.doc;
http://www.dec.gov.ua/mtd/dodatki/2014_826Gepatyty/2014_826_AKN_ANG_HP.doc
33. Наказ МОЗ України від 10.09.2014 р. № 638 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічному панкреатиті». Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації «Хронічний панкреатит». Адаптована клінічна настанова «Хронічний панкреатит».
http://www.dec.gov.ua/mtd/dodatki/2014_638_hronPankr/2014_638_YKPMd_HP.doc
34. Наказ МОЗ України від 31.10.2013 № 943 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гастроезофагеальній рефлюксній хворобі"
35. Наказ МОЗ України від 31.10.2013 № 943 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гастроезофагеальній рефлюксній хворобі". Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба». Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах «Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба».
http://www.dec.gov.ua/mtd/dodatki/2013_943GERX/2013_943_ukpmd_GERX.doc
36. Нутриционная поддержка в гастроэнтерологии / Под редакцией проф. Л.Н.Костюченко. М.: Издательство БИНОМ, 2012. – 496с., илл.
37. Паразитарные болезни человека (протозоозы и гельминтозы): Руководство для врачей / Под ред. В.П.Сергиева, Ю.П.Лобзина, С.С.Козлова. – СПб: ООО «Издательство Фолиант», 2008. – 592с.: ил.
38. Передерий В.Г., Ткач. С.М. Практическая гастроэнтерология: руководство для врачей. – Винница: СПД Каштелянов А.И., 2011. – 776с.: ил.
39. Порохницький В.Г., Топольницький В.С. Вірусні гепатити. – К.: Книга-плюс, 2010. – 480с.

40. Рафальский В.В. Рекомендации Маастрихт IV: выбор схемы эрадикации в эру роста антибиотикорезистентности *H. Pylori* / Ж-л «Сучасна гастроентерологія», № 4(68), 2012. – С. 7-14.
41. Скрипник І.М., Мельник Т.В., Потяженко М.М. Клінічна гепатологія: Навчальний посібник. – Полтава: Дивосвіт, 2007. – 424с.
42. Фомин П.Д., Грубник В.В., Никишаев В.И., Малиновский А.В. Неопухолевые заболевания пищевода. – К.: ООО «Бизнес-Интеллект», 2008. – 304с.
43. Функціональні розлади шлунково-кишкового тракту (посібник для лікарів) / Звягінцева Т.Д., Скрипник І.М., Ткач С.М., Харченко Н.В. – К., 2017. – 56 с.
44. Хендерсон Дж. М. Патофизиология органов пищеварения. Пер. с англ.. – М.: ООО «БИОНОМ-Пресс», Х.: ООО «МТК-Книга», 3-е изд., испр., 2005. – 272с.
45. Хірургія (Факультетська): Підручник /М.П.Захараш, О.І.Пойда, М.Д.Кучер та ін.. – К.: Медицина, 2006. – 656с.
46. Эндоскопия пищеварительного тракта. Минимальная стандартная терминология (МСТ) / Никишаев В.И., Кузнецов К.В., Головин С.Г., Тофан А.В. К.: Компьютерно – издательский информационный центр, 2000. – 48с.
47. Clinical pancreatology for practicing gastroenterologists and surgeons / Ed. J.E. Dominguez-Munoz. — Oxford et al. : A Blackwell Publ. Co., 2005. – 535 p.
48. Neoptolemos J.P., Bhutani M.S. Fast facts: Diseases of the pancreas and biliary tract.–Oxford : Health Press, 2006.-128p.
49. ACG clinical guideline: epidemiology, risk factors, patterns of presentation, diagnosis, and management of colon ischemia (CI)/ L.J. Brandt, P. Feuerstadt, G.F. Longstreth et al.// Am. J. Gastroenterol. 2015. Vol. 110. P. 18-27.
50. Advanced nutrition and dietetics in gastroenterology / Ed. M. Lomer. Oxford : Wiley Blackwell, 330 p.
51. American College of Radiology Practice Parameter for the Performance of Computed Tomography (CT) of the Abdomen and Computed Tomography (CT) of the pelvis. 2016. Res. 22. URL: <http://www.acr.org/~media/ACR/Documents/PGTS>
52. Bowel Disorders / B.E. Lacy, F. Mearin, L.Chang et al. // 2016. Vol 150 (6). P. 1393-1407.
53. Drossman D.A. Functional Gastrointestinal Disorders: history, pathophysiology, clinical features, and Rome IV //Gastroenterology. Vol 150 (6). P. 1262-1279.
54. Drossman D.A., Hasler W.L. Rome IV functional GI Disorders of Gut-Brain Interaction // Gastroenterology. 2016. Vol 150 (6). P. 1257-1261.
55. Endoscopy of GI Tract / edited by Somchai Amornytotin. InTech, 2013. 358 p.
56. Esophageal Disorders / Q. Aziz, R. Fass, C. P. Gyawali et al. // 2016. Vol 150 (6). P. 1368-1379.
57. European Consensus on the Diagnosis and Management of Iron Deficiency and Anaemia in Inflammatory Bowel Diseases. ECCO Guideline/Consensus Paper / A. U. Dignass [et al.]. Journal of Crohn's and Colitis, 2015, 211–

222 doi:10.1093/ecco-jcc/jju009 <https://academic.oup.com/ecco-jcc/article-abstract/9/3/211/361529>

58. Gallbladder and Sphincter of Oddi Disorders /P.B. Cotton, G.H. Elta, C.R. Carter et al. //Gastroenterology. Vol 150 (6). P. 1420-1429.
59. Gastric atrophy: use of OLGA staging system in practice/ M. Molaei, A. Ehtiati, R. Mashayekhi et al.// Gastroenterol .Hepatol. Bed. Bench. 2016. Vol. 9(1). P. 25-29.
60. Gastroduodenal Disorders / Stanghellini, F.K.L. Chan, W.L. Hasler et al. //Gastroenterology. 2016. Vol 150 (6). P. 1380-1392
61. Gastroesophageal Reflux Disease / Edited by [Mauro Bortolotti](#). - InTech, 2012. 186 p.
62. Hunt R. et al. International Consensus on Guiding Recommendations for Management of Patients with Nonsteroidal Antiinflammatory Drugs Induced Gastropathy-ICON-G. Euroasian Journal of Hepato-Gastroenterology, July-December 2018; 8 (2): 148-1.
63. Malfertheiner P. et al. The European Helicobacter Study Group (EHSg). Management of Helicobacter pylori infection – the Maastricht IV/ Florence Consensus Report // Gut 2012. – Vol. 61. – P. 646-664.
64. NICE (National Institute for Health and Care Excellence). Acute gastrointestinal bleeding in over 16s: management. Clinical guideline [CG141] Published date: June 2012 Last updated: August 2016 <http://endoscopy.com.ua/assets/files/2NICE.pdf>
65. Practical guidance for the management of iron deficiency in patients with inflammatory bowel disease / [Niepel](#) [et al.]. [Therap Adv Gastroenterol](#). 2018; 11: 1756284818769074. Published online 2018 Apr 26. doi: [10.1177/1756284818769074](https://doi.org/10.1177/1756284818769074). <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5946590/>
66. Role of endoscopy in primary sclerosing cholangitis: European Society of Gastrointestinal Endoscopy (ESGE) and European Association for the Study of the Liver (EASL) Clinical Guideline. Journal of Hepatology 2017 vol. 66 | 1265–1281. <https://easl.eu/wp-content/uploads/2018/10/sclerosing-cholangitis-English-Report.pdf>
67. Testoni P. A. Acute and chronic pancreatitis / P. A. Testoni, A. Mariani, P. G. Arcidiacono. Turin : Edizioni Minerva Medica, 2013. 193 p.
68. [Trivedi P.J.](#), [Chapman R.W.](#) PSC, AIH and overlap syndrome in inflammatory bowel disease. // [Res. Hepatol. Gastroenterol.](#), 2012. Oct. Vol.36(5). P. 420-436.
69. Updated Tokyo Guidelines for the management of acute cholangitis and cholecystitis / T. Takada, S.M. Strasberg, J.S. Solomkin et al. // J. Hepatobiliary Pancreat. Sci. 2013. Vol. 20. P. 1-7.

НЕФРОЛОГІЯ

1. Клінічні методи обстеження «нефрологічних» хворих
2. Діагностичні критерії сечокам'яної хвороби
3. Анемія, геморагічний синдром при ХНН
4. Діагностичні критерії хронічного гломерулонефриту
5. Класифікація гострої ниркової недостатності
6. Показання та протипоказання до трансплантації нирки
7. Діагностичні критерії гострого гломерулонефриту
8. Клінічні варіанти ураження нирок при геморагічному васкуліті та методи лікування
9. Показання до проведення гемодіалізу
10. Ниркові каналці – відділи, структура, функції
11. Гіпертензивний синдром. Ренальна гіпертензія – класифікація, диференціальна діагностика
12. Діабетична нефропатія – класифікація, диференціальна діагностика, лікування, вторинна профілактика
13. Основні функції нирок
14. Нефротичний криз – етіологія, патогенез, лікування
15. Вимоги до дієти нефрологічних хворих залежно від функціонального стану нирок
16. Ендокринні функції нирок.
17. Бактеріологічні методи дослідження в нефрології.
18. Гостра уратна нефропатія – патогенез, симптоматика, профілактика, лікування
19. Структура та функції нефрону
20. Поняття сечового синдрому і його диференціальна діагностика
21. Подагрична (уратна) нефропатія – діагностика, лікувальна тактика
22. Поняття нефротичного синдрому, патогенез, диференціальна діагностика
23. Пурпура Шенляйна-Геноха – класифікація, особливості ураження нирок, перебігу, лікування
24. Фактори ризику уражень нирок, їх активне виявлення
25. Судинна система нирки.
26. Системний червоний вовчак з ураженням нирок («вовчаків нефрит») – особливості перебігу, лікування, диспансеризація.
27. Деонтологічні особливості нефрологічної спеціальності
28. Радіонуклідні дослідження – діагностична інформативність методів, показання
29. Гострий пієлонефрит – етіологія, патогенез, симптоматика, диференціальна діагностика
30. Основні групи діуретичних засобів; механізм дії, показання до застосування
31. Методи дослідження функціонального стану нирок
32. Абсцес, карбункул нирки – поняття, класифікація. Клінічна симптоматика, діагностика

33. Вузликовий поліартеріїт – симптоматика, диференціальна діагностика, лікування
34. Аналіз сечі та клінічна інтерпретація його показників
35. Причини гіпокаліємічної нирки, типи ураження нирок, лікувальна тактика
36. Вимоги до дієти нефрологічних хворих залежно від синдрому
37. Діагностичні критерії нефритичного синдрому
38. Показання до проведення нефробиопсії
39. Лікування хронічного пієлонефриту
40. Аномалії положення нирок
41. Діагностичні критерії гострого ушкодження нирок.
42. Диспансерне спостереження за хворими з мікробно-запальними захворюваннями нирок
43. Методи оцінки клубочкової та канальцевої функції нирок
44. Диференціальна діагностика інфекції нижніх сечових шляхів і пієлонефриту
45. Показання та протипоказання для проведення перитонеального діалізу
46. Інфузійна урографія – особливості проведення, дози Ro-контрасної речовини, показання та протипоказання
47. Хронічний пієлонефрит – класифікація, симптоматика, диференціальна діагностика, принципи лікування
48. Особливості саносвітньої роботи з хворими нефрологічного профілю
49. Показання та протипоказання до рентгенологічного обстеження нирок і сечовивідних шляхів
50. Діагностичні критерії гемолітико-уремічного синдрому
51. Принципи лікування гломерулонефриту
52. Протеїнурія, її види, механізми
53. Діагностичні критерії швидкопрогресуючого гломерулонефриту
54. Протипоказання для проведення нефробиопсії
55. УЗД – принципи методу; діагностична інформативність. Показання до проведення
56. «Мієломна нирка» - патогенез, діагностика, лікувальна тактика
57. Порядок диспансеризації хворих нефрологічного профілю
58. Будова нефрону, види нефронів
59. Амілоїдоз нирок
60. Підготовка пацієнта до проведення гемодіалізу

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПІРАНТУРУ

1. Анатомія нирок і сечовивідних шляхів
2. Фізіологія нирок та сечовивідних шляхів
3. Клубочкова фільтрація, канальцева реабсорбція, основне уявлення про кліренс
4. Механізм сечоутворення

5. Патофізіологічні механізми хвороб нирок та сечовивідних шляхів
6. Порушення імунітету при захворюванні нирок
7. Методи обстеження нефрологічних хворих
8. Основні синдроми при захворюваннях нирок
9. Сечовий синдром
10. Нефротичний синдром
11. Гострий нефритичний синдром
12. Первинні гломерулярні хвороби
13. Інфекційно-запальні хвороби нирок
14. Хронічний пієлонефрит
15. Ураження нирок при системних васкулітах
16. Ураження нирок при системному червонному вовчаку
17. Тубуло-інтерстиціальний нефрит
18. Амілоїдоз нирок
19. Ураження нирок при ендокринних захворюваннях
20. Нирки і вагітність
21. Хронічна хвороба нирок (ХХН)
22. Гостре ушкодження нирок (гостра ниркова недостатність)
23. Хронічна ниркова недостатність (ХНН)
24. Замісна ниркова терапія

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

I. Обов'язкова література

1. Сечокам'яна хвороба, дисметаболічна нефропатія, кристалурія. Методичні рекомендації (28.14/52.14) Узгоджено МОЗ України 2.04.2014 (Іванов Д.Д., Возіанов С.О., Кушніренко С.В. та ін.), К., 2014. – 36 с.
2. Дитяча нефрологія. Навчально-методичний посібник. Рекомендовано МОН України №1/11-10226 від 3.07.2014. ISBN 978-617-7029-93-8. Дн, 2014. – 324 с. (Іванов Д.Д., Кушніренко С.В.).
3. Нефрологія. Національний підручник Рекомендовано МОЗ України, Комісією з медицини науково-методичної ради з питань освіти МОН України ISBN 978-617-632-036-4 Дон., 2014. – 316 с. (Іванов Д.Д., Пиріг Л.А. та ін.).
4. Нефрологія: термінологічно-тлумачний словник. Термінологічно-тлумачний словник за ред. академіка НАМН України Л.А.Пирога -К. - Заславський О.Ю., 2017. – 116 с.
5. Клінічна ендокринологія дитячого та підліткового віку / під редакцією акад. Тронька М.Д., проф. Большової О.В. К.; 2016. 704 с.

II. Нормативні документи

1. Наказ МОЗ України від 11 лютого 2016 року №89. Уніфікований клінічний протокол вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги. «Підготовка хворих до перитонеального діалізу та його ініціація».

2. Наказ МОЗ України від 11 лютого 2016 року №89. Уніфікований клінічний протокол вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги. «Лікування пацієнтів з хронічною хворобою нирок V стадії: проведення інтермітуючого гемодіалізу».
3. Наказ МОЗ України від 11 лютого 2016 року №89. Уніфікований клінічний протокол вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Навчання хворих на хронічну хворобу нирок V стадії методиці перитонеального діалізу».
4. Наказ МОЗ України від 11 лютого 2016 року №89. Уніфікований клінічний протокол вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Профілактика, діагностика та лікування інфекцій, асоційованих з перитонеальним діалізом».
5. Наказ МОЗ України від 11 лютого 2016 року №89. Уніфікований клінічний протокол вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Лікування пацієнтів з хронічною хворобою нирок V стадії: судинний доступ у хворих, які лікуються методом гемодіалізу».
6. Наказ МОЗ України від 11 лютого 2016 року №89. Уніфікований клінічний протокол вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Лікування пацієнтів з хронічною хворобою нирок V стадії: діагностика стану та корекція порушень фосфорно-кальцієвого обміну».
7. Наказ МОЗ України від 11 лютого 2016 року №89. Уніфікований клінічний протокол вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Лікування пацієнтів з хронічною хворобою нирок V стадії з анемією».
8. Наказ МОЗ України від 11 лютого 2016 року №89. Уніфікований клінічний протокол вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Лікування пацієнтів з хронічною хворобою нирок V стадії: профілактика, діагностика та лікування серцево-судинних захворювань».
9. Наказ МОЗ України від 11 лютого 2016 року №89. Уніфікований клінічний протокол вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Лікування пацієнтів з хронічною хворобою нирок V стадії: діагностика та корекція недостатності харчування».
10. Про затвердження протоколів надання медичної допомоги дітям за спеціальністю “Дитяча нефрологія”: протокол лікування дітей з пієлонефритом; протокол лікування дітей з хронічною нирковою недостатністю. Наказ МОЗ України № 365 від 20.07.05.
11. Про затвердження протоколу лікування дітей з інфекціями сечової системи і тубулоінтерстиціальним нефритом. Наказ МОЗ України № 627 від 3.11.2008.

III. Рекомендована література

1. Anger J, Lee U, Ackerman AL, et al. Recurrent Uncomplicated Urinary Tract Infections in Women: AUA/CUA/SUFU Guideline. J. Urol. 2019;202(2):282-289.
2. Bonkat G, Bartoletti R, Bruyere F, et al. EAU Guidelines on Urological Infections. 2020. uroweb.org/guideline/urological-infections.
3. Flynn JT, Kaelber DC, Baker-Smith CM, et al. Clinical Practice Guideline for screening and management of high blood pressure in children and adolescents. Pediatrics. 2017;140(3).
4. KDIGO 2017. Clinical Practice Guideline Update for the Diagnosis, Evaluation, Prevention and Treatment of Chronic Kidney Disease – Mineral and Bone Disorder (CKD-MBD). Kidney Int. 2017;7(1):1-59.
5. Kidney Disease: Improving Global Outcomes (KDIGO) CKD Work Group. KDIGO 2012. (2013). Clinical Practice Guideline for the Evaluation and Management of Chronic Kidney Disease. Kidney Inter. Suppl. 3(1): doi:10.1038/kisup.2012.73.
6. KDIGO 2021 Clinical Practice Guideline for the Management of Blood Pressure in Chronic Kidney Disease. Kidney International. 2021.Vol. 99(Issue 3).

Ресурси для самонавчання

1. Читальний зал і предметно-тематичні каталоги бібліотеки НУОЗ України імені П.Л. Шупика
2. Предметно-тематичні каталоги бібліотеки Національної наукової бібліотеки ім. В.І. Вернадського
3. Читальний зал і предметно-тематичні каталоги Національної наукової медичної бібліотеки України

Електронні ресурси

1. <https://www.futurelearn.com/courses/collections/forensics>
2. <https://www.thecompleteuniversityguide.co.uk/courses/forensic-science/guide-to-studying-forensic-science/>
3. <https://www.classcentral.com/tag/forensic-science>
4. http://wps.prenhall.com/chet_saferstein_forensic_1/
5. https://www.coursera.org/browse?source=deprecated_spark_cdp
6. http://bsapp.com/forensics_illustrated/
7. Online-ресурси Національної наукової бібліотеки ім. В.І. Вернадського
8. Online-ресурси Національної наукової медичної бібліотеки України

ЗАГАЛЬНА ПРАКТИКА – СІМЕЙНА МЕДИЦИНА

1. Виявлення і корекція факторів ризику розвитку найбільш поширених хронічних неінфекційних захворювань
2. Ведення і маршрут пацієнтів із лихоманкою (найбільш часті причини/захворювання; загрозливі стани)
3. Ведення і маршрут пацієнтів жовтяницями
4. Ведення і маршрут пацієнтів із задишкою
5. Ведення і маршрут пацієнтів із набряками
6. Кашель: диференційна діагностика, методи обстеження, маршрут пацієнта.
7. Ведення і маршрут пацієнтів із ГРВІ
8. Ведення і маршрут пацієнтів із бронхітами, хронічним обструктивним захворюванням легень
9. Ведення і маршрут пацієнтів із бронхіальною астмою.
10. Ведення і маршрут пацієнтів із негоспітальною пневмонією: діагностика, диференційна діагностика, лікування, маршрут пацієнта.
11. Плеврити, гемоторакс і пневмоторакс: невідкладна допомога, маршрут пацієнта.
12. Ведення і маршрут пацієнтів із болями в грудній клітці: методи обстеження, диференційний діагноз, невідкладна допомога
13. Ведення і маршрут пацієнтів із артеріальною гіпертензією
14. Гострий коронарний синдром: діагностика, невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта
15. Гіпертензивний криз: діагностика, невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта.
16. Пароксизмальні порушення ритму і провідності серця: дагностика, невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта
17. Ведення і маршрут пацієнтів із хронічною ішемічною хворобою серця.
18. Ведення і маршрут пацієнтів із хронічною серцевою недостатністю.
19. Ведення і маршрут пацієнтів із некоронарогенними захворюваннями міокарда
20. Ведення і маршрут пацієнтів із інфекційним ендокардитом
21. Ведення і маршрут пацієнтів (в тому числі дітей) із гострою ревматичною лихоманкою, хронічною ревматичною хворобою серця
22. Ведення і маршрут пацієнтів із ревматоїдним артритом
23. Диференційна діагностика і ведення хворих із системними захворюваннями сполучної тканини
24. Ведення і маршрут пацієнтів із остеопорозом
25. Ведення і маршрут пацієнтів із синцями та підвищеною кровоточивістю, васкулітами: методи обстеження, диференційний діагноз
26. Ведення і маршрут пацієнтів із анеміями
27. Ведення і маршрут пацієнтів із гострими лейкозами
28. Ведення і маршрут пацієнтів із лімфаденопатією, дифдігностика, маршрут пацієнта

29. Ведення і маршрут пацієнтів із хронічними лімфопроліферативними та мієлопроліферативними захворюваннями: діагностика, маршрут пацієнта
30. Ведення і маршрут пацієнтів із ожирінням і метаболічним синдромом
31. Ведення і маршрут пацієнтів із цукровим діабетом 2 типу.
32. Ведення і маршрут пацієнтів із захворюваннями щитовидної залози (гіпертиреозом, гіпотиреозом, тиреоїдитами)
33. Коматозні стани при цукровому діабеті: невідкладна допомога, маршрут пацієнта.
34. Ведення і маршрут пацієнтів із болем в животі: методи обстеження, диференційний діагноз, забезпечення маршруту пацієнта
35. Ведення і маршрут пацієнтів із виразковою хворобою: діагностика, лікування, маршрут пацієнта.
36. Ведення і маршрут пацієнтів із гастроезофагеальнорефлюксною хворобою.
37. Ведення і маршрут пацієнтів із синдром подразненого товстого кишечника
38. Ведення і маршрут пацієнтів із хронічними запальними захворюваннями кишечника (неспецифічний виразковий коліт, хвороба Крона)
39. Ведення і маршрут пацієнтів із панкреатитами
40. Ведення і маршрут пацієнтів із хронічними гепатитами, циррозами
41. Ведення і маршрут пацієнтів із функціональними захворюваннями біліарної системи (дискінезії ЖВШ), холециститом, холангітом
42. Жовчна колька: невідкладна допомога, маршрут пацієнта
43. Ведення і маршрут пацієнтів із інфекціями сечовивідних шляхів (цистит, пієлонефрит)
44. Ведення і маршрут пацієнтів із хронічною хворобою нирок.
45. Ведення і маршрут пацієнтів із гломерулонефритом
46. Гостра ниркова недостатність і ниркова колька: невідкладна допомога, маршрут пацієнта.
47. Раціональне вигодовування дітей першого року життя, принципи організації виключно грудного, доповненого та штучного вигодовування. Методи розрахунку добового об'єму їжі та режиму харчування. Харчові продукти для вигодовування дітей першого року життя
48. Харчування дітей різних вікових груп.
49. Оцінка результатів скринінгу основних генетичних захворювань у новонароджених. Оцінка факторів ризику генетичних захворювань: вроджений гіпотиреоз, фенілкетонурія, муковісцидоз
50. Календар щеплень
51. Синдром зригування та блювоти у дітей. Ведення і маршрут пацієнтів (дітей різних вікових груп) із нудотою і блювотою
52. Синдром болю в черевній порожнині у дітей.
53. Синдром крупа (у дітей): диференційний діагноз, невідкладна допомога.
54. Синдром Рея: невідкладна допомога, маршрут пацієнта
55. Неонатальні жовтяниці. Диференційний діагноз. Лікарська тактика
56. Інфекційні і неінфекційні ураження шкіри новонароджених. Рання діагностика. Лікарська тактика

- 57.Профілактика та рання діагностика порушень фосфорно-кальцієвого обміну. Рахіт та рахітоподібні захворювання у дітей.
- 58.Гострі респіраторні вірусні інфекції та їх ускладнення у дітей. Особливості діагностики та лікування дітей з повторними епізодами респіраторної інфекції.
- 59.Ведення і маршрут пацієнтів (дітей різних вікових груп) із негоспітальною пневмонією.
- 60.Ведення і маршрут пацієнтів (дітей різних вікових груп) із бронхітами. Гострий бронхіоліт. Вікові особливості перебігу, діагностики та лікування.
- 61.Ведення і маршрут пацієнтів із бронхіальною астмою та бронхообструктивний синдром у дітей різних вікових груп.
- 62.Біль в ділянці серця у дітей різних вікових груп: методи обстеження, диференційний діагноз, невідкладна допомога
- 63.Ведення і маршрут пацієнтів (дітей різних вікових груп) із порушеннями ритму серця: методи обстеження, диференційний діагноз
- 64.Синдром вегетативних порушень у дітей. Особливості його проявів в різних вікових групах
- 65.Шуми в серці (у дітей різних вікових груп): диференційний діагноз (функціональні стани, вроджені та набуті вади серця та магістральних судин), методи обстеження
- 66.Ведення і маршрут пацієнтів (дітей різних вікових груп) із вродженими вадами серця: критерії діагностики, маршрут пацієнта
- 67.Ведення і маршрут пацієнтів (дітей різних вікових груп) із первинною та вторинною артеріальною гіпертензією.
- 68.Ведення і маршрут пацієнтів (дітей різних вікових груп) із неревматичними ураженнями серця і захворюваннями серцевого м'язу.
- 69.Ведення і маршрут пацієнтів (дітей різних вікових груп) із інфекційним ендокардитом.
- 70.Ведення і маршрут пацієнтів (дітей різних вікових груп) із серцевою недостатністю
- 71.Диференційна діагностика і ведення хворих (дітей) із суглобовим синдромом.
- 72.Ведення і маршрут пацієнтів (дітей різних вікових груп) із системними васкулітами
- 73.Ведення і маршрут пацієнтів (дітей різних вікових груп) із діареєю: диференційний діагноз, методи обстеження
- 74.Ведення і маршрут пацієнтів (дітей різних вікових груп) із закрепом
- 75.Ведення і маршрут пацієнтів (дітей різних вікових груп) із холециститом, холангітом
- 76.Ведення і маршрут пацієнтів (дітей різних вікових груп) із гепатитами; гепатозами (пігментний, жировий)
- 77.Ведення і маршрут пацієнтів (дітей різних вікових груп) із панкреатитами
- 78.Ведення і маршрут пацієнтів (дітей різних вікових груп) із виразковою хворобою, гастритом, гастродуоденітом

79. Ведення і маршрут пацієнтів (дітей різних вікових груп) із запальними захворюваннями кишківника
80. Ведення і маршрут пацієнтів (дітей різних вікових груп) із цукровим діабетом
81. Ведення і маршрут пацієнтів (дітей різних вікових груп) із захворюванням щитовидної залози
82. Анемія (у дітей різних вікових груп): диференційний діагноз, методи обстеження.
83. Ведення і маршрут пацієнтів (дітей різних вікових груп) із змінами в аналізі крові, лейкомоїдними реакціями: диференційний діагноз, методи обстеження
84. Ведення і маршрут пацієнтів (дітей різних вікових груп) із гострим лейкозом
85. Ведення і маршрут пацієнтів (дітей різних вікових груп) із інфекціями сечовивідних шляхів (циститом, пієлонефритом)
86. Гостра ниркова недостатність у дітей.
87. Нейрогенні розлади сечовипускання, енурез (у дітей різних вікових груп): диференційний діагноз, методи обстеження
88. Вітряна віспа. Ведення і маршрут пацієнта
89. Ведення і маршрут пацієнтів (дітей) із скарлатиною
90. Невідкладна допомога при гострій дихальній та серцевій недостатності (у дітей різних вікових груп)
91. Особливості інтенсивної терапії гіпертермії у дітей
92. Судомний синдром (у дітей різних вікових груп): диференційна діагностика, невідкладна допомога
93. Гострий абдомінальний синдром: диференційна діагностика, забезпечення маршруту пацієнта.
94. Кили черевної стінки: диференційна діагностика, ускладнення, забезпечення маршруту пацієнта, реабілітація після операційного лікування.
95. Гостра непрохідність кишечника; диференційна діагностика, забезпечення маршруту пацієнта. Особливості перебігу у дітей (інвагінація).
96. Кровотечі в просвіт ШКТ: невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта.
97. Травми органів грудної клітки: клінічна діагностика, невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта.
98. Травми органів черевної порожнини: клінічна діагностика, невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта.
99. Хронічна венозна недостатність нижніх кінцівок: діагностика, лікування, ускладнення (тромбофлебіт, трофічні виразки), забезпечення маршруту пацієнта.
100. Облітеруючі захворювання периферичних артерій: діагностика, невідкладна допомога при критичній ішемії кінцівки, лікування, забезпечення маршруту пацієнта
101. Біль в анальній ділянці: диференційна діагностика, забезпечення маршруту пацієнта.
102. Геморой: діагностика, невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта.

103. Парапроктит: діагностика, невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта.
104. Ранова інфекція. Рани при укусах комах, тварин, людей. Антирабічні заходи.
105. Фурункул, карбункул, флегмона, абсцес: діагностика, невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта.
106. Гідраденіт: діагностика, невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта.
107. Панарицій та врослий ніготь: діагностика, невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта.
108. Остеомієліт: клінічна діагностика, маршрут пацієнта.
109. Мастит: діагностика, невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта.
110. Діагностика, оцінка ступеню важкості опіків. Перша допомога. Протишокові заходи. Забезпечення маршруту пацієнта.
111. Діагностика, оцінка ступеню важкості обморожень. Перша допомога. Протишокові заходи. Забезпечення маршруту пацієнта.
112. Переломи кісток кінцівок: принципи транспортної іммобілізації, невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта.
113. Переломи хребта. Невідкладна допомога. Іммобілізація. Забезпечення маршруту пацієнта
114. Синдром розчавлювання. Протишокові заходи. Забезпечення маршруту пацієнта
115. Тривога, депресія, посттравматичний стресовий розлад: виявлення, ведення пацієнта, забезпечення маршруту пацієнта
116. Когнітивні розлади і деменція: виявлення, забезпечення маршруту пацієнта
117. Психози: виявлення, забезпечення маршруту пацієнта
118. Хвороба Паркінсона та синдром паркінсонізму
119. Судомний синдром, епілепсія: виявлення, забезпечення маршруту пацієнта, невідкладна допомога
120. Нейропатичний біль: визначення, оцінка, класифікація, диференційна діагностика. Забезпечення маршруту пацієнта.
121. Головний біль: дифдіагностика, лікування, забезпечення маршруту пацієнта.
122. Біль у горлі. Диференційна діагностика. Тактика ведення. Маршрут хворого.
123. Виділення з вуха. Диференційна діагностика. Тактика ведення. Маршрут хворого.
124. Біль у вусі. Диференційна діагностика. Тактика ведення. Маршрут хворого.
125. Ведення пацієнтів всіх вікових груп гострим риносинуситом, маршрут пацієнта.
126. Ведення пацієнтів всіх вікових груп з гострим тонзилитом, маршрут пацієнта
127. Ведення пацієнтів всіх вікових груп з гострим середнім отитом, маршрут пацієнта.

128. Біль в ділянці ока диференційна діагностика, невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта
129. Запальні захворювання ока: диференційна діагностика, невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта
130. порушення свідомості: класифікація, диференційна діагностика, невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта
131. Рухові порушення (парези, плегії, пірамідна недостатність, екстрапірамідний синдром, бульбарний і псевдобульбарний синдром): інтерпретація, забезпечення маршруту пацієнта
132. Порушення чутливості: інтерпретація, забезпечення маршруту пацієнта
133. Порушення статичної та координації: інтерпретація, забезпечення маршруту пацієнта
134. Мовні порушення: диференційна діагностика, забезпечення маршруту пацієнта
135. Менінгіти, енцефаліти і менінгеальний синдром: діагностика, невідкладна допомога, маршрут пацієнта.
136. Гострі порушення мозкового і спинного кровообігу: невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта.
137. Хронічна ішемія головного мозку: діагностика, лікування, забезпечення маршруту пацієнта.
138. Вегетативні порушення (синдром вегетативно-судинної дистонії, вегетативний криз): діагностика та лікування.
139. Нейропатії та полінейропатії. Тунельні синдроми.
140. Вертеброгенні больові синдроми: диференційна діагностика, лікування, забезпечення маршруту пацієнта.
141. Невевертеброгенні ураження: (плексити, плексопатії, радикулопатії): диференційна діагностика, лікування, забезпечення маршруту пацієнта.
142. Ураження черепних нервів: диференційна діагностика, забезпечення маршруту пацієнта.
143. Поліомієліт, поліомієлітоподібні захворювання. діагностика, ведення, забезпечення маршруту пацієнта.
144. Міастенія і міастенічні синдроми: діагностика, забезпечення маршруту пацієнта.
145. Розсіяний склероз. діагностика, забезпечення маршруту пацієнта.
146. Гостра запальна демієлінізуюча полірадикулонейропатія (синдром Гійєн-Барре): діагностика, невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта.
147. Травми та наслідки травм головного та спинного мозку: невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта.
148. Онкозахворювання: онкоскринінг, маршрут пацієнта, паліативна допомога
149. Туберкульоз, ВІЛ, СНІД: профілактика, діагностика, ведення і маршрут пацієнтів
150. Планування сім'ї, репродуктивне здоров'я жінки і чоловіка, профілактика і лікування інфекцій, що передаються статевим шляхом.

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТИВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПІРАНТУРУ

1. Критерії діагнозу та обрання цілей терапії при цукровому діабеті 2 типу.
2. Цукрознижувальна терапія при цукровому діабеті 2 типу у практиці сімейного лікаря.
3. Дифузний та вузловий зоб: визначення, діагностика, маршрут пацієнта.
4. Невідкладна допомога при гострих станах, спричинених цукровим діабетом, у практиці сімейного лікаря.
5. Перший патронаж новонародженого. Основні симптоми загрозливих станів в періоді новонародженості"
6. Зміни гематологічних показників у дітей першого року життя.
7. Диференційна діагностика жовтяниць новонароджених.
8. Лікувальні суміші для дітей першого року життя. Особливості застосування при різній патології
9. Надання допомоги на догоспітальному етапі хворому з гострим коронарним синдромом з елевацією сегменту
10. Антиаритмічні препарати першої лінії при наданні невідкладної допомоги хворим з пароксизмальними надшлуночковими тахікардіями?
11. Гострий коронарний синдром. Тактика сімейного лікаря
12. Гострий тонзиліт. Клініка. Диференційна діагностика. Тактика лікування.
13. Захворювання зовнішнього вуха. Клініка. Диференційна діагностика.
14. Тактика лікування. Маршрут хворого.
15. Сторонні тіла ЛОР-органів. Тактика ведення. Маршрут хворого.
16. Біль у вусі. Діагностика і ведення пацієнта
17. Негоспітальна пневмонія. Вedenня пацієнта.
18. COVID -19- ведення пацієнта на догоспітальному рівні.
19. Ішемічна хвороба серця. Стабільна стенокардія. Вedenня пацієнта
20. Бронхіальна астма. Класифікація. Вedenня пацієнта.
21. Клініка і діагностика залізодефіцитної анемії і сідеропенічних станів
22. Хронічна хвороба нирок. Вedenня пацієнта на догоспітальному етапі
23. Вedenня жінки з фізіологічною вагітністю
24. Синдром головного болю. Діагностика і ведення пацієнта

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Актуальні питання ендокринології у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, Б.М. Маньковський та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2019.- 132с.
2. Актуальні питання офтальмології у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера , С.О.Риков та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2018.- 528с.
3. Актуальні питання психіатрії у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, В.Д. Мішиєв та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2018.- 144с.

4. Актуальні питання радіаційної медицини у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, Д.С. Мечев та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2017 – 208с.
5. Актуальні питання серцево-судинних хвороб у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, М.М. Долженко та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2017.- 414с.
6. Актуальні питання паліативної та хоспісної допомоги у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, Ю.І. Губський та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2017. - 206.
7. Актуальні питання медицини катастроф у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, Г.Г. Роцін та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2017. – 129с.
8. Актуальні питання алергології у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, Л.В. Кузнєцова та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2016. – 324с.
9. Актуальні питання внутрішніх хвороб у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, Л.В. Хіміон та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2018.- 600с.
10. Медицина невідкладних станів: Екстрена (швидка) медична допомога: підручник (ВНЗ IV р. а.) / І.С. Зозуля, В.І. Боброва, Г.Г. Роцін та ін.; за ред. І.С. Зозулі. — 3-є вид., перероб. і допов., 2017. - 960с.
11. Сімейна медицина: у 3 книгах/ за ред Гиріної О.М., Пасієшвілі Л.М., Медицина, - 2017.
12. Акушерство і гінекологія: у 2 книгах. Книга 1. Акушерство: підручник / В.І. Грищенко, М.О. Щербина, Б.М. Венцківський та ін. — 4-е видання — Медицина, 2020 -424с.
13. Акушерство і гінекологія: у 2 книгах. Книга 2. Гінекологія: підручник / В.І. Грищенко, М.О. Щербина, Б.М. Венцківський та ін. — 3-є видання — Медицина, 2020 -376с.
14. Неврологія: підручник / І.А. Григорова, Л.І. Соколова, Р.Д. Герасимчук та ін. — 3-є видання (доповене), Медицина, 2020 – 640с.
15. Основи педіатрії за Нельсоном (у 2-х томах)/К. Дж. Маркданте, Р.М. Клигман, Медицина, 2019. -900с.
16. Еталони практичних навиків для лікарів загальної практики – сімейної медицини (навчально-методичний посібник) / Київ: 2020. – 285с.

Додаткові інформаційні ресурси:

1. <http://mon.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України;
2. <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/> – офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України;
3. <http://president.gov.ua> – офіційний веб-сайт Президента України;
4. <http://rada.gov.ua/> – офіційний портал Верховної Ради України;
5. <http://www.kmu.gov.ua/> – Урядовий портал, єдиний веб-портал органів виконавчої влади України;
6. <https://dec.gov.ua>, <http://mtd.dec.gov.ua> – державний Експертний центр України

7. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського;
8. www.ufm.org.ua – Українська Асоціація сімейної медицини
9. <https://www.woncaeurope.org> – Всесвітня Асоціація сімейних лікарів (Європа)
10. <https://www.egprn.org> – Організація дослідників в ПМД
11. <https://www.aafp.org> – American Academy of Family Physicians
12. <http://inmeds.com.ua/> – веб-ресурс «Єдиний медичний простір»
13. <http://www.bnf.fr/> – Національна бібліотека Франції
14. <http://www.ddb.de/> – Німецька електронна бібліотека;
15. <http://www.awmf.org> The Association of the Scientific Medical Societies in Germany
16. <http://clinicalevidence.bmj.com>
17. <http://www.cma.ca/> Canadian Medical Association InfoBase (CMA InfoBase: Clinical Practice Guidelines (CPGs))
18. <http://www.cochrane.org/>
19. <http://www.epa-une psa.org/> European Pediatric Association, the Union of National European Pediatric Societies and Associations (EPA/UNEPSA)
20. <http://www.has-sante.fr/> The French National Authority for Health
21. <http://www.medscape.com>
22. <http://www.nhsantibioticguidelines.org.uk/>
23. <http://www.uptodate.com>
24. <https://www.aap.org> American Academy of Pediatrics Policy (AAP Policy) Clinical Practice Guidelines
25. <https://www.ama-assn.org/> AMA (American Medical Association)
26. <https://www.cdc.gov/>
27. <https://www.duodecim.fi/> The Finnish Medical Society Duodecim
28. <https://www.nice.org.uk/> National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE)
29. <https://www.nice.org.uk/guidance/>
30. <https://www.rcplondon.ac.uk/> Royal College of Physicians

ГІГІЄНА ТА ПРОФЕСІЙНА ПАТОЛОГІЯ

1. Сучасна нормативно-правова база щодо гігієни праці та профілактики професійних захворювань. Конвенції та рекомендації МОП. Закони України, постанови КМ України, накази МОЗ України.
2. Професійні шкідливості. Поняття про граничнодопустимі рівні впливу у виробничих умовах (гранично-допустимі концентрації та рівні (ГДК, ГДР), орієнтовно-безпечні рівні впливу (ОБРВ)).
3. Гігієнічна класифікація праці. Поняття про класи умов праці.
4. Поняття про загальне, екозалежне, виробничо-зумовлене та професійне захворювання. Класифікації професійних хвороб. Місце професійних хвороб в Міжнародній класифікації хвороб 10-ого перегляду.
5. Епідеміологія та статистика професійних хвороб у світі та в Україні. Статистичний облік та реєстрація професійних захворювань в Україні.
6. Профілактика виробничо-зумовлених та професійних захворювань. Гострі та хронічні професійні захворювання.
7. Первинна профілактика. Нормативно-правова база. Санітарно-гігієнічні, інженерно-технічні та адміністративні заходи профілактики. Засоби індивідуального захисту.
8. Вторинна профілактика. Медичні огляди та експертизи працюючих. Нормативно-правова база. Медичні критерії обмеження допуску працівників до роботи в шкідливих та небезпечних умовах праці.
9. Третинна профілактика. Нормативно-правова база. Експертиза встановлення зв'язку захворювання з умовами праці. Переліки професійних хвороб МОП та України. Інструкція щодо застосування «Переліку професійних хвороб» в Україні.
10. Четвертинна профілактика. Нормативно-правова база. Медико-соціальна експертиза та реабілітація хворих на професійні захворювання. Трудова та професійна експертиза та реабілітація.
11. Виробничі отрути, гігієнічна характеристика, класифікація інтоксикацій. Гострі та хронічні інтоксикації. Професійні отруєння: епідеміологія, класифікація, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
12. Виробничі алергени, класифікація, гігієнічна характеристика. Професійні алергози (шкіри, органів дихання та ін.): епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
13. Виробничі канцерогенні фактори, класифікація за Міжнародною агенцією з дослідження раку, виробнича канцерогенна небезпека (виробництва, технології). Професійний рак: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
14. Токсичні та алергічні враження органів дихання: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
15. Токсичні та алергічні враження шкіри: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
16. Токсичні враження крові: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.

17. Токсичні враження нервової системи, нирок, печінки: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
18. Виробничий пил та його вплив на організм. Гігієнічна характеристика виробничого пилу.
19. Хронічний пиловий бронхіт, хронічне обструктивне захворювання легень: клініка, діагностика, лікування, профілактика.
20. Пневмоконіози: клініка, діагностика, лікування, профілактика.
21. Професійна бронхіальна астма: клініка, діагностика, лікування, профілактика.
22. Фізичні фактори виробничого середовища, шум, ультразвук, вібрація. Гігієнічна характеристика.
23. Вібраційна хвороба: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
24. Нейросенсорна приглухуватість: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
25. Електромагнітні поля радіодіапазону, класифікація та гігієнічна характеристика. Захворювання пов'язані з впливом електромагнітних полів радіодіапазону: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
26. Оптичні випромінювання (видиме світло, лазерне, інфрачервоне та ультрафіолетове випромінювання), гігієнічна характеристика. Захворювання пов'язані з впливом оптичних випромінювання: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
27. Іонізуюче випромінювання, класифікація, гігієнічна характеристика. Захворювання пов'язані з впливом іонізуючого випромінювання: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
28. Метеорологічні фактори класифікація, гігієнічна характеристика. Захворювання пов'язані з впливом несприятливих умов метеорологічних факторів: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
29. Виробничі біологічні фактори, класифікація, гігієнічна характеристика.
30. Професійний туберкульоз та коніотуберкульоз: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
31. Професійне захворювання на ВІЛ-інфекцію/СНІД, гепатити В/С: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
32. Професійне захворювання SARS-CoV-2/COVID-19: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
33. Важкість праці. Фізіологічні особливості динамічної та статичної роботи. Захворювання, що зумовлені важкістю праці: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
34. Напруженість праці. Захворювання, які обумовлені напруженістю праці: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
35. Синдром професійного вигорання: клініка, діагностика, лікування, профілактика.

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПРАНТУРУ

1. Історія розвитку гігієни, медичної екології та медицини праці у світі та в Україні.
2. Сучасна епідеміологія еколого-залежних та професійних хвороб.
3. Системна профілактика екозалежних та професійних захворювань.
4. Місце гігієнічного нормування в профілактиці захворювань людини.
5. Проблеми профілактики захворювань людини, обумовлених хімічними факторами.
6. Роль сучасної гігієни та екології у первинній профілактиці алергічних захворювань людини.
7. Теорії канцерогенезу та їх роль в профілактиці злоякісних новоутворень.
8. Стратегія та досягнення у профілактиці пилових захворювань людини.
9. Медико-екологічні проблеми шуму та вібрації в мегаполісі.
10. Медико-екологічні проблеми забруднення довкілля джерелами іонізуючого випромінювання.
11. Епідеміологія та профілактика сучасних інфекцій людини.
12. Синдром професійного вигорання та його профілактика.
13. Роль способу життя у формуванні сучасної патології людини.
14. Медико-екологічні проблеми мегаполісу.
15. Медико-екологічні проблеми сучасного села.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова література

1. Гігієна та екологія. За ред. В. Г. Бардова. Вінниця: Нова книга, 2020. 474 с.
2. Іщейкіна Ю., Буря Л. Гігієна та екологія. Полтава : АСМІ, 2018. 305 с.
3. Нагорна А. М., Варивончик Д. В., Соколова М. П., Кононова І. Г. Професія і туберкульоз. Український вимір : Монографія. Київ: ВД «Авіцена», 2019. 304 с.
4. Нагорна А. М., Гречківська Н. В. Медична допомога працівникам: проблеми та їх вирішення. Київ : ВД «Авіцена», 2018. 260 с.
5. Наукові здобутки з медицини праці. Історія та сучасність до 90- річчя від дня заснування Інституту медицини праці імені Ю. І. Кундієва НАМНУ (1928 – 2018) / За заг. ред.: І. М. Трахтенберга, В. І. Чернюка. К.: ВД «Авіцена», 2019. 400 с.
6. Плаксієнко І. Л. Екологія людини: особистісна складова. Полтава : Смірнов А. Л. [вид.], 2018. 212 с.
7. Професійні хвороби: Національний підручник / За ред.: В. А. Капустника, І. Ф. Костюк. К.: Медицина, 2017. 536 с.
8. Профілактична промислова токсикологія. Наукові пріоритети, досвід та перспективи / за заг. ред. акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України І. М. Трахтенберга. Київ: ВД «Авіцена», 2019. 192 с.
9. Хоботова Е. Б. Екологія людини. Харків : ХНАДУ, 2019. 343 с.

Допоміжна література

1. Березуцький В. В., Адаменко М. І. Небезпечні виробничі ризики та надійність: навч. посібник. Харків: ФОП Панов А.М., 2016. 385 с.
2. ВОЗ. Раннее выявление профессиональных болезней. Женева, 1988. 298 с.
3. Гигиена труда: учебник / Под ред. : Н.Ф. Измерова, В.Ф. Кириллова. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2016. 480 с.
4. Гігієна праці : Збірник нормативних документів в 2-х частинах. К.: «Медінформ», 2010. Ч. 1 – 514 с.; Ч. 2 – 546 с.
5. Гігієна праці. Методи досліджень та санепіднагляд / За ред.: А. М. Шевченка, О. П. Яворовського. Вінниця: Нова книга, 2005. 486 с.
6. Гігієна праці: [Національний підручник] / За ред.: Ю. І. Кундієва, О. П. Яворовського, А. М. Шевченко та [ін.]. Київ: Медицина, 2011. 904 с.
7. Измеров Н. Ф., Денисов Э. И. Профессиональный риск для здоровья работников: Руководство. М., 2003. 430 с.
8. Измеров Н. Ф., Каспаров А. А. Медицина труда : Введение в специальность. М.: Медицина, 2002. 392 с.
9. Кундієв Ю. І., Нагорна А. М., Варивончик Д. В. Статистичний облік та реєстрація професійної патології відповідно до Міжнародної класифікації хвороб десятого перегляду (МКХ-10) : Методичні рекомендації. К., МОЗ України. 2006. 23 с.
10. Медицинские осмотры. Руководство / Под ред. И. И. Березина, С. А. Бабанова. ГЭОТАР-Медиа, 2016. 256 с.
11. Посібник з професійних хвороб : Навчальний посіб / О.В. Бродик, М.О. Абрагамович, І.Г. Гайдучок [та ін.]; Львів. нац. мед. ун-т ім. Д. Галицького [та ін.]. Львів, 2010. 185 с.
12. Профессиональная патология : Национальное руководство / Р. Ф. Афанасьева, Н. П. Головкова Т. Б. Бурмистрова. М.: «ГЭОТАР-Медиа», 2011. 784 с.
13. Профессиональная патология. Национальное руководство / Под. ред.: Н.Ф. Измерова. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2011. 784 с.
14. Российская энциклопедия по медицине труда / Гл. ред. Н. Ф. Измеров. М.: Из-во «Медицина», 2005. 656 с.
15. Ткачишин В. С. Професійні хвороби : Підручник. К.: ДП «Інформаційно-аналітичне агенство», 2011. 895 с.

Нормативна база

Закони України:

1. Конституція України. – 1997, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Кодекс законів про працю. – 1971, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
3. Про охорону праці. – 1992, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>.
4. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими

- похованням. – 2001, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2240-14>.
5. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності. – 1999, зі змінами. – Досту на сайті: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>.
 6. Основи законодавства України про охорону здоров'я. – 1992, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.
 7. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення. – 1994, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>.
 8. Про захист населення від інфекційних хвороб. – 2000, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1645-14/page>.
 9. Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ. – 1992, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1972-12>.
 10. Про протидію захворюванню на туберкульоз. – 2001, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2586-14>.
 11. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні. – 1991, зі змінами. – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/875-12>.
 12. Про реабілітацію інвалідів в Україні. – 2006, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2961-15>

Постанови КМ України та Накази вищих органів державного управління України:

Тимчасова втрата працездатності

1. Про затвердження Положення про експертизу тимчасової непрацездатності, Наказ МОЗ України від 09.04.2008 р. №189. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0589-08>.
2. Про затвердження Інструкції про порядок видачі документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність громадян, Наказ МОЗ України від 13.11.2001 р. №455, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1005-01>.
3. Положение об экспертизе временной нетрудоспособности в лечебно-профилактических учреждениях (в том числе в клиниках высших медицинских учебных заведений, институтов усовершенствования врачей и научно-исследовательских институтов), МЗ СССР от 14.07.1975 N 06-14/6 . – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0006400-75>.

Медичні профілактичні огляди, професійний добір:

1. Щодо організації проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів працівників окремих професій, виробництв і організацій, діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може привести до поширення інфекційних хвороб, Наказ МОЗ України від 23.07.2002 р. №280, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0639-02>.

2. Про затвердження Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій, Наказ МОЗ України від 21.05.2007 р. №246, із змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0846-07>.
3. Про затвердження Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій залізничного транспорту, метрополітенів та підприємств міжгалузевого промислового залізничного транспорту України, Наказ Мінтрасв'язку України від 29.04.2010 № 240, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0537-10>.
4. Про затвердження Положення про медичний огляд кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів, Наказ МОЗ України, МВСУ від 31.01.2013 № 65/80. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0308-13>.
5. Про затвердження Правил медичного забезпечення і контролю польотів цивільної авіації України, Наказ Держслужби з нагляду за забезпеченням безпеки авіації від 05.12.2005 р. № 920. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0044-06>.
6. Про затвердження Правил визначення придатності за станом здоров'я осіб для роботи на судах, **Наказ МОЗ України від від 19.11.96 N 347**. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0108-97>.

Психіатричні та наркологічні огляди працюючих:

1. Про затвердження Порядку проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів і переліку медичних психіатричних протипоказань щодо виконання окремих видів діяльності (робіт, професій, служби), що можуть становити безпосередню небезпеку для особи, яка провадить цю діяльність, або оточуючих. – Постанова КМУ від 27.09.2000 р. № 1465, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1465-2000-%D0%BF>.
2. Про затвердження Інструкції про проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів, Наказ МОЗ України від 17.01.2002 р. №12, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0094-02>.
3. Про обов'язковий профілактичний наркологічний огляд і порядок його проведення, Постанова КМУ від 06.11.1997 р. №1238, із змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1238-97-%D0%BF>.

Професійний добір:

1. Про затвердження Переліку робіт, де є потреба у професійному доборі, Наказ МОЗ України від 23.09.1994 р. №263/121, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0018-95>.
2. Щодо питань медичного забезпечення у сфері безпеки дорожнього руху, Лист МОЗ від 30.08.2013 № 3.15-/368. – URL: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/lyst_20130830_3-15-368.html.

Експертиза інвалідності:

1. Питання медико-соціальної експертизи, Постанова КМУ від 03.12.2009 р. №1317, із змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1317-2009-%D0%BF>.
2. Про затвердження Порядку та Критеріїв встановлення медико-соціальними експертними комісіями ступеня стійкої втрати професійної працездатності у відсотках працівникам, яким заподіяно ушкодження здоров'я, пов'язане з виконанням трудових обов'язків, Наказ МОЗ України від 05.06.2012 р., № 420. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1387-12>.
3. Про затвердження Інструкції про встановлення груп інвалідності, Наказ МОЗ України від 05.09.2011 р. №561. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1295-11ю>

Експертиза професійного захворювання, каліцтва, смерті:

1. Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, Постанова КМУ від 17.04.2019 р. №337, із змінами. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF#Text>.
2. Про затвердження переліку професійних захворювань, Постанова КМУ від 08.11.2000 р. №1662. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1662-2000-%D0%BF>.
3. Про затвердження Інструкції про застосування переліку професійних захворювань, Наказ МОЗ України, АМНУ, МПСПУ від 29.12.2000 р. №374/68/338. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0068-01>.
4. Про затвердження переліку спеціалізованих лікувально-профілактичних закладів, які мають право встановлювати остаточний діагноз щодо професійних захворювань, Наказ МОЗ України від 25 березня 2003 р. №133. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0283-03>.
5. Про затвердження Інструкції про встановлення причинного зв'язку смерті з професійним захворюванням (отруєнням) або трудовим каліцтвом, Наказ МОЗ України від 15.11.2005 р. №606 р. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1455-05>.

Оцінка умов праці:

1. Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу», Наказ МОЗ України від 08.04.2014 № 248. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0472-14/print1389960100356508>.
2. Про Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці, Наказ МОЗ України від 01.08.1992 р., № 442. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/442-92-%D0%BF>.

Праця окремих категорій працівників:

1. Про затвердження Переліку важких робіт і робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці неповнолітніх, Наказ МОЗ України від 31.03.1994 р. № 46. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0176-94>.

Реабілітація інвалідів:

1. Про затвердження порядку забезпечення санаторно-курортними путівками деяких категорій громадян органами праці та соціального захисту населення, Постанова КМУ N 187 від 22.02.2006. – URL: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dp_20060222_187.html.
2. Про затвердження Державної типової програми реабілітації інвалідів, Постанова КМУ від 8 грудня 2006 р. № 1686. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1686-2006-%D0%BF>.

Інформаційні джерела

Міжнародні організації

1. Міжнародна організація праці (МОП): <http://www.ilo.org>
2. МОП в Україні: <https://www.ilo.org/budapest/countries-covered/ukraine/lang--en/index.htm>
3. МОП. Безпека та здоров'я на роботі: <http://www.ilo.org/global/topics/safety-and-health-at-work/lang--en/index.htm>
4. МОП. Перелік професійних захворювань (перегляд 2010 р.): http://www.ilo.org/safework/info/publications/WCMS_125137/lang--en/index.htm
5. Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ): <http://www.who.int/ru/>
6. ВООЗ. Гігієна праці: http://www.who.int/occupational_health/en

Урядові організації

1. Верховна рада України – «Законодавство України»: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Міністерство соціальної політики України: <https://www.msp.gov.ua>
3. Комітет з питань гігієнічного регламентування МОЗ України: <http://uhrc.gov.ua>
4. Фонд соціального страхування України: <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/index>
5. Державна служба України з питань праці: <http://dsp.gov.ua>
6. Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів: <http://www.consumer.gov.ua>
7. Центр громадського здоров'я МОЗ України: <https://phc.org.ua>

Неурядові організації України

1. Федерація профспілок України: <http://www.fpsu.org.ua>
2. Федерація роботодавців України: <http://fru.org.ua>

Наукові установи та організації України

1. ДУ «Інститут медицини праці імені Ю. І. Кундієва НАМН України»: <https://imtuik.org.ua>
2. Національний науково-дослідний інститут промислової безпеки та охорони праці: <http://ndiop.kiev.ua>

Міжнародні:

1. Центр з контролю і профілактики захворювань США (CDC): <http://www.cdc.gov>
2. Національний інститут з охорони праці і здоров'я США (NIOSH): <http://www.cdc.gov/niosh>
3. Канадський центр гігієни та охорони праці (CCOHS): <http://www.ccohs.ca/>
4. Європейська агенція з безпеки і гігієни праці (OSHA): osha.europa.eu
5. Фінський інститут професійного здоров'я (FIOH): <http://www.ttl.fi>

Професійні об'єднання та організації

1. Collegium Ramazzini: <http://www.collegiumramazzini.org>

Енциклопедії, довідники

1. Конвенції МОП (укр.): <http://www.ilo.org.ua/DocLib/Forms/conventions.aspx>
2. Рекомендації МОП (укр.): <http://www.ilo.org.ua/DocLib/Forms/recommendations.aspx>
3. Кодекси практик МОП (англ.): <http://www.ilo.org/safework/info/standards-and-instruments/codes/lang--en/index.htm>
4. Навчальні матеріали МОП: <http://www.ilo.org/safework/info/instr/lang--en/index.htm>
5. Енциклопедія з охорони та безпеки праці МОП:
6. (рос., 2001 р.): <http://base.safework.ru/iloenc>
7. (англ., 2012 р.): <http://www.ilo.org/oshenc>
8. Індекс 53 професійних захворювань (англ.): <http://www.haz-map.com/occindex.htm>

СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА

1. Визначення поняття "соціальна медицина"; мета, завдання, предмет, об'єкти дослідження у соціальній медицині.
2. Інвалідність населення України як медико-соціальна проблема.
3. Порядок прийому та звільнення працівників.
4. Організація первинної медичної допомоги населенню в сучасних умовах та управління нею.
5. Теоретичні основи управління охороною здоров'я. Сучасний менеджмент.
6. Основні проблеми системи охорони здоров'я в Україні.
7. Етичні питання збору, збереження та передачі персоніфікованої медичної інформації.
8. Шляхи запобігання та протидії корупції посадовими особами системи охорони здоров'я.
9. Визначення проблем, придатних для аналізу державної політики з охорони здоров'я.
10. Організаційна структура, функції служби медичної статистики її правове забезпечення, стратегія розвитку та проблеми використання інформаційних технологій.
11. Управління кадрами медичного закладу. Формування кадрового резерву.
12. Законодавчі основи управління якістю медичної допомоги у вітчизняній галузі охорони здоров'я
13. Теоретичні основи соціальної медицини: теорія здоров'я населення і теорія розвитку охорони здоров'я, теорія організації і управління охороною здоров'я, взаємозв'язок між ними.
14. Еволюція менеджменту. Менеджер в системі охорони здоров'я.
15. Законодавче регулювання діяльності системи охорони здоров'я.
16. Доступ до інформації в медичних закладах. Захист персональних даних.
17. Право на охорону здоров'я, медичну допомогу та підходи до визначення державної політики з охорони здоров'я в Україні.
18. Основні функції управління та їх реалізація в сучасних умовах.
19. Теоретичні основи маркетингу (поняття: ринок, потреби, попит, пропозиції).
20. Організація охорони праці у закладах охорони здоров'я.
21. Основні тенденції демографічної ситуації в Україні: народжуваність, смертність, природний і міграційний рух населення.
22. Види комунікацій і форми співпраці між пацієнтами і закладом охорони здоров'я з питань забезпечення якості медичної допомоги.
23. Організація виступів та переговорів.
24. Міжнародний досвід організації ПМД на засадах сімейної медицини.
25. Медичне страхування, як система організаційних та фінансових заходів щодо забезпечення надання медичної допомоги.
26. Формування організаційної культури (типи культур, цінності та норми).
27. Законодавче регулювання ліцензування закладів охорони здоров'я.
28. Основи трудового права.

29. Методи соціальної медицини, їх сутність та практичне використання.
30. Теорії систем та практика їх застосування в охороні здоров'я.
31. Комплексна оцінка стану здоров'я населення та її використання в управлінні охороною здоров'я
32. Характеристики послуг як товару та особливості маркетингу послуг
33. Правове регулювання діяльності системи охорони здоров'я
34. Організація моніторингу якості медичної допомоги за індикаторами якості в закладах охорони здоров'я.
35. Природа конфліктної ситуації в організації. Урегулювання конфліктних ситуацій.
36. Організація надання медичної допомоги населенню України в сучасних умовах
37. Концептуально-методологічні засади аналізу державної політики та державного управління з перебудови галузі охорони здоров'я.
38. Нормативне регулювання трудових відносин. Основні положення Кодексу законів про працю.
39. Організаційно-правові форми господарської діяльності в охороні здоров'я.
40. Законодавче регулювання акредитації закладів охорони здоров'я.
41. Основи державної політики і стратегії в галузі охорони здоров'я.
42. Основні закономірності і сучасні проблеми громадського здоров'я в Україні.
43. Технологія розробки та прийняття управлінського рішення.
44. Медико-статистична інформація в управлінні закладом охорони здоров'я.
45. Основні групи факторів ризику індивідуального і громадського здоров'я та їх вплив на формування здоров'я населення.
46. Контроль реалізації управлінського рішення як фаза процесу управління.
47. Роль центральної та регіональної виконавчої влади у виробленні та реалізації державної політики з охорони здоров'я населення України.
48. Світові моделі управління якістю в охороні здоров'я.
49. Поняття "здоров'я" та "хвороби", їх значення та сфера використання в практичній діяльності охорони здоров'я.
50. Концептуальні напрями розвитку сімейної медицини в Україні.
51. Нормативне регулювання питань управління матеріальними ресурсами медичних закладів в Україні.
52. Розвиток персоналу медичного закладу.
53. Сучасні тенденції стану здоров'я населення України.
54. Основи медичного страхування.
55. Управління матеріальними ресурсами медичного закладу.
56. Організація стаціонарної допомоги населенню в сучасних умовах та управління нею.
57. Громадське здоров'я (популяційне) як інтегральна характеристика здоров'я суспільства.
58. Охорона здоров'я в умовах ринкових відносин. Система фінансування охорони здоров'я в умовах ринку.

59. Управління конфліктною ситуацією та стратегії розв'язання конфлікту.
60. Мотивація праці. Стимулювання праці.
61. Загальна характеристика, технологія і організація процесу управління
62. Значення медико-статистичної інформації в управлінні охороною здоров'я.
63. Планування і організація заходів безперервного професійного розвитку. Професійне вдосконалення медичних працівників.
64. Організація надання екстреної медичної допомоги населенню.
65. Визначення поняття "індивідуальне здоров'я", його види (фізичне, психічне, біологічне, соціальне), показники, що їх характеризують, та критерії оцінки.
66. Системи: види, особливості, складові частини, організаційно-функціональні стадії та критерії якості їх організації.
67. Принципи використання сучасних інформаційних технологій в закладах охорони здоров'я.
68. Трудовий договір з працівниками охорони здоров'я.
69. Світовий і вітчизняний досвід профілактики найбільш розповсюджених і соціально небезпечних захворювань.
70. Практика застосування системного підходу в управлінні
71. Значення інформації про здоров'я населення в управлінні охороною здоров'я. Медико-демографічна інформація в управлінні охороною здоров'я.
72. Реформування статусу бюджетних медичних закладів.
73. Державні закупівлі в Україні. Державна політика у сфері державних закупівель.
74. Організаційно-правові питання управління матеріальними ресурсами медичного закладу.
75. Національний досвід управління якістю медичної допомоги: проблеми, досягнення і стратегії розвитку.
76. Огляд сучасних методів оцінки персоналу. Дослідження факторів управління персоналом.
77. Інтегральні показники здоров'я населення: материнська смертність, смертність немовлят, середня очікувана тривалість життя, середня очікувана тривалість здорового життя, індекс людського розвитку.
78. Механізми впровадження державної політики з охорони громадського здоров'я.
79. Методи збору та обробки медико - статистичної інформації в лікувальних установах для прийняття управлінських рішень. Навичка менеджера. Лідерство

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТИВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПІРАНТУРУ

1. Організація первинної медичної допомоги населенню в сучасних умовах та управління нею.
2. Основні проблеми системи охорони здоров'я в Україні.
3. Законодавчі основи управління якістю медичної допомоги у вітчизняній галузі охорони здоров'я
4. Теоретичні основи соціальної медицини: теорія здоров'я населення і теорія розвитку охорони здоров'я, теорія організації і управління охороною здоров'я, взаємозв'язок між ними.
5. Теоретичні основи маркетингу (поняття: ринок, потреби, попит, пропозиції).
6. Основні тенденції демографічної ситуації в Україні: народжуваність, смертність, природний і міграційний рух населення.
7. Медичне страхування, як система організаційних та фінансових заходів щодо забезпечення надання медичної допомоги.
8. Теорії систем та практика їх застосування в охороні здоров'я.
9. Організація моніторингу якості медичної допомоги за індикаторами якості в закладах охорони здоров'я.
10. Основні закономірності і сучасні проблеми громадського здоров'я в Україні.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Авраменко Т. П. Державне управління системою охорони здоров'я в умовах системних змін в Україні: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку / Т. П. Авраменко // Держава та регіони. Серія : Держ. управління. – 2014. – № 2. – С. 89–95.
2. Алимбетов У. С. Тайм-менеджмент как система управления временем / У. С. Алимбетов, Ж. С. Карашева // Вестн. Казах. гуманитар.-юр. иннов. университета. – 2017. – № 2. – С. 101–105
3. Біланов О. С. Філософсько-правові проблеми хоспісної і паліативної допомоги в Україні / О. С. Біланов, Н. О. Зінченко // Акт. проблеми сучас. медицини: Вісн. Укр. мед. стоматол. академії. – 2016. – Т. 16, № 2. – С. 261–265.
4. Біостатистика / за заг. ред. В.Ф. Москаленка. Київ : Книга плюс, 2009. 184 с.
5. Бугаєвська Н. А. Особливості становлення та розвитку паліативно-хоспісної допомоги в Україні / Н. А. Бугаєвська // Медсестринство. – 2017. – № 1. – С. 65–68.
6. Бугро В. І. З досвіду діяльності систем охорони здоров'я провідних європейських країн з різними економічними моделями в основі їх організації / В. І. Бугро // Східноєвроп. журн. громад. здоров'я. – 2012. – № 2/3. – С. 44–48.
7. Василенко К. О. Правові засади забезпечення професійної діяльності головного лікаря державного закладу охорони здоров'я як запорука якості медичної допомоги: досвід зарубіжних країн та українські реалії / К. О.

- Василенко // Публ. право. – 2018. – № 2. – С. 138–146.
8. Василенко К. О. Правові засади забезпечення професійної діяльності головного лікаря державного закладу охорони здоров'я як запорука якості медичної допомоги: досвід зарубіжних країн та українські реалії / К. О. Василенко // Публ. право. – 2018. – № 2. – С. 138–146.
 9. Вежновець Т. А. Кадрові ризики організаційно-управлінського генезу в установах охорони здоров'я / Т. А. Вежновець // Лік. справа. – 2017. – № 1/2. – С. 141–149.
 10. Вежновець Т. А. Кадрові ризики організаційно-управлінського генезу в установах охорони здоров'я / Т. А. Вежновець // Лік. справа. – 2017. – № 1/2. – С. 141–149
 11. Віткова В. С. Міжнародні стандарти і сучасний стан паліативної і хоспісної медицини в Україні: проблеми імплементації / В. С. Віткова // Молодий вчений. – 2015. – № 12, ч. 3. – С. 68–71.
 12. ВОЗ. Паллиативная помощь. // Под ред. E.Davies, I.J.Higginson. – Европейское региональное бюро ВОЗ. – 2005. – 32 с.
 13. ВОЗ. Совершенствование паллиативной помощи пожилым людям. // Под ред. E. Davies, I. J. Higginson. – Европейское региональное бюро ВОЗ. – 2005. – 40 с.
 14. ВОЗ. Целевые ориентиры и более широкая перспектива – новые рубежи в работе с фактическими данными: доклад о состоянии здравоохранения в Европе. 2015 [Интернет]. [цитировано 2019 Авг 20]. Доступно: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0008/291518/EHR_High_RU_WEB_01.pdf?ua=1
 15. Возний Н. Р. Етимологія та розвиток тайм-менеджменту як невід'ємної складової ефективного управління / Н. Р. Возний, Р. Д. Бала // Наук. вісн. НЛТУ України : зб. наук-техн. праць. – Львів, 2014. – Вип. 24.9. – С. 208–214.
 16. Voronenko Y. V. Self-management as a technology to improving the organization of a general practitioner-family doctor activity / Y. V. Voronenko, O. G. Shekera, V. V. Gorachuk // Health of Society. – 2018. – Vol. 7, N 3. – P. 119–124.
 17. Вороненко ВВ, Пустовойтова ГЛ, Фещенко П. Кадрові ресурси охорони здоров'я. Київ; 2012. 367 с
 18. Вороненко Ю. В. Бізнес-планування в охороні здоров'я : навч.-метод. посіб. для керівників закл. охорони здоров'я / Ю. В. Вороненко, В. М. Пащенко. – Київ : Генеза, 2016. – 334 с.
 19. Вороненко Ю. В. Паліативна допомога, як інтегральна складова розвитку та реформування системи охорони здоров'я в Україні / Ю. В. Вороненко // Глав. врач. – 2014. – № 1. – С. 42–43
 20. Вороненко Ю. В., Губський Ю. І., Царенко А. В. Створення системи паліативної та хоспісної допомоги в умовах реформування охорони здоров'я в Україні: медичні та соціальні аспекти. // Наука і практика. Міжвідомчий медичний журнал. – 2014. – №1 (2). – С. 63–75.
 21. Ганинець П. П. Використання індустріальних оцінок для визначення якості надання медичної допомоги в умовах державно-приватного партнерства /

- П. П. Ганинець, Н. О. Сіненко // Мед. інформатика та інженерія. – 2018. – № 3. – С. 58–63.
22. Глобальная стратегия сектора здравоохранения по вирусному гепатиту на 2016-2021 гг. : на пути к ликвидации вирусного гепатита / ВОЗ. Женева : ВОЗ, 2016. 56 с. URL: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/250042/WHO-HIV-2016.06-rus.pdf?sequence=1> (дата обращения: 13.04.2020).
 23. Горачук В. В. Інноваційні резерви підвищення якості менеджменту медичної допомоги / В. В. Горачук, В. А. Піщиков, Н. А. Шестак // Укр. мед. часопис. – 2016. – № 2. – С. 83–85.
 24. Горачук В. В. Інноваційні резерви підвищення якості менеджменту медичної допомоги / В. В. Горачук, В. А. Піщиков, Н. А. Шестак // Укр. мед. часопис. – 2016. – № 2. – С. 83–85.
 25. Гузій О. Пацієнторієнтована статистика та паліативна допомога в Україні / О. Гузій // Укр. мед. часопис. – 2017. – № 4. – С. 27–33.
 26. Державне управління охороною здоров'я в Україні: генезис і перспективи розвитку: кол. моногр. / (кол. авт.; упоряд. Проф. Я.Ф. Радиш, передм. Т.Д. Бахтеєвої; за заг. Ред. Проф. М.М. Білінської, проф. Я.Ф. Радиша). – К.: НАДУ, 2011. – 424 с.
 27. Деякі питання електронної системи охорони здоров'я. Постанова Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2018 р. № 411. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/411-2018-%D0%BF> (дата звернення: 01.06.2018).
 28. Деякі питання щодо договорів про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій. Постанова Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2018 р. № 410. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/tu/410-2018-%D0%BF> (дата звернення: 01.06.2018).
 29. Дитхелм Г. Управление проектами: в 2 т. Т. 1: Основы. СПб. : Бизнес-пресса, 2014. 345 с.
 30. Досвід впровадження системи менеджменту якості в Університетській клініці / В. Г. Дубініна, А. С. Котуза, Л. Г. Роша, С. В. Бусел // Україна. Здоров'я нації. – 2015. – № 3, спец. вип. – С. 25–30.
 31. ДСТУ EN ISO 15189:2015. Медичні лабораторії: Вимоги до якості та компетентності. Київ : УкрНДНЦ, 2016. 53 с.
 32. ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT). Системи управління якістю. Вимоги. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 33 с.
 33. ЄАПД. Празька хартія «Отримання паліативної допомоги – право людини». – ЄАПД. – 2013. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eapcspeaksrussian.eu.aspx>.
 34. Євтушевська О. В. Тайм-менеджмент як вияв світогляду сучасної людини / О. В. Євтушевська // Вісн. Київ. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. Економіка. – 2017. – Вип. 3. – С. 15–18.
 35. Євтушенко О. М. Оптимізація системи забезпечення належної якості фармацевтичної допомоги на основі принципів ризик-менеджменту / О. М. Євтушенко // Фармацевт. журнал. – 2015. – № 5. – С. 3–7.
 36. Заика В. Медицинский менеджмент / В. Заика // Практика упр. мед.

- закладом. – 2017. – № 1. – С. 52–56.
37. Заика В. Медицинский менеджмент / В. Заика // Практика упр. мед. закладом. – 2017. – № 1. – С. 52–56.
38. Здоровье-2020: основы европейской политики и стратегия для XXI века / Европ. регион. бюро ВОЗ. Копенгаген, 2013. 232 с. URL: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0017/215432/Health2020-LongRus.pdf (дата обращения: 05.09.2018).
39. Зукін В. Країнський ринок приватної медицини : реалії та перспективи /В.Зукін/ Приват.лікар. -2017. – №5. –С.12-15.
40. Іващенко О. А. Вплив інновацій на розвиток ринку послуг в сфері охорони здоров'я: телемедицина в фокусі лібералізації міжнародної торгівлі послугами [Електронний ресурс] / О. А. Іващенко, М. Ю. Рубцова // Міжнар. відносини. Серія : Екон. науки. – 2017. – № 10. – Режим доступу к журн. : URL : <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/3707> . – Назва з екрана.
41. Інновації в державній політиці фінансування медичної допомоги в Україні / О. Н. Литвинова, Ю. М. Петрашик, К. Є. Юрїїв [та ін.] // Вісн. соц. гігієни та орг. охорони здоров'я України. – 2018. – № 2. – С. 38–43
42. Король А. В. Сучасні напрями національної політики держави щодо забезпечення надання екстреної медичної допомоги [Електронний ресурс] / А. В. Король. // Демократ. врядування. – 2018. – Вип. 21. – Режим доступу до журн. : URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr_2018_21_11 . – Назва з екрана.
43. Костенко Т. А. Стан та перспективи розвитку медичного страхування в Україні з урахуванням іноземного досвіду / Т. А. Костенко, В. В. Стоколюк, Л. О. Заволока // Молодий вчений. – 2018. – № 5(2). – С. 721–725
44. Костенко Т. А. Стан та перспективи розвитку медичного страхування в Україні з урахуванням іноземного досвіду / Т. А. Костенко, В. В. Стоколюк, Л. О. Заволока // Молодий вчений. – 2018. – № 5(2). – С. 721–725.
45. Кравченко В. В. Шляхи підвищення задоволеності населення якістю амбулаторної медичної допомоги / В. В. Кравченко, Н. М. Орлова // Україна. Здоров'я нації. – 2018. – № 2. – С. 38–42.
46. Кравченко В. В. Шляхи підвищення задоволеності населення якістю амбулаторної медичної допомоги / В. В. Кравченко, Н. М. Орлова // Україна. Здоров'я нації. – 2018. – № 2. – С. 38–42.
47. Кушнарева И. В. Тайм-менеджмент как основа организации рабочего времени / И. В. Кушнарева, О. Ю. Литвинов // Аллея науки. – 2016. – № 3. – С. 262–264.
48. Лабунець В. А. Методичні аспекти вивчення витрат часу медичних працівників на надання медичної допомоги / В. А. Лабунець, Т. В. Дієва, Е. В. Дієв // Галиц. лікар. вісник. – 2010. – Т. 17, № 3. – С. 153–156.
49. Лазоренко Т. В. Правила успішного використання тайм-менеджменту / Т. В. Лазоренко, Ю. О. Дідченко, Є. Д. Михайлова // Молодий вчений. – 2017. – № 1. – С. 632–635.

50. Лехан В. М., Крячкова Л. В., Волчек В. В. Перетворення в системах первинної медичної допомоги (порівняльний аналіз підходів в країнах Європи та в Україні) : навч. посіб. Дніпропетровськ, 2016. 30 с.
51. Лехан В.М. Управління змінами в системі охорони здоров'я України: історія та уроки пілотних регіонів: навчальний посібник / В. М. Лехан, Л. В. Крячкова, В. В. Волчек. — Дніпропетровськ, 2016. - 53 с.
52. Лисицын Ю. П., Улумбекова Г. Э. Общественное здоровье и здравоохранение. 3-е изд., перераб. и доп. М. : ГЭОТАР-Медиа, 2015. 544 с.
53. Лысенко В. И. Использование технологии **тайм**-менеджмента в работе и жизни врача и педагога / В. И. Лысенко, С. В. Лысенко // Проблемы непрерыв. мед. освіти та науки. — 2013. — № 3. — С. 25–27.
54. Менделя В. А. Законодавче регулювання питань якості надання медичної допомоги в Україні / В. А. Менделя, О. В. Перепадя // Акт. проблеми клін. та профілакт. медицини. — 2018. — № 2/3. — С. 5–10.
55. Менделя В. А. Законодавче регулювання питань якості надання медичної допомоги в Україні / В. А. Менделя, О. В. Перепадя // Акт. проблеми клін. та профілакт. медицини. — 2018. — № 2/3. — С. 5–10.
56. Могилевская О. Ю. Тайм-менеджмент : учеб. пособие / О. Ю. Могилевская, Т. Н. Уфимцева, А. И. Штанько. — Киев : КиМУ, 2016. — 305 с.
57. Моїсеєнко Р. О. Дитяча інвалідність та питання розбудови системи медико-соціальної реабілітації дітей в Україні / Р. О. Моїсеєнко, Н. Г. Гойда, О. О. Дудіна // Соц. педіатрія та реабілітологія. — 2018. — № 15/16. — С. 10–19.
58. Москаленко ВФ. Принципи побудови оптимальної системи охорони здоров'я: український контекст. Київ: Книга плюс; 2008. 320 с.
59. Москаленко М.Ф. Право на охорону здоров'я у нормативно- правових актах міжнародного та європейського рівня / В.Ф. Москаленко, Т.З. Грузєва, Г.В. Іншакова. — Х.: Контраст, 2006 -295с.
60. Научные исследования в целях достижения всеобщего охвата населения медицинскими услугами : докл. о состоянии здравоохранения в мире, 2013 г. / ВОЗ. — Женева, 2013. — 186 с.
61. Научные исследования в целях достижения всеобщего охвата населения медицинскими услугами : докл. о состоянии здравоохранения в мире, 2013 г. / ВОЗ. — Женева, 2013. — 186 с.
62. Національна стратегія побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період 2015-2025. Київ, 2014. URL:<http://uoz-zak.gov.ua/uploads/doc/1/4/9/149.pdf>
63. Нормативно-правові засади організації надання медичної допомоги в Україні: Посібник О.А. Каденко – Хмельницький ; Подільський науково-медичний центр, 2018. -170с.
64. Огляд стану нормативно-правового забезпечення знеболення в системі паліативної допомоги в Україні / Л. В. Коношевич, Р. О. Моїсеєнко, Ю. І. Губський, Я. А. Толкачова // Реабілітація та паліативна медицина. — 2016. — № 2.
65. Опыт совершенствования системы планирования и учета рабочего

- времени медицинских работников в многопрофильной медицинской организации / С. В. Романов, М. В. Хазов, О. П. Абаева [и др.] // Врач и информ. технологии. – 2016. – № 2. – С. 20–26.
66. Організація надання первинної медичної допомоги дітям раннього, дошкільного та шкільного віку: Навчально-методичний посібник для студентів 4, 5 та 6 курсів медичних факультетів. Власик Л.Й., Таралло В.Л., Рингач Н.О., Грицюк М.І., Вацик М.З., Ясинська Е.Ц. – Чернівці: ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет», 2019. 152с.
67. Організація та проведення внутрішнього аудиту системи менеджменту якості у закладі охорони здоров'я : методичні вказівки / Л. Г. Роша, І. П. Семенів, А. С. Котуза та ін. Київ, 2015. 207 с.
68. Організація та проведення внутрішнього аудиту системи менеджменту якості у закладі охорони здоров'я (відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO 9001:2015): Метод. Вказівки. – К.: «МП Леся», 2015. – 207с.
69. Паліативна та хоспісна допомога : підручник / (Вороненко Ю.П., Губський Ю.І., Князевич В.М. та ін.); за ред.: Ю. В. Вороненка, Ю. І. Губського - Вінниця : Нова Кн., 2017. - 392 с.
70. Пасько М. І. Особливості надання медичної допомоги та медичної послуги в умовах формування ринку медичних послуг / М. І. Пасько // Глоб. та нац. проблеми економіки. – 2017. – № 15. – С. 117–121.
71. Писаревська Г. І. Використання тайм-менеджменту для підвищення ефективності управління персоналом / Г. І. Писаревська // Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія : Екон. науки. – Херсон, 2016. – Вип. 20, ч. 1. – С. 148–153.
72. Погоріляк Р. Ю. Залежність зміни показників громадського здоров'я та показників оцінки якості та доступності медичної допомоги від зміни ресурсного забезпечення / Р. Ю. Погоріляк, О. П. Гульчій // Україна. Здоров'я нації. – 2018. – № 3. – С. 62–65.
73. Погоріляк Р. Ю. Залежність зміни показників громадського здоров'я та показників оцінки якості та доступності медичної допомоги від зміни ресурсного забезпечення / Р. Ю. Погоріляк, О. П. Гульчій // Україна. Здоров'я нації. – 2018. – № 3. – С. 62–65.
74. Погоріляк Р. Ю. Характеристика якості та доступності надання вторинної та третинної медичної допомоги населенню на регіональному рівні / Р. Ю. Погоріляк // Наук. вісн. Ужгород. ун-ту. Серія : Медицина. – 2015. – № 1. – С. 305–307.
75. Посібник з біостатистики. Аналіз результатів медичних досліджень у пакеті EZR (R-statistics) / В. Г. Гур'янов, Ю. Є. Лях, В. Д. Парій, О. В.Короткий, О.В. Чалий, К. О. Чалий, Я. В. Цехмістер. Навчальний посібник. Київ: Вістка, 2018. 208 С.
76. Про внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо удосконалення надання медичної допомоги. Закон України від 7 липня 2011 року No 3611-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3611-17> (дата звернення: 05.05.2016).

77. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05 лют. 2015 р. № 157-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 13. Ст. 91.
78. Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 березня 2018 р. No 302. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/302-2018-%D0%BF> (дата звернення: 02.06.2018).
79. Про затвердження Порядку надання ПМД. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19.03.2018 No 504, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 21 березня 2018 р. за No 348/31800. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0348-18> (дата звернення: 01.06.2018).
80. Про затвердження Порядку створення госпітальних округів : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 р. No 932. <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249582611> (дата звернення : 25.08.2019).
81. Про схвалення Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2016 року No 1013-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1013-2016-%D1%80> (дата звернення: 13.04.2018).
82. Про схвалення Концепції розвитку системи громадського здоров'я. Розпорядження КМУ від 30.11.2016 No 1002-р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1002-2016-%D1%80> (дата звернення: 10.05.2017).
83. Про утворення Національної служби здоров'я України. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. No 1101. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1101-2017-%D0%BF> (дата звернення: 17.03.2018).
84. Резнікова Н. В. Моделі конкуренції на ринку послуг в сфері охорони здоров'я: проблема використання потенціалу медичної галузі та її регулювання в умовах глобалізації [Електронний ресурс] / Н. В. Резнікова, О. А. Іващенко, О. І. Войтович // Ефект. економіка. – 2018. – № 1. – Режим доступу к журн. : URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6277> . – Назва з екрана.
85. Реформування галузі охорони здоров'я: Вінницька, Донецька, Дніпропетровська, Одеська, Полтавська області, м. Київ. Результати, проблеми, шляхи вирішення. Київ: МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України», 2014. 189 С.
86. Реформування сфери охорони здоров'я в Україні: організаційне, нормативно-правове та фінансово-економічне забезпечення: аналіт. Відповідь; авт. Т.П. Попченко. Нац. Ін-т стратегічних досліджень. – К.: НІСД, 2012. -96с.
87. Розробка впровадження та вдосконалення системи управління якістю в закладах охорони здоров'я / За редакцією Семенів І.П., Котуза А.С. – К.: «СПД Чалчинська Н.В.» 2014. -212 с.
88. Садртдинов О. Идеальный исполнитель / О. Садртдинов // Практика упр.

- мед. закладом. – 2018. – № 3. – С. 20–28.
89. Салманов А. Модели системы здравоохранения в разных странах / А. Салманов // Практика упр. мед. закладом. – 2017. – № 10. – С. 40–42.
90. Сміянов В. А. Проблеми забезпечення якості медичної допомоги в системі охорони здоров'я України / В. А. Сміянов // Акт. проблеми клін. та профілакт. медицини. – 2018. – № 1. – С. 5–10.
91. Сміянов В. А. Проблеми забезпечення якості медичної допомоги в системі охорони здоров'я України / В. А. Сміянов // Акт. проблеми клін. та профілакт. медицини. – 2018. – № 1. – С. 5–10.
92. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я / Вороненко Ю. В. та ін. ; під заг. ред. : Ю. В. Вороненка, В. Ф. Москаленка. Тернопіль : Укрмедкнига, 2000. 680 с.
93. Столяров С. А. Менеджмент в здравоохранении – актуальная составляющая современного управления [Электронный ресурс] / С. А. Столяров, И. Е. Госсен // Соврем. проблемы науки и образования. – 2015. – № 5. – Режим доступа к журн. : URL : <https://www.science-education.ru/pdf/2015/5/526.pdf> . – Название с экрана.
94. Тавакин Е.П. Основы методики социологического исследования. Учебное пособие. Москва: ИНФРА-М, 2009. 239 С.
95. Цвігун Д. О. Інформаційно-пошукова система для супроводу надання медичної допомоги / Д. О. Цвігун, О. С. Коваленко // Міжнар. наук. журн. Інтернаука. – 2017. – № 7. – С. 112–114.
96. Цілі сталого розвитку 2016-2030 <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholitti/tsili-staloho-rozvytku>
97. Штиршов О. М. Тайм-менеджмент: історичний розвиток та використання в науці управління / О. М. Штиршов, О. М. Шудра // Публіч. упр. та регіон. розвиток. – 2018. – № 1. – С. 194–209.
98. Шумлянський І. Досвід функціонування та перспективи розвитку вітчизняних закладів охорони здоров'я третинного рівня в умовах реформування галузі / І. Шумлянський, Л. Стрільчук, Л. Ільницька // Упр. закл. охорони здоров'я. – 2015. – № 4. – С. 56–60.
99. Юрина В. М. Тайм-менеджмент или как правильно распоряжаться своим временем [Электронный ресурс] / В. М. Юрина, А. С. Масленникова, А. Д. Чихутова // Соврем. науч. исслед. и инновации. – 2017. – № 6. – Режим доступа к журн. : URL : <http://web.snauka.ru/issues/2017/06/83319> . – Название с экрана.

ПАТОЛОГІЧНА АНАТОМІЯ

1. Предмет і завдання патологічної анатомії. Основні етапи розвитку патоморфології. Методи патологоанатомічної діагностики. Методи патоморфологічного дослідження.
2. Загальні принципи патологоанатомічної діагностики та її значення для клінічної медицини
3. Морфологічні зміни клітин як відповідь на стресорне та токсичне пошкодження (паренхіматозні/клітинні дистрофії) Клітинні дистрофії: гіаліново-краплинна, гідропічна, жирова.
4. Морфологічні зміни екстрацелюлярного матриксу (строми) як відповідь на пошкодження (стромально-судинні дистрофії). Патоморфологія накопичення складних білків (гіаліноз) та ліпідів. Виснаження організму.
5. Патоморфологія кумуляції продуктів порушеного метаболізму. Розлади обміну заліза й метаболізму гемоглобіногенних пігментів, Патоморфологічні прояви порушення утворення меланіну, обміну нуклеопротейдів та міді. Звапніння (кальциноз) тканин. Утворення каменів.
6. Основи танатології. Некроз. Клініко-морфологічні форми некрозу. Селективна загибель спеціалізованих клітин: патогенно індукований апоптоз, селективна загибель клітин індукована імунною системою та руйнування клітин активованим комплементом. Наслідки некрозів.
7. Гострі системні розлади кровообігу (гостра коронарна недостатність, шок) та системні розлади кровообігу при хронічній серцевій недостатності та їх наслідки.
8. Регіонарні розлади кровообігу (гіперемія, ішемія, плазморагія, кровотеча та крововилив).
9. Порушення утворення й обігу лімфи. Порушення іонно-осмотичного та водного балансу, кислотно-основного стану.
10. Порушення гемостазу: геморагічний синдром, тромбоз, ДВЗ-синдром.
11. Емболія. Тромбоемболія легеневої артерії, танатогенез.
12. Запалення: причини, морфогенез. Патологічна анатомія ексудативного запалення.
13. Проліферативне (продуктивне) запалення: з утворенням загострених кондиллом, навколо тварин-паразитів, проміжне продуктивне запалення, гранульоматозне запалення. Специфічне проліферативне запалення.
14. Молекулярно-патоморфологічні основи імунної відповіді. Імунна система у пренатальний і постнатальний період.
15. Патологія імунних процесів: амілоїдоз, реакції гіперчутливості, реакція відторгнення трансплантату.
16. Імунна недостатність. Аутоімунні хвороби.
17. Регенерація. Структурні основи фізіологічної адаптації органів і клітин.
18. Морфологія процесів акомодатії клітин. Компенсаторно-приспосувальні процеси.
19. Онкогенез. Анатомо-мікроскопічні особливості та види росту доброякісних і злоякісних пухлин. Морфологічна характеристика

- основних етапів розвитку злоякісних пухлин.
20. Клініко-морфологічна номенклатура пухлин. Пухлини з епітелію: доброякісні органонеспецифічні епітеліальні пухлини, рак (особливості розвитку, метастазування, гістологічні форми)
 21. Доброякісні та злоякісні неепітеліальні (мезенхімні) пухлини. Саркома: особливості розвитку й метастазування.
 22. Пухлини фібробластичного, міофібробластичного та фіброгістіоцитарного генезу.
 23. Пухлини з жирової та м'язової тканини, пухлини з судин.
 24. Меланоцитарні пухлини.
 25. Особливості пухлин дитячого віку. Ембріональні пухлини. Герміногенні пухлини. Тератоми та тератобластоми. Пухлини «дорослого типу».
 26. Порушення загального об'єму крові, еритроцитів і гемоглобіну. Анемії. Тромбоцитопенії.
 27. Пухлини гемопоетичної тканини.
 28. Пухлини лімфоїдної тканини.
 29. Артеріосклероз та атеросклероз. Ішемічна хвороба серця.
 30. Гіпертензія та артеріосклероз. Первинна гіпертензія та симптоматичні артеріальні гіпертензії.
 31. Хвороби ендокарда та міокарда: кардіоміопатії, ендокардити, міокардити, набуті вади серця.
 32. Гострі вірусні та бактеріальні пневмонії.
 33. Мікоплазменні пневмонії та пневмонії змішаної етіології.
 34. Хронічні обструктивні хвороби легень. Алергічні захворювання легень. Професійні захворювання легень.
 35. Новоутворення легень. Пневмоконіози.
 36. Хвороби стравоходу, шлунка та кишок, печінки та підшлунквої залози.
 37. Пухлини та пухлиноподібні процеси органів порожнини рота та щелепних кісток: одонтогенні та неодонтогенні пухлини, папілома, рак органів порожнини рота, передракові зміни (лейкоплакія).
 38. Неепітеліальні пухлини ротової порожнини.
 39. Пухлини щелепних кісток (остеобластокластома, остеома, остеосаркома, фіброзна дисплазія, херувізм), щелепні кісти (фолікулярна кіста, кератокіста, кіста прорізування).
 40. Захворювання слинних залоз - клініко-морфологічні особливості слинних залоз запальні захворювання, аутоімунні захворювання, слинокам'яна хвороба, пухлини та пухлиноподібні захворювання слинних залоз.
 41. Захворювання твердих тканин зуба (карієс, некаріозні ураження), пульпіт, періодонтит, періостит, остеомієліт щелепних кісток.
 42. Хвороби пародонту, запальні захворювання губ, язика, ясен, слизової оболонки рота.
 43. Вади розвитку обличчя, шиї та органів ротової порожнини.
 44. Патологоанатомічна характеристика, діагностика та класифікація гломерулопатій.
 45. Патологоанатомічна характеристика, діагностика тубуло-інтерстиційних

- уражень нирок.
46. Патологоанатомічна характеристика, діагностика гострої та хронічної ниркової недостатності.
 47. Патологоанатомічна характеристика, діагностика нефросклерозу та нефролітіазу.
 48. Патологоанатомічна характеристика, діагностика бвороб простати та чоловічих статевих органів
 49. Патологоанатомічна характеристика, діагностика новоутворень сечовидільної системи.
 50. Патологоанатомічна характеристика, діагностика гіпоталамо-гіпофізарних порушень.
 51. Патологоанатомічна характеристика, діагностика патології надниркових залоз.
 52. Патологоанатомічна характеристика, діагностика патології щитоподібної залози.
 53. Патологоанатомічна характеристика, діагностика патології ендокринного апарату підшлункової залози.
 54. Патологоанатомічна характеристика, діагностика новоутворень ендокринних залоз та АПУД-системи.
 55. Постреанімаційна енцефалопатія та синдром смерті мозку. Неврити (нейропатії).
 56. Нейродегенеративні (нейродистрофічні) (хвороба Альцгеймера) та демієлінізуючі захворювання (розсіяний склероз).
 57. Пухлини центральної нервової системи (астрогліальні, олігодендрогліальні, епендимні, нейрональні, менінгеальні), черепних і параспінальних нервів.
 58. Системні захворювання сполучної тканини з аутоімунізацією: ревматизм, системний червоний вовчак, ревматоїдний артрит системна склеродермія, дерматоміозит, хвороба Бехтерева.
 59. Переломи кісток. Остеомієліт. Остеомаліяції, рахіт, хвороба Фанконі.
 60. Диспластичні хвороби кісток. Пухлини кісток та хрящової тканини.
 61. Хвороби суглобів, сухожіль та фасцій. Хвороби м'язів.
 62. Запальні ураження сполучної тканини некротизуючий фасції.
 63. Дифузних захворюваннях сполучної тканини целюліт.
 64. Доброякісні та злоякісні новоутворення м'яких тканин.
 65. Запальні ураження шкіри.
 66. Ураження шкіри при дифузних захворюваннях сполучної тканини.
 67. Пухлини шкіри та її додатків.
 68. Загальні поняття інфекційної патології людини. Класифікація інфекційних хвороб.
 69. Кишкові інфекційні хвороби.
 70. Хвороби, збудниками яких є найпростіші та гельмінти.
 71. Вірусні повітряно-краплинні інфекції.
 72. ВІЛ-інфекція та СНІД. Сказ. Рикетсіози. Пріонові інфекції.
 73. Дитячі інфекції. Класифікація, діагностика, характеристика.

74. Туберкульоз. Поняття, характеристика, класифікація, діагностика.
75. Сепсис. Поняття, характеристика, класифікація, діагностика.
76. Особливо небезпечні (конвекційні, карантинні) інфекції. Поняття, характеристика, класифікація, діагностика.
77. Сифіліс. Поняття, характеристика, класифікація, діагностика.
78. Патологія молочної залози (запалення, дисгормональні процеси, передпухлинні стани).
79. Патологія шийки матки (запалення, дисгормональні процеси, передпухлинні стани).
80. Патологія ендометрія (запалення, дисгормональні процеси, передпухлинні стани).
81. Патологія маткових труб. Патологія яєчників.
82. Доброякісні та злоякісні новоутворення жіночих статевих органів.
83. Патологія посліду. Методи дослідження посліду.
84. Ектопічна вагітність.
85. Гестози (токсикози) вагітності.
86. Ускладнення хірургічні при вагітності (шок, кровотеча, ДВЗ-синдром, емболія навколоплідними водами).
87. Гінекологічний сепсис.
88. Трофобластична хвороба.
89. Лікувальна хвороба. Реанімаційна патологія.
90. Ускладнення після хірургічних втручань.

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПІРАНТУРУ

1. Класифікація пухлин гемопоетичної та лімфоїдної тканини. Сучасні
2. принципи морфологічної ідентифікації захворювань.
3. В-клітинні лімфоми. Сучасні принципи морфологічної ідентифікації захворювань.
4. Сучасні морфологічні методи дослідження захворювань стравоходу, шлунку та кишечника. Запальні та пухлинні захворювання стравоходу.
5. Захворювання шлунку. Сучасна морфологічна діагностика пухлин.
6. Захворювання кишечника. Синдром подразненого кишечника.
7. Запальні захворювання кишечника. Неспецифічний виразковий коліт.
8. Запальні захворювання кишечника. Хвороба Крона.
9. Пухлини орофарингеальної зони. Сучасні підходи до морфологічної діагностики.
10. Імуногістохімічна діагностика пухлин легень, мезотеліоми, слинних залоз, стравоходу, шлунку, товстого кишечника.
11. Імуногістохімічна діагностика пухлин ендокринної системи (щитоподібної та парашитоподібної залоз, наднирників, гіпофіза).
12. Сучасний погляд на пухлини із гістіоцитарних та дендритних клітин. Імуногістохімічна діагностика дрібноклітинних пухлин.
13. Остеогена саркома. Морфологічна діагностика.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ахриева Х. М., Зайратьянс О. В., Маев И. В., Макарова О. В., Тертычный А. С. Патологическая анатомия воспалительных заболеваний кишечника. Язвенный колит. Болезнь Крона. Москва. – 2019 – 125 с.
2. Гичка С.Г., Діброва В.А., Багрій М.М., Кузик П.В., Бурлаченко В.П., Захарцева Л.М., Шатрова К.М., Заріцька В.І., Максименко В.Г., Асоціація патологів України. «Загальні правила проведення патологоанатомічних розтинів померлих і прижиттєвих патоморфологічних досліджень операційного і біопсійного матеріалів». Методичні рекомендації. Київ.- 2017.- с.56.
3. Гюнтер Бург, Венер Кемпф, Хайнц Куцнера. Атлас дерматологии. Дифференциальная диагностика по клинико-патологическим особенностям. Перевод с английского. М. «МЕДПрес-информ» - 2017 – 390с.
4. 4. Державні санітарні правила ДСП 9.9.5.035-99 «Безпека роботи з мікроорганізмами I-II груп патогенності» http://arm.te.ua/docs/DSP_9_9_5035-99.pdf
5. Епідеміологічні передумови доцільності впровадження скринінгу коло ректального раку в Україні. З. П. Федоренко, О. О. Колеснік, Ю. Й. Михайлович та ін. Клиническая онкология. 2018. Т. 8, № 4 (32). С. 258-263.
6. Іващук О. І., Бодяка В. Ю., Чупровська Ю. Я. Сучасні можливості щодо прогнозу метастатичного поширення раку грудної залози (огляд літератури). Клиническая онкология. 2018. Т. 8, № 3 (31) С. 1-3.
7. Кумар, Аббабс, Астер. Основи патонології за Робінсом. Переклад 10-го англійського видання у 2 томах. Том 1. – Київ. – ВСВ «Медицина» – 2019. – 420с.
8. Кумар В. Основи патонології за Роббінсом : переклад 10-го англ. вид. : у 2 т. Т. 1 / Віней Кумар, Абул К. Аббас, Джон К. Астер ; наук. ред. перекладу проф. І. Сорокіна, С. Гичка, І. Давиденко. – К. : ВСВ «Медицина», 2019. – XII, 420 с.
9. Кумар В. Основи патонології за Роббінсом : переклад 10-го англ. вид. : у 2 т. Т. 2 / Віней Кумар, Абул К. Аббас, Джон К. Астер ; наук. ред. перекладу проф. І. Сорокіна, С. Гичка, І. Давиденко. – К. : ВСВ «Медицина», 2020. – XII, 532 с.
10. Методичні рекомендації «Організація та проведення протиепідемічних заходів при виявленні хворого (трупа) або підозрі на коронавірусну хворобу (COVID19)», постанова МОЗ України № 4 від 27.03.2020 р.
11. Монтгомери Э. А., Вольтаджо Л. Интерпретация биопсий желудочно-кишечного тракта. Том I. Неопухолевые заболевания. Перевод с английского под редакцией П. Г. Малькова. Москва «практическая медицина» - 2017 – 390 с.
12. Наказ МОЗ України від 24 січня 2020 року № 185 «Про заходи щодо недопущення занесення і поширення на території України випадків захворювань спричинених новим коронавірусом, виявленим у місті Ухань (провінція Хубей, Китай)» <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-24012020--185-pro-zahodi-schodo-nedopuschennja-zanesennja-i-poshirennja-na-teritorii-ukraini-vipadkiv->

13. Організація роботи закладів і підрозділів патологоанатомічної служби України. Методичні рекомендації. За редакцією Діброва В.А., Гичка С.Г., та ін.. Київ – 2017. – 47 с.
14. Особливості прогресії раку грудної залози після лікування Ю. Я. Чупровська, О. І. Іващук, В. Ю. Бодяка, Ю. Г. Церковний. Клиническая онкология. 2019. Т. 9, № 1 (33) С. 46-49.
15. Оцінка простеженості контингентів хворих зі злоякісним новоутвореннями жіночих репродуктивних органів в Україні. З. П. Федоренко, Л. О. Гулак, А. Ю. Рижов та ін. Клиническая онкология. 2017. Т. 26, № 2. С. 31-35.
16. Петров С.В., Райхлин Н.Т. Руководство по иммуногистохимической диагностике опухолей человека, 4-е издание.-2012, Казань.-612с.
17. Туффаха Муин, Гичка Сергей, Гуски Ганс, Кристиансен Глен. Иммуногистохимия в диагностике опухолей. Киев – Издательство «Книга-плюс» – 2018. – 335 с.
18. A Comprehensive Review of Ovarian Serous Carcinoma. Y. Hatano, K. Hatano, M. Tamada et al. Adv Anat Pathol. 2019. Vol. 26. P. 329-339.
19. Biomarkers of Osteosarcoma, Chondrosarcoma, and Ewing Sarcoma. F. R. Evola, L. Costarella, V. Pavone et al. Front. Pharmacol. 2017. Vol. 8 (150). P. 1-8. <https://doi.org/10.3389/fphar.2017.00150>.
20. Bochtler T., Krämer A. Does Cancer of Unknown Primary (CUP) Truly Exist as a Distinct Cancer Entity? Front. Oncol. 2019. Vol. 9. P. 402. <https://doi.org/10.3389/fonc.2019.00402>.
21. Cancer of the ovary, fallopian tube, and peritoneum. J. S. Berek, S. T. Kehoe, L. Kumar, M. Friedlander. Int J Gynecol Obstet. 2018. Vol. 143 (2). P. 59-78.
22. CD99 expression is strongly associated with clinical outcome in children with B-cell precursor acute lymphoblastic leukaemia. D. Chen, A. Camponeschi, Q. Wu et al. Br J Haematol. 2019. Vol. 184 (3). P. 418-423. doi: 10.1111/bjh.15683.
23. Chromogranin A and neuron-specific enolase in neuroblastoma: Correlation to stage and prognostic factors. K. Georgantzi, E. G. Sköldenberg, M. Stridsberg et al. Pediatric Hematology and Oncology. 2018. Vol. 35 (2). P. 156-165. DOI: 10.1080/08880018.2018.1464087.
24. Comprehensive analysis of cancers of unknown primary for the biomarkers of response to immune checkpoint blockade therapy. Z. Gatalica, J. Xiu, J. Swensen, S. Vranic. European J of Cancer. 2018. Vol. 94 (1). P. 179-186. DOI: <http://doi.org/10.1016/j.ejca.2018.02.021>.
25. Comparison of CT and PET/CT for biopsy guidance in oncological patients / J. J. Cerci et al. European Journal of Nuclear Medicine and Molecular Imaging. 2017. Vol. 44, No. 8. P. 1269–1274.
26. COVID-19-Associated Kidney Injury: A Case Series of Kidney Biopsy Findings. Purva Sharma, Nupur N Uppal, Rimda Wanchoo et al/ J Am Soc Nephrol . 2020 Sep;31(9):1948-1958.

27. CUP syndrome – metastatic malignancy with unknown primary tumor. G. Zaun, M. Schuler, K. Herrmann et al. *Dtsch Arztebl Int.* 2018. Vol. 115. P. 157-162.
28. Dabbs D. *Diagnostic Immunohistochemistry, 4th Edition* Theranostic and genomic applications.-2014.-960p.
29. Diagnostic Value of TLE1 in Synovial Sarcoma: A Systematic Review and Meta-Analysis. M. El Beaino, D. C. Jupiter, T. Assi et al. *Hindawi Sarcoma.* 2020. Vol. 2020. P. 1-6. doi.org/10.1155/2020/7192347.
30. Epidemiology, Incidence, and Survival of Rhabdomyosarcoma Subtypes: SEER and ICES Database Analysis. K. M. Amer, J. E. Thomson, D. Congiusta et al. *J Orthop Res.* 2019. Vol. 37. P. 2226.
31. Extent of diagnostic inquiry among a population-based cohort of patients with cancer of unknown primary. J. Smith-Gagen, C. M. Drake, L. L. White, P. S. Pinheiro. *Cancer Rep Rev.* 2019. Vol. 3. P. 1-8. doi: 10.15761/CRR.1000187.
32. Griffin Jon. Digital pathology in clinical use: where are we now and what is holding us back? / Jon Griffin, Treanor Darren. // *J Histopathology.* - January 2017.-№70 (1). – P. 134-145.
33. Head and Neck Cancers, Version 1.2018 Featured Updates to the NCCN Guidelines. A. D. Colevas, S. S. Yom, D. G. Pfister et al. *J Natl Compr Canc Netw.* 2018. Vol. 16 (5). P. 479-490. doi: 10.6004/jnccn.2018.0026.
34. Hirota S. Differential diagnosis of gastrointestinal stromal tumor by histopathology and immunohistochemistry. *Transl Gastroenterol Hepatol.* 2018. Vol. 3. P. 27. doi: 10.21037/tgh.2018.04.01.
35. Histochemical and Immunohistochemical Study of α -SMA, Collagen, and PCNA in Epithelial Ovarian Neoplasm. N. Anggorowati, C. R. Kurniasari, K. Damayanti et al. *Asian Pac J Cancer Prev.* 2017. Vol. 18 (3). P. 667-671. doi: 10.22034/APJCP.2017.18.3.667.
36. 36. Interim Guidance for Collection and Submission of Postmortem Specimens from Deceased Persons Under Investigation (PUI) for COVID-19, February 2020 <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/hcp/guidance-postmortem-specimens.html>
37. Joshi M. R., Jetly D., Kundariya M. The Malignant Round Cell Tumors: Histopathological Study and Immunohistochemistry. *International Journal of Current Research and Review.* 2019. Vol. 11 (08). P. 1-7. DOI: <http://dx.doi.org/10.31782/IJCRR.2019.0107>.
38. Kidney Biopsy Findings in Patients with COVID-19. Satoru Kudose¹, Ibrahim Batal¹, Dominick Santoriello¹, et al. *J Am Soc Nephrol.* 2020 Sep;31(9):1959-1968.
39. Kumar V. Robbins Basic Pathology / Kumar V., Abbas A.K., Aster J.C. – Canada: Elsevier Health Sciences, 2017 – 910 p.
40. Liposarcoma: Advances in Cellular and Molecular Genetics Alterations and Corresponding Clinical Treatment. Lingge Yang, Shiqi Chen, Peng Luo et al. *Journal of Cancer.* 2020. Vol. 11 (1). P. 100-107. doi: 10.7150/jca.36380.
41. Molecular characterisation and liquid biomarkers in Carcinoma of Unknown Primary (CUP): taking the ‘U’ out of ‘CUP’. A. Conway, C. Mitchell, E. Kilgour

- et al. *Br J Cancer*. 2019. Vol. 120. P. 141-153. <https://doi.org/10.1038/s41416-018-0332-2>.
42. Next generation sequencing of carcinoma of unknown primary reveals novel combinatorial strategies in a heterogeneous mutational landscape. I. M. Subbiah, A. Tsimberidou, V. Subbiah et al. *Oncoscience*. 2017. Vol. 4 (5-6). P. 47-56.
 43. Nesina I. P., Iurchenko N. P., Buchynska L. G. Markers of the epithelial-mesenchymal transition in cells of endometrial carcinoma. *Experimental Oncology*. 2018. Vol. 40. P. 218-222.
 44. Prognostic factors for hormone sensitive metastatic prostate cancer: impact of disease volume. A. M. Alhanafy, F. Zanaty, R. Ibrahim, S. Omar. *Asian Pac J Cancer Prev*. 2018. Vol. 19 (4). P. 1113-1118. doi: 10.22034/APJCP.2018.19.4.1113.
 45. Proteome profiling of low grade serous ovarian cancer. H. B. Zadeh Fakhar, H. Zali, M. Rezaie-Tavirani et al. *Journal of Ovarian Research*. 2019. Vol. 12 (64). P. 1-14. doi: 10.1186/s13048-019-0535-z.
 46. Recommendations for the Standardization of Bone Marrow Disease Assessment and Reporting in Children With Neuroblastoma on Behalf of the International Neuroblastoma Response Criteria Bone Marrow Working Group. S. A. Burchill, K. Beiske, H. Shimada et al. *Cancer*. 2017. Vol. 123. P. 1095-1105. DOI: 10.1002/cncr.30380.
 47. Risikofaktor HPV / T. Kroll et al. *HNO-Nachrichten*. 2017. Vol. 47, No. 1. P. 35–38.
 48. Roberts F. *Pathology Illustrated*. – 8th ed., international. – [S. l.] : Elsevier, 2018. – 714 p.
 49. Round Cell Tumors: Classification and Immunohistochemistry. S. Sharma, R. Kamala, D. Nair et al. *Indian J Med Paediatr Oncol*. 2017. Vol. 38 (3). P. 349-353. doi: 10.4103/ijmpo.ijmpo_84_16.
 50. Soft Tissue Tumor Immunohistochemistry Update Illustrative Examples of Diagnostic Pearls to Avoid Pitfalls. S. Wei, E. Henderson-Jackson, X. Qian, M. M. Bui. *Arch Pathol Lab Med*. 2017. Vol. 141. P. 1072-1091; doi: 10.5858/arpa.2016-0417-RA).
 51. The 2015 World Health Organization Classification of Lung Tumours. - *Journal of Thoracic Oncology*. Vol. 10, Num. 9, September 2015. – 1243-1257 P.
 52. Significance of HER2 protein expression and HER2 gene amplification in colorectal adenocarcinomas. Xin-Yu Wang, Zhi-Xue Zheng, Yu Sun et al. *World J Gastrointest Oncol*. 2019. Vol. 11 (4). P. 335-347. DOI: 10.4251/wjgo.v11.i4.335.
 53. The Updated Who Classification of Hematological Malignancies. The 2016 revision of the World Health Organization Classification of lymphoid neoplasms – *Journal Blood*, – 19 May Vol. 127, Num. 20 – 2016 – 2375 - 2390 P.
 54. The Updated Who Classification of Hematological Malignancies. The 2016 revision of the World Health Organization Classification of myeloid neoplasms and acute leukemia – *Journal Blood*, – 19 May Vol. 127, Num. 20 – 2016 – 2391 - 2405 P.

55. World Health Organisation Classification of Tumours of Endocrine Organs (4th edition). (Eds): R. V. Lloyd, R. Y. Osamura, G. Kloppel, J. Rosai. IARC: Lyon 2017. 355 p.
56. World Health Organization Classification of Tumors of the Central Nervous System. David N. Louis, Niroko Ohgaki. Otmar D. Wiestler, Webster K. Cavenee. – Lyon. International Agency for Research on Cancer – 2016. – 408 P.
57. World Health Organization Classification Tumors of the digestive system
58. Nagtegaal ID, Odze RD, Klimstra D, Paradis V, Rugge M, Schirmacher P, Washington KM, Carneiro F, Cree IA; WHO Classification of Tumours Editorial Board. Histopathology. 2020 Jan;76(2):182-188. doi: 10.1111/his.13975. Epub 2019 Nov 13.
59. World Health Organization Classification of Tumours of the Urinary System and Male Genital Organs – Part A: Renal, Penile, and Testicular Tumours. - Journal of European Urology 70 (2016) 93-105. – 2016. – 93-105 P.
60. World Health Organization Classification of Tumours of the Urinary System and Male Genital Organs – Part B: Prostate and Tumours. - Journal of European Urology 70 (2016) 106-119. – 2016. – 106 – 119 P.
61. WT-1 expression in vessels varies with histopathological grade in tumour-bearing and control tissue from patients with breast cancer. R. J. McGregor, Y. Chau, T. J. Kendall et al. British Journal of Cancer. 2018. Vol. 119. P. 1508-1517.

Електронні ресурси

1. <https://allmedicalpdfs.com/robins-basic-pathology-pdf>
2. <https://libery.med.utah.edu/WebPath/webpath.html>
3. www.pathologyoutlines.com
4. www.pathology.com
5. <http://www.rosaicolection.net/index.php>
6. <http://emedicine.medscape.com/pathology>
7. <https://archive.org/details/ColorAtlasOfPathology>
8. <https://www.uptodate.com/contents/overview-of-the-diagnosis-and-staging-of-head-and-neck-cancer>
9. <https://www.rcpath.org/trainees/training/training-by-specialty.html>
10. <https://www.rcpath.org/uploads/assets/359dd57d-da20-4b62-b6fdefb3acf62309/histopathology-curriculum-2015.pdf>
11. <https://www.rcpath.org/discover-pathology/membership/become-a-ember.html>
12. Online-ресурси Національної наукової бібліотеки ім. В.І. Вернадського
13. Online-ресурси Національної наукової медичної бібліотеки України

ІМУНОЛОГІЯ ТА АЛЕРГОЛОГІЯ

1. Визначення поняття імунітету. Основні типи імунних реакцій: антитілоутворення, клітинні імунні реакції.
2. Особливості анамнезу при вторинних імунодефіцитах. Інфекційний синдром.
3. Способи контролю імуносупресивної терапії.
4. Імунотерапія при алергічних захворюваннях. Основні принципи проведення СІТ.
5. Диференціальна діагностика IgE залежних та IgE незалежних захворювань.
6. Сучасна алергологія як наука. Основні патологічні алергологічні захворювання та стани в лікарській практиці.
7. Дайте визначення поняття імунодефіцит.
8. Основні показання та протипоказання до застосування препаратів, які мають імуносупресорну дію.
9. Охарактеризуйте центральні органи імунної системи та їх функції.
10. Загальні принципи лабораторної діагностики СНІДу - виявлення ВІЛ в культурі лімфоцитів, виявлення вірус-специфічних антитіл, виявлення порушень імунної системи при ВІЛ.
11. Перелік необхідних обстежень для направлення на консультацію до лікаря-алерголога.
12. Клінічні прояви вторинних імунодефіцитних станів.
13. Клініко-імунологічне обґрунтування застосування вакцин.
14. Основна характеристика імуномодуляторів рослинного походження.
15. Роль Ig E в розвитку алергічних реакцій I типу.
16. Роль та особливості медичної етики та деонтології при роботі із особами, у яких виявлено імунопатологічні стани.
17. Система комплементу і її роль в захисних і регуляторних реакціях.
18. Інтерферони. Механізм дії. Показання та протипоказання до застосування.
19. Анафілактичний шок. Етіологія та патогенез.
20. Перерахуйте основні властивості інтерферонів
21. Типи алергічних реакцій.
22. Основні особливості клінічних проявів вторинних імунодефіцитних станів.
23. Синтетичні імуномодулятори. Механізм дії. Показання та протипоказання. Способи застосування.
24. Основні принципи застосування імуномодуляторів.
25. Назвіть вид імунодефіциту, який може бути першопричиною зниження опору організму до вірусів, грибів, простіших.
26. Особливості перебігу I типу алергічних реакцій.
27. Особливості клінічного перебігу неспецифічних запальних захворювань верхніх дихальних шляхів, які розвилися на фоні первинної імунної недостатності.

28. Імунодепресанти. Показання та протипоказання до застосування алкілюючих сполук.
29. Методи визначення НК-клітин. Інтерпретація показників.
30. Бронхіальна астма. Визначення, класифікація.
31. Поняття про імунодефіцитні стани. Механізми розвитку первинних імунодефіцитних станів.
32. Бронхіальна астма. Основні клінічні прояви.
33. Які типи імунодефіцитних станів ви знаєте.
34. Імунокорекція при ураженні організму представниками сімейства герпетичних вірусів.
35. Методи визначення субпопуляцій Т-лімфоцитів, їх інтерпретація.
36. Поняття про імунодефіцитні стани. Механізми розвитку вторинних імунодефіцитних станів.
37. Клінічні прояви медикаментозної алергії.
38. Особливості лабораторної діагностики В-ланки імунної системи.
39. Дайте основну характеристику імуномодуляторам полісахаридної природи.
40. Механізм цитотоксичного типу алергічних реакцій.
41. Поняття про антигени та антитіла. Алергени, класифікація, властивості.
42. Клініко-лабораторні ознаки, які дозволяють запідозрити наявність імунодефіциту.
43. Прояви медикаментозної алергії за II /цитотоксичному/ типом алергічних реакцій.
44. Антиоксидантні комплекси, як імунокоректори.
45. Принципи лікування бронхіальної астми та контролю за перебігом БА
46. Імунокомпетентні клітини. Кооперація клітин в імунній відповіді та її регуляція.
47. Основні клінічні прояви первинних імунодефіцитних станів.
48. Токсичний епідермальний некроліз (синдром Лайєла) та синдром Стівенса-Джонсона. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
49. Алергічний риніт, поліноз. Етіологія, основні ланки патогенезу.
50. Назвіть особливості імунотерапії похідними імідазолу.
51. Основні типи імунної регуляції. Роль системи фагоцитозу в регуляції.
52. Основні принципи лікування алергічних захворювань.
53. Медикаментозна алергія. Патологічні стани, які протікають за III типом алергічних реакцій.
54. Види імунокорекції, показання та протипоказання до застосування у людей похилого та старечого віку.
55. Особливості проявів медикаментозної алергії, які протікають за I типом алергічних реакцій.

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПІРАНТУРУ

1. Основні етапи розвитку імунології
2. Основні етапи розвитку алергології

3. Будова імунної системи. Філогенез та онтогенез імунної системи
4. Види та форми імунітету. Фактори неспецифічного захисту організму від мікроорганізмів
5. Характеристика імунних реакцій при COVID-19
6. Методи оцінки імунограм
7. Механізми формування алергічних реакцій
8. Принципи діагностики алергії
9. Принципи імунотерапії злоякісних пухлин
10. Складові імунної реактивності
11. Анафілаксія. Визначення. Прояви. Терапія
12. Чинники та механізми проти інфекційного захисту організму людини
13. Антигени. Класифікація антигенів. Вірусні і бактеріальні антигени
14. Антитіла. Класифікація антитіл. Генетичний контроль синтезу антитіл
15. Клітинна кооперація в імунній відповіді.
16. Імунологія репродукції. Значення імунологічних факторів у розвитку безплідності.
17. Бронхіальна астма. Імунні механізми розвитку. Класифікація. Клінічна картина. Діагностика. Лікування. Профілактика.
18. Кропив'янка та ангіоневротичний набряк. Патогенез. Класифікація, клініка, діагностика, лікування.
19. Механізм протизапального ефекту глюкокортикоїдів
20. Система комплементу. Біологічні наслідки активації системи комплементу.
21. Т-лімфоцити. Структура Т-клітинного рецептору. Субпопуляції Т-лімфоцитів. Основні маркери та кластери диференціювання.
22. Кілінговий ефект як складова імунобіологічного нагляду. Основні типи кілерних клітин, їх функція та властивості. Роль гранулоцитарних клітин крові в формуванні імунної відповіді.
23. Апоптоз як особливий тип загибелі клітин. Його роль у фізіологічних та патологічних процесах.
24. Цитокіни – медіатори імунної системи. Інтерлейкіни, класифікація, функції та участь в імунних процесах.
25. Імунологічна система слизових оболонок. Лімфоїдна тканина, асоційована з шлунково-кишковим трактом.
26. Основні принципи класифікації імунодефіцитів. Природжені комбіновані імунодефіцити та імунодефіцити В-, Т-клітинної ланок: механізми розвитку, особливості клінічного перебігу, імунодіагностики та лікування.
27. Природжені імунодефіцити фагоцитарної ланки імунної системи та системи комплементу: механізми розвитку, особливості клінічного перебігу, імунодіагностики та лікування.
28. Поняття набутого імунодефіциту. Причини виникнення, клінічні ознаки, імунодіагностика та імунотерапія
29. Імунопатогенез, стадії розвитку, класифікація ВІЛ - інфекції/СНІДу.

30. Основні принципи профілактики ВІЛ-інфекції/СНІДу в Україні. Медичні працівники як особи “групи ризику” підвищеного ризику щодо захворюваності на ВІЛ-інфекцію/СНІД.
31. Трансплантаційна імунологія. Імунологічні показання та протипоказання до трансплантації органів і тканин. Селекція пари донор-реципієнт. Передіснуючі антилімфоцитотоксичні антитіла, їх прогностична цінність.
32. Особливості пред- і післятрансплантаційного імунологічного моніторингу. Типи кризи відторгнення, їх клініко-імунологічна характеристика та прогнозування.
33. Причини формування алергологічної патології. Стадії формування алергічної реакції.
34. Алергія та атопія. Класифікація алергенів. Причини та механізми формування алергічних станів.
35. Поняття алергія та псевдоалергія, диференційна діагностика. Гістамінлібераторні механізми розвитку псевдоалергічних реакцій. Принципи лікування
36. Специфічна імуноterapia, механізм дії, показання та протипоказання, прогноз ефективності

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова література

1. Основи імунології. Функції та розлади імунної системи. За редакцією Абул К. Аббас. – Медицина, 2020. – 328 с.
2. Вороненко Ю.В., Орабіна Т.М., Моїсеєнко Р.О., Літус О.І., Бісюк Ю.А., Літус В.І., Долженко М.М., Несукай В.А., Дитятковська Є.М., Литвиненко Б.В., Гаврилюк О.В., Товкай О.А., Юзвенко Т.Ю., Маньковський Б.М., Кондрацька І.М. Клінічні рекомендації «Клінічні рекомендації по діагностиці та лікуванню пульмонологічних та алергологічних захворювань при наданні телемедицини послуг (для лікарів загальної практики – сімейної медицини)». - Версія № 1. Затверджено на засіданні комісії вченої ради НМАПО імені П.Л.Шупика з наукової роботи та інноваційної діяльності (протокол № 3 від 12.03.2019 р.) – 25 с.;
3. Імунопрофілактика інфекційних хвороб : навч.-метод. посіб. / Л.І. Чернишова, Ф.І. Лапій, А.В. Волоха та ін.; за ред. Л.І. Чернишової, Ф.І. Лапія, А.П. Волохи. – К.: «Агат Прінт», 2020. – 304 с.
4. Primary and Secondary Immunodeficiency. A Case-Based Guide to Evaluation and Management. Jonathan A. Bernstein / Publisher Springer International Publishing. 2021 – 417 pages.
5. Cancer Immunology. A Translational Medicine Context. Nima Rezaei. / Publisher Springer International Publishing. 2020 – 802 pages.
6. Structural Immunology. Editors Tengchuan Jin, Qian Yin / Publisher Springer Singapore. 2019 – 226 pages.

7. Pediatric Immunology. Editors. Nima Rezaei / Publisher Springer International Publishing. 2019. – 822 p.
8. Encyclopedia of Medical Immunology. Editors Ian Mackay, Noel R. Rose, Jordan Scott Orange, Javier Chinen / Publisher Springer-Verlag New York. 2020. – 729 p.
9. Cytokine Storm Syndrome. Editors Randy Cron, Edward M. Behrens / Publisher Springer International Publishing. 2019. – 617 p
10. T Regulatory Cells in Human Health and Diseases. Editors Song-Guo Zheng / Publisher Springer International Publishing. 2021. – 302 p
11. Drug Allergy: Clinical Aspects, Diagnosis, Mechanisms, Structure-Activity Relationships. Authors Brian A. Baldo, Nghia H. Pham / Publisher Springer International Publishing. 2021. – 732 p.
12. Clinical Contact Dermatitis. A Practical Approach. Editors Gianni Angelini, Domenico Bonamonte, Caterina Foti / Publisher Springer International Publishing. 2021. – 601 p.
13. Vaccines. A Clinical Overview and Practical Guide. Editors Joseph Domachowske, Manika Suryadevara / Publisher Springer International Publishing. 2021. – 494 p.
14. Pharmacology of Immunotherapeutic Drugs. Editors Clinton Mathias, Jeremy McAleer, Doreen Szollosi. / Publisher Springer International Publishing. 2020. – 399 p.
15. Current Immunotherapeutic Strategies in Cancerю Editors Matthias Theobald / Publisher Springer International Publishing. 2020. – 187 p.

Додаткова література

1. Комисаренко С. В. Полювання вчених на коронавірус, що викликає Covid-19: наукові стратегії подолання пандемії. Вісник НАН України. 2020. № 8. С. 4-46.
2. Задорожна В. І., Винник Н. П. Коронавірус 2019 – nCOV: нові виклики охороні здоров'я та людству. Інфекційні хвороби. 2020. № 2. С. 1-9. doi: 10.11603/1681-2727.2020.1.11091.
3. Litus O, Derkach N, Litus V, Bisyuk Y, Lytvynenko B. Efficacy of Probiotic Therapy on Atopic Dermatitis in Adults Depends on the C-159T Polymorphism of the CD14 Receptor Gene – A Pilot Study/ Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences. 2019.Apr.15;7 (7):1053-1058
4. Liudmyla M. Sokurenko, Mariya O. Savchyna a, Viktor I. Litus b, Rostyslav F. Kaminsky a, Yurii B. Ehaikovsky / Rat spinal ganglia in assessment of protective action of antioxidants: A morphological study. Medicina 53 (2017) 316-322
5. Бондаренко Т.М., Кузнецова Л.В., Літус В.І., та інші. Цілорічний алергічний риніт та гельмінтоз, клініко-імунологічні особливості перебігу, діагностичні і лікувальні алгоритми //Монографія. – К.:ТОВ «Видавництво «ЮСТОН», 2018. – 120 с.

6. Кузнецова Л.В., Литус В.И., Бабаджан В.Д., та інші. Современный взгляд на проблему гельминтозов // Практическое пособие. – К.: ТОВ «Видавництво «Юстон», 2018. – 64 с.
7. Бондаренко АВ, Чернишова ЛІ, Гільфанова АМ, Ніконець ЛД, Шарапова СО. Аутоімунний полігландулярний синдром І типу як первинний імунодефіцит: спектр клінічних проявів. Современная педиатрия. 2017; 3:
8. Волоха АП, Бондаренко АВ, Чернишова ЛІ, Костюченко ЛВ. Аутоімунні захворювання при первинних дефіцитах антитілоутворення у дітей. Современная педиатрия. 2018; 2(90):9-13.
9. Krivan G, Chernyshova L, Kostyuchenko L, Lange A, Nyul Z, Bernatowska E. A Multicentre Study on the Efficacy, Safety and Pharmacokinetics of IqYmune®, a Highly Purified 10% Liquid Intravenous Immunoglobulin, in Patients with Primary Immune Deficiency. J Clin Immunol. 2017; 37:539–547.
3. Huang C. et al. Clinical features of patients infected with 2019 novel coronavirus in Wuhan, China. Lancet. 2020;395:497-506. CAS Article Google Scholar.
10. Xu Z. et al. Pathological findings of COVID-19 associated with acute respiratory distress syndrome. Lancet Resp. Med. 2020;8:420-422. CAS Google Scholar.
11. Matthay M.A., Aldrich J.M. & Gotts J. E. Treatment for severe acute respiratory distress syndrome from COVID-19. Lancet Resp. Med. 2020;8:433-434. CAS Google Scholar.
12. Kuri-Cervantes L. et al. Comprehensive mapping of immune perturbations associated with severe COVID-19. Sci. Immunol. 2020;5:eabd7114. PubMed Google Scholar.
13. Giamarellos-Bourboulis E.J. et al. Complex immune dysregulation in COVID-19 patients with severe respiratory failure. Cell Host Microbe. 2020;27:992-1000. CAS PubMed PubMed Central Google Scholar.
14. Mathew D. et al. Deep immune profiling of COVID-19 patients reveals distinct immunotypes with therapeutic implications. Science. <https://doi.org/10.1126/science.abc8511>. 2020. Article PubMed Google Scholar.
15. Chua R.L. et al. COVID-19 severity correlates with airway epithelium–immune cell interactions identified by single-cell analysis. Nat. Biotech. <https://doi.org/10.1038/s41587-020-0602-4>. 2020. Article Google Scholar.

Нормативна база

1. Наказ МОЗ України від 18.05.2018 № 947 «Про внесення змін до Календаря профілактичних щеплень в Україні».
2. Вакцинація пацієнтів з первинними імунодефіцитами. Методичні рекомендації. 2020
3. Наказ МОЗ України від 23.04.2019 № 958 «Про внесення змін до Календаря профілактичних щеплень в Україні».

4. Наказ МОЗ України від 11.10.2019 № 2070 «Про внесення змін до Календаря профілактичних щеплень в Україні та Переліку медичних протипоказань до проведення профілактичних щеплень».
5. Наказ МОЗ України №355 від 09.07.2004 р. «Про затвердження Протоколів лікування дітей за спеціальністю «Дитяча імунологія»
6. Наказ МОЗ України від 31.12.2009 №1086 "Про затвердження форми первинної облікової документації № 063-2/о «Інформована згода та оцінка стану здоров'я особи або дитини одним з батьків або іншим законним представником дитини на проведення щеплення або туберкулінодіагностики» та Інструкції щодо її заповнення».
7. Наказ МОЗ України від 31.12.2009 № 1095 «Примірне положення про Кабінет щеплень».
8. Наказ МОЗ України №422 від 19.11.2002. «Про подальший розвиток клінічної імунології в Україні».
9. Наказ МОЗ України №626 від 08.10.2007. «Про затвердження клінічних протоколів надання медичної допомоги хворим з імунними захворюваннями».
10. Наказ МОЗ України №99 від 02.03.2007. «Про затвердження Гігієнічного нормативу "Перелік промислових алергенів».
11. Наказ МОЗ України №441 від 04.07.2006. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ „ Організація і проведення імунологічного моніторингу за інфекціями, які контролюються засобами специфічної профілактики (дифтерія, правець, кашлюк та кір).
12. Наказ МОЗ України від 30.12.2015 № 916 «Медикаментозна алергія, включаючи анафілаксію».

Інформаційні джерела

1. Сторінка сайту МОЗ щодо вакцинації. – Режим доступу: www.moz.gov.ua/immunization
2. Сторінка сайту Міжнародної пацієнтської організації первинних імунodefіцитів. – Режим доступу www.ipori.org
3. Сторінка сайту кафедри дитячих інфекційних хвороб та дитячої імунології. – Режим доступу <https://nmapo.edu.ua/s/np/k/dyt-infektsiinykh-khvorob>
4. Сторінка сайту ГО «Всеукраїнська асоціація дитячої імунології». – Режим доступу www.vadi.org.ua
5. Сторінка сайту ГО «Рідкісні імунні захворювання». – Режим доступу www.ngo-rid.com
6. Canadian Immunization Guide: <http://www.phac-aspc.gc.ca/publicat/cig-gci/index-eng.php>
7. Guidance (UK): Immunisation against infectious disease: the green book front cover and contents page
<https://www.gov.uk/government/publications/immunisation-against-infectious-disease-the-green-book-front-cover-and-contents-page>

8. The Australian Immunisation Handbook 10th Edition:
<http://www.immunise.health.gov.au/internet/immunise/publishing.nsf/Content/Handbook10-home>
9. CDC. Epidemiology and Prevention of Vaccine-Preventable Diseases:
<http://www.cdc.gov/vaccines/pubs/pinkbook/index.html>
10. WHO. Vaccine Position Papers:
<http://www.who.int/immunization/documents/positionpapers/en>

РЕВМАТОЛОГІЯ

1. Гостра ревматична лихоманка: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, диспансеризація, первинна профілактика.
2. Гостра ревматична лихоманка: етіологія, патогенез, клініко-лабораторні критерії ступенів активності, диспансеризація, біцилінопрофілактика.
3. Гостра ревматична лихоманка: етіологія, патогенез, клініко-лабораторні критерії ступенів активності, особливості лікування хворих в стаціонарних і поліклінічних умовах. Клінічна фармакологія нестероїдних протизапальних засобів і глюкокортикоїдів.
4. Аортальна вада з перевагою стенозу: гемодинаміка, клініка, діагностика, диференційна діагностика з мітральною недостатністю, покази до оперативного лікування.
5. Аортальна вада з перевагою недостатності: гемодинаміка, клініка, діагностика, диференційна діагностика, покази до оперативного лікування.
6. Недостатність мітрального клапану: гемодинаміка, клініка, діагностика, стадії, диференційний діагноз органічних та функціональних систолічних шумів, диференційний діагноз з пролапсом мітрального клапану, покази до оперативного лікування.
7. Мітральний стеноз: гемодинаміка, клініка, діагностика, диференційний діагноз, ступені мітрального стенозу, покази до оперативного лікування.
8. Мітральна вада серця з перевагою недостатності: гемодинаміка, клініка, діагностика, покази до протезування мітрального клапану, медико-соціальна експертиза.
9. Мітральна вада серця з перевагою стенозу; гемодинаміка, клініка, діагностика, ускладнення, покази до оперативного лікування, медико-соціальна експертиза.
10. Поєднана мітрально-аортальна вада серця: порушення гемодинаміки, клініка, діагностика, невідкладна допомога при гострій лівошлуночкової недостатності.
11. Недостатність трикуспідального клапану: гемодинаміка, клініка, діагностика, диференційний діагноз.
12. Вроджені вади серця: дефект міжпередсердної перетинки, гемодинаміка, клініка, діагностика, диференційна діагностика з дефектом міжшлуночкової перетинки, покази до оперативного лікування.
13. Вроджені вади серця: дефект міжшлуночкової перетинки, гемодинаміка, клініка, діагностика, диференційна діагностика, покази до оперативного лікування.
14. Вроджені вади серця: тетрада Фалло, гемодинаміка, клініка, діагностика, диференційна діагностика з дефектом міжшлуночкової перетинки, покази до оперативного лікування.
15. Коарктація аорти: гемодинаміка, клініка, діагностика, диф. діагноз, покази до оперативного лікування.
16. Нейро-циркуляторна дистонія: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування, профілактика.

17. Міксоми серця: клініка, діагностика, диференційний діагноз, лікування.
18. Гіпертонічна хвороба: фактори ризику, класифікація, клініка, особливості лікування I стадії, профілактика.
19. Гіпертонічна хвороба: класифікація, фактори ризику, клініка, діагностика, диференційна діагностика гіпертонічної хвороби I стадії з нейроциркуляторною дистонією по гіпертензивному типу, особливості лікування.
20. Гіпертонічна хвороба: фактори ризику, клініка, рання діагностика, первинна та вторинна профілактика, диспансеризація, медико-соціальна експертиза.
21. Гіпертонічна хвороба: етіологія, патогенез, клініка особливості лікування II стадії захворювання, санаторно-курортне лікування.
22. Гіпертонічна хвороба: клініка III стадії, диференціальна діагностика з ендокринними гіпертензіями (хворобою Іценко-Кушинга, феохромоцитомою, хворобою Конна). Клінічна фармакологія антигіпертензивних препаратів.
23. Реабілітація хворих на гіпертонічну хворобу в амбулаторних умовах. Клінічна фармакологія антигіпертензивних препаратів.
24. Значення добового моніторування АТ для діагностики і лікування артеріальної гіпертензії.
25. Гіпертонічна хвороба: етіологія, патогенез, сучасна класифікація, фактори ризику, диференціальна діагностика з симптоматичними нирковими гіпертензіями (при хронічному гломерулонефриті).
26. Ускладнення гіпертонічної хвороби: патогенез, клініка, діагностика набряку легень, особливості невідкладної допомоги при набряку легень, що виникла на фоні гіпертонічного кризу.
27. Гіпертонічні кризи: фактори ризику, сучасна класифікація, клініка, невідкладна допомога, профілактика, медико-соціальна експертиза.
28. Резистентна та злоякісна артеріальна гіпертензія.
29. Невідкладна допомога при неускладнених гіпертонічних кризах.
30. Артеріальні гіпотензії: класифікація, диференційний діагноз, лікування.
31. Синкопальні стани: класифікація, причини, надання допомоги на догоспітальному і госпітальному етапах.
32. Атеросклероз: етіологія, патогенез, клініка, фенотипування дісліпопротеїдемій, диференційне лікування, профілактика. Клінічна фармакологія гіполіпідемічних засобів.
33. ІХС: етіологія, патогенез, класифікація. Стабільна стенокардія: клініка, діагностика, лікування. Невідкладна допомога при стенокардії. Клінічна фармакологія нітратів і антагоністів кальцію. Немедикаментозні методи лікування.
34. Диференційна діагностика стенокардії з кардіалгіями, міжреберною невралгією, сухим плевритом, принципи лікування стенокардії. Невідкладна допомога при приступі стенокардії. Клінічна фармакологія бета-блокаторів.

35. Хірургічна реваскуляризація коронарних судин. Покази та протипокази до коронарографії.
36. Нестабільна стенокардія: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, диференційний діагноз з інфарктом міокарда, лікування.
37. Інфаркт міокарда: етіологія, патогенез, клінічні форми.
38. Гострий коронарний синдром з елевацією сегмента ST. Тактика ведення хворих. Невідкладна допомога.
39. Гострий коронарний синдром без елевації сегмента ST . Тактика ведення хворих. Невідкладна допомога.
40. Особливості діагностики інфаркту міокарда задньої стінки лівого шлуночка.
41. Інфаркт міокарда: діагностика, принципи лікування інфаркту міокарда в гострому періоді, реабілітація. Клінічна фармакологія тромболітиків, антикоагулянтів і антиагрегантів.
42. Диференційна діагностика гострого коронарного синдрому і ТЕЛА, гастралгічної форми гострого періоду інфаркта і гострого панкреатиту.
43. Ранні ускладнення інфаркту міокарда: гостра серцева недостатність, клініка, діагностика, невідкладна допомога, прогноз, профілактика, реабілітація та медико-соціальна експертиза.
44. Ускладнення інфаркту міокарда. Кардіогенний шок: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, невідкладна допомога, профілактика.
45. Інфаркт міокарда: принципи реабілітації в умовах поліклініки, диспансерний нагляд, медико-соціальна експертиза.
46. Перикардити: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, диференціальна діагностика, лікування. Невідкладна допомога при тампонаді серця, покази до проведення пункції перикарда, методика.
47. Міокардити: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування, медико-соціальна експертиза.
48. Інфекційний ендокардит: етіологія, патогенез, клінічні форми, диференціальна діагностика, лікування, медико-соціальна експертиза.
49. Кардіоміопатії: класифікація. Дилатаційна кардіоміопатія: клініка, діагностика, лікування, медикосоціальна експертиза. Диференційна діагностика з дифузним міокардитом, ексудативним перикардитом.
50. Кардіоміопатії: класифікація. Гіпертрофічна кардіоміопатія: клініка, діагностика, лікування, медикосоціальна експертиза.
51. Екстрасистолічна аритмія: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, ЕКГ-діагностика, лікування, профілактика. Клінічна фармакологія антиаритмічних препаратів I, II класів.
52. Парасистолія: причини, електрофізіологічні механізми, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
53. Синдроми та ЕКГ- феномени передчасного збудження шлуночків, клініка, діагностика, лікування.
54. Пароксизмальні тахікардії: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, ЕКГ і диференційна діагностика, етапи невідкладної допомоги при

надшлуночкових пароксизмальних тахікардіях. Клінічна фармакологія антиаритмічних препаратів I і II класів.

55. Пароксизмальні тахікардії: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, ЕКГ-діагностика, диференційна діагностика, етапи невідкладної допомоги при пароксизмальній шлуночкової тахікардії. Клінічна фармакологія антиаритмічних препаратів III і IV класів.
56. Пароксизмальні тахікардії: класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика при пароксизмальних тахікардіях з розширеними шлуночковими комплексами. Невідкладна допомога при шлуночкової пароксизмальній тахікардії.
57. Фібриляція шлуночків: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, реанімаційні заходи, профілактика раптової смерті, фібриляції шлуночків.
58. Раптова зупинка кровообігу: патогенез, клініка, стадії, етапи серцево-легеневої реанімації. Дефібриляція: методика проведення, можливі ускладнення.
59. Фібриляція та тріпотіння передсердь: сучасна класифікація, клініка, діагностика, лікування персистуючої форми.
60. Фібриляція та тріпотіння передсердь: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, невідкладна допомога при пароксизмах фібриляції та тріпотіння передсердь. Покази та протипокази до кардіоверсії.
61. Фібриляція та тріпотіння передсердь: етіологія, патогенез, клініка, ЕКГ і диференційна діагностика, етапи невідкладної допомоги, лікування постійної форми, профілактика, медико-соціальна експертиза. Немедикаментозні методи лікування фібриляції та тріпотіння передсердь.
62. Хірургічне лікування злоякісних форм аритмій.
63. Блокади серця: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, ЕКГ-діагностика, диференційна діагностика, лікування. Невідкладна допомога при синдромі Морганьї-Адамса-Стокса. Немедикаментозні методи лікування порушень провідності.
64. Гостра серцева недостатність: етіологія, патогенез, клініка, диференціальна діагностика з бронхіальною астмою, невідкладна допомога, профілактика. Клінічна фармакологія периферичних вазодилататорів.
65. Хронічна серцева недостатність: етіологія, патогенез, класифікація Стражеско-Василенко з доповненнями Конгресу кардіологів України, клініка, діагностика.
66. Хронічна серцева недостатність: принципи лікування різних стадій. Клінічна фармакологія діуретиків, інгібіторів ангіотензинперетворюючого ферменту. Диференційна діагностика набрякового синдрому при серцевій недостатності та патології нирок та печінки.
67. Хронічна серцева недостатність: причини клініки та лікування ІІА стадії. Клінічна фармакологія серцевих глікозидів. Глікозидна інтоксикація:

клінічні симптоми, лікування, особливості лікування дігіталіс-індукованих аритмій серця, профілактика.

68. Немедикаментозні та хірургічні методи лікування хворих з ХСН та систолічною дисфункцією лівого шлуночка.
69. Реабілітація хворих з серцевою недостатністю в амбулаторних умовах. Клінічна фармакологія периферичних вазодилататорів.
70. Ревматоїдний артрит: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, критерії діагностики, диференційний діагноз з ревматичним поліартритом, лікування, диспансеризація, медико-соціальна експертиза.
71. Ревматоїдний артрит: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційний діагноз з остеоартрозом, реактивним артритом, системним червоним вовчаком, лікування, диспансеризація.
72. Ревматоїдний артрит: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, принципи лікування, реабілітація, диспансеризація.
73. Реактивний поліартрит: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування. Клінічна фармакологія нестероїдних протизапальних засобів.
74. Хвороба Рейтера. Етіологія. Патогенез. Клініка. Діагностика. Лікування. Прогноз. Профілактика. 7
75. Подагра: етіологія, патогенез, клініка, критерії діагностики, диференційний діагноз з ревматоїдним артритом, остеоартрозом, принципи лікування.
76. Основні захворювання та стани, що супроводжуються болем у кінцівках та спині (анкілозівний спондилоартрит, остеоартроз, остеохондроз хребта). Алгоритм диференційної діагностики. Тактика ведення хворого. Немедикаментозне та медикаментозне лікування основних захворювань, що супроводжуються болем у кінцівках та спині. Первинна та вторинна профілактика.
77. Системний червоний вовчак: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, критерії діагностики, диференційна діагностика, лікування, покази до пульс-терапії, диспансеризація, вторинна профілактика.
78. Системна склеродермія: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування, диспансеризація, медико-соціальна експертиза, прогноз.
79. Системна склеродермія: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика з ревматоїдним артритом, лікування.
80. Дерматоміозит: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, принципи лікування, диспансеризація, медико-соціальна експертиза.
81. Вузликовий поліартерит: патогенез, диференційна діагностика, тактика лікування. Пульмонологія, фтизіатрія, імунологія
82. Ультразвукова та рентгенівська денситометрія . Показання . Інтерпретація результатів.
83. Підбір базисних протизапальних препаратів (метотрексат, сульфасалазин).
84. Спондилоартрити при Виразковому коліті та хворобі Крона.

85. СЧВ. Діагностичні критерії. Лікування .
86. Первинний синдром Шегрена. Діагностичні критерії. Лікування .
87. Ревматична поліміалгія. Діагностичні критерії . Лікування .
88. Феномен Рейно. Симптоми. Лікування .
89. РА. Діагностика. Лікування .
90. Анкілозуючий спондиліт. Діагностичні критерії . Лікування .
91. Псоріатична артропатія . Критерії діагностики. Лікування .
92. Подагра. Діагностичні критерії. Лікування .
93. Остеоартроз . Діагностика, лікування.
94. Остеопороз. Класифікація . Чинники ризику.
95. Остеопороз. Діагностика. Лікування .
96. РА. Класифікація. Клінічна картина .

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ РЕФЕРАТІВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПІРАНТУРУ

1. Діагностичні критерії основних ревматичних захворювань.
2. Оцінка функціонального стану суглобів.
3. Оцінка результатів рентгенологічного обстеження суглобів.
4. Базисна терапія ревматичних захворювань.
5. Пульс-терапія: показання, протипоказання, методика, ускладнення.
6. Основні правила проведення пункції суглобів, внутрішньосуглобові та периартикулярні ін'єкції.
7. Основні принципи первинної та вторинної профілактики ревматичних захворювань.
8. Відбір хворих для санаторно-курортного лікування.
9. Принципи підбору нестероїдних протизапальних препаратів.
10. Принципи підбору адекватних доз глюкокортикоїдів.
11. Оцінка даних імунологічного обстеження хворого.
12. Основні клінічні прояви ревматологічних захворювань.
13. Основні принципи обстеження пацієнтів з ревматологічними захворюваннями.
14. Основні принципи лікування ревматологічних захворювань.
15. Хронічна ревматична хвороба серця: набуті вади серця. Актуальні питання діагностики та лікування
16. Системний червоний вовчак (СЧВ). Сучасні погляди на етіопатогенез, діагностику та лікування
17. Склеродермія. Актуальні проблеми діагностики та лікування.
18. Ідіопатичні запальні міопатії. Дерматоміозит. Хвороба та синдром Шегрена. Синдром Шарпа. Ревматична поліміалгія. Рецедивний полі хондрит.
19. Вузликовий поліартеріїт. Синдром Чарга-Стросса. Діагностичні критерії. Сучасні методи діагностики та лікування. Приклад формулювання діагнозу.

20. Васкуліт Шенляйна-Геноха. Гіперсенситивний васкуліт. Сучасні методи діагностики та лікування.
21. Неспецифічний аортоартеріт (хвороба Такаясу). Гігантоклітинний артеріт (хвороба Гортон). Хвороба Кавасакі. Хвороба Бехчета. Клінічна картина та пара клінічні ознаки. Сучасні методи діагностики та лікування.
22. Облітеруючий тромбангіт (хвороба Вінівартера-Бюргера). Есенційний кріоглобулінемічний васкуліт. Ізольований ангіт НС. Синдром Гудпасчера.
23. Інфекційні артрити. Бактеріальні артрити: бруцельозний, гонорейний, туберкульозний, сифілітичний
24. Ревматичні синдроми: при ВІЛ-інфекції, при ентеровірусних інфекціях. Артрит при інфекції Т-лімфотропним вірусом людини Аденовірусний артрит.
25. Сучасні принципи діагностики та лікування.
26. Ревматоїдний артрит (РА).
27. Визначення індексу оцінки активності РА. Оцінка суглобів при визначенні DASy хворих на РА. Критерії ефективності терапії РА.
28. Серонегативні спондилоартрити. Актуальні питання етіопатогенезу, діагностики та лікування.
29. Хвороба Бехтерева. Псоріатичний артрит. Ювенільний артрит. Ентеропатичні артрити (при запальних захворюваннях кишкового, хвороби Уіпла, при кишечник анастомозах)
30. Синдром Рейтера. Реактивні артрити
33. Особливі форми артритів з поліорганною симптоматикою.
34. Хвороба Лайма. Варіанти Лайм-артриту. Особливості перебігу. Специфічна діагностика та диференційна діагностика. Лікування.
35. Остеоартроз. Актуальні питання етіопатогенезу, клініки, діагностики та лікування
36. Глюкокортикоїдний остеопороз. Остеомалія. Хвороба Педжета. Особливості клінічного перебігу. Діагностика, профілактика та лікування.
37. Сіновіти. Хондроматоз. Синовіома. Особливості клінічного перебігу. Сучасні методи діагностика та лікування. Вузливата ерітема та синдром Рейно.
38. Фіброміалгія. Визначення поняття. Етіопатогенез. Клініка. Діагностичні критерії. Диф. діагноз. Фармакотерапія.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова література

1. Національний підручник з ревматології / В. М. Коваленко, Н. М. Шуба, В. К. Казимирко [та ін.] ; за ред. В. М. Коваленка, Н. М. Шуби. – К. : МОПОН, 2013. – 671 с. : табл., іл.
2. Kelley's Textbook of Rheumatology E-Book, 10th Edition, 2014. By Gary S. Firestein, MD, Ralph Budd, Sherine E Gabriel, MD, MSc, James R O'Dell, MD and Iain B. McInnes, PhD, FRCP, FRSE.
3. Внутрішня медицина: Посібник. – Ч. II. Кардіологія, ревматологія, нефрологія, загальні питання внутрішньої медицини/ За редакцією проф. Станіславчука М.А. Вінниця, ТОВ «Вінницька міська друкарня». 2014.–468с.

4. Практичні навички в ревматології Навчальний посібник. / Під ред.. чл.. – кор. АМН України, проф.. В.М. Коваленка, проф.. Н.М. Шуби – К.: Моріон, 2008. – 255с.
5. Свінціцький А.С., Яременко О.Б., Пузанова О.Г., Хомченкова Н.І. Ревматичні хвороби та синдроми. – К.: Книга плюс, 2006. – 680 с.
6. Ревматичні хвороби та синдроми (довідник) / А.С.Свінціцький, О.Б.Яременко, О.Г.Пузанова, Н.І.Хомченкова / Київ, Книга плюс, 2006;
7. Номенклатура, класифікація, критерії діагностики та принципи лікування ревматичних хвороб /Под ред. Чл. – кор. АМН України, проф. В.М. Коваленка, проф. Н.М. Шуби – К., 2004. – 156с.

Допоміжна

1. Ревматология: Клинические рекомендации / Под ред. акад. РАМН Е.Л.Насонова. – 2-е изд., испр. И доп. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2011. – 752 с.
2. Справочник по ревматологии / А.Хаким, Г. Клуни, И Хак; пер. с англ. Н.И. Татаркиной; под. ред. О.М. Лесняк. – М.: ГЭОТАР –Медиа, 2010. – 560с.:ил.
3. Казимирко В.К., Коваленко В.Н. Ревматология. Учебное пособие для врачей в вопросах и ответах. - Донецк: Издатель Заславский А.Ю., 2009. – 626с.
4. JASVINDER A. SINGH et al. 2015 American College of Rheumatology Guideline for the Treatment of Rheumatoid Arthritis.
5. Daniel Aletaha et al. 2010 Rheumatoid Arthritis Classification Criteria. An American College of Rheumatology/European League Against Rheumatism Collaborative Initiative. ARTHRITIS & RHEUMATISM Vol. 62, No. 9, September 2010, pp 2569–2581
6. Michael M. Ward et al. American College of Rheumatology/Spondylitis Association of America/Spondyloarthritis Research and Treatment Network 2015 Recommendations for the Treatment of Ankylosing Spondylitis and Nonradiographic Axial Spondyloarthritis
7. JENNIFER M. GROSSMAN et al. American College of Rheumatology 2010. Recommendations for the Prevention and Treatment of Glucocorticoid-Induced Osteoporosis. Arthritis Care & Research Vol. 62, No. 11, November 2010, pp 1515–1526
8. DINESH KHANNA et al. 2012 American College of Rheumatology Guidelines for Management of Gout. Part 1: Systematic Nonpharmacologic and Pharmacologic Therapeutic Approaches to Hyperuricemia. Arthritis Care & Research Vol. 64, No. 10, October 2012, pp 1431–1446
9. DINESH KHANNA et al. 2012 American College of Rheumatology Guidelines for Management of Gout. Part 2: Therapy and Antiinflammatory Prophylaxis of Acute Gouty Arthritis. Arthritis Care & Research Vol. 64, No. 10, October 2012, pp 1447–1461
10. MARC C. HOCHBERG et al. American College of Rheumatology 2012 Recommendations for the Use of Nonpharmacologic and Pharmacologic Therapies in Osteoarthritis of the Hand, Hip, and Knee. Arthritis Care & Research Vol. 64, No. 4, April 2012, pp 465– 474
11. BEVRA H. HAHN et al. American College of Rheumatology Guidelines for

Screening, Treatment, and Management of Lupus Nephritis. Arthritis Care & Research Vol. 64, No. 6, June 2012, pp 797– 808

Інформаційні джерела

16. <http://mon.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України;
17. <http://nmapo.edu.ua/index.php/uk/> – офіційний сайт Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика;
18. <http://president.gov.ua> – офіційний веб-сайт Президента України;
19. <http://rada.gov.ua/> – офіційний портал Верховної Ради України;
20. <http://www.kmu.gov.ua/> – Урядовий портал, єдиний веб-портал органів виконавчої влади України;
21. <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/> – офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України;
22. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського;
23. <http://www.nplu.org/> – Національна Парламентська бібліотека України;
24. <http://www.who.int/> – офіційний веб-сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я.
25. <https://hirurgiya.com.ua>
26. <http://hirurgia.kiev.ua/>
27. <http://www.library.univ.kiev.ua> – Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
28. <http://inmeds.com.ua/> – веб-ресурс «Єдиний медичний простір»;
29. <http://www.bnf.fr/> – Національна бібліотека Франції;
30. <http://www.ddb.de/> – Німецька електронна бібліотека